

5 - ΛΙΠΑΝΣΗ ΦΥΤΩΝ - ΕΔΑΦΩΝ

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00)

Νομοθεσία

v. 1650/1986 (ΦΕΚ Α' 160/16.10.1986) «Για την προστασία του περιβάλλοντος», άρθρο 11 (Μέτρα για την προστασία του εδάφους), 28-30 (ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις)
v. 1565/1985 (ΦΕΚ Α' 164/26.9.1985) «Λιπάσματα»
v. 1564/1985 (ΦΕΚ Α' 164/26.9.1985) «Οργάνωση παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού φυτικών ειδών»
v. 4042/2012 (ΦΕΚ Α' 24/13.2.2012) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»
Εισαγωγικός Νόμος του Αστικού Κώδικα (Αναγκαστικός Νόμος 2783/1941), άρθρα 105-106 (Αστική ευθύνη Δημοσίου και ΟΤΑ)
Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη διάθεση προϊόντων λίπανσης της ΕΕ στην αγορά και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 και (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2003/2003 (ΕΕ L 170/2009)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1768 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2021 για την τροποποίηση με σκοπό την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο των παραρτημάτων I, II, III και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη διάθεση προϊόντων λίπανσης της ΕΕ στην αγορά (ΕΕ L 356/8/8.10.2021)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2022/973 της Επιτροπής της 14ης Μαρτίου 2022 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τον καθορισμό κριτηρίων για την αποδοτικότητα των καλλιεργητικών πρακτικών και την ασφάλεια όσον αφορά τη χρήση υποπροϊόντων στα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 167/29/24.6.2022)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2086 της Επιτροπής της 5ης Ιουλίου 2021 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με σκοπό την προσθήκη των κατακρημνισμένων φωσφορικών αλάτων και των παραγώγων τους ως κατηγορίας συστατικών υλικών σε προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 427/120/30.11.2021)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2087 της Επιτροπής της 6ης Ιουλίου 2021 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II, III και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με σκοπό την προσθήκη των υλικών που προέρχονται από διεργασίες θερμικής οξείδωσης και των παραγώγων τους ως κατηγορίας συστατικών υλικών σε προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 427/130/30.11.2021)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2088 της Επιτροπής της 7ης Ιουλίου 2021 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II, III και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου με σκοπό την προσθήκη των υλικών που προέρχονται από διεργασίες πυρόλυσης και αεριοποίησης ως κατηγορίας συστατικών υλικών σε προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 427/140/30.11.2021)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2024/2790 της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2024 για την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα πολυμερή της κατηγορίας συστατικών υλικών 1 (ΕΕ L 31.10.2024)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2024/2788 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2024 για την τροποποίηση του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα πολυμερή της κατηγορίας συστατικών υλικών 11 (ΕΕ L 31.10.2024)
Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2024/2787 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2024 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη συμπερίληψη των μεμβρανών εδαφοκάλυψης στην κατηγορία συστατικών υλικών 9 (ΕΕ L 31.10.2024)
Κανονισμός (ΕΚ) 2007/834 του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων & την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1991/2092 (ΕΕ L 189/1/20.7.2007)
Κανονισμός (ΕΚ) 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (ΕΕ L 396/1/30.12.2006)
Κανονισμός (ΕΚ) 2006/1907 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (ΕΕ L 396/1/30.12.2006)
Κανονισμός (ΕΚ) 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008 για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων, την τροποποίηση και την κατάργηση των οδηγιών 67/548/ΕΟΚ και 1999/45/ΕΚ και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 (ΕΕ L 353/1/31.12.2008)
Οδηγία 278/1986 του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1986 σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία (ΕΕ L 181/6/4.7.1986)

Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375/1/31.12.1991)
Οδηγία 2004/10/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Φεβρουαρίου 2004 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών ορθής εργαστηριακής πρακτικής και τον έλεγχο της εφαρμογής τους κατά τις δοκιμές των χημικών ουσιών (ΕΕ L 50/44/20.2.2004)
Οδηγία 2001/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2001 για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου - Δήλωση της Επιτροπής (ΕΕ L 106)
Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/2387 της Επιτροπής, της 9ης Σεπτεμβρίου 2024 σχετικά με τα εναρμονισμένα πρότυπα που εκπονήθηκαν για τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ προς υποστήριξη του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 2024/2387)
Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ο Γαλάζιος Οδηγός» σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τα προϊόντα 2022 (2022/C 247/01) (ΕΕ L 247/1/29.6.2022)
Ποινικός Κώδικας άρθρο 279: Δηλητηρίαση πραγμάτων προορισμένων για χρήση από το κοινό
πδ/γμα 148/2009 (ΦΕΚ Α' 190/29.9.2009) «Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον - Εναρμόνιση με την οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004, όπως ισχύει»
πδ/γμα 334/2001 (ΦΕΚ Α' 25/9.10.2001) «Καθορισμός οργάνων και υπηρεσιών για την εφαρμογή του άρθρου 11 του ν. 1565/1985 "Λιπάσματα" (Α' 164)»
πδ/γμα 145/2014 (ΦΕΚ Α' 235/29.10.2014) «Καθορισμός του προγράμματος, των φορέων και της διάρκειας της εκπαίδευσης, που απαιτείται να διαθέτει το απασχολούμενο σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων προσωπικό, προκειμένου να θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων αυτών»
πδ/γμα 159/2014 (ΦΕΚ Α' 241/5.11.2014) «Μερική απασχόληση και απασχόληση με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών των υπεύθυνων επιστημόνων στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, στις πολύ μικρές και μικρές φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου και μερική απασχόληση των υπεύθυνων επιστημόνων στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων» [σχετ. βλ. και Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124/36/20.5.2003)]
ΥΑ 367126/22.11.2022 (ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022) «Έγκριση εκατόν πενήντα τεσσάρων (154) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα και Μελέτες» και συγκεκριμένα, της ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00 «Εφαρμογή λιπάνσεων φυτών»

KYA 1629/275472/20.9.2022 (ΦΕΚ Β' 4979/23.9.2022) «Ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών»
YA 50424/21.2.2025 (ΦΕΚ Β' 1074/10.3.2025) «Κυκλοφορία λιπασμάτων και προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα στη χώρα»
KYA 294204/16.12.1997 (ΦΕΚ Β' 8/19.1.1998) «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του Π.Δ. 1381/1981 "Όροι συνθέσεως, αναγνωρίσεως, επισημάνσεως, συσκευασίας και ελέγχου των λιπασμάτων με την ένδειξιν "ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΟΚ" (Α' 344)", όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σε συμμόρφωση με την οδηγία 96/28/ΕΚ της Επιτροπής»
KYA 303084/26.3.1997 (ΦΕΚ Β' 267/7.4.1997) «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του Π.Δ. 1381/1981 "Όροι συνθέσεως, αναγνωρίσεως, επισημάνσεως, συσκευασίας και ελέγχου των λιπασμάτων με την ένδειξιν "ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΟΚ" (Α' 344)" καθώς και του Π.Δ. 441/1991 (Α' 162)»
KYA 211/11449/21.1.2019 (ΦΕΚ Β' 146/29.1.2019) «Εισαγωγή, Ενδοκοινοτική Απόκτηση και Εγχώρια Παραγωγή Λιπασμάτων και Πρώτων Υλών παρασκευής λιπασμάτων»
KYA 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014) «Τροποποίηση της αριθ. 9748/100747/1.10.2012 απόφασης "Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας της έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β" του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 2692/4.10.2012)»
YA ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/273/17.7.2012 (ΦΕΚ Β' 2221/3.7.2012) «Έγκριση τετρακοσίων σαράντα (440) Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) με υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα Δημόσια Έργα» και συγκεκριμένα της ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00 «Χρήση λιπασμάτων» (βλ. νεώτερη YA 367126/22.11.2022, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022): ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00 «Εφαρμογή λιπάνσεων φυτών»)
KYA 2078/80743/25.7.2017 (ΦΕΚ Β' 2679/31.7.2017) «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας έναρξης λειτουργίας των επιχειρήσεων παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των επιχειρήσεων εμπορίας του υλικού αυτού»
KYA 2128/83966/1.8.2017 (ΦΕΚ Β' 2725/3.8.2017) «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας για την έναρξη λειτουργίας των φυτωριακών επιχειρήσεων μητρικών φυτειών αμπέλου»
YA 259306/4.1.2007 (ΦΕΚ Β' 54/24.1.2007) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 308976/7.9.2006 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 1394)» (λιπάσματα)
YA 257921/15.6.2004 (ΦΕΚ Β' 955/25.6.2004) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων" (Β' 1274)»
KYA 254803/8590/6.8.2003 (ΦΕΚ Β' 1159/13.8.2003) «Τροποποίηση της 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων"»
KYA 291180/11034/19.9.2002 (ΦΕΚ Β' 1274/30.9.2002) «Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων»
YA 9748/100747/1.10.2012 (ΦΕΚ Β' 2692/4.10.2012) «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας της έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β»
KYA 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014) «Τροποποίηση της αριθ. 9748/100747/1.10.2012 απόφασης «Καθορισμός των

προϋποθέσεων και της διαδικασίας της έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β (Β' 2692/4.10.2012)»
ΚΥΑ 331750/2.3.1999 (ΦΕΚ Β' 215/12.3.1999) «Αναπροσαρμογή παραβόλων εμπορίας λιπασμάτων»
ΚΥΑ 196033/30.12.2012 (ΦΕΚ Β' 51/24.1.2012) «Διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών στην Ελληνική επικράτεια στον τομέα εισροών φυτικής παραγωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3844/2010 (ΦΕΚ Α' 63)»
ΚΥΑ 2172/304447/30.10.2020 (ΦΕΚ Β' 5075/17.11.2020) «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου IV και του άρθρου 48 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 170, 25.6.2019, σ. 1)»
ΚΥΑ 36259/2010 (ΦΕΚ Β' 1312/24.8.2010) «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)
ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/41828/630/18.4.2023 (ΦΕΚ Β' 2692/21.4.2023) «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για τη χρησιμοποίηση επεξεργασμένης ιλύος στη γεωργία και στην αποκατάσταση του εδάφους - Συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1986 "σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία", όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 και αντικατάσταση της ΚΥΑ 80568/4225/1991 (Β' 641)»
ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/46424/1134/13.5.2021 (ΦΕΚ Β' 2185/26.5.2021) «Τροποποίηση της υπ' αρ. 36060/1155/13.6.2013 κοινής υπουργικής απόφασης με θέμα: "Καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2010/75/ΕΕ "περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)" του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 (Β' 1450), όπως ισχύει"»
ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/56257/7231/20.6.2019 (ΦΕΚ Β' 2646/1.7.2019) «Τροποποίηση της αριθμ. 36060/1155/Ε.103/13.6.2013 απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων - Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής "Καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2010/75/ΕΕ "περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)" του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010» (Β' 1450) όπως ισχύει"»
ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΓΡΕΓΥ/38552/265/25.4.2019 (ΦΕΚ Β' 1496/3.5.2019) «Πρόγραμμα Δράσης περιοχών που έχουν χαρακτηρισθεί ως ευπρόσβλητες ζώνες από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 2 της οικ. 19652/1906/1999 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1575), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση

γεωργικής προέλευσης, του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει»
ΚΥΑ οικ. 147070/21.11.2014 (ΦΕΚ Β' 3224/2.12.2014) «Τροποποίηση του άρθρου 2 της 19652/1906/1999 κοινής υπουργικής απόφασης "Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης - Κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, αντίστοιχα, του άρθρου 4 της υπ' αριθ. 16190/1335/1997 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 519), όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει"»
ΚΥΑ Η.Π. 24944/1159/14.6.2006 (ΦΕΚ Β' 791/30.6.2006) "Έγκριση Γενικών Τεχνικών Προδιαγραφών για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 5 (παρ. Β) της υπ' αριθ. 13588/725 κοινήν υπουργικήν απόφαση "Μέτρα όροι και περιορισμοί για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων κ.λπ." (Β' 383) και σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1 της οδηγίας 91/156/ΕΚ του Συμβουλίου της 18ης Μαρτίου 1991"»
Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 8636/139418/5.11.2014 (ΑΔΑ: 666ΡΒ-Ρ6Ζ) και με θέμα: «Εφαρμογή του π.δ. 145/2014 "Καθορισμός του προγράμματος, των φορέων και της διάρκειας της εκπαίδευσης, που απαιτείται να διαθέτει το απασχολούμενο σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων προσωπικό, προκειμένου να θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων αυτών" (Α' 235)».
Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 5026/62606/13.5.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΦ2Β-ΨΨΝ) «Λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και λιπασμάτων»
Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 280008/2781/13.3.2008 «Διακίνηση λιπασμάτων με την ένδειξη "ΛΙΠΑΣΜΑ ΕΚ" κοινοτικής παραγωγής ή προέλευσης»
Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 5170/140992/15.12.2016 (ΑΔΑ: 6ΛΡΑ4653ΠΓ-ΣΛ3) «Διευκρινίσεις για τον έλεγχο λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη "Λίπασμα Ε.Κ."»
Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 281349/1662/9.7.2010 «Χορήγηση άδειας κυκλοφορίας σε νέου τύπου λιπάσματα»

* Αναφορές σε θέματα λίπανσης φυτών και εδαφών, τόσο πριν όσο και μετά τη φύτευση αστικών δένδρων, βλ. και στις ενότητες: «Αστικά εδάφη», «Φύτευση δένδρων και θάμνων» και «Φυτοπροστασία».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1009 - Προϊόντα λίπανσης

- 1.1 Γενικά
- 1.2 Υποχρεώσεις παρασκευαστών
- 1.3 Εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος
- 1.4 Υποχρεώσεις εισαγωγέων
- 1.5 Υποχρεώσεις διανομέων
- 1.6 Περιπτώσεις στις οποίες οι υποχρεώσεις των παρασκευαστών εφαρμόζονται στους εισαγωγείς και στους διανομείς
- 1.7 Συσσκευασία και ανασυσκευασία από εισαγωγείς και διανομείς

- 1.8 Ταυτοποίηση οικονομικών φορέων
- 1.9 Τεκμήριο συμμόρφωσης προϊόντων λίπανσης
- 1.10 Κοινές προδιαγραφές
- 1.11 Διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης
- 1.12 Δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ
- 1.13 Γενικές αρχές σήμανσης CE
- 1.14 Αποχαρακτηρισμός αποβλήτων
- 1.15 Κοινοποίηση
- 1.16 Τεκμήριο συμμόρφωσης των κοινοποιημένων οργανισμών

- 1.17 Θυγατρικές και υπεργολάβοι των κοινοποιημένων οργανισμών.
- 1.18 Αίτηση και διαδικασία κοινοποίησης
- 1.19 Αριθμοί μητρώου και κατάλογοι κοινοποιημένων οργανισμών
- 1.20 Τροποποιήσεις κοινοποιήσεων
- 1.21 Αμφισβήτηση της επάρκειας των κοινοποιημένων οργανισμών
- 1.22 Λειτουργικές υποχρεώσεις των κοινοποιημένων οργανισμών
- 1.23 Προσφυγή κατά αποφάσεων των κοινοποιημένων οργανισμών
- 1.24 Υποχρέωση ενημέρωσης
- 1.25 Ανταλλαγή εμπειριών
- 1.26 Συντονισμός κοινοποιημένων οργανισμών
- 1.27 Εποπτεία ενωσιακής αγοράς - Έλεγχος προϊόντων λίπανσης
- 1.28 Διαδικασία αντιμετώπισης σε εθνικό επίπεδο προϊόντων λίπανσης της ΕΕ που συνιστούν κίνδυνο
- 1.29 Ενωσιακή διαδικασία διασφάλισης
- 1.30 Συμμορφούμενα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που συνιστούν κίνδυνο
- 1.31 Τυπική μη συμμόρφωση

2. ΚΥΑ 2172/304447/2020

- (1) Γενικά
- (2) Ορισμοί
- (3) Αρμόδια - Κοινοποιούσα αρχή
- (4) Φορέας αξιολόγησης και παρακολούθησης των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης
- (5) Έγκριση και κοινοποίηση οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης
- (6) Πιστοποιητικό διαπίστευσης - Τεκμήριο συμμόρφωσης
- (7) Οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών
- (8) Μεταβολές στην κοινοποίηση και στην έγκριση των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης
- (9) Λειτουργικές υποχρεώσεις των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης
- (10) Υποχρέωση ενημέρωσης και συντονισμού κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης
- (11) Προσφυγή κατά αποφάσεων των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης

- (12) Κυρώσεις κατά των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης

3. ν. 1565/1985 - Λιπάσματα

- (1) Ορισμός
- (2) Κατηγορίες
- (3) Κυκλοφορία λιπασμάτων
- (4) Αποθήκευση λιπασμάτων
- (5) Δεν θεωρούνται λιπάσματα
- (6) Τύποι λιπασμάτων
- (7) Όροι κυκλοφορίας λιπασμάτων
- Υποχρεωτικές ενδείξεις*
- Προαιρετικές ενδείξεις*
- (8) Εμπορία και εισαγωγή λιπασμάτων
- (9) Έλεγχοι λιπασμάτων
- (10) Εργαστήρια ελέγχου λιπασμάτων
- (11) Κυρώσεις
- (12) Ρήτρα διασφάλισης

4. Προεδρικό διάταγμα 334/2001

- Καθορισμός οργάνων και υπηρεσιών

5. Επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας λιπασμάτων

- 5.1 Προεδρικό διάταγμα 145/2014 - Εκπαίδευση προσωπικού

- (1) Γενικά
- (2) Πρόγραμμα εκπαίδευσης
- (3) Φορείς εκπαίδευσης
- (4) Πιστοποιητικό εκπαίδευσης
- (5) Δικαιούχοι παρακολούθησης
- (6) Διδακτέα αντικείμενα
- (7) Διάρκεια εκπαίδευσης
- (8) Φορείς εκπαίδευσης

- 5.2 Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 8636/139418/2014 - Καθορισμός προγράμματος, φορέων - διάρκειας εκπαίδευσης

- 5.3 Νομολογία - ΣτΕ 1099/2023

- 5.4 Λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής & εμπορίας λιπασμάτων

- 5.4.1 Προεδρικό διάταγμα 159/2014

- Μικρές φυτωριακές επιχειρήσεις

- 5.4.2 ΥΑ 9748/100747/2012 -

- Έναρξη εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α-Β

- (1) Προϋποθέσεις έναρξης άσκησης εμπορίας
- (2) Εκπαιδευμένο προσωπικό
- (3) Έναρξη άσκησης εμπορίας
- (4) Μητρώο Επιχειρήσεων Εμπορίας Λιπασμάτων
- (5) Υποχρεώσεις ασκούντων εμπορία λιπασμάτων
- (6) Απαλλαγές από υποχρέωση αναγγελίας

- (7) Επανεξέταση νομίμων προϋποθέσεων
- (8) Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 5026/62606/2014
- (9) Νομολογία - ΣΤΕ 209/2023

6. Κυκλοφορία λιπασμάτων

6.1 ΚΥΑ 291180/11034/2002 -

Άδειες νέων τύπων λιπασμάτων

- (1) Προϋποθέσεις
- (2) Δικαιολογητικά
- (3) Περιεχόμενο φακέλου
- (4) Άδεια κυκλοφορίας
- (5) Ενιαία άδεια
- (6) Αριθμός αδειας
- (7) Επιτρεπόμενες ανοχές
- (8) Μητρώο αδειών κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων
- (9) Μεταβατική περίοδος

6.2 Εγκύκλιος 281349/1662/2010 -

Άδειες για νέου τύπου λιπάσματα

6.3 ΥΑ 50424/2025 - Κυκλοφορία

λιπασμάτων

- (1) Τύποι λιπασμάτων
 - (2) Επιμολυντές
 - (3) Περιθώρια ανοχής
 - (4) Κυκλοφορία προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα
 - (5) Υποχρεώσεις επιχειρήσεων
- ### **6.4 ΚΥΑ 1629/275472/2022 -**
- Λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών

- (1) Γενικά
- (2) Ορισμοί
- (3) Λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών
- (4) Υπεύθυνος συμμόρφωσης
- (5) Ενδείξεις περιεκτικότητας
- (6) Αναγνωριστικές ενδείξεις
- (7) Ιχνηλασιμότητα
- (8) Λοιπές ενδείξεις
- (9) Επισήμανση
- (10) Γλώσσα
- (11) Συσκευασία
- (12) Περιθώρια ανοχής
- (13) Ανώτατες οριακές τιμές επιμολυντών
- (14) Απαιτήσεις για τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών
- (15) Πεδίο εφαρμογής για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά
- (16) Δήλωση δευτερευόντων θρεπτικών συστατικών σε λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά
- (17) Ασβέστιο, μαγνήσιο, νάτριο και θείο

(18) Αναγνωριστικές ενδείξεις για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά

(19) Πεδίο εφαρμογής για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά

(20) Αναγνωριστικές ενδείξεις για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά

(21) Πεδίο εφαρμογής για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με θρεπτικά μικροσυστατικά - ιχνοστοιχεία

(22) Αναγνωριστικές ενδείξεις για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με θρεπτικά μικροσυστατικά - ιχνοστοιχεία

(23) Έλεγχοι λιπασμάτων

(24) Κυρώσεις

(25) Μεταβατική διάταξη

(26) Τελικές διατάξεις

6.5 ΚΥΑ 331750/1999 - Παράβολα

εμπορίας λιπασμάτων

6.6 Ενδοκοινοτική και Διασυνοριακή

εμπορία λιπασμάτων

6.6.1 ΚΥΑ 211/11499/2019 -

Ενδοκοινοτική παραγωγή λιπασμάτων

(1) Προϋποθέσεις χορήγησης αδειας εισαγωγής λιπασμάτων από τρίτες χώρες

(2) Δικαιολογητικά χορήγησης Αδειας Εισαγωγής λιπασμάτων από τρίτες χώρες

(3) Έλεγχος

(4) Εισαγωγή πρώτης ύλης

(5) Ψηφιακή Υψηλότητα

6.6.2 Εγκύκλιοι

α) Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ

280008/2781/2008 «Διακίνηση

λιπασμάτων με την ένδειξη

“ΛΙΠΑΣΜΑ ΕΚ” κοινοτικής παραγωγής ή προέλευσης»:

β) Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ

5170/140992/2016 (ΑΔΑ:

6ΛΡΑ4653ΠΓ-ΣΛ3) «Διευκρινίσεις για τον έλεγχο λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη “Λίπασμα Ε.Κ.”»

6.6.3 ΚΥΑ 196033/2012 -

Διασυνοριακή εμπορία λιπασμάτων

7. Εφαρμογή λιπάνσεων φυτών

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00)

7.1 Βελτίωση εδάφους - Βελτιωτικά (μεταπλάστες)

7.2 Λίπανση - Λίπασμα

7.3 Διακρίσεις, κατάταξη και ονοματολογία λιπασμάτων
7.4 Ανόργανα - Χημικά λιπάσματα
7.5 Οργανικά λιπάσματα
7.6 Απαιτήσεις για τα λιπάσματα
7.6.1 Ανόργανα ή χημικά λιπάσματα
7.6.2 Οργανικά λιπάσματα
7.6.3 Μηχανικός εξοπλισμός
7.6.4 Ψεκαστικά μηχανήματα
7.6.5 Υδρολίπαντήρες και αντλίες λίπανσης
7.6.6 Πρόγραμμα λίπανσης

8. Εφαρμογή - δόσεις - μεθοδολογία λιπάνσεων

8.1 Σκοπιμότητα εφαρμογής
8.2 Αναγκαιότητα λίπανσης
8.3 Δένδρα - Θάμνοι
8.4 Ποώδη φυτά

8.5 Χλοοτάπητας
8.6 Μεθοδολογία
8.7 Επιφανειακή λίπανση
8.8 Εφαρμογή υγρού λιπάσματος
8.9 Υδρολίπανση

9. Αποδοχή εργασιών - Επιμέτρηση

10. Όροι υγείας και ασφαλείας

11. Προστασία περιβάλλοντος

11.1 Κανονισμός (ΕΚ) 2006/1907 - Σύστημα REACH για τα χημικά προϊόντα
11.2 Κανονισμός CLP για τις χημικές ουσίες
11.3 Μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος
11.4 Περιβαλλοντική βλάβη

1. Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1009 - Προϊόντα Λίπανσης

1.1 Γενικά

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009¹ ορίζεται ότι **προϊόντα λίπανσης** διατίθενται στην αγορά της ΕΕ μόνον εφόσον συμμορφώνονται με τις

¹ Βλ. και κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1768 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2021 για την τροποποίηση με σκοπό την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο των παραρτημάτων I, II, III και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη διάθεση προϊόντων λίπανσης της ΕΕ στην αγορά (ΕΕ L 356/8/8.10.2021), Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2022/973 της Επιτροπής της 14ης Μαρτίου 2022 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με τον καθορισμό κριτηρίων για την αποδοτικότητα των καλλιεργητικών πρακτικών και την ασφάλεια όσον αφορά τη χρήση υποπροϊόντων στα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 167/29/24.6.2022), κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2086 της Επιτροπής της 5ης Ιουλίου 2021 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με σκοπό την προσθήκη των κατακρημνισμένων φωσφορικών αλάτων και των παραγώγων τους ως κατηγορίας συστατικών υλικών σε προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 427/120/30.11.2021), κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2087 της Επιτροπής της 6ης Ιουλίου 2021 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II, III και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με σκοπό την προσθήκη των υλικών που προέρχονται από διεργασίες θερμικής οξείδωσης και των παραγώγων τους ως κατηγορίας συστατικών υλικών σε προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 427/130/30.11.2021), κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2088 της Επιτροπής της 7ης Ιουλίου 2021 για την τροποποίηση των παραρτημάτων II, III και IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με σκοπό την προσθήκη των υλικών που προέρχονται από διεργασίες πυρόλυσης και αεριοποίησης ως κατηγορίας συστατικών υλικών σε προϊόντα λίπανσης της ΕΕ (ΕΕ L 427/140/30.11.2021), κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2790 της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2024 για την τροποποίηση του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα πολυμερή της κατηγορίας συστατικών υλικών 1

διατάξεις του καθώς και ότι οι παρασκευαστές διασφαλίζουν εφόσον θέτουν σε κυκλοφορία ένα προϊόν λίπανσης, ότι αυτό έχει σχεδιαστεί και παρασκευαστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού. Ως «**προϊόν λίπανσης**» νοείται κάθε ουσία, μείγμα, μικροοργανισμός ή οποιοδήποτε άλλο υλικό που χορηγείται ή προορίζεται να χορηγηθεί σε φυτά ή στη ριζόσφαιρά τους ή σε μανιτάρια ή στη μυκητόσφαιρά τους ή προορίζεται να αποτελέσει αυτή τη ριζόσφαιρα ή μυκητόσφαιρα, είτε σε καθαρή μορφή είτε αναμειγμένο με άλλο υλικό, με σκοπό να παράσχει θρεπτικά στοιχεία στα φυτά ή στα μανιτάρια ή να βελτιώσει την αποδοτικότητα της θρέψης τους.

Ειδικότερα με τις διατάξεις του ως άνω Κανονισμού ορίζονται τα ακόλουθα:

1.2 Υποχρεώσεις παρασκευαστών (άρθρο 6). Οι παρασκευαστές: α) Όταν θέτουν σε κυκλοφορία ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ διασφαλίζουν ότι το προϊόν έχει σχεδιαστεί και παρασκευαστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στα παραρτήματα I και II του Κανονισμού, β) Προτού θέσουν σε κυκλοφορία ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ καταρτίζουν **τεχνικό φάκελο** και διενεργούν ή μεριμνούν για τη διενέργεια της **διαδικασίας αξιολόγησης της συμμόρφωσης** του άρθρου 15 του Κανονισμού. Όταν η συμμόρφωση ενός προϊόντος λίπανσης της ΕΕ με τις εφαρμοστέες απαιτήσεις του Κανονισμού έχει αποδειχθεί με την ως άνω διαδικασία, οι παρασκευαστές καταρτίζουν **δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ** και τοποθετούν τη **σήμανση CE**, γ) Φυλάσσουν τον τεχνικό φάκελο και τη δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ για διάστημα 5 ετών από την ημερομηνία που τίθεται σε κυκλοφορία το προϊόν λίπανσης της ΕΕ που καλύπτεται από τα εν λόγω έγγραφα. Κατόπιν αιτήματος, διαθέτουν **αντίγραφο της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΕ** σε άλλους οικονομικούς φορείς. δ) Διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται διαδικασίες, ώστε τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που αποτελούν μέρος παραγωγής εν σειρά να συμμορφώνονται διαρκώς προς τον Κανονισμό. Λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι αλλαγές στη διαδικασία παραγωγής ή στα χαρακτηριστικά των εν λόγω προϊόντων λίπανσης της ΕΕ και οι αλλαγές στα εναρμονισμένα πρότυπα, στις κοινές προδιαγραφές που αναφέρονται στο άρθρο 14 ή σε άλλες τεχνικές προδιαγραφές, προς τις οποίες δηλώνεται η συμμόρφωση ενός προϊόντος λίπανσης της ΕΕ ή με την εφαρμογή των οποίων επαληθεύεται η συμμόρφωσή του. Όταν κρίνεται σκόπιμο, όσον αφορά τις επιδόσεις ή τους κινδύνους ενός προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, οι παρασκευαστές διενεργούν **δειγματοληπτικές δοκιμές** σε τέτοια προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που διατίθενται στην αγορά, διερευνούν τις σχετικές καταγγελίες και, εφόσον απαιτείται, **διατηρούν αρχείο** με τις καταγγελίες, με τα μη συμμορφούμενα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ και με τις ανακλήσεις

(ΕΕ L 31.10.2024), κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2788 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2024 για την τροποποίηση του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα πολυμερή της κατηγορίας συστατικών υλικών 11 (ΕΕ L 31.10.2024), κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2024/2787 της Επιτροπής της 23ης Ιουλίου 2024 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη συμπερίληψη των μεμβρανών εδαφοκάλυψης στην κατηγορία συστατικών υλικών 9 (ΕΕ L 31.10.2024) και την Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/2387 της Επιτροπής της 9ης Σεπτεμβρίου 2024 σχετικά με τα εναρμονισμένα πρότυπα που εκπονήθηκαν για τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ προς υποστήριξη του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 2024/2387).

τέτοιων προϊόντων λίπανσης της ΕΕ και τηρούν ενήμερους τους διανομείς για την εν λόγω παρακολούθηση, ε) Διασφαλίζουν ότι η **συσκευασία** κάθε προϊόντος λίπανσης της ΕΕ που έχουν θέσει σε κυκλοφορία φέρει αριθμό τύπου, αριθμό παρτίδας ή άλλο στοιχείο που να επιτρέπει την ταυτοποίησή του ή, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται χωρίς συσκευασία, διασφαλίζουν ότι οι απαιτούμενες πληροφορίες περιλαμβάνονται σε έγγραφο που συνοδεύει το προϊόν λίπανσης, στ) **Αναγράφουν την ονομασία**, την καταχωρισμένη εμπορική επωνυμία ή το σήμα κατατεθέν τους και την ταχυδρομική διεύθυνση επικοινωνίας τους πάνω στη συσκευασία του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ ή, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται χωρίς συσκευασία, σε έγγραφο που συνοδεύει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ. Η ταχυδρομική διεύθυνση αντιστοιχεί σε ένα μοναδικό σημείο επικοινωνίας με τον παρασκευαστή. Οι εν λόγω πληροφορίες διατυπώνονται **σε γλώσσα εύκολα κατανοητή** από τους τελικούς χρήστες και τις αρχές εποπτείας της αγοράς και είναι σαφείς, κατανοητές και ευανάγνωστες. ζ) Διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ συνοδεύονται από τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του παραρτήματος ΙΙΙ του Κανονισμού. Όταν προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται σε **συσκευασμένο προϊόν**, οι πληροφορίες εμφανίζονται **σε ετικέτα** που τοποθετείται στο εν λόγω συσκευασμένο προϊόν. Όταν το συσκευασμένο προϊόν είναι πολύ μικρό και δεν μπορεί να περιέχει όλες τις πληροφορίες, οι πληροφορίες που δεν μπορούν να παρασχεθούν στην ετικέτα παρέχονται **σε χωριστό φυλλάδιο** που συνοδεύει το εν λόγω συσκευασμένο προϊόν. Το εν λόγω φυλλάδιο θεωρείται μέρος της ετικέτας. Όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται χωρίς συσκευασία, όλες οι πληροφορίες παρέχονται σε φυλλάδιο. Η ετικέτα και το φυλλάδιο είναι προσβάσιμα για σκοπούς επιθεώρησης, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ διατίθεται στην αγορά. Οι πληροφορίες διατυπώνονται σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από τους τελικούς χρήστες, όπως αυτό αποφασίζεται από το οικείο κράτος μέλος, και είναι σαφείς, κατανοητές και εύληπτες, η) Εφόσον θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ, το οποίο έχουν θέσει σε κυκλοφορία, δεν συμμορφώνεται με τον κανονισμό, λαμβάνουν αμέσως τα **αναγκαία διορθωτικά μέτρα** για να επιτύχουν τη συμμόρφωση του εν λόγω προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, για να το αποσύρουν ή για να το ανακαλέσουν, κατά περίπτωση. Επιπλέον, σε περίπτωση που ένας παρασκευαστής θεωρεί ή έχει λόγο να πιστεύει ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ που αυτός έχει θέσει σε κυκλοφορία συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, **ενημερώνει σχετικά αμέσως** τις αρμόδιες εθνικές αρχές των κρατών μελών στην αγορά των οποίων έχει διαθέσει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ και παρέχει λεπτομέρειες, ειδικότερα, για τυχόν μη συμμόρφωση και τυχόν διορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί, θ) Κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος της αρμόδιας εθνικής αρχής, παρέχουν σε αυτήν, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, όλες τις **πληροφορίες και τα έγγραφα τεκμηρίωσης** που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ προς τον κανονισμό σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από την εν λόγω αρχή και συνεργάζονται με την εν λόγω αρχή, κατόπιν αιτήματός της, στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν, ώστε να εξαλειφθούν οι κίνδυνοι από ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ που αυτοί έχουν θέσει σε κυκλοφορία.

1.3 Εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος (άρθρο 7). Ο παρασκευαστής μπορεί με γραπτή εντολή να διορίζει εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο, του

οποίου οι υποχρεώσεις ορίζονται στο άρθρο 6 παρ. 1. Η εντολή αυτή δεν περιλαμβάνει την υποχρέωση του παρασκευαστή για την κατάρτιση τεχνικού φακέλου του άρθρου 6 παρ. 2. Ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος ασκεί τα καθήκοντα που προσδιορίζονται στην εντολή, την οποία λαμβάνει από τον παρασκευαστή. Η εντολή επιτρέπει στον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο τουλάχιστον τα εξής: α) Να φυλάσσει τη δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ και τον τεχνικό φάκελο και να τα θέτει στη διάθεση των εθνικών αρχών εποπτείας της αγοράς για διάστημα 5 ετών από την ημερομηνία που τίθεται σε κυκλοφορία το προϊόν λίπανσης της ΕΕ που καλύπτεται από τα εν λόγω έγγραφα, β) να παρέχει στην αρμόδια εθνική αρχή, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος αυτής, όλες τις πληροφορίες και τα έγγραφα τεκμηρίωσης που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση ενός προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, και γ) να συνεργάζεται με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατόπιν αιτήματός τους, σε τυχόν ενέργειες που γίνονται, προκειμένου να εξαλειφθούν οι κίνδυνοι από τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, τα οποία καλύπτει η εντολή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου.

1.4 Υποχρεώσεις εισαγωγέων (άρθρο 8). Οι εισαγωγείς: α) Θέτουν σε κυκλοφορία μόνο συμμορφούμενα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, β) Προτού θέσουν σε κυκλοφορία προϊόν λίπανσης της ΕΕ διασφαλίζουν ότι ο παρασκευαστής έχει διενεργήσει την κατάλληλη διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης που αναφέρεται στο άρθρο 15. Διασφαλίζουν ότι ο παρασκευαστής έχει καταρτίσει τον τεχνικό φάκελο, ότι το προϊόν λίπανσης της ΕΕ συνοδεύεται από τα απαιτούμενα έγγραφα και ότι ο παρασκευαστής έχει τηρήσει τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παρ. 5 και 6. Όταν ο εισαγωγέας θεωρεί ή έχει λόγους να πιστεύει ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ δεν συμμορφώνεται με τον παρόντα κανονισμό, τότε δεν θέτει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ σε κυκλοφορία έως ότου επιτευχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος. Επιπλέον, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, ο εισαγωγέας ενημερώνει σχετικά τον παρασκευαστή και τις αρχές εποπτείας της αγοράς, γ) Αναγράφουν την ονομασία, την καταχωρισμένη εμπορική επωνυμία ή το σήμα κατατεθέν τους και την ταχυδρομική διεύθυνση επικοινωνίας τους πάνω στη συσκευασία του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ ή όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται χωρίς συσκευασία, σε έγγραφο που συνοδεύει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ. Τα στοιχεία επικοινωνίας διατυπώνονται σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από τους τελικούς χρήστες και τις αρχές εποπτείας της αγοράς, δ) Διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ συνοδεύονται από τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του παραρτήματος ΙΙΙ του Κανονισμού. Όταν ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται σε συσκευασμένο προϊόν, οι πληροφορίες εμφανίζονται σε ετικέτα που τοποθετείται στο εν λόγω συσκευασμένο προϊόν. Όταν το συσκευασμένο προϊόν είναι πολύ μικρό και δεν μπορεί να περιέχει όλες τις πληροφορίες, οι πληροφορίες που δεν μπορούν να παρασχεθούν στην ετικέτα παρέχονται σε χωριστό φυλλάδιο που συνοδεύει το εν λόγω συσκευασμένο προϊόν. Το εν λόγω φυλλάδιο θεωρείται μέρος της ετικέτας. Όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται χωρίς συσκευασία, όλες οι πληροφορίες παρέχονται σε φυλλάδιο. Η ετικέτα και το φυλλάδιο είναι προσβάσιμα για σκοπούς επιθεώρησης, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ διατίθεται στην αγορά. Οι πληροφορίες διατυπώνονται σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από τους τελικούς χρήστες, όπως αυτό αποφασίζεται από το οικείο κράτος μέλος, ε) Διασφαλίζουν ότι ενόσω το προϊόν λίπανσης της ΕΕ

βρίσκεται υπό την ευθύνη τους, οι συνθήκες αποθήκευσης ή μεταφοράς του δεν θέτουν σε κίνδυνο τη συμμόρφωσή του με τις απαιτήσεις του παραρτήματος I ή III του Κανονισμού, στ) Όταν κρίνεται σκόπιμο, όσον αφορά τις επιδόσεις ή τους κινδύνους ενός προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, διενεργούν δειγματοληπτικές δοκιμές σε τέτοια προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που διατίθενται στην αγορά, διερευνούν τις σχετικές καταγγελίες και, εφόσον απαιτείται, διατηρούν αρχείο με τις καταγγελίες, με τα μη συμμορφούμενα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ και με τις ανακλήσεις τέτοιων προϊόντων λίπανσης της ΕΕ και τηρούν ενήμερους τους διανομείς για την εν λόγω παρακολούθηση, ζ) Αν θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ το οποίο έχουν θέσει σε κυκλοφορία δεν συμμορφώνεται με τον παρόντα κανονισμό λαμβάνουν αμέσως τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα για να επιτύχουν τη συμμόρφωση του εν λόγω προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, για να το αποσύρουν ή για να το ανακαλέσουν, κατά περίπτωση. Επιπλέον, σε περίπτωση που οι εισαγωγείς θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ που αυτοί έχουν θέσει σε κυκλοφορία συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, ενημερώνουν σχετικά αμέσως τις αρμόδιες εθνικές αρχές των κρατών μελών στην αγορά των οποίων έχουν διαθέσει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ και παρέχουν λεπτομέρειες, ειδικότερα, για τυχόν μη συμμόρφωση και τυχόν διορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί, η) Διατηρούν αντίγραφο της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΕ στη διάθεση των αρχών που είναι αρμόδιες για την εποπτεία της αγοράς, για περίοδο 5 ετών από την ημερομηνία που τίθεται σε κυκλοφορία το προϊόν λίπανσης της ΕΕ, και διασφαλίζουν ότι ο τεχνικός φάκελος μπορεί να τεθεί στη διάθεση των εν λόγω αρχών, κατόπιν αιτήματός τους. Κατόπιν αιτήματος, οι εισαγωγείς διαθέτουν αντίγραφο της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΕ σε άλλους οικονομικούς φορείς, θ) Κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος της αρμόδιας εθνικής αρχής, παρέχουν σε αυτήν, σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή, όλες τις πληροφορίες και τα έγγραφα τεκμηρίωσης που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ με τον παρόντα κανονισμό, σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από την εν λόγω αρχή. Συνεργάζονται με την εν λόγω αρχή, κατόπιν αιτήματός της, στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν ώστε να εξαιρεθούν οι κίνδυνοι από προϊόν λίπανσης της ΕΕ που αυτοί έχουν θέσει σε κυκλοφορία.

1.5 Υποχρεώσεις διανομέων (άρθρο 9). Οι διανομείς: α) Όταν διαθέτουν ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ στην αγορά, ενεργούν με τη δέουσα προσοχή σε σχέση με τις απαιτήσεις του Κανονισμού, β) Προτού διαθέσουν προϊόν λίπανσης της ΕΕ στην αγορά επαληθεύουν ότι αυτό συνοδεύεται από τα απαιτούμενα έγγραφα, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών του άρθρου 6 παρ. 7 ή του άρθρου 8 παρ. 4, οι οποίες παρέχονται με τον τρόπο που αυτά ορίζουν, σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από τους τελικούς χρήστες στο κράτος μέλος στην αγορά, του οποίου πρόκειται να διατεθεί το προϊόν λίπανσης της ΕΕ και ότι ο παρασκευαστής και ο εισαγωγέας έχουν τηρήσει τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παρ. 5 και 6 και του άρθρου 8 παρ. 3, αντίστοιχα. Όταν θεωρούν ή έχουν λόγους να πιστεύουν ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ δεν συμμορφώνεται με τον παρόντα κανονισμό, τότε δεν διαθέτουν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ στην αγορά έως ότου επιτευχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος. Επιπλέον, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, ο διανομέας ενημερώνει σχετικά τον

παρασκευαστή ή τον εισαγωγέα και τις αρχές εποπτείας της αγοράς, γ) Εξασφαλίζουν ότι ενόσω το προϊόν λίπανσης της ΕΕ βρίσκεται υπό την ευθύνη τους, οι συνθήκες αποθήκευσης ή μεταφοράς του δεν θέτουν σε κίνδυνο τη συμμόρφωσή του με τις απαιτήσεις του παραρτήματος I ή III του Κανονισμού, δ) Αν θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ που έχουν διαθέσει στην αγορά δεν συμμορφώνεται με τον παρόντα κανονισμό διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται τα διορθωτικά μέτρα που απαιτούνται για να επιτευχθεί η συμμόρφωση, η απόσυρση ή η ανάκληση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, κατά περίπτωση. Επιπλέον, σε περίπτωση που ένας διανομέας θεωρεί ή έχει λόγο να πιστεύει ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ που αυτός έχει διαθέσει στην αγορά συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, ενημερώνει σχετικά αμέσως τις αρμόδιες εθνικές αρχές των κρατών μελών στην αγορά των οποίων έχει διαθέσει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ και παρέχει λεπτομέρειες, ειδικότερα, για τυχόν μη συμμόρφωση και τυχόν διορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί, ε) Κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος της αρμόδιας εθνικής αρχής, οι διανομείς παρέχουν σε αυτήν, σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή, όλες τις πληροφορίες και τα έγγραφα τεκμηρίωσης που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ με τον Κανονισμό. Συνεργάζονται με την εν λόγω αρχή, κατόπιν αιτήματός της, στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν, ώστε να εξαλειφθούν οι κίνδυνοι από τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που έχουν διαθέσει στην αγορά.

1.6 Περιπτώσεις στις οποίες οι υποχρεώσεις των παρασκευαστών εφαρμόζονται στους εισαγωγείς και στους διανομείς (άρθρο 10): Ένας εισαγωγέας ή διανομέας θεωρείται παρασκευαστής για τους σκοπούς του Κανονισμού και υπόκειται στις υποχρεώσεις που προβλέπονται για τον παρασκευαστή σύμφωνα με το άρθρο 6, όταν θέτει σε κυκλοφορία ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ υπό τη δική του επωνυμία ή το δικό του εμπορικό σήμα ή όταν τροποποιεί προϊόν λίπανσης της ΕΕ που έχει ήδη τεθεί σε κυκλοφορία κατά τρόπο που μπορεί να επηρεάσει τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό.

1.7 Συσκευασία και ανασυσκευασία από εισαγωγείς και διανομείς (άρθρο 11): Όταν ο εισαγωγέας ή ο διανομέας συσκευάζει ή ανασυσκευάζει προϊόν λίπανσης της ΕΕ και δεν θεωρείται παρασκευαστής κατ' άρθρο 10, ο εν λόγω εισαγωγέας ή διανομέας: α) Διασφαλίζει ότι η συσκευασία φέρει το όνομά του, την καταχωρισμένη εμπορική επωνυμία ή το σήμα κατατεθέν και την ταχυδρομική διεύθυνση επικοινωνίας του, μετά την ένδειξη «συσκευάστηκε από» ή «ανασυσκευάστηκε από», και β) Διατηρεί ένα δείγμα των αρχικών πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 6 παρ. 7 ή στο άρθρο 8 παρ. 4 στη διάθεση των αρχών εποπτείας της αγοράς επί 5 έτη από την ημερομηνία που θα διατεθεί στην αγορά το προϊόν λίπανσης της ΕΕ.

1.8 Ταυτοποίηση οικονομικών φορέων (άρθρο 12): Κατόπιν αιτήματος, οι οικονομικοί φορείς υποδεικνύουν στις αρχές εποπτείας της αγοράς την ταυτότητα: α) Κάθε οικονομικού φορέα, ο οποίος τους έχει προμηθεύσει προϊόν λίπανσης της ΕΕ, β) Κάθε οικονομικού φορέα, στον οποίον έχουν προμηθεύσει προϊόν λίπανσης της ΕΕ. Οι οικονομικοί φορείς είναι σε θέση να υποβάλουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 1 για περίοδο 5 ετών από την ημερομηνία, κατά την οποία προμηθεύτηκαν το προϊόν

λίπανσης της ΕΕ και για περίοδο 5 ετών από την ημερομηνία, κατά την οποία προμήθευσαν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ.

1.9 Τεκμήριο συμμόρφωσης προϊόντων λίπανσης (άρθρο 13): Τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που συμμορφώνονται με εναρμονισμένα πρότυπα ή μέρη εναρμονισμένων προτύπων, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τεκμαίρεται ότι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα παραρτήματα I, II και III του Κανονισμού, τις οποίες αφορούν τα εν λόγω πρότυπα ή μέρη προτύπων. Οι δοκιμές για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ με τις απαιτήσεις των παραρτημάτων I, II και III του Κανονισμού εκτελούνται με αξιόπιστο και αναπαραγώγιμο τρόπο. Οι δοκιμές που συμμορφώνονται με εναρμονισμένα πρότυπα ή μέρη εναρμονισμένων προτύπων, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τεκμαίρεται ότι είναι αξιόπιστες και αναπαραγώγιμες στον βαθμό που καλύπτονται από τα εν λόγω πρότυπα ή μέρη προτύπων.

1.10 Κοινές προδιαγραφές (άρθρο 14): Η Επιτροπή δύναται να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις που θεσπίζουν κοινές προδιαγραφές για τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα I, II ή III του Κανονισμού ή τις δοκιμές που αναφέρονται στο άρθρο 13 παρ. 2, όταν: α) Οι εν λόγω απαιτήσεις ή δοκιμές δεν καλύπτονται από εναρμονισμένα πρότυπα ή μέρη αυτών, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) Η Επιτροπή διαπιστώνει αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στην έγκριση εναρμονισμένων προτύπων που έχουν ζητηθεί, ή γ) Η Επιτροπή έχει αποφασίσει σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11 παρ. 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 να διατηρήσει με περιορισμούς ή να αποσύρει τα στοιχεία αναφοράς των εναρμονισμένων προτύπων ή μερών τους από τα οποία καλύπτονται οι εν λόγω απαιτήσεις ή δοκιμές. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 45 παρ. 3. Τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που συμμορφώνονται με κοινές προδιαγραφές ή μέρη κοινών προδιαγραφών τεκμαίρεται ότι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα παραρτήματα I, II και III του Κανονισμού, τις οποίες αφορούν οι εν λόγω κοινές προδιαγραφές ή μέρη αυτών. Οι δοκιμές για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα παραρτήματα I, II και III, οι οποίες συμμορφώνονται με κοινές προδιαγραφές ή μέρη κοινών προδιαγραφών τεκμαίρεται ότι είναι αξιόπιστες και αναπαραγώγιμες στον βαθμό που καλύπτονται από τις εν λόγω κοινές προδιαγραφές ή μέρη αυτών.

1.11 Διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης (άρθρο 15): Η αξιολόγηση της συμμόρφωσης ενός προϊόντος λίπανσης της ΕΕ προς τις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό, πραγματοποιείται κατά την εφαρμοστέα διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης σύμφωνα με το παράρτημα IV. Τα αρχεία και η αλληλογραφία που αφορούν τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης συντάσσονται στην επίσημη γλώσσα ή στις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος ο κοινοποιημένος οργανισμός που διεξάγει τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή σε γλώσσα αποδεκτή από τον εν λόγω οργανισμό.

1.12 Δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ (άρθρο 16): Η δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ αναφέρει ότι πληρούνται αποδεδειγμένα οι απαιτήσεις που καθορίζονται στον Κανονισμό, ακολουθεί το υπόδειγμα δομής που καθορίζεται στο παράρτημα V του Κανονισμού, περιέχει τα στοιχεία που προσδιορίζονται στις σχετικές ενότητες που περιγράφονται στο παράρτημα IV και επικαιροποιείται διαρκώς. Μεταφράζεται στη γλώσσα ή στις γλώσσες που απαιτεί το κράτος μέλος, στο οποίο τίθεται σε κυκλοφορία ή στην αγορά του οποίου διατίθεται το προϊόν λίπανσης της ΕΕ. Όταν ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ διέπεται από περισσότερες από μία πράξεις της Ένωσης, βάσει των οποίων απαιτείται δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ, καταρτίζεται μία και μόνο δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ για όλες τις εν λόγω πράξεις της Ένωσης. Η δήλωση αυτή κατονομάζει τις εν λόγω πράξεις της Ένωσης και αναφέρει τα στοιχεία δημοσίευσής τους. Μπορεί να είναι φάκελος που περιλαμβάνει τις σχετικές επιμέρους δηλώσεις συμμόρφωσης ΕΕ. Με την κατάρτιση της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΕ ο παρασκευαστής αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ προς τις απαιτήσεις του παρόντος Κανονισμού.

1.13 Γενικές αρχές σήμανσης CE (άρθρα 17-18). Η σήμανση CE: α) Υπόκειται στις γενικές αρχές του άρθρου 30 του Κανονισμού (ΕΚ) 765/2008, β) Τοποθετείται κατά τρόπο εμφανή, ευανάγνωστο και ανεξίτηλο επί της συσκευασίας του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ ή, όταν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ παρέχεται χωρίς συσκευασία, σε έγγραφο που συνοδεύει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ, γ) Τοποθετείται προτού τεθεί σε κυκλοφορία το προϊόν λίπανσης της ΕΕ, ακολουθούμενη από τον αριθμό μητρώου του κοινοποιημένου οργανισμού, εφόσον απαιτείται κατά το παράρτημα IV του Κανονισμού. Ο αριθμός μητρώου του κοινοποιημένου οργανισμού τοποθετείται από τον ίδιο τον οργανισμό ή σύμφωνα με τις οδηγίες του, από τον παρασκευαστή ή τον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του. Τα κράτη μέλη βασίζονται στους υφιστάμενους μηχανισμούς για την εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής του καθεστώτος που δίνει τη σήμανση CE και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα σε περίπτωση αθέμιτης χρήσης της εν λόγω σήμανσης.

1.14 Αποχαρακτηρισμός αποβλήτων (άρθρο 19): Με τον Κανονισμό θεσπίζονται κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία τα υλικά που αποτελούν απόβλητα, όπως ορίζονται στην οδηγία 2008/98/ΕΚ, μπορεί να πάψουν να είναι απόβλητα, εάν περιλαμβάνονται σε συμμορφούμενο προϊόν λίπανσης της ΕΕ. Στις περιπτώσεις αυτές, η εργασία ανάκτησης κατά τον παρόντα κανονισμό πραγματοποιείται πριν το υλικό πάψει να είναι απόβλητο και το υλικό θεωρείται ότι πληροί τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας και, ως εκ τούτου, ότι έχει πάψει να αποτελεί απόβλητο από τη στιγμή που συντάχθηκε η δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ.

1.15 Κοινοποίηση (άρθρα 20-24). Τα κράτη μέλη: α) Κοινοποιούν στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη τους οργανισμούς που έχουν λάβει έγκριση για την εκτέλεση καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης ως τρίτοι στο πλαίσιο του Κανονισμού, β) Ορίζουν κοινοποιούσα αρχή, η οποία είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό και τη διεξαγωγή των αναγκαίων διαδικασιών αξιολόγησης και κοινοποίησης των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης και για την παρακολούθηση των κοινοποιημένων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του άρθρου 26, γ) Μπορούν να αποφασίζουν ότι η αξιολόγηση και η

παρακολούθηση στις οποίες αναφέρεται η παρ. 1 του άρθρου 21 του Κανονισμού διεξάγονται από εθνικό οργανισμό διαπίστευσης, κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2008² και σύμφωνα με αυτόν. Εφόσον η κοινοποιούσα αρχή εκχωρήσει ή αναθέσει με άλλο τρόπο την αξιολόγηση, κοινοποίηση ή παρακολούθηση που αναφέρεται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου σε οργανισμό που δεν είναι κρατική οντότητα, ο οργανισμός αυτός είναι νομικό πρόσωπο και συμμορφώνεται κατ' αναλογία προς τις απαιτήσεις του άρθρου 22. Επιπλέον, ο εν λόγω οργανισμός προβαίνει σε διευθετήσεις ώστε να καλύπτει τις ευθύνες που προκύπτουν από τις δραστηριότητές του.

Η **κοινοποιούσα αρχή**: α) Αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη για τα καθήκοντα, τα οποία εκτελεί ο οργανισμός που αναφέρεται στην παρ. 3, β) Συγκροτείται κατά τρόπο που δεν συνεπάγεται σύγκρουση συμφερόντων με τους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης, γ) Οργανώνεται και λειτουργεί κατά τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η αμεροληψία στις δραστηριότητές της, δ) Οργανώνεται κατά τρόπο, ώστε κάθε απόφαση που αφορά την κοινοποίηση ενός οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης να λαμβάνεται από αρμόδια πρόσωπα που είναι άλλα από τα πρόσωπα που διεξήγαγαν την αξιολόγηση, ε) Δεν προσφέρει ούτε παρέχει οποιεσδήποτε δραστηριότητες που εκτελούνται από οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή οποιεσδήποτε συμβουλευτικές υπηρεσίες σε εμπορική ή ανταγωνιστική βάση, στ) Εξασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που λαμβάνει, και ζ) Διαθέτει επαρκές και ικανό προσωπικό για τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων της. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζουν για την αξιολόγηση και την κοινοποίηση των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης και για την παρακολούθηση των κοινοποιημένων οργανισμών και σχετικά με τυχόν αλλαγές στις διαδικασίες αυτές, η δε Επιτροπή δημοσιοποιεί αυτές τις πληροφορίες. Για τους σκοπούς της κοινοποίησης, κάθε οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης πληροί τις απαιτήσεις των παρ. 2 έως 11.

Ο **οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης**: α) Συγκροτείται βάσει του εθνικού δικαίου κράτους μέλους, β) Διαθέτει νομική προσωπικότητα, γ) Είναι τρίτος φορέας ανεξάρτητος από τον οργανισμό ή το προϊόν λίπανσης της ΕΕ που αξιολογεί, δ) Τόσο ο ίδιος όσο και τα διευθυντικά του στελέχη και το προσωπικό που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση των καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης δεν ταυτίζονται με τον σχεδιαστή, τον παρασκευαστή, τον προμηθευτή, τον αγοραστή, τον ιδιοκτήτη ή τον χρήστη των προϊόντων λίπανσης, ούτε με τον αντιπρόσωπο οποιουδήποτε από αυτά τα μέρη. Αυτό δεν αποκλείει τη χρήση προϊόντων λίπανσης που είναι αναγκαία για τις λειτουργίες του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή τη χρήση προϊόντων λίπανσης για προσωπικούς σκοπούς. Ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης, τα διευθυντικά του στελέχη και το προσωπικό που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση των καθηκόντων

² Βλ. Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 339/93 του Συμβουλίου (ΕΕ L 218/30/13.8.2008).

αξιολόγησης της συμμόρφωσης δεν εμπλέκονται άμεσα στον σχεδιασμό, την παρασκευή, την εμπορία ή τη χρήση προϊόντων λίπανσης ούτε εκπροσωπούν μέρη που εμπλέκονται στις δραστηριότητες αυτές. Δεν αναλαμβάνουν καμία δραστηριότητα που μπορεί να θίξει την ανεξάρτητη κρίση ή την ακεραιότητά τους σε σχέση με τις δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, για τις οποίες είναι κοινοποιημένοι. Αυτό ισχύει ιδίως για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες. Ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης εξασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες των θυγατρικών ή των υπεργολάβων του δεν επηρεάζουν την εμπιστευτικότητα, αντικειμενικότητα ή αμεροληψία των δραστηριοτήτων αξιολόγησης της συμμόρφωσης που διεξάγει, ε) Από κοινού με το προσωπικό του εκτελούν τις δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τη μέγιστη επαγγελματική ακεραιότητα και την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια στον συγκεκριμένο τομέα και οφείλουν να είναι απαλλαγμένοι από κάθε πίεση και προτροπή, κυρίως οικονομική, που θα μπορούσε να επηρεάσει την κρίση τους ή τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ιδιαίτερα από πρόσωπα ή ομάδες προσώπων που έχουν συμφέρον από τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων αυτών, στ) Είναι σε θέση να εκτελεί όλα τα καθήκοντα τα σχετικά με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης που του έχουν ανατεθεί βάσει των διατάξεων του παραρτήματος IV και για τα οποία έχει κοινοποιηθεί, είτε αυτά εκτελούνται από τον ίδιο τον οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης είτε εκτελούνται εξ ονόματός του και υπό την ευθύνη του. Ανά πάσα στιγμή και για κάθε διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης και για κάθε είδος ή κατηγορία προϊόντων λίπανσης της ΕΕ για τα οποία είναι κοινοποιημένος, ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης έχει στη διάθεσή του: i) Το αναγκαίο προσωπικό με τεχνικές γνώσεις και επαρκή και κατάλληλη πείρα για την εκτέλεση των καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ii) τις αναγκαίες περιγραφές των διαδικασιών σύμφωνα με τις οποίες διενεργείται η αξιολόγηση της συμμόρφωσης και εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η δυνατότητα αναπαραγωγής αυτών των διαδικασιών. Διαθέτει την κατάλληλη πολιτική και τις διαδικασίες που εξασφαλίζουν τη διάκριση μεταξύ των καθηκόντων τα οποία εκτελεί ως κοινοποιημένος οργανισμός και οποιασδήποτε άλλης δραστηριότητας, iii) τις αναγκαίες διαδικασίες για να ασκεί τις δραστηριότητές του λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος μιας επιχείρησης, τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται, τη δομή της, τον βαθμό πολυπλοκότητας της τεχνολογίας του εκάστοτε προϊόντος και τον μαζικό ή εν σειρά χαρακτήρα της παραγωγικής διαδικασίας, ζ) Διαθέτει τα αναγκαία μέσα για την κατάλληλη εκτέλεση των τεχνικών και διοικητικών καθηκόντων που συνδέονται με τις δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης και έχει πρόσβαση σε όλο τον αναγκαίο εξοπλισμό ή εγκαταστάσεις, η) Συνάπτει ασφάλεια αστικής ευθύνης, εκτός αν η ευθύνη αυτή καλύπτεται από το κράτος βάσει του εθνικού δικαίου ή η αξιολόγηση της συμμόρφωσης πραγματοποιείται υπό την άμεση ευθύνη του κράτους μέλους, θ) Διαθέτει εγγυημένη **αμεροληψία** τόσο ο ίδιος όσο και τα διευθυντικά στελέχη του και το προσωπικό που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση των καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης. Οι αμοιβές των διευθυντικών στελεχών του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης και του προσωπικού που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση των καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης δεν εξαρτώνται από τον αριθμό των αξιολογήσεων που διενεργούνται ή από τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων αυτών, ι) Συμμετέχει στις σχετικές δραστηριότητες τυποποίησης και στις δραστηριότητες της ομάδας συντονισμού των κοινοποιημένων οργανισμών,

η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 36, ή διασφαλίζει ότι το προσωπικό τους που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση των καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης ενημερώνεται για τις δραστηριότητες αυτές, και εφαρμόζει ως γενικές οδηγίες τις διοικητικές αποφάσεις και τα έγγραφα που είναι το αποτέλεσμα των εργασιών της ομάδας συντονισμού.

Το προσωπικό που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση των καθηκόντων αξιολόγησης της συμμόρφωσης α) Διαθέτει: i) Πλήρη τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση, η οποία καλύπτει όλα τα καθήκοντα αξιολόγησης της συμμόρφωσης για τα οποία έχει κοινοποιηθεί ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ii) επαρκή γνώση των απαιτήσεων των αξιολογήσεων που διενεργεί και επαρκές κύρος για τη διενέργεια των αξιολογήσεων αυτών, iii) κατάλληλες γνώσεις και κατανόηση των απαιτήσεων που καθορίζονται στα παραρτήματα I, II και III του Κανονισμού, των εφαρμοστέων εναρμονισμένων προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 13 και των κοινών προδιαγραφών που αναφέρονται στο άρθρο 14 του Κανονισμού και των σχετικών διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας εναρμόνισης και της εθνικής νομοθεσίας, iv) την απαιτούμενη ικανότητα να συντάσσει τα πιστοποιητικά, τα πρακτικά και τις εκθέσεις που αποδεικνύουν τη διεξαγωγή των αξιολογήσεων, και β) Δεσμεύεται να τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο για κάθε πληροφορία που περιέρχεται σε γνώση του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του σύμφωνα με το παράρτημα IV του Κανονισμού, εξαιρουμένης της σχέσης με τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους, στο οποίο διεξάγονται οι δραστηριότητες του οργανισμού. Τα δικαιώματα κυριότητας προστατεύονται.

1.16 Τεκμήριο συμμόρφωσης των κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 25): Αν ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια που ορίζονται στα σχετικά εναρμονισμένα πρότυπα ή σε μέρη αυτών, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε τεκμαίρεται ότι συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του άρθρου 24 του Κανονισμού, εφόσον τα εφαρμοστέα εναρμονισμένα πρότυπα καλύπτουν τις απαιτήσεις αυτές.

1.17 Θυγατρικές και υπεργολάβοι των κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 26): Όταν ο κοινοποιημένος οργανισμός αναθέτει υπεργολαβικά συγκεκριμένα καθήκοντα που συνδέονται με την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ή προσφεύγει σε θυγατρική, διασφαλίζει ότι ο υπεργολάβος ή η θυγατρική πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 24 και ενημερώνει αναλόγως την κοινοποιούσα αρχή. Ο κοινοποιημένος οργανισμός αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη για τα καθήκοντα που εκτελούν οι υπεργολάβοι ή οι θυγατρικές, όπου κι αν είναι εγκατεστημένοι. Οι δραστηριότητες μπορούν να ανατίθενται σε υπεργολάβο ή να διεξάγονται από θυγατρική μόνον εφόσον συμφωνήσει ο πελάτης. Ο κοινοποιημένος οργανισμός τηρεί στη διάθεση της κοινοποιούσας αρχής τα έγγραφα τα σχετικά με την αξιολόγηση των προσόντων του υπεργολάβου ή της θυγατρικής και τα σχετικά με τις εργασίες που διεξήγαγε ο υπεργολάβος ή η θυγατρική δυνάμει του παραρτήματος IV του Κανονισμού.

1.18 Αίτηση και διαδικασία κοινοποίησης (άρθρα 27-28). Αίτηση: Ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης υποβάλλει αίτηση κοινοποίησης στην κοινοποιούσα αρχή του κράτους μέλους στο οποίο είναι

εγκατεστημένος. Η αίτηση κοινοποίησης συνοδεύεται από περιγραφή των δραστηριοτήτων αξιολόγησης της συμμόρφωσης, της ενότητας ή των ενότητων αξιολόγησης της συμμόρφωσης και του προϊόντος ή των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ, για τα οποία ο οργανισμός ισχυρίζεται ότι διαθέτει την απαιτούμενη επάρκεια, καθώς και από πιστοποιητικό διαπίστευσης το οποίο έχει εκδοθεί από εθνικό οργανισμό διαπίστευσης και με το οποίο πιστοποιείται ότι ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 24. Διαδικασία: Οι κοινοποιούσες αρχές μπορούν να κοινοποιούν μόνο τους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης που πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 24 του Κανονισμού. Τους κοινοποιούν στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη μέλη, με χρήση του ηλεκτρονικού μέσου κοινοποίησης που έχει δημιουργήσει και διαχειρίζεται η Επιτροπή. Στην κοινοποίηση περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία για τις δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, την ενότητα ή τις ενότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης και το εν λόγω προϊόν ή προϊόντα λίπανσης της ΕΕ καθώς και το πιστοποιητικό διαπίστευσης που αναφέρεται στο άρθρο 27 παρ. 2 του Κανονισμού. Ο ενδιαφερόμενος οργανισμός μπορεί να εκτελεί τις δραστηριότητες κοινοποιημένου οργανισμού, μόνον εφόσον δεν διατυπωθεί ένσταση από την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη εντός δύο εβδομάδων από την κοινοποίηση. Μόνο υπό αυτές τις προϋποθέσεις θεωρείται κοινοποιημένος ο οργανισμός για τους σκοπούς του Κανονισμού. Η κοινοποιούσα αρχή ενημερώνει την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τυχόν επακόλουθες συναφείς αλλαγές στην κοινοποίηση.

1.19 Αριθμοί μητρώου και κατάλογοι κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 29). Η Επιτροπή: α) Χορηγεί αριθμό μητρώου στους κοινοποιημένους οργανισμούς, β) Χορηγεί έναν και μόνο αριθμό, ακόμη και αν ο οργανισμός είναι κοινοποιημένος βάσει διαφόρων πράξεων της Ένωσης, γ) Δημοσιοποιεί τον κατάλογο των οργανισμών που κοινοποιούνται βάσει του Κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των αριθμών μητρώου που τους έχουν χορηγηθεί και των δραστηριοτήτων, για τις οποίες έχουν κοινοποιηθεί. Η Επιτροπή μεριμνά για την ενημέρωση του καταλόγου.

1.20 Τροποποιήσεις κοινοποιήσεων (άρθρο 30): Όταν μια κοινοποιούσα αρχή διαπιστώνει ή πληροφορείται ότι ένας κοινοποιημένος οργανισμός δεν πληροί πλέον τις απαιτήσεις του άρθρου 24 του Κανονισμού ή ότι αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, η κοινοποιούσα αρχή περιορίζει, αναστέλλει ή ανακαλεί την κοινοποίηση, κατά περίπτωση, αναλόγως της σοβαρότητας της μη τήρησης των απαιτήσεων ή της μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων. Ενημερώνει αμέσως σχετικά την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη. Σε περίπτωση περιορισμού, αναστολής ή ανάκλησης της κοινοποίησης ή όταν ο κοινοποιημένος οργανισμός παύσει τη δραστηριότητά του, το κοινοποιούν κράτος μέλος προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για να εξασφαλίσει ότι τα αρχεία του οργανισμού αυτού είτε τα χειρίζεται άλλος κοινοποιημένος οργανισμός είτε παραμένουν διαθέσιμα στις αρμόδιες αρχές κοινοποίησης και εποπτείας της αγοράς, κατόπιν αιτήματός τους.

1.21 Αμφισβήτηση της επάρκειας των κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 31): Η Επιτροπή ερευνά όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει αμφιβολίες ή έχει περιέλθει σε γνώση της αμφιβολία όσον αφορά την επάρκεια κοινοποιημένου οργανισμού ή την ικανότητα συνεχούς εκπλήρωσης από κοινοποιημένο οργανισμό των απαιτήσεων και των

υποχρεώσεων που υπέχει. Το κοινοποιούν κράτος μέλος παρέχει στην Επιτροπή, εάν αυτή το ζητήσει, όλες τις πληροφορίες σχετικά με την αιτιολόγηση της κοινοποίησης ή την επιβεβαίωση της επάρκειας του εν λόγω κοινοποιημένου οργανισμού. Η Επιτροπή διασφαλίζει την εμπιστευτικότητα όλων των ευαίσθητων πληροφοριών που προκύπτουν κατά τις έρευνες αυτές. Όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι κοινοποιημένος οργανισμός δεν πληροί ή παύει να πληροί τις απαιτήσεις κοινοποίησής του, εκδίδει εκτελεστική πράξη που απαιτεί από το κοινοποιούν κράτος μέλος να λάβει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ανάκλησης της κοινοποίησης, εφόσον είναι αναγκαίο. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 45 παρ. 2 του Κανονισμού.

1.22 Λειτουργικές υποχρεώσεις των κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 32): Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί διενεργούν αξιολογήσεις της συμμόρφωσης σύμφωνα με τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης που προβλέπονται στο παράρτημα IV του Κανονισμού. Οι αξιολογήσεις συμμόρφωσης διενεργούνται κατά αναλογικό τρόπο, ώστε να αποφεύγονται οι περιττές επιβαρύνσεις για τους οικονομικούς φορείς. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί ασκούν τις δραστηριότητές τους λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το μέγεθος μιας επιχείρησης, τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται, τη δομή της, την πολυπλοκότητα της τεχνολογίας του εκάστοτε προϊόντος και τον μαζικό ή εν σειρά χαρακτήρα της διαδικασίας παραγωγής. Επ' αυτού τηρούν πάντως τον βαθμό αυστηρότητας και το επίπεδο προστασίας που απαιτούνται για τη συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ προς τον Κανονισμό. Όταν κοινοποιημένος οργανισμός διαπιστώσει ότι οι απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα I, II ή III του Κανονισμού ή στα αντίστοιχα εναρμονισμένα πρότυπα, στις κοινές προδιαγραφές που αναφέρονται στο άρθρο 14 του Κανονισμού ή σε άλλες τεχνικές προδιαγραφές δεν πληρούνται από τον παρασκευαστή, ζητεί από τον παρασκευαστή να λάβει τα ενδεδειγμένα διορθωτικά μέτρα και δεν εκδίδει πιστοποιητικό ούτε απόφαση έγκρισης. Όταν, κατά την παρακολούθηση της συμμόρφωσης μετά την έκδοση πιστοποιητικού ή απόφασης έγκρισης, κοινοποιημένος οργανισμός διαπιστώσει ότι κάποιο προϊόν λίπανσης της ΕΕ δεν συμμορφώνεται πλέον, τότε απαιτεί από τον παρασκευαστή να λάβει τα ενδεδειγμένα διορθωτικά μέτρα και αναστέλλει ή ανακαλεί το πιστοποιητικό ή την απόφαση έγκρισης, εφόσον απαιτείται. Εάν δεν ληφθούν διορθωτικά μέτρα ή εάν αυτά δεν έχουν το απαιτούμενο αποτέλεσμα, ο κοινοποιημένος οργανισμός περιορίζει, αναστέλλει ή ανακαλεί τυχόν πιστοποιητικό ή απόφαση έγκρισης, κατά περίπτωση.

1.23 Προσφυγή κατά αποφάσεων των κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 33): Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι προβλέπεται διαδικασία προσφυγής κατά των αποφάσεων των κοινοποιημένων οργανισμών.

1.24 Υποχρέωση ενημέρωσης (άρθρο 34). Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί ενημερώνουν την κοινοποιούσα αρχή για τα εξής: α) απόρριψη, περιορισμό, αναστολή ή ανάκληση πιστοποιητικού ή απόφασης έγκρισης, β) τυχόν περιστάσεις, που επηρεάζουν το πεδίο εφαρμογής ή τους όρους της κοινοποίησης, γ) τυχόν αίτημα για ενημέρωση σχετικά με δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, το οποίο έλαβαν από τις αρχές εποπτείας της αγοράς, δ) κατόπιν αιτήματος, τις δραστηριότητες αξιολόγησης της

συμμόρφωσης που εκτελούν στο πλαίσιο της κοινοποίησής τους και οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των διασυννοριακών δραστηριοτήτων και υπεργολαβιών. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί παρέχουν στους άλλους κοινοποιημένους δυνάμει του παρόντος κανονισμού οργανισμούς οι οποίοι διεξάγουν παρόμοιες δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης που καλύπτουν τα ίδια προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, συναφείς πληροφορίες για ζητήματα που αφορούν αρνητικά και, κατόπιν αιτήματος, θετικά αποτελέσματα αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

1.25 Ανταλλαγή εμπειριών (άρθρο 35): Η Επιτροπή μεριμνά για την οργανωμένη ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των εθνικών αρχών των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για την πολιτική κοινοποίησης.

1.26 Συντονισμός κοινοποιημένων οργανισμών (άρθρο 36): Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι μεταξύ των οργανισμών που κοινοποιούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού θεσμοθετείται κατάλληλος συντονισμός και συνεργασία και ότι αυτά λειτουργούν σωστά με τη μορφή τομεακής ομάδας κοινοποιημένων οργανισμών. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί συμμετέχουν στις εργασίες της εν λόγω ομάδας άμεσα ή μέσω διορισμένων αντιπροσώπων.

1.27 Εποπτεία ενωσιακής αγοράς - Έλεγχος προϊόντων λίπανσης (άρθρο 37): Τα άρθρα 16 έως 29 του κανονισμού (ΕΚ) 765/2008³ εφαρμόζονται στα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ.

1.28 Διαδικασία αντιμετώπισης σε εθνικό επίπεδο προϊόντων λίπανσης της ΕΕ που συνιστούν κίνδυνο (άρθρο 38): Εάν οι αρχές εποπτείας της αγοράς ενός κράτους μέλους έχουν επαρκείς λόγους να πιστεύουν ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, διενεργούν για το εν λόγω προϊόν λίπανσης της ΕΕ αξιολόγηση που καλύπτει όλες τις συναφείς απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού. Για τον σκοπό αυτό, οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς συνεργάζονται με τις αρχές εποπτείας της αγοράς όπως απαιτείται. Εάν, κατά την αξιολόγηση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, οι αρχές εποπτείας της αγοράς διαπιστώσουν ότι το προϊόν λίπανσης της ΕΕ δεν συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού, τότε ζητούν αμελλητί από τον σχετικό οικονομικό φορέα να λάβει όλα τα ενδεδειγμένα διορθωτικά μέτρα, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος το οποίο ορίζεται από τις αρχές εποπτείας της αγοράς και είναι σύμμετρο προς τον χαρακτήρα του κινδύνου, για να επιτύχει τη συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ με τις απαιτήσεις αυτές, να αποσύρει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ από την αγορά ή να το ανακαλέσει. Οι αρχές εποπτείας της αγοράς ενημερώνουν σχετικά τον οικείο κοινοποιημένο οργανισμό. Το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΚ) 765/2008 εφαρμόζεται στα μέτρα που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου. Εάν οι αρχές εποπτείας της αγοράς θεωρούν ότι η μη συμμόρφωση δεν

³ Βλ. Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 339/93 του Συμβουλίου (ΕΕ L 218/30/13.8.2008).

περιορίζεται στη δική τους εθνική επικράτεια, ενημερώνουν την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα μέτρα που ζήτησαν να λάβει ο οικονομικός φορέας. Ο οικονομικός φορέας μεριμνά, ώστε να ληφθούν όλα τα ενδεδειγμένα διορθωτικά μέτρα για όλα τα σχετικά προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που έχει διαθέσει στην αγορά σε όλη την Ένωση. Εάν ο σχετικός οικονομικός φορέας δεν λάβει τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα εντός του χρονικού διαστήματος το οποίο αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, οι αρχές εποπτείας της αγοράς λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα προσωρινά μέτρα για να απαγορεύσουν ή να περιορίσουν τη διάθεση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ στην εθνική τους αγορά ή να αποσύρουν το προϊόν λίπανσης της ΕΕ από την αγορά ή να το ανακαλέσουν. Οι αρχές εποπτείας της αγοράς ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τα μέτρα αυτά. Στις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 4 δεύτερο εδάφιο περιλαμβάνονται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, ιδίως τα στοιχεία που απαιτούνται για την ταυτοποίηση του μη συμμορφούμενου προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, η καταγωγή του εν λόγω προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, η φύση της εικαζόμενης μη συμμόρφωσης και του σχετικού κινδύνου, η φύση και η διάρκεια των εθνικών μέτρων που ελήφθησαν, καθώς και τα επιχειρήματα που προβάλλει ο σχετικός οικονομικός φορέας. Οι αρχές εποπτείας της αγοράς αναφέρουν ειδικότερα αν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε οποιονδήποτε από τους ακόλουθους λόγους: α) μη εκπλήρωση των απαιτήσεων που καθορίζονται στο παράρτημα I, II ή III του Κανονισμού για το προϊόν λίπανσης της ΕΕ, β) ελλείψεις στα εναρμονισμένα πρότυπα που αναφέρονται στο άρθρο 13 του Κανονισμού, γ) ελλείψεις στις κοινές προδιαγραφές που αναφέρονται στο άρθρο 14. Τα κράτη μέλη πλην του κράτους μέλους που κίνησε τη διαδικασία δυνάμει του παρόντος άρθρου ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τα μέτρα που έλαβαν και παρέχουν τυχόν άλλες πρόσθετες πληροφορίες που διαθέτουν όσον αφορά τη μη συμμόρφωση του εν λόγω προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, καθώς και τυχόν αντιρρήσεις τους σε περίπτωση που διαφωνούν με εθνικό μέτρο που έχει θεσπιστεί. Εάν, εντός τριών (3) μηνών από τη λήψη των πληροφοριών που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, δεν έχει διατυπωθεί ένσταση από κράτος μέλος ή την Επιτροπή σε σχέση με προσωρινό μέτρο που έχει λάβει κράτος μέλος, τότε το μέτρο θεωρείται δικαιολογημένο. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ενδεδειγμένα περιοριστικά μέτρα, όπως η απόσυρση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ από την αγορά, λαμβάνονται χωρίς καθυστέρηση όσον αφορά τα σχετικά προϊόντα λίπανσης της ΕΕ. Οι υποχρεώσεις των αρχών εποπτείας της αγοράς βάσει του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τη δυνατότητα των κρατών μελών να ρυθμίζουν τα προϊόντα λίπανσης που δεν είναι προϊόντα λίπανσης της ΕΕ.

1.29 Ενωσιακή διαδικασία διασφάλισης (άρθρο 39): Εάν κατά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του άρθρου 38 παρ. 3 και 4 του Κανονισμού, διατυπωθούν ενστάσεις για μέτρο που έχει λάβει κράτος μέλος ή εάν η Επιτροπή θεωρεί ότι το εθνικό μέτρο αντίκειται στο ενωσιακό δίκαιο, η Επιτροπή διαβουλεύεται αμελλητί με τα κράτη μέλη και τον σχετικό οικονομικό φορέα ή φορείς και διενεργεί αξιολόγηση του εθνικού μέτρου. Βάσει των αποτελεσμάτων αυτής της αξιολόγησης η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη με τη μορφή απόφασης που ορίζει αν το εθνικό μέτρο είναι δικαιολογημένο. Εάν το εθνικό μέτρο θεωρηθεί δικαιολογημένο, η απόφαση διατάσσει όλα τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι το μη συμμορφούμενο προϊόν λίπανσης της ΕΕ θα

αποσυρθεί από τις αγορές τους και να ενημερώσουν σχετικά την Επιτροπή. Εάν το εθνικό μέτρο δεν κριθεί δικαιολογημένο, η απόφαση διατάσσει το οικείο κράτος μέλος να το αποσύρει. Η Επιτροπή απευθύνει την απόφασή της σε όλα τα κράτη μέλη και την ανακοινώνει αμέσως σε αυτά και στον σχετικό οικονομικό φορέα ή φορείς. Εάν το εθνικό μέτρο θεωρηθεί δικαιολογημένο και η μη συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ αποδοθεί σε ελλείψεις των εναρμονισμένων προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 38 παρ. 5 στοιχ. β) του Κανονισμού, η Επιτροπή εφαρμόζει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 1025/2012⁴. Εάν το εθνικό μέτρο θεωρηθεί δικαιολογημένο και η μη συμμόρφωση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ αποδοθεί σε ελλείψεις των κοινών προδιαγραφών που αναφέρονται στο άρθρο 38 παρ. 5 στοιχ. γ), η Επιτροπή εκδίδει αμελλητί εκτελεστικές πράξεις για την τροποποίηση ή την κατάργηση των σχετικών κοινών προδιαγραφών. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 45 παρ. 3.

1.30 Συμμορφούμενα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που συνιστούν κίνδυνο (άρθρο 40): Όταν κράτος μέλος διαπιστώσει, αφού έχει διενεργήσει αξιολόγηση δυνάμει του άρθρου 38 παρ. 1, ότι ένα προϊόν λίπανσης της ΕΕ συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, παρότι συμμορφώνεται με τον παρόντα κανονισμό, απαιτεί αμελλητί από τον σχετικό οικονομικό φορέα να λάβει, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο ορίζεται από την αρχή εποπτείας της αγοράς και είναι σύμμετρο προς τον χαρακτήρα του κινδύνου, όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για να διασφαλίσει ότι το συγκεκριμένο προϊόν λίπανσης της ΕΕ, όταν διατεθεί στην αγορά, δεν θα ενέχει πλέον τον εν λόγω κίνδυνο, ή για να αποσύρει το προϊόν λίπανσης της ΕΕ από την αγορά ή για να το ανακαλέσει. Ο οικονομικός φορέας διασφαλίζει ότι λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα για όλα τα σχετικά προϊόντα λίπανσης της ΕΕ που έχει διαθέσει στην αγορά σε ολόκληρη την Ένωση. Το κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη. Στην πληροφόρηση που παρέχει περιλαμβάνονται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, ιδίως τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την ταυτοποίηση του συγκεκριμένου προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, η καταγωγή του και η αλυσίδα εφοδιασμού του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ, η φύση του σχετικού κινδύνου και η φύση και η διάρκεια των εθνικών μέτρων που ελήφθησαν. Η Επιτροπή διαβουλεύεται αμελλητί με τα κράτη μέλη και τον σχετικό οικονομικό φορέα ή φορείς και διενεργεί αξιολόγηση των εθνικών μέτρων που ελήφθησαν. Βάσει των αποτελεσμάτων αυτής της αξιολόγησης η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη με τη μορφή απόφασης που ορίζει αν το εθνικό μέτρο είναι δικαιολογημένο και, εάν χρειάζεται, διατάσσει τη λήψη κατάλληλων μέτρων. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 45 παρ. 3 του Κανονισμού. Για δεόντως

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 89/686/ΕΟΚ και 93/15/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 94/9/ΕΚ, 94/25/ΕΚ, 95/16/ΕΚ, 97/23/ΕΚ, 98/34/ΕΚ, 2004/22/ΕΚ, 2007/23/ΕΚ, 2009/23/ΕΚ και 2009/105/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 87/95/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης αριθ. 1673/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 316/12/14.11.2012).

αιτιολογημένους επιτακτικούς λόγους επείγουσας ανάγκης που αφορούν την προστασία της υγείας του ανθρώπου, των ζώων και των φυτών, της ασφάλειας και του περιβάλλοντος, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις άμεσης εφαρμογής σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 45 παρ. 4 του Κανονισμού. Η Επιτροπή απευθύνει την απόφασή της σε όλα τα κράτη μέλη και την ανακοινώνει αμέσως σε αυτά και στον σχετικό οικονομικό φορέα ή φορείς.

1.31 Τυπική μη συμμόρφωση (άρθρο 41): Με την επιφύλαξη του άρθρου 38 του Κανονισμού, όταν κράτος μέλος προβεί σε κάποια από τις ακόλουθες διαπιστώσεις αναφορικά με προϊόν λίπανσης της ΕΕ, απαιτεί από τον οικείο οικονομικό φορέα να θέσει τέλος στη μη συμμόρφωση: α) η σήμανση CE έχει τοποθετηθεί κατά παράβαση του άρθρου 30 του κανονισμού (ΕΚ) 765/2008⁵ ή του άρθρου 18 του Κανονισμού, β) ο αριθμός μητρώου του κοινοποιημένου οργανισμού έχει τοποθετηθεί κατά παράβαση του άρθρου 18 ή δεν έχει τοποθετηθεί, παρότι απαιτείται δυνάμει του άρθρου 18, γ) η δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ δεν έχει καταρτιστεί ή δεν έχει καταρτιστεί σωστά, δ) ο τεχνικός φάκελος δεν είναι διαθέσιμος ή δεν είναι πλήρης, ε) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 6 παρ. 6 ή στο άρθρο 8 παρ. 3 του Κανονισμού λείπουν, είναι λανθασμένες ή είναι ελλιπείς, στ) δεν πληρούνται οποιαδήποτε άλλη από τις διοικητικές απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6 ή 8 του Κανονισμού. Εάν η μη συμμόρφωση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο εξακολουθήσει να υφίσταται, το οικείο κράτος μέλος λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για να περιορίσει ή να απαγορεύσει τη διάθεση του προϊόντος λίπανσης της ΕΕ στην αγορά ή για να διασφαλίσει ότι αυτό θα ανακληθεί ή θα αποσυρθεί από την αγορά. Οι υποχρεώσεις των κρατών μελών εν προκειμένω δεν θίγουν τη δυνατότητά τους να ρυθμίζουν τα προϊόντα λίπανσης που δεν είναι προϊόντα λίπανσης της ΕΕ.

2. ΚΥΑ 2172/304447/30.10.2020

(1) Γενικά: Με την ΚΥΑ 2172/304447/30.10.2020 (ΦΕΚ Β' 5075/17.11.2020) «Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου IV και του άρθρου 48 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 170, 25.6.2019, σ. 1)» καθορίστηκαν τα αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του κεφαλαίου IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, σχετικά με την κοινοποίηση των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης, καθώς και του άρθρου 48 του ίδιου κανονισμού, για τη θέσπιση κυρώσεων για τους κοινοποιημένους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης (άρθρο 1).

(2) Ορισμοί: Για τους σκοπούς της απόφασης αυτής ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) υπ' αριθ. 765/2008 καθώς και οι ακόλουθοι: α) «κοινές

⁵ Βλ. Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 339/93 του Συμβουλίου (ΕΕ L 218/30/13.8.2008).

προδιαγραφές»: τεχνικές προδιαγραφές για τις απαιτήσεις των προϊόντων λίπανσης και/ή των δοκιμών τους, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, β) «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ)»: το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που αποτελεί τον εθνικό οργανισμό διαπίστευσης της χώρας, γ) «αρχές εποπτείας της αγοράς»: όργανα του Γενικού Χημείου του Κράτους και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αρμόδια για την εποπτεία της αγοράς των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 και το άρθρο 5 του ν. 1565/1985, δ) «πιστοποιητικό ή απόφαση έγκρισης»: βεβαίωση που εκδίδεται από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης και αφορά τις δραστηριότητες αξιολόγησης που αυτός υλοποιεί στα πλαίσια ενοτήτων του παραρτήματος IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 (άρθρο 1).

(3) Αρμόδια - Κοινοποιούσα αρχή: Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) ορίζεται ως αρμόδια αρχή υπεύθυνη για τη διασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας απόφασης και του Κεφαλαίου IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. Η αρμόδια αρχή ορίζεται ως η κοινοποιούσα αρχή της παρ. 1 του άρθρου 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, η οποία πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 22 του ίδιου κανονισμού και έχει τα εξής καθήκοντα: α) εγκρίνει, κατόπιν σχετικής αίτησής τους, τους ενδιαφερόμενους να εκτελέσουν, ως τρίτοι, δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης προϊόντων λίπανσης της ΕΕ (οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης), κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, β) προβαίνει στη διαδικασία της κοινοποίησης των εγκεκριμένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης προς την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη (άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009), γ) ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται για την αξιολόγηση, την κοινοποίηση και την παρακολούθηση των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης, καθώς και για τυχόν αλλαγές στις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, δ) εκπροσωπεί τη χώρα στο πλαίσιο ενεργειών της Επιτροπής για την ανταλλαγή εμπειριών των εθνικών αρχών των κρατών μελών, που είναι αρμόδιες για την κοινοποίηση (άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009) (άρθρο 2).

(4) Φορέας αξιολόγησης και παρακολούθησης των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης: 1. Ως φορέας αξιολόγησης και παρακολούθησης των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, ορίζεται το Ε.ΣΥ.Δ., το οποίο συστάθηκε με τον ν. 4468/2017 (Α' 61), αποτελεί τον εθνικό οργανισμό διαπίστευσης, κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) υπ' αρ. 765/2008 και έχει το σκοπό και τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 2 του ανωτέρω νόμου. 2. Ο καθορισμός των αναγκαίων διαδικασιών αξιολόγησης, η προηγούμενη αξιολόγηση και η έκδοση πιστοποιητικού διαπίστευσης για την αναγνώριση της τεχνικής επάρκειας των οργανισμών που στην συνέχεια εγκρίνονται και κοινοποιούνται ως οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης καθώς και η παρακολούθησή τους, πραγματοποιούνται με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο διαπίστευσης και τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 (άρθρο 3).

(5) Έγκριση και κοινοποίηση οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης:

1. Για τη νόμιμη άσκηση των καθηκόντων οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009 και τον κανονισμό (ΕΚ) υπ' αριθ. 765/2008 απαιτείται έγκριση από την αρμόδια αρχή και κοινοποίηση του οργανισμού στην Επιτροπή και στα άλλα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. 2. Ως οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης εγκρίνονται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (εταιρείες) ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που είναι εγκατεστημένα στη χώρα και πληρούν τις απαιτήσεις των παρ. 2 έως 11 του άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, με βάση τις οποίες προκύπτει ότι διαθέτουν τη γνώση και την υποδομή ώστε να εκτελούν δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης. Η αστική ευθύνη της παρ. 9 του άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 δεν καλύπτεται από το Ελληνικό Δημόσιο. 3. Κάθε οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης που επιθυμεί να εγκριθεί για τη δραστηριοποίησή του στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης προϊόντων λίπανσης της ΕΕ, υποβάλλει στην αρμόδια αρχή αίτηση για ένα ή περισσότερα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ και για συγκεκριμένη ενότητα ή ενότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης σύμφωνα με το παράρτημα IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. Η αίτηση αυτή επέχει και θέση αίτησης για κοινοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. Η αίτηση περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία: α) τα στοιχεία του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης και επικοινωνίας με αυτόν: επωνυμία, διακριτικός τίτλος, για τις εταιρείες αριθμός μητρώου ΓΕΜΗ, ΑΦΜ, ταχυδρομική διεύθυνση, τηλέφωνο, τηλεομοιοτυπία, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, υπεύθυνο επικοινωνίας, β) στοιχεία του προϊόντος ή των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ στα οποία αφορά η αίτηση και αναφορά στις Κατηγορίες Λειτουργίας Προϊόντος (ΚΛΠ) και στις Κατηγορίες Συστατικών Υλικών (ΚΣΥ), όπως αυτές αναφέρονται στα παραρτήματα I και II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, γ) την ενότητα ή τις ενότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης του παραρτήματος IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, οι οποίες θα εφαρμοστούν για το πεδίο της αξιολόγησης της συμμόρφωσης για το οποίο αιτείται έγκριση ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης, δ) στοιχεία θυγατρικών ή υπεργολάβων, αν υφίστανται, ε) στοιχεία ταυτοποίησης του πιστοποιητικού διαπίστευσης που διαθέτει (αριθμός, ημερομηνία κ.λπ.). 4. Με την αίτηση συνυποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα ή επίσημα μεταφρασμένα: α) πιστοποιητικό διαπίστευσης από το Ε.ΣΥ.Δ, το οποίο είναι σε ισχύ και με το οποίο πιστοποιείται ότι ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης καλύπτει τις απαιτήσεις της παρ. 2 και κατέχει την απαιτούμενη γνώση και υποδομή να υλοποιεί τα καθήκοντα της αξιολόγησης της συμμόρφωσης για τα οποία αιτείται έγκριση, β) περιγραφή των δραστηριοτήτων της αξιολόγησης της συμμόρφωσης που αφορά το προϊόν ή τα προϊόντα για τα οποία έχει υποβληθεί η αίτηση έγκρισης και περιγραφή του υποβαλλόμενου πιστοποιητικού διαπίστευσης με στοιχεία αναφοράς στα παραρτήματα I, II, III, IV του κανονισμού και στα εφαρμοζόμενα εναρμονισμένα πρότυπα ή στις κοινές προδιαγραφές και σε τυχόν πρόσθετες απαιτήσεις, γ) πρόσφατες βεβαιώσεις φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης, δ) υπεύθυνη δήλωση ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, ότι ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης δεν τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση εργασιών, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης σε

πτώχευση, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή παρόμοιες διαδικασίες προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις. 5. Οι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης εγκρίνονται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ. Η διάρκεια ισχύος της απόφασης έγκρισης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από αυτή του σχετικού πιστοποιητικού διαπίστευσης και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη. 6. Η αρμόδια αρχή κοινοποιεί, σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, τους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης που έχουν εγκριθεί, μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος πληροφόρησης των κοινοποιημένων και διαπιστευμένων οργανισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (New Approach Notified and Designated Organisations - NANDO). Στη δήλωση της κοινοποίησης προς την Επιτροπή και τα λοιπά κράτη μέλη αναγράφεται και η χρονική διάρκεια ισχύος της απόφασης έγκρισης (άρθρο 4).

(6) Πιστοποιητικό διαπίστευσης - Τεκμήριο συμμόρφωσης: Το πιστοποιητικό διαπίστευσης, το οποίο εκδίδεται από το Ε.ΣΥ.Δ, αποτελεί τεκμήριο συμμόρφωσης του υποψήφιου προς έγκριση και κοινοποίηση οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις των παρ. 2 έως 11 του άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. Ανάλογα με τα καθήκοντα αξιολόγησης της συμμόρφωσης για τα οποία αιτείται έγκριση ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης, από το πιστοποιητικό διαπίστευσης τεκμαίρεται ότι ο προς έγκριση και κοινοποίηση οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης καλύπτει: α) τα κριτήρια που ορίζονται στα σχετικά εναρμονισμένα πρότυπα ή σε μέρη αυτών, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 και τα οποία αφορούν: αα) τα γενικά κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 768/2008/ΕΚ απόφαση, ββ) τις ειδικές απαιτήσεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ και οι δοκιμές για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, γγ) την ικανότητα της εφαρμογής ενοτήτων αξιολόγησης της συμμόρφωσης, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, β) τις κοινές προδιαγραφές του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, οι οποίες αφορούν τα προϊόντα λίπανσης της ΕΕ αλλά και τις δοκιμές για την εξακρίβωση της συμμόρφωσής τους, γ) τυχόν πρόσθετες τεχνικές απαιτήσεις που δεν καλύπτονται από τις προηγούμενες περιπτώσεις (άρθρο 5).

(7) Οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών: 1. Οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος και έχουν κοινοποιηθεί από τις αρμόδιες αρχές αυτού στο ηλεκτρονικό σύστημα NANDO, σύμφωνα με το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, μπορούν να δραστηριοποιούνται στη χώρα, στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης προϊόντων λίπανσης της ΕΕ, σύμφωνα με το παρόν άρθρο. 2. Οι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης της παρ. 1 υποβάλλουν στην αρμόδια αρχή του άρθρου 2 δήλωση δραστηριοποίησης οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλου κράτους μέλους, στην οποία περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία: α) τα στοιχεία του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης και επικοινωνίας με αυτόν: επωνυμία, ΑΦΜ, αριθμό μητρώου ΓΕΜΗ, το κράτος μέλος στο

οποίο είναι εγκατεστημένος, στοιχεία της κοινοποιούσας αρχής του, ταχυδρομική διεύθυνση υποκαταστήματος στην Ελλάδα, τηλέφωνο, τηλεομοιοτυπία, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, υπεύθυνο επικοινωνίας, β) τον αριθμό μητρώου του ως κοινοποιημένος οργανισμός και τις δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης για τις οποίες έχει κοινοποιηθεί, με αναφορά στην περίοδο ισχύος της κοινοποίησης και της διαπίστευσης από το κράτος μέλος από το οποίο έχει κοινοποιηθεί, γ) στοιχεία του προϊόντος ή των προϊόντων λήπανσης της ΕΕ στα οποία αφορά η δήλωση δραστηριοποίησης, με αναφορά στις ΚΛΠ και στις ΚΣΥ, όπως αυτές αναφέρονται στα παραρτήματα I και II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, δ) την ενότητα ή τις ενότητες αξιολόγησης του παραρτήματος IV του κανονισμού τις οποίες θα εφαρμόσει ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης και συνοπτική περιγραφή των δραστηριοτήτων αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ε) στοιχεία θυγατρικών ή υπεργολάβων, αν υφίστανται.

3. Οι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών υπόκεινται και αυτοί στις λειτουργικές υποχρεώσεις του άρθρου 8 της παρούσας. 4. Οι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών υποβάλλουν στην αρμόδια αρχή τις αναφορές επιτήρησής τους από τους εθνικούς οργανισμούς διαπίστευσης του κρατών μελών στα οποία είναι εγκατεστημένοι και οι οποίες αφορούν την δραστηριοποίησή του στη χώρα. 5. Οι υποχρεώσεις των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών, που απορρέουν από άλλες διατάξεις (όπως φορολογικής, ασφαλιστικής νομοθεσίας) δεν θίγονται από την παρούσα. Σε κάθε περίπτωση οι κοινοποιημένοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, αναλογικά εφαρμοζόμενων σε σχέση με τη δική τους κοινοποιούσα αρχή. 6. Όλα τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα ή επίσημα μεταφρασμένα (άρθρο 6).

(8) Μεταβολές στην κοινοποίηση και στην έγκριση των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης: 1. Η αρμόδια αρχή τηρεί αρχείο των εγκεκριμένων και κοινοποιημένων οργανισμών και ερευνά όλες τις περιπτώσεις που διαπιστώνει η ίδια ή της υποβάλλονται καταγγελίες για παρεκκλίσεις ή παραβάσεις κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων οργανισμού ή υπάρχουν αμφιβολίες για την επάρκεια οργανισμού ή για την ικανότητα αδιάλειπτης εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του. Στις ίδιες ενέργειες προβαίνει και για τους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών. 2. Το Ε.ΣΥ.Δ., στο πλαίσιο παρακολούθησης των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης, ενημερώνει άμεσα την αρμόδια αρχή για οποιαδήποτε παρέκκλιση ή παράβαση υποπέσει στην αντίληψή του στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του. Γνωστοποιεί επίσης το πρόγραμμα επιτήρησης των οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης που καταρτίζει και σε περίπτωση που κατά την επιτήρηση διαπιστωθεί οποιαδήποτε παράβαση των όρων της παρούσας, ενημερώνει άμεσα την αρμόδια αρχή. 3. Όταν το Ε.ΣΥ.Δ. ή η αρμόδια αρχή διαπιστώνουν ή πληροφορούνται ότι κοινοποιημένος οργανισμός δεν πληροί πλέον τις απαιτήσεις του άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 και της παρούσας ή ότι αυτός αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, η αρμόδια αρχή μπορεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 30 του ίδιου κανονισμού, να περιορίσει, αναστείλει ή να ανακαλέσει την έγκριση και την κοινοποίηση, κατά περίπτωση, αναλόγως της σοβαρότητας της μη τήρησης των απαιτήσεων ή της μη εκπλήρωσης των

υποχρεώσεων του οργανισμού και ενημερώνει αμέσως σχετικά την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη. 4. Αν μετά από τη διερεύνηση της παρ. 1, η αρμόδια αρχή διαπιστώσει ότι οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλου κράτους μέλους παραβαίνει τις υποχρεώσεις του, ενημερώνει τόσο την κοινοποιούσα αρχή του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος και από την οποία έχει κοινοποιηθεί, όσο και την Επιτροπή, ενώ επιπλέον μπορεί κατά περίπτωση και αναλογικά να επιβάλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11. 5. Στις περιπτώσεις της παρ. 3 ή σε περίπτωση παύσης της δραστηριότητας οργανισμού, ο οργανισμός αυτός υποχρεούται (άρθρο 30 παρ. 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009): α) αμελλητί να εξασφαλίσει ότι τα αρχεία του τα χειρίζεται άλλος κοινοποιημένος οργανισμός ή ότι αυτά μεταφέρονται άμεσα στην αρμόδια αρχή ή/και στις αρχές εποπτείας αγοράς, με βάση τις υποδείξεις της αρμόδιας αρχής ή β) αν δεν λάβει σχετική υπόδειξη, να διασφαλίσει ότι τα αρχεία είναι διαθέσιμα στην αρμόδια αρχή ή/και στις αρχές εποπτείας αγοράς για χρονική περίοδο δέκα (10) ετών (άρθρο 7).

(9) Λειτουργικές υποχρεώσεις των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης: 1. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης έχουν τις λειτουργικές υποχρεώσεις του άρθρου 32 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. 2. Όταν κοινοποιημένος οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης ενημερωθεί από τις αρχές εποπτείας της αγοράς, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 38 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, ότι προϊόν λίπανσης της ΕΕ για το οποίο έχει εκτελέσει δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, συνιστά κίνδυνο για την υγεία του ανθρώπου, των ζώων ή των φυτών, για την ασφάλεια ή για το περιβάλλον, συνεργάζεται με τον σχετικό οικονομικό φορέα για να λάβει αυτός τα ενδεδειγμένα διορθωτικά μέτρα και αν απαιτείται περιορίζει, αναστέλλει ή ανακαλεί το πιστοποιητικό ή την απόφαση έγκρισης που έχει εκδώσει. 3. Κάθε κοινοποιημένος οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης οφείλει να παρέχει αμελλητί κάθε πληροφορία που ζητείται από τις αρχές εποπτείας της αγοράς, σχετική με προϊόν λίπανσης της ΕΕ για το οποίο έχει εκτελέσει δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης. 4. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του άρθρου 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 (άρθρο 8).

(10) Υποχρέωση ενημέρωσης και συντονισμού κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης: 1. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης υποβάλλουν ετησίως, μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους, στην αρμόδια αρχή και στο Ε.ΣΥ.Δ., κατάλογο με το σύνολο των επιχειρήσεων, των προϊόντων ή των τύπων προϊόντων λίπανσης της ΕΕ τα οποία πιστοποίησαν, έλεγξαν ή επιθεώρησαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος και διατίθενται στην ελληνική αγορά. Ο κατάλογος είναι ταξινομημένος κατά ΚΛΠ των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ και περιλαμβάνει τα ακόλουθα πεδία: επωνυμία επιχείρησης, ΑΦΜ, προϊόν, ενότητα αξιολόγησης της συμμόρφωσης, αριθμό πιστοποιητικού - απόφασης έγκρισης και ημερομηνία έκδοσής του. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης ενημερώνουν την αρμόδια αρχή για όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 34 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. 2. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης υποχρεούνται να συμμετέχουν στα σχήματα που λειτουργούν με την μορφή

τομεακής ομάδας κοινοποιημένων οργανισμών, στα πλαίσια του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ τους, η θεσμοθέτηση των οποίων διασφαλίζεται από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. Το Ε.ΣΥ.Δ. επιβεβαιώνει τη συμμετοχή των κοινοποιημένων οργανισμών της χώρας στις εργασίες της εν λόγω ομάδας, κατά τη διαδικασία παρακολούθησης τους και ενημερώνει σχετικά την αρμόδια αρχή (άρθρο 9).

(11) Προσφυγή κατά αποφάσεων των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης:

1. Οι αποφάσεις των κοινοποιημένων οργανισμών οι οποίες αφορούν περιορισμό, αναστολή ή ανάκληση πιστοποιητικού - απόφασης έγκρισης, κοινοποιούνται στους ενδιαφερόμενους εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήψη τους. Στις αποφάσεις, που είναι επαρκώς αιτιολογημένες, αναφέρονται οι διαδικασίες και οι προθεσμίες της παρ. 2. 2. Σε εφαρμογή του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, οι έχοντες έννομο συμφέρον δικαιούνται να καταθέσουν προσφυγή κατά των αποφάσεων της παρ. 1 των κοινοποιημένων οργανισμών εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή τους και καταθέτουν εγγράφως τις απόψεις τους στον οργανισμό εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεση της προσφυγής τους. 3. Αν ο κοινοποιημένος οργανισμός απορρίψει την προσφυγή, κοινοποιεί άμεσα την σχετική απόφαση στον προσφεύγοντα. 4. Οι κοινοποιημένοι οργανισμοί διαθέτουν διαδικασία εξέτασης προσφυγών. Η πρόβλεψη της διαδικασίας αυτής αποτελεί αντικείμενο εξέτασης εκ μέρους του Ε.ΣΥ.Δ. στα πλαίσια της διαπίστευσης και της παρακολούθησης του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης (άρθρο 10).

(12) Κυρώσεις κατά των κοινοποιημένων οργανισμών αξιολόγησης της συμμόρφωσης:

1. Αν διαπιστωθεί ότι κοινοποιημένος οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης προβαίνει σε δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης κατά παράβαση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, της παρούσας ή των όρων της απόφασης έγκρισης και της κοινοποίησής του, επιβάλλονται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ, μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής, οι διοικητικές κυρώσεις των παρ. 4 και 5. 2. Η αρμόδια αρχή ενημερώνει εγγράφως τον οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης για τις παραβάσεις που του αποδίδονται και τον καλεί να καταθέσει εγγράφως τις απόψεις του μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. 3. Η επιβολή κυρώσεων αφορά τις παρακάτω περιπτώσεις παραβάσεων: α) άσκηση δραστηριότητας αξιολόγησης της συμμόρφωσης χωρίς απόφαση έγκρισης και κοινοποίηση, β) υποβολή ψευδών ή παραπλανητικών στοιχείων στην αίτηση του άρθρου 4, γ) χρήση του δικαιώματος που εγείρει η έγκριση/κοινοποίηση σε πεδίο άλλο από αυτό του πεδίου έγκρισης/κοινοποίησης ή σε χρονικό διάστημα εκτός αυτού που ορίζεται στην απόφαση έγκρισης και στην κοινοποίηση, δ) επίκληση της διαπίστευσης κατά παράβαση των όρων και των προϋποθέσεων που διέπουν το Ε.ΣΥ.Δ., ε) χορήγηση σε οικονομικό φορέα μη σύννομου πιστοποιητικού - απόφασης έγκρισης, στ) μη περιορισμός, μη αναστολή, μη ανάκληση εκδοθέντος πιστοποιητικού - απόφασης έγκρισης, για τα οποία δεν πληρούνται οι αρχικοί όροι έκδοσής τους, εν γνώσει του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης ο οποίος το εξέδωσε, ζ) αστοχίες των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ, για τις οποίες τεκμηριώνεται η ευθύνη ή η εμπλοκή του οργανισμού

αξιολόγησης της συμμόρφωσης, η) βάσιμες, μετά από διερεύνηση, καταγγελίες κατά του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης, οι οποίες αφορούν πλημμελή ή μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του, θ) άρνηση συνεργασίας του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τις αρμόδιες αρχές εποπτείας της αγοράς και την αρμόδια αρχή ή παροχή παραπλανητικών και ψευδών στοιχείων στις παραπάνω αρχές, ι) μη τήρηση των λειτουργικών υποχρεώσεων του άρθρου 8, ια) μη τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 7, 9 και 10, ιβ) κάθε άλλη περίπτωση αξιολογημένης από την αρμόδια αρχή και αποδεδειγμένης δραστηριότητας του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης κατά παράβαση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009, της παρούσας ή των όρων της απόφασης έγκρισης και της κοινοποίησής του, ιγ) μη υποβολή ή υποβολή με ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία της δήλωσης της παρ. 2 του άρθρου 6 από οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών, ιδ) μη υποβολή από οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης άλλων κρατών μελών στην αρμόδια αρχή, των αναφορών επιτήρησής τους σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 6. 4. Οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης, είναι οι εξής: α) σύσταση, β) περιορισμός της απόφασης έγκρισης και της κοινοποίησης, γ) αναστολή της απόφασης έγκρισης και της κοινοποίησης, δ) ανάκληση της απόφασης έγκρισης και της κοινοποίησης, ε) ανάκληση της απόφασης έγκρισης και της κοινοποίησης για κάθε πεδίο και δραστηριότητα αξιολόγησης της συμμόρφωσης των προϊόντων λίπανσης της ΕΕ και απαγόρευση υποβολής νέας αίτησης επαναδραστηριοποίησης για χρονικό διάστημα έως τρία (3) έτη (με ελάχιστο το ένα έτος) εφόσον ο οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης υποπίπτει τρεις ή περισσότερες φορές σε οποιαδήποτε από τις παραβάσεις της παρ. 3, στ) επιβολή προστίμου, σύμφωνα με την παρ. 5. Για τον τελικό προσδιορισμό της διοικητικής κύρωσης η αρμόδια αρχή αξιολογεί τη σοβαρότητα της παράβασης του οργανισμού αξιολόγησης της συμμόρφωσης. Όλα τα χρηματικά πρόστιμα εισπράττονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) και αποτελούν έσοδα του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (Τ.Γ. και Κ.) και καταβάλλονται με αναγραφή της αιτιολογίας κατάθεσης στον λογαριασμό του 26670/0 της Τράπεζας της Ελλάδος. 5. Πρόστιμο επιβάλλεται για τις περ. α έως ιδ της παρ. 3 ως ακολούθως: α) 15.000 € για την περ. α', β) από 2.000 € έως 10.000 € για την περ. β', γ) από 8.000 € έως 15.000 € για την περ. γ', δ) από 2.000 € έως 10.000 € για την περ. δ', ε) από 5.000 € έως 10.000 € για τις περ. ε', στ', ζ', ι', ιγ', στ) 5.000 € για την περ. θ', ζ) από 2.000 € έως 15.000 € για τις περ. η' και ιβ', η) από 2.000 € έως 5.000 € για την περ. ια', θ) 5.000 € για την περ. ιδ'. 6. Οι αποφάσεις επιβολής των κυρώσεων των παρ. 4 και 5 επιδίδονται στον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 47, 48, 50 έως και 57 του ν. 2717/1999 «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας» (Α' 97), όπως ισχύει. 7. Κατά των αποφάσεων επιβολής των κυρώσεων των παρ. 4 και 5, ο ενδιαφερόμενος κοινοποιημένος οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης μπορεί να υποβάλλει ένσταση στην αρμόδια αρχή εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοσή τους. Η αρμόδια αρχή εξετάζει την υποβληθείσα ένσταση και, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της, με απόφαση του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ η ένσταση κρίνεται αποδεκτή εν όλω ή εν μέρει ή απορρίπτεται και αντίστοιχα η απόφαση επιβολής κύρωσης ανακαλείται, τροποποιείται ή καθίσταται αμετάκλητη. Η απόφαση επί της ένστασης

γνωστοποιείται στον ενιστάμενο οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης (άρθρο 11).

3. ν. 1565/1985 - Λιπάσματα

(1) Ορισμός: Σύμφωνα με τον ν. 1565/1985 (ΦΕΚ Α' 25/26.9.1985)⁶ «**Λιπάσματα**» θεωρούνται οι οργανικές και ανόργανες ουσίες που με τη χρησιμοποίησή τους στις καλλιέργειες ενισχύουν την ανάπτυξη των φυτών, αυξάνουν την παραγωγή και βελτιώνουν την ποιότητα των προϊόντων. Ειδικότερα για την εφαρμογή του νόμου αυτού οι ακόλουθοι όροι έχουν την έναντι αυτών αναγραφόμενη έννοια:

(2) Κατηγορίες (άρθρο 1)⁷: α) **Λιπάσματα**: αα) **Χημικά λιπάσματα**: Είναι τα λιπάσματα τα οποία ανεξάρτητα από την κατάσταση και την περιεκτικότητά τους σε θρεπτικά στοιχεία παράγονται βιομηχανικά με φυσικοχημικές διεργασίες. ββ) **Ανόργανα λιπάσματα**: Είναι ανόργανες χημικές ενώσεις, που περιέχουν τουλάχιστον ένα από τα απαραίτητα θρεπτικά στοιχεία, τα οποία απαιτούνται για την κανονική ανάπτυξη των φυτών. γγ) **Οργανικά λιπάσματα**: Είναι προϊόντα βιολογικής ή και χημικής επεξεργασίας αυτούσιων υλικών φυτικής ή ζωικής προέλευσης που περιέχουν τα θρεπτικά στοιχεία σε οργανική μορφή (ζωικής ή φυτικής προέλευσης) και η κύρια συμβολή τους στην ανάπτυξη των φυτών είναι η

⁶ Αναφορικά με τα θέματα που ρυθμίζει ο ν. 1565/1985 έχουν εκδοθεί οι ακόλουθες υπουργικές αποφάσεις: η ΥΑ 50424/21.2.2025 (ΦΕΚ Β' 1074/10.3.2025) «Κυκλοφορία λιπασμάτων και προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα στη χώρα», η ΚΥΑ 1629/275472/20.9.2022 (ΦΕΚ Β' 4979/23.9.2022) «Ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών», η ΚΥΑ 211/11449/21.1.2019 (ΦΕΚ Β' 146/29.1.2019) «Εισαγωγή, ενδοκοινοτική απόκτηση και εγχώρια παραγωγή λιπασμάτων και πρώτων υλών παρασκευής λιπασμάτων», η ΚΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014) «Τροποποίηση της αριθ. 9748/100747/1.10.2012 απόφασης "Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας της έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β" του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 2692/4.10.2012)», η ΥΑ 9748/100747/2012 (ΦΕΚ Β' 2692/4.10.2012) «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας της έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β», η ΥΑ 259306/4.1.2007 (ΦΕΚ Β' 54/24.1.2007) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 308976/7.9.2006 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 1394)», η ΥΑ 257921/15.6.2004 (ΦΕΚ Β' 955/25.6.2004) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων" (Β' 1274)», η ΚΥΑ 254803/8590/6.8.2003 (ΦΕΚ Β' 1159/13.8.2003) «Τροποποίηση της 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων"», η ΥΑ 291180/11034/19.9.2002 (ΦΕΚ Β' 1274/30.9.2002) «Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων», η ΚΥΑ 294204/16.12.1997 (ΦΕΚ Β' 8/19.1.1998) «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του Π.Δ. 1381/1981 "Όροι συνθέσεως, αναγνώρισεως, επισημάνσεως, συσκευασίας και ελέγχου των λιπασμάτων με την ένδειξη "ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΟΚ" (Α' 344)", όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σε συμμόρφωση με την οδηγία 96/28/ΕΚ της Επιτροπής», και η ΚΥΑ 303084/26.3.1997 (ΦΕΚ Β' 267/7.4.1997) «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του Π.Δ. 1381/1981 "Όροι συνθέσεως, αναγνώρισεως, επισημάνσεως, συσκευασίας και ελέγχου των λιπασμάτων με την ένδειξη "ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΟΚ" (Α' 344)" καθώς και του Π.Δ. 441/1991 (Α' 162)».

⁷ Η παρ. 1 του άρθρου 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 ν. 2732/1999 (ΦΕΚ Α' 154/30.7.1999).

παροχή των στοιχείων αυτών. δδ) Οργανοχημικά - Οργανοανόργανα λιπάσματα: Είναι προϊόντα βιομηχανικά παρασκευαζόμενα από ανάμιξη οργανικών και ανόργανων λιπασμάτων, τα οποία αποδεδειγμένα συντελούν στη βελτίωση των φυσικοχημικών ιδιοτήτων του εδάφους και στην ανάπτυξη των φυτών. εε) Χουμικά λιπάσματα: Είναι προϊόντα βιομηχανικής επεξεργασίας κυρίως λιγνιτών, λεοναρδίτου και τύρφης, εμπλουτισμένα με ανόργανα θρεπτικά στοιχεία στα οποία εξασφαλίζεται σταθερή σύνθεση. β) **Εδαφοβελτιωτικά ή εδαφοβοηθητικές ουσίες:** Είναι ουσίες φυσικές ή συνθετικές ανόργανες ή οργανικές που δεν περιέχουν σημαντικές ποσότητες θρεπτικών συστατικών και η χρήση τους συντελεί στη βελτίωση των φυσικοχημικών και βιολογικών ιδιοτήτων του εδάφους, καθώς και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των λιπασμάτων ή της διαθεσιμότητας των θρεπτικών στοιχείων του εδάφους και διακρίνονται ανάλογα με την προέλευσή τους σε: αα) Οργανικά βελτιωτικά: Κοπριές, τύρφεις, αστικά απόβλητα, κομπόστες και λοιπά συναφή προϊόντα. ββ) Ανόργανα βελτιωτικά: Ασβεστόλιθος, θείον, θειικός σίδηρος, περλίτης, ασβεστόλιθος και λοιπά συναφή προϊόντα. γ) **Υποστρώματα καλλιεργειών (εδαφομείγματα):** Είναι προϊόντα που κατά κύριο λόγο χρησιμεύουν στη δημιουργία ενός μέσου ανάπτυξης των φυτών (ριζόστρωμα) αντί του φυσικού εδάφους (ή συμπλήρωμα αυτού) με κατάλληλες φυσικοχημικές ιδιότητες που ευνοούν το φύτευμα, τη ριζοβολία και τη γρήγορη ανάπτυξη των φυτών, όπως τύρφεις, φυτοχώματα, μείγματα με βάση την τύρφη, διογκωμένος περλίτης, άμμος, κοπριές, νεότεροι ορυκτοί άνθρακες και άλλα. δ) **Ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης του φυτού:** Είναι ουσίες που χωρίς να περιέχουν σημαντικές ποσότητες θρεπτικών συστατικών επιδρούν, κατά κύριο λόγο, ευνοϊκά στη φυσιολογία των φυτών. Στις ως άνω κατηγορίες των περ. α' έως δ' δεν περιλαμβάνονται τα απόβλητα, όπως απόνερα, ιλύς, περιπτώματα και άλλα παρόμοια προϊόντα, εφόσον δεν έχουν υποστεί κατάλληλη επεξεργασία και δεν έχουν εμπλουτισθεί με θρεπτικά συστατικά.

(3) Κυκλοφορία λιπασμάτων⁸: Ένας τύπος λιπάσματος επιτρέπεται να τίθεται σε κυκλοφορία, μόνον εφόσον: α) Ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές των τύπων λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη «Λίπασμα ΕΚ», σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 2003/2003 (ΕΕ L 304), όπως κάθε φορά ισχύει ή β) είναι σύμφωνος με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3, όπως αυτά ισχύουν, καθώς και των αποφάσεων που εκδίδονται κατ'εξουσιοδότηση των περ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 13β' και συμμορφώνεται με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1907/2006 (ΕΕ L 396), τον Κανονισμό (ΕΚ) 1272/2008 (ΕΕ L 353) και την κείμενη συναφή εθνική νομοθεσία, όπως ισχύουν⁹.

(4) Αποθήκευση λιπασμάτων: Η αποθήκευση των λιπασμάτων πρέπει να πραγματοποιείται σε χώρους με κατάλληλες συνθήκες, που να εξασφαλίζουν από τα καιρικά φαινόμενα (εξασφάλιση ποιότητας), να πληρούν τους όρους ασφαλείας, καθώς και τους αγροτοπεριβαλλοντικούς, σύμφωνα με τα ισχύοντα κάθε φορά στο εθνικό και κοινοτικό δίκαιο.

⁸ Σχετικά με την κυκλοφορία λιπασμάτων βλ. κατωτ. και ΥΑ 50424/21.2.2025 (ΦΕΚ Β' 1074/10.3.2025).

⁹ Η περ. Β' της παρ. 1 του άρθρου 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 παρ. 1 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

(5) Δεν θεωρούνται λιπάσματα: α) Οι ουσίες που αναφέρονται στις διατάξεις του ν. 2520/1940 (ΦΕΚ Α' 273). β) Οι ουσίες που προορίζονται αποκλειστικά για την προστασία των φυτών από τους επιβλαβείς μικροοργανισμούς και τις παρασιτικές ασθένειες. γ) Τα υποπροϊόντα των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, όπως ζωικά απεκκρίσματα (κοπριά, ούρα, ούρα ανακατωμένα με νερό, άχυρο και λοιπά υπολείμματα στρώμνης των στάβλων), κομπόστες, άχυρο και άλλα παρόμοια υπολείμματα φυτικής παραγωγής. δ) Οι εδαφοβελτιωτικές ουσίες που δεν περιέχουν σημαντικές ποσότητες θρεπτικών στοιχείων, αλλά επιδρούν στο έδαφος βιολογικά, χημικά ή φυσικά, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα της δράσης των λιπασμάτων, όπως οι ουσίες εμβολιασμού εδάφους και βελτίωσης της υφής του, οι σταθεροποιητές, τα βελτιωτικά της δομής του εδάφους και τα αλευροποιημένα πετρώματα (ασβεστόλιθοι). ε) Τα υποστρώματα για καλλιέργειες όπως τα φυτοχώματα, η τύρφη, τα μίγματα που έχουν ως βάση την τύρφη ή το λιγνίτη και άλλα υποστρώματα με θρεπτικά ή όχι στοιχεία, που χρησιμεύουν για ριζόστρωμα στα φυτά. στ) Οι ουσίες που δεν περιέχουν σημαντικές ποσότητες θρεπτικών στοιχείων, αλλά επιδρούν ευνοϊκά στη φυσιολογία των φυτών ή επηρεάζουν το σχηματισμό των οργανικών τους ουσιών και ζ) το διοξείδιο του άνθρακα.

(6) Τύποι λιπασμάτων: Κατά το άρθρο 2 του ν. 1565/1985, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από γνώμη της Τεχνικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Λιπασμάτων (ΤΕ.Γ.Ε.Λ.) του άρθρου 7, να καθορίσει τους τύπους λιπασμάτων και πρώτων υλών που μπορούν να κυκλοφορούν στη χώρα και τα ακόλουθα στοιχεία που προσδιορίζουν κάθε λίπασμα: α) Την ονομασία του τύπου. β) Τα θρεπτικά συστατικά και η σύνθεση τους, το είδος των λοιπών συστατικών και τα όρια της περιεκτικότητας και των δύο κατηγοριών. γ) Τη μορφή και την ελάχιστη διαλυτότητα των θρεπτικών συστατικών. δ) Τις φυσικές και μηχανικές ιδιότητες. ε) Την εκκρηκτικότητα ορισμένων λιπασμάτων και τα μέτρα ασφαλείας. στ) Τα όρια ανοχής των θρεπτικών συστατικών, και ζ) Κάθε άλλο προσδιοριστικό στοιχείο που επιβάλλεται από τις απαιτήσεις της γεωργίας και από την τεχνολογική εξέλιξη¹⁰.

Οι ουσίες της προηγούμενης παραγράφου που περιέχονται στο λίπασμα δεν πρέπει να βλάπτουν τη γονιμότητα του εδάφους και την υγεία των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών. Για την προσθήκη νέου τύπου λιπάσματος στην απόφαση της προηγούμενης παραγράφου, απαιτείται αίτηση του ενδιαφερόμενου στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και η καταβολή παραβόλου, επί ποινή απαραδέκτου, το ύψος του οποίου ορίζεται σύμφωνα με την απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 13β'. Όταν το λίπασμα νέου τύπου περιέχει χημικές ουσίες κατά την έννοια των Κανονισμών (ΕΚ) 1907/2006 και 1272/2008 και της κείμενης συναφούς εθνικής νομοθεσίας και τα στοιχεία του απαιτούν αξιολόγηση από το Γενικό Χημείο του Κράτους καταβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο πριν την αξιολόγηση, αποζημίωση, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα απόφαση του

¹⁰ Η παρ. 1 του άρθρου 2 αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 1 ν. 2326/1995 (ΦΕΚ Α' 153) και με το άρθρο 49 παρ. 1 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού αποζημίωσης για την παροχή υπηρεσιών από το Γενικό Χημείο του Κράτους¹¹.

(7) Όροι κυκλοφορίας λιπασμάτων: Κατά το άρθρο 3¹² του 1565/1985 καθορίζονται οι όροι κυκλοφορίας των λιπασμάτων, ως εξής: Οι τύποι λιπασμάτων που καθορίζονται με τις αποφάσεις της παρ. 1 του άρθρου 2, για να κυκλοφορούν στη Χώρα, πρέπει να πληρούν τους εξής όρους: Α. Η σφράγιση, ο τρόπος και τα μέσα συσκευασίας, να είναι, κατά περίπτωση, ορισμένου μεγέθους και είδους και να διασφαλίζουν το απαραβίαστο, κατ'αντιστοιχία των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) 2003/2003¹³, όπως κάθε φορά ισχύει. Β. Η σήμανση να είναι στην ελληνική γλώσσα και σε αυτή να περιλαμβάνονται:

Υποχρεωτικές ενδείξεις: αα) Ο τύπος του λιπάσματος. ββ) Η εγγυημένη περιεκτικότητα σε θρεπτικά συστατικά που καθορίζουν το λίπασμα, οι χημικοί τύποι, οι μορφές και οι διαλυτότητες των θρεπτικών συστατικών. γγ) Το εγγυημένο καθαρό ή μικτό βάρος και για τα υγρά λιπάσματα ο εγγυημένος όγκος. δδ) Τα στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που παράγουν ή διακινούν το λίπασμα στη Χώρα. εε) Αν το προϊόν περιέχει πρώτες ύλες από αστικά ή βιομηχανικά απόβλητα να αναγράφεται η ένδειξη: «Το προϊόν περιέχει πρώτες ύλες από αστικά ή βιομηχανικά απόβλητα»¹⁴. στστ) Αν το προϊόν περιέχει πρώτες ύλες ζωικής προέλευσης, για τις οποίες πρέπει να τηρούνται οι υγειονομικοί κανόνες, όπως αυτοί ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1069/2009 (ΕΕ L 300) και στον Κανονισμό (ΕΕ) 142/2011 (ΕΕ L 54), να αναγράφεται η ένδειξη: «Το προϊόν περιέχει πρώτες ύλες ζωικής προέλευσης και τηρούνται οι υγειονομικοί κανόνες, όπως αυτοί ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1069/2009 (ΕΕ L 300) και στον Κανονισμό (ΕΕ) 142/2011 (ΕΕ L 54), όπως κάθε φορά ισχύουν». ζζ) Οι οδηγίες για την κατάλληλη χρήση, αποθήκευση και μεταχείριση. ηη) Οι ενδείξεις επικινδυνότητας του λιπάσματος, όπως αυτή προκύπτει από την ισχύουσα νομοθεσία περί επικινδύνων χημικών ουσιών και μειγμάτων (Κανονισμός 1272/2008/ΕΚ και κείμενη εθνική νομοθεσία, όπως κάθε φορά ισχύουν).

Προαιρετικές ενδείξεις: αα) Κοκκομετρική σύσταση (περατότητα από ορισμένα κόσκινα), ββ) Αν το προϊόν είναι κατάλληλο για χρήση στη βιολογική γεωργία, σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών (ΕΚ) 834/2007 (ΕΕ L 189) και 889/2008 (ΕΕ L 250), να αναγράφεται η ένδειξη: «Το προϊόν είναι κατάλληλο για χρήση στη βιολογική γεωργία σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 834/2007 (ΕΕ L 189) και 889/2008 (ΕΕ L 250), όπως κάθε φορά ισχύουν». Γ. Να διαθέτουν δηλώσεις για τον τρόπο παραγωγής και την προέλευση των πρώτων υλών. Δ. Να ακολουθούν τους όρους διακίνησης και σήμανσης των λιπασμάτων σε χύμα, κατ'αντιστοιχία των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) 2003/2003, όπως κάθε φορά ισχύει. Ε. Να

¹¹ Η παρ. 2 του άρθρου 2 προστέθηκε με το άρθρο 49 παρ. 1 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

¹² Το άρθρο 3 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 παρ. 3 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

¹³ Καταργήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1009.

¹⁴ Το στοιχείο εε' της υποπερ. α' αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 1 ν. 4691/2020 (ΦΕΚ Α' 108/9.6.2020).

παρέχεται κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με το προϊόν, το οποίο επιβάλλεται από τις κείμενες διατάξεις και από την τεχνολογική εξέλιξη.

Τα λιπάσματα της παρ. 3 του άρθρου 2, τα οποία προορίζονται για ερευνητικούς σκοπούς και για μη γεωργική χρήση, για να κυκλοφορούν στη Χώρα πρέπει να φέρουν ειδική σήμανση, στην οποία να περιλαμβάνονται η χημική σύνθεσή τους και ο προορισμός της χρήσης τους (άρθρο 3 παρ. 2). Τα λιπάσματα που αποκτώνται από άλλο κράτος - μέλος της ΕΕ από κατ' επάγγελμα ή μη αγρότες για ίδια χρήση στην καλλιέργειά τους, πρέπει να ανήκουν σε έναν από τους τύπους λιπασμάτων ΕΚ. Οι παραπάνω αγρότες, κατά την άφιξη του λιπάσματος, υποχρεούνται να ενημερώνουν εγγράφως την κατά τόπο αρμόδια υπηρεσία και να διευκολύνουν τον έλεγχο των αρμόδιων αρχών (άρθρο 3 παρ. 3).

(8) Εμπορία και εισαγωγή λιπασμάτων: Για την εμπορία και εισαγωγή λιπασμάτων το άρθρο 4 του ν. 1565/1985 ορίζει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων υποχρεούται να υποβάλει αναγγελία έναρξης της στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3919/2011 (Α' 32) και να γνωστοποιεί στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου αυτού κάθε μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης του εντός τριάντα (30) ημερών από την επέλευση της (άρθρο 4 παρ. 1)¹⁵. Όσα από τα πρόσωπα της παρ. 1 πωλούν λιπάσματα αποκλειστικά και μόνο στον τελικό χρήστη εγγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο μητρώο επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α, το οποίο τηρείται από αυτήν, με την επιφύλαξη της περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 13β'. Όσα από τα πρόσωπα της παρ. 1 πωλούν λιπάσματα σε επιχειρήσεις εμπορίας τύπου Α και Β, σύμφωνα με την παρ. 3, καθώς και στον τελικό χρήστη, εγγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο μητρώο επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων τύπου Β, το οποίο τηρείται από αυτήν (άρθρο 4 παρ. 2). Μετά την εγγραφή του ενδιαφερόμενου στο αντίστοιχο μητρώο, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων χορηγεί σε αυτόν Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β, την οποία υποχρεούνται να αναρτά σε εμφανές σημείο στο κατάστημα. Οι Βεβαιώσεις Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή τύπου Β, οι οποίες εκδίδονται μετά τη δημοσίευση της παρούσας διάταξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ισχύουν για πέντε (5) έτη. Οι προϋποθέσεις, βάσει των οποίων η επιχείρηση νομίμως ασκεί εμπορία λιπασμάτων τύπου Α ή τύπου Β επανεξετάζονται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου για επικαιροποίηση του φακέλου του¹⁶ (άρθρο 4 παρ. 3).

Για την αναγγελία έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων της παρ. 1, απαιτείται, επί ποινή απαραδέκτου, η καταβολή παραβόλου το ύψος του

¹⁵ Το άρθρο 4 τροποποιήθηκε με το άρθρο 33 παρ. 10 ν. 4351/2015 (ΦΕΚ Α' 164/4.12.2015) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 παρ. 1 ν. 2040/1992, με το άρθρο 2 ν. 2326/1995 (ΦΕΚ Α' 153) και με το άρθρο 49 παρ. 4 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

¹⁶ Η παρ. 3 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 113 ν. 4446/2016 (ΦΕΚ Α' 240/22.12.2016).

οποίου ορίζεται σύμφωνα με την απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 13β'. Για την επικαιροποίηση του φακέλου του, απαιτείται, επί ποινή απαραδέκτου, η καταβολή παραβόλου, ποσού ίσου με το τριάντα τοις εκατό (30%) του παραβόλου που απαιτείται για την αναγγελία έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων. Τα παράβολα αυτά αποτελούν έσοδα του διακεκριμένου κωδικού του Α Παραρτήματος του προϋπολογισμού του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (Τ.Γ.Κ.) (άρθρο 4 παρ. 4).

Η εμπορία λιπασμάτων διακόπτεται από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο: αα) Αν υποβληθεί σχετική δήλωση του ασκούντος την εμπορία λιπασμάτων ή ββ) αν οι εμπορικές δραστηριότητες του ασκούντος την εμπορία λιπασμάτων έπαυσαν να ασκούνται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δώδεκα (12) κατά συνέχεια μηνών ή γγ) αν διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την άσκηση της, όπως αυτές ορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 5 του άρθρου 13β' ή δδ) στην περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου 11. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί την εμπορία λιπασμάτων υποχρεούται, με ευθύνη του, να διακόψει την εμπορία λιπασμάτων για όσο διάστημα δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την άσκηση της, όπως αυτές ορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 5 του άρθρου 13β' και να ενημερώσει άμεσα την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 4 παρ. 5). Για την εισαγωγή λιπασμάτων από τρίτες χώρες, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα του παρόντος άρθρου, απαιτείται να διαθέτουν επιπροσθέτως και άδεια εισαγωγής, που εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 4 παρ. 6).

(9) Έλεγχοι λιπασμάτων: Σύμφωνα με το άρθρο 5¹⁷ του ν. 1565/1985, οι έλεγχοι των λιπασμάτων πραγματοποιούνται από τα αρμόδια όργανα του Γενικού Χημείου του Κράτους και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με την απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 13β'.

(10) Εργαστήρια ελέγχου λιπασμάτων (άρθρο 6¹⁸): Επίσημος εργαστηριακός έλεγχος των λιπασμάτων διενεργείται από εργαστήρια του Γενικού Χημείου του Κράτους, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και άλλα δημόσια εργαστήρια, τα οποία πληρούν τις απαιτήσεις της ισχύουσας κατά περίπτωση νομοθεσίας ή ορίζονται σύμφωνα με την απόφαση της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 13β'. Ο εργαστηριακός έλεγχος των λιπασμάτων διενεργείται και σε ιδιωτικά εργαστήρια ελέγχου λιπασμάτων, εφόσον αυτά πληρούν τα πρότυπα διαπίστευσης της ισχύουσας νομοθεσίας και ορίζονται σύμφωνα με την απόφαση της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 13β'. Για την έναρξη λειτουργίας ιδιωτικού εργαστηρίου ελέγχου λιπασμάτων, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο υποχρεούται να υποβάλει στην αρμόδια αρχή των Υπουργείων Οικονομικών ή Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετική αναγγελία έναρξης, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3919/2011 (ΦΕΚ Α' 32). Εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την

¹⁷ Το άρθρο 5 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 παρ. 4 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

¹⁸ Το άρθρο 6 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 5 ν. 2326/1995 (ΦΕΚ Α' 153) και με το άρθρο 49 παρ. 6 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

υποβολή της αναγγελίας, αν η αρμόδια αρχή, μετά τη διενέργεια ελέγχου, διαπιστώσει ότι πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη λειτουργία του ιδιωτικού εργαστηρίου ελέγχου λιπασμάτων, χορηγεί στον ενδιαφερόμενο Βεβαίωση Συνδρομής Νομίμων Προϋποθέσεων, καταχωρίζει το εργαστήριο στο μητρώο ιδιωτικών εργαστηρίων ελέγχου λιπασμάτων που τηρείται στο οικείο Υπουργείο και αυτό λειτουργεί νόμιμα. Η ισχύς της Βεβαίωσης αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσης της και σε αυτή αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός μητρώου του εργαστηρίου, καθώς και η διάρκεια ισχύος της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων. Η αρμόδια αρχή μπορεί να απαγορεύσει την έναρξη λειτουργίας ιδιωτικού εργαστηρίου ελέγχου λιπασμάτων, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την υποβολή της αναγγελίας, σε περίπτωση που μετά τη διενέργεια ελέγχου, διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις. Μετά την πάροδο τριών (3) μηνών από την υποβολή της αναγγελίας έναρξης και εφόσον δεν υφίσταται η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου από την αρμόδια αρχή, το ιδιωτικό εργαστήριο ελέγχου λιπασμάτων λειτουργεί ελεύθερα και καταχωρίζεται στο μητρώο.

Κατά τη λειτουργία του εργαστηρίου, σε περίπτωση που μετά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις, χορηγείται σε αυτό Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός μητρώου του εργαστηρίου και ο αριθμός του ισχύοντος πιστοποιητικού του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ). Η ισχύς της Βεβαίωσης αρχίζει τρεις (3) μήνες μετά την ημερομηνία υποβολής της αναγγελίας από τον ενδιαφερόμενο. Κατά τη λειτουργία αυτού, αν μετά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις του άρθρου 11. Η Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων ισχύει για τρία (3) έτη και οι προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας επανεξετάζονται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου για επικαιροποίηση του φακέλου του.

Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνιστάται εννεαμελής Τεχνική Γνωμοδοτική Επιτροπή Λιπασμάτων (ΤΕ.Γ.Ε.Λ.) (άρθρο 7¹⁹) αποτελούμενη από: α) Τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του. β) Τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τον αναπληρωτή του. γ) Έναν εκπρόσωπο του Γενικού Χημείου του Κράτους, ο οποίος υποδεικνύεται από τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, με τον αναπληρωτή του. δ) Έναν εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Θεσμικών Ρυθμίσεων Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο οποίος υποδεικνύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με τον αναπληρωτή του. Ε) Ένα μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της χώρας, συναφούς γνωστικού αντικείμενου, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τον αναπληρωτή του. στ) Έναν εκπρόσωπο του Ελληνικού Γεωργικού

¹⁹ Το άρθρο 7 τροποποιήθηκε με το άρθρο 49 παρ. 7 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 2 ν. 4691/2020 (ΦΕΚ Α' 108/9.6.2020).

Οργανισμού - ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ), συναφούς γνωστικού αντικειμένου, ο οποίος υποδεικνύεται από τον ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ, με τον αναπληρωτή του. ζ) Έναν εκπρόσωπο του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου, συναφούς γνωστικού αντικειμένου, ο οποίος υποδεικνύεται από το Ινστιτούτο αυτό, με τον αναπληρωτή του. η) Έναν εκπρόσωπο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), ο οποίος υποδεικνύεται από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε., με τον αναπληρωτή του. θ) Τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Δομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τον αναπληρωτή του.

Χρή γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος αναπληρώνεται από υπάλληλο της ίδιας Διεύθυνσης. Η ΤΕ.Γ.Ε.Λ. συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η θητεία των μελών της είναι διετής. Η ΤΕ.Γ.Ε.Λ. γνωμοδοτεί για κάθε θέμα που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και για κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα λιπάσματα που παραπέμπει σε αυτή ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Εισηγητής της ΤΕ.Γ.Ε.Λ., χωρίς δικαίωμα ψήφου, ορίζεται ο προϊστάμενος του Τμήματος Λιπασμάτων και Εδαφολογίας της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Με αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να συνιστώνται ομάδες εργασίας, ειδικές ανά αντικείμενο, για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων σχετικών με τα λιπάσματα. Τα πορίσματα των ομάδων εργασίας υποβάλλονται στην ΤΕ.Γ.Ε.Λ. για διευκόλυνση του έργου της. Κατά τα λοιπά, για τη συγκρότηση, τη λειτουργία, τις συνεδριάσεις και τις αποφάσεις της ΤΕ.Γ.Ε.Λ. εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2690/1999 (Α' 45).

(11) Κυρώσεις: Δυνάμει του άρθρου 11²⁰ του ν. 1565/1985 επιβάλλονται και οι ακόλουθες κυρώσεις: 1. Επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο: α) Δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ σε όποιον ασκεί εμπορία λιπασμάτων τύπου Α, χωρίς να έχει υποβάλει αναγγελία έναρξης άσκησης της, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 ή χωρίς να συντρέχουν για την άσκηση της οι νόμιμες προϋποθέσεις, όπως αυτές καθορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 5 του άρθρου 13β'. β) Τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ σε όποιον ασκεί εμπορία λιπασμάτων τύπου Β, χωρίς να έχει υποβάλει αναγγελία έναρξης άσκησης της, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 ή χωρίς να συντρέχουν για την άσκηση της οι νόμιμες προϋποθέσεις, όπως αυτές καθορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 5 του άρθρου 13β. γ) Χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ σε όποιον δεν γνωστοποιεί τη μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης του εντός τριάντα (30) ημερών από την επέλευση της μεταβολής αυτής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4. δ) Πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε όποιον αρνείται ή παρακωλύει ή κωλυσιεργεί, με οποιονδήποτε τρόπο, τη διενέργεια των ελέγχων στα λιπάσματα ή αρνείται την παροχή κάθε είδους πληροφοριών που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος νόμου. ε) Δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ σε όποιον προβαίνει

²⁰ Το άρθρο 11 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 ν. 2326/1995 και με το άρθρο 49 παρ. 8 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014). Σχετ. βλ. κατωτ. και πδ/γμα 334/2001 (ΦΕΚ Α' 225/9.10.2001), με το οποίο καθορίστηκαν τα όργανα και οι υπηρεσίες για την εφαρμογή του άρθρου 11 του ν. 1565/1985.

στην έναρξη λειτουργίας ιδιωτικού εργαστηρίου ελέγχου λιπασμάτων χωρίς να έχει υποβάλει τη σχετική αναγγελία έναρξης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 6 ή χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις κατά τη λειτουργία του εργαστηρίου, όπως αυτές καθορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 13β'. στ) Πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για επιχείρηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ για επιχείρηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Β, που θέτει σε κυκλοφορία, σαν λίπασμα, προϊόντα, τα οποία δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του παρόντος νόμου και ιδίως των άρθρων 2 και 3, καθώς και των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των περ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 13β'. Παράλληλα το προϊόν δεσμεύεται από το αρμόδιο όργανο ελέγχου του άρθρου 5 και απαγορεύεται η κυκλοφορία του, μέχρι να διαπιστωθεί, αν πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις και προδιαγραφές της κείμενης νομοθεσίας για την κυκλοφορία του, μετά από αίτημα της επιχείρησης, σύμφωνα με την παρ. 2α του άρθρου 2. Σε περίπτωση που πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις και προδιαγραφές, το προϊόν αποδεσμεύεται με απόφαση του ως άνω αρμόδιου οργάνου ελέγχου και αποδίδεται στη δικαιούχο επιχείρηση, εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία της παρ. 2α του άρθρου 2. Σε αντίθετη περίπτωση και κατά την κρίση της αρμόδιας υπηρεσίας το προϊόν υποβάλλεται σε ειδική μεταχείριση κατάλληλη για αλλαγή χρήσης ή κατάσχεται και καταστρέφεται με δαπάνες της επιχείρησης. Η αρμόδια αρχή διασφαλίζει ότι η ειδική μεταχείριση, η κατάσχεση ή η καταστροφή διεξάγεται υπό τον έλεγχο της. ζ) Πεντακοσίων (500) ευρώ έως και είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ σε όποιον θέτει σε κυκλοφορία λιπάσματα, τα οποία περιέχουν θρεπτικά συστατικά που παρουσιάζουν αποκλίσεις πέραν των επιτρεπόμενων ανοχών - διακυμάνσεων. Για τον καθορισμό του χρηματικού ύψους του προστίμου, ως κριτήρια επιμέτρησης, συνεκτιμώνται σε συνδυασμό: το μέγεθος της απόκλισης, η βαρύτητα του στοιχείου που αποκλίνει, η διακινούμενη ποσότητα, η συχνότητα της παράβασης, οι ισχυρισμοί του ενδιαφερόμενου και κάθε άλλο απαραίτητο στοιχείο κατά την κρίση του οργάνου που επιβάλλει το πρόστιμο. η) Δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ σε όποιον θέτει σε κυκλοφορία λιπάσματα τα οποία έχουν χαρακτηριστικά που οι τιμές τους υπερβαίνουν τη μέγιστη επιτρεπόμενη οριακή τιμή. θ) Τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ σε όποιον θέτει σε κυκλοφορία λιπάσματα, τα οποία περιέχουν ουσίες, που δεν συμπεριλαμβάνονται στην κείμενη νομοθεσία, αλλά με βάση νεότερα επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα, το Γενικό Χημείο του Κράτους διαπιστώνει ότι είναι τοξικές για την υγεία των ανθρώπων, των φυτών, των ζώων και εν γένει για το περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή, κατά την κρίση της αρμόδιας υπηρεσίας, το προϊόν δεσμεύεται και στη συνέχεια υποβάλλεται σε ειδική μεταχείριση κατάλληλη για αλλαγή χρήσης ή καταστρέφεται, με έξοδα της επιχείρησης, από το αρμόδιο ελεγκτικό όργανο του άρθρου 5. Η αρμόδια υπηρεσία διασφαλίζει ότι η ειδική μεταχείριση, η κατάσχεση ή η καταστροφή διεξάγεται υπό τον έλεγχο της. ι) Τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ σε όποιον θέτει σε κυκλοφορία λιπάσματα, τα οποία κατά την έννοια της κείμενης νομοθεσίας για τις επικίνδυνες χημικές ουσίες και μείγματα [Κανονισμός (ΕΚ) 1272/2008/ΕΚ (ΕΕ L 353) ή αριθ. 265/2002/3.9.2002 κοινή υπουργική απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 1214), όπως ισχύουν], περιέχουν ουσίες επικίνδυνες για την υγεία των ανθρώπων, των φυτών, των ζώων και εν γένει για το περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή, κατά την κρίση της αρμόδιας υπηρεσίας το προϊόν δεσμεύεται και στη συνέχεια, ύστερα από αξιολόγηση της αρμόδιας

υπηρεσίας του Γενικού Χημείου του Κράτους σχετικά με την επικινδυνότητα, υποβάλλεται σε ειδική μεταχείριση κατάλληλη για αλλαγή χρήσης ή καταστρέφεται, με έξοδα της επιχείρησης, από το αρμόδιο ελεγκτικό όργανο του άρθρου 5. Η αρμόδια υπηρεσία διασφαλίζει ότι η ειδική μεταχείριση, η κατάσχεση ή η καταστροφή διεξάγεται υπό τον έλεγχο της. ια) Πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε όποιον χορηγεί παραπλανητικά ή ψευδή στοιχεία στα αρμόδια όργανα ελέγχου του άρθρου 5. ιβ) Πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ και επιπλέον πρόστιμο πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε μήνα που δεν απασχολεί υπεύθυνο επιστήμονα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία σε όποιον διαθέτει λιπάσματα ώρες και ημέρες που δεν παρευρίσκεται στο σημείο πώλησης υπεύθυνος επιστήμονας. ιγ) Σε περίπτωση που δεν τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 3 επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο διακοσίων (200) ευρώ έως τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ. Για τον καθορισμό του χρηματικού ύψους του προστίμου, ως κριτήρια επιμέτρησης, συνεκτιμώνται σε συνδυασμό: η πολλαπλότητα της παράβασης, η διακινούμενη ποσότητα, η συχνότητα της παράβασης, οι ισχυρισμοί του ενδιαφερόμενου και κάθε άλλο απαραίτητο στοιχείο κατά την κρίση του οργάνου που επιβάλλει το πρόστιμο. ιδ) Δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ σε όποιον δεν ενημερώνει τα αρμόδια όργανα ελέγχου του άρθρου 5, προκειμένου να θέσει σε έλεγχο ενδοενωσιακά αποκτώμενα ή εγχώρια παραγόμενα λιπάσματα. ιε) Δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ σε όποιον διαθέτει, σαν λίπασμα, προϊόν που έχει αποκτηθεί σαν πρώτη ύλη. ιστ) Χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ, στους ασκούντες εμπορία λιπασμάτων που δεν αναρτούν σε εμφανές σημείο στο κατάστημα τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία υποχρεώσεις τους, όπως τη Βεβαίωση Συνδρομής Νομίμων Προϋποθέσεων, καθώς και που δεν υποβάλλουν στατιστικά στοιχεία στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με την κείμενη εθνική νομοθεσία. ιζ) Πεντακοσίων (500) ευρώ έως δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ σε όποιον θέτει σε κυκλοφορία λιπάσματα, των οποίων τα φυσικά ή/και χημικά χαρακτηριστικά τους έχουν υποβαθμισθεί ή αλλοιωθεί. Για τον καθορισμό του χρηματικού ύψους του προστίμου, ως κριτήρια επιμέτρησης, συνεκτιμώνται σε συνδυασμό: η έκταση της υποβάθμισης ή της αλλοίωσης του προϊόντος, η διακινούμενη ποσότητα, η συχνότητα της παράβασης, οι ισχυρισμοί του ενδιαφερόμενου και κάθε άλλο απαραίτητο στοιχείο κατά την κρίση του οργάνου που επιβάλλει το πρόστιμο. ιη) Πεντακοσίων (500) ευρώ έως πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, σε όποιον αποθηκεύει λιπάσματα εκτεθειμένα σε καιρικά φαινόμενα, που μπορούν να αλλοιώσουν τα φυσικά ή χημικά τους χαρακτηριστικά, τη συσκευασία τους και να προκαλέσουν ρύπανση του περιβάλλοντος. Για τον καθορισμό του χρηματικού ύψους του προστίμου, ως κριτήρια επιμέτρησης, συνεκτιμώνται σε συνδυασμό: η ποσότητα του λιπάσματος, η συχνότητα της παράβασης, οι ισχυρισμοί του ενδιαφερόμενου και κάθε άλλο απαραίτητο στοιχείο κατά την κρίση του οργάνου που επιβάλλει το πρόστιμο. ιθ) Χιλίων (1.000) ευρώ, σε όποιον, κατ'επάγγελμα ή μη, αγρότη αποκτά από άλλο κράτος - μέλος για ιδία χρήση στην καλλιέργεια του λίπασμα, και δεν ενημερώνει εγγράφως την κατά τόπο αρμόδια υπηρεσία. κ) Τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, σε όποιον, κατ'επάγγελμα ή μη, αγρότη αποκτά από άλλο κράτος - μέλος για ιδία χρήση και χρησιμοποιεί στην καλλιέργεια του λίπασμα ακατάλληλο, βλαπτικό και επικίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών, με ουσίες που μολύνουν το περιβάλλον ή μειώνουν τη γονιμότητα του εδάφους και την ποιότητα των αγροτικών προϊόντων. κα) Πέντε χιλιάδων (5.000)

ευρώ, σε επιχείρηση που πωλεί ή αγοράζει λιπάσματα από άλλη επιχείρηση που δεν είναι καταχωρισμένη στο μητρώο εμπόρων λιπασμάτων.

Αν υπάλληλος των Υπουργείων Οικονομικών ή Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή μέλος της ΤΕ.Γ.Ε.Λ. αποκαλύπτει, σε μη αρμόδιο πρόσωπο, οποιοδήποτε τεχνικό, βιομηχανικό ή εμπορικό στοιχείο σχετικό με τα λιπάσματα, το οποίο περιήλθε σε γνώση του από τον παρασκευαστή ή τον αντιπρόσωπο του και για το οποίο αυτός είχε ζητήσει από την αρμόδια υπηρεσία να τηρηθεί το απόρρητο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή, το ύψος της οποίας κυμαίνεται από χίλια πεντακόσια (1.500) έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ. Η ποινική δίωξη ασκείται ύστερα από έγκληση αυτού που ζημιώθηκε από την αποκάλυψη του απορρήτου (άρθρο 11 παρ. 2). Σε περίπτωση υποτροπής, οι ποινές και τα πρόστιμα των παρ. 1 και 2 διπλασιάζονται και σε περίπτωση τρίτης υποτροπής τριπλασιάζονται. Σε περίπτωση τρίτης υποτροπής των παραβάσεων των περ. δ', στ' και των υποπερ. ββ', δδ' της περ. ζ' και των περ. η', θ', ι' και ια' της παρ. 1, παράλληλα με τον τριπλασιασμό των ποινών και των προστίμων, αίρεται το δικαίωμα εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β για χρονικό διάστημα από ένα μήνα έως ένα έτος (άρθρο 11 παρ. 3).

Τιμωρείται με τις ποινές του **άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα**: α) Όποιος πάνω από τρεις φορές υποπίπτει στην ίδια παράβαση των περ. α', β', δ' και στ' της παρ. 1. β) Όποιος πάνω από μία φορά υποπίπτει στην ίδια παράβαση της περ. ι' της παρ. 1. γ) Όποιος πάνω από τρεις φορές, υποπίπτει στην ίδια παράβαση των περ. α', β', δ' και στ' της παρ. 1 (άρθρο 11 παρ. 4²¹). Για τις παραβάσεις που διώκονται και ποινικά, σύμφωνα με την παρ. 4, τα πρόστιμα των παρ. 1, 2 και 3 επιβάλλονται ανεξάρτητα από την άσκηση ποινικής δίωξης. Αν το αρμόδιο ποινικό Δικαστήριο εκδώσει αμετάκλητη αθωωτική απόφαση για την ίδια παράβαση, στην οποία διαπιστώνεται, μετά δυνάμεως δεδεδειγμένου, ότι δεν έχουν τελεσθεί ή λάβει χώρα τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων έχει στηριχθεί η επιβολή της κύρωσης, εκδίδεται υπέρ της επιχείρησης ατομικό φύλλο έκπτωσης του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος προηγουμένως προσκομίσει στην αρμόδια αρχή που εξέδωσε την απόφαση επιβολής του προστίμου επίσημο αντίγραφο της ως άνω αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης τους Δικαστηρίου (άρθρο 11 παρ. 5).

Όταν η δήλωση ή οι ενδείξεις επί της συσκευασίας, ως προς τη σύνθεση του προϊόντος, παρουσιάζουν αποκλίσεις μεγαλύτερες των επιτρεπόμενων ανοχών που καθορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, οι παραβάτες υποχρεούνται να καταβάλουν τα έξοδα της εργαστηριακής επανεξέτασης προσαυξημένα κατά 100%, τα οποία αποδίδονται υπέρ του φορέα, που υποδεικνύει το δημόσιο εργαστήριο ελέγχου λιπασμάτων που διενεργεί τον έλεγχο. Το ύψος των εξόδων ανάλυσης και ο τρόπος βεβαίωσης και είσπραξης αυτών καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 13β'. Το διοικητικό πρόστιμο όλων των περιπτώσεων της παρ. 1 επιβάλλεται από την κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσία της περ. α' της παρ. 6 του άρθρου 13β', με βάση την έκθεση ελέγχου που συντάσσεται από τα κατά περίπτωση

²¹ Η παρ. 4 του άρθρου 11 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 33 παρ. 1 ν. 4351/2015 (ΦΕΚ Α' 164/4.12.2015) και με το άρθρο 44 παρ. 5 ν. 4384/2016 (ΦΕΚ Α' 78/26.4.2016).

αρμόδια όργανα ελέγχου του άρθρου. Η απόφαση επιβολής του διοικητικού προστίμου επιδίδεται στον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 47, 48, 50 έως και 57 του ν. 2717/1999 «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας», όπως ισχύει (άρθρο 11 παρ. 6-7).

Κατά της απόφασης επιβολής διοικητικού προστίμου της παρ. 7, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει ένσταση στην αρμόδια υπηρεσία που την εξέδωσε, μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την επίδοσή της. Η αρμόδια υπηρεσία αποφασίζει την ακύρωση, εν όλω ή εν μέρει, ή την τροποποίηση της απόφασης ή την απόρριψη της ένστασης, μετά από εισήγηση της ΤΕ.Γ.Ε.Λ., η οποία εξετάζει τη νομιμότητα και την ουσία της απόφασης επιβολής προστίμου. Η απόφαση επί της ένστασης γνωστοποιείται στον ενιστάμενο μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την άσκησή της και κατά αυτής ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Αντίγραφο της προσφυγής κοινοποιείται από τον προσφεύγοντα στο αρμόδιο όργανο επιβολής του προστίμου (άρθρο 11 παρ. 8)²².

(12) Ρήτρα διασφάλισης (άρθρο 11α)²³: Η κυκλοφορία και η διάθεση στην αγορά λιπασμάτων, εκτός αυτών που χαρακτηρίζονται ως «Λιπάσματα ΕΚ» σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 2003/2003, μολονότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του παρόντος νόμου, μπορεί να απαγορευτεί με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όταν στα λιπάσματα αυτά διαπιστωθούν χαρακτηριστικά που συνιστούν δυνητικό κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια, την υγεία των ανθρώπων, των ζώων ή των φυτών ή κίνδυνο για το περιβάλλον.

4. Προεδρικό διάταγμα 334/2001 - Καθορισμός οργάνων και υπηρεσιών

Με το προεδρικό διάταγμα 334/2001 (ΦΕΚ Α' 225/9.10.2001) καθορίστηκαν τα όργανα και οι υπηρεσίες για την εφαρμογή του άρθρου 11 του ν. 1565/1985 και συγκεκριμένα ορίστηκε ότι ως όργανο με απόφαση του οποίου επιβάλλονται οι κυρώσεις των περ. α', β', γ', ε', στ' και ζ' της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 1565/1985, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2326/1995, και της περ. δ' της παρ. 3 του ίδιου άρθρου σε περίπτωση που αρμόδιος φορέας για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας ιδιωτικού εργαστηρίου είναι το Υπουργείο Γεωργίας, ο **Υπουργός Γεωργίας**. Σε περίπτωση επιβολής προστίμου, η απόφαση κοινοποιείται στην αρμόδια Οικονομική Διεύθυνση, προκειμένου να φροντίσει για την επίδοσή της, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 11 ν. 1565/1985, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2326/1995 (άρθρο 1). Ορίζεται περαιτέρω η Διεύθυνση Εισροών Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Γεωργίας ως αρμόδια υπηρεσία, στην οποία υποβάλλεται η έκθεση ελέγχου των εντεταλμένων οργάνων, εκτίθενται οι απόψεις του ελεγχομένου επί της έκθεσης αυτής και γνωστοποιείται η μεταβολή της πραγματικής και νομικής κατάστασης του ελεγχομένου για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο

²² Η παρ. 8 του άρθρου 11 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 2 ν. 4691/2020 (ΦΕΚ Α' 108/9.6.2020).

²³ Το άρθρο 11α προστέθηκε με το άρθρο 49 παρ. 9 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32/11.2.2014).

άρθρο 1 του διατάγματος (άρθρο 2 παρ. 1). Η έκθεση ελέγχου λιπασμάτων, η οποία συντάσσεται από τα εντεταλμένα όργανα του άρθρου 5 του ν. 1565/1985, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 2326/1995, γνωστοποιείται νόμιμα στον ελεγχόμενο και στην περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων ζητείται από αυτόν να υποβάλλει, εντός τακτής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης, έγγραφο υπόμνημα με τις απόψεις του επί της έκθεσης ελέγχου στην αρμόδια υπηρεσία της παρ. 1 (άρθρο 2 παρ. 2). Η Διεύθυνση Εισροών Φυτικής Παραγωγής με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από την έκθεση ελέγχου των εντεταλμένων οργάνων και του υπομνήματος με τις απόψεις του ελεγχόμενου, στην περίπτωση που νόμιμα έχουν εκτεθεί σε αυτήν, εισηγείται σχετικά στο αρμόδιο για την επιβολή των κυρώσεων όργανο (άρθρο 2 παρ. 3).

5. Επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας λιπασμάτων

5.1 Προεδρικό διάταγμα 145/2014 - Εκπαίδευση προσωπικού

(1) Γενικά: Με το προεδρικό διάταγμα 145/2014 (ΦΕΚ Α' 235/29.10.2014) καθορίστηκε το πρόγραμμα, οι φορείς και η διάρκεια της εκπαίδευσης, που απαιτείται να διαθέτει το απασχολούμενο σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων προσωπικό, προκειμένου να θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων αυτών. Συγκεκριμένα, ορίστηκε ότι κάθε ενδιαφερόμενος της παρ. 2 θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένος στην παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών με τον υπεύθυνο επιστήμονα, τα προσόντα του οποίου καθορίζονται στην απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 6 και 15 παρ. 2 του ν. 1564/1985 (ΦΕΚ Α' 164), όταν έχει παρακολουθήσει και ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα εκπαίδευσης του παρόντος άρθρου. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης δύναται να παρακολουθούν οι πτυχιούχοι του πανεπιστημιακού και του τεχνολογικού τομέα, ειδικοτήτων συναφών των βιολογικών επιστημών, ιδίως οι δασολόγοι και οι βιολόγοι της ημεδαπής ή αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή οι κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός ΕΕ (άρθρο 2).

(2) Πρόγραμμα εκπαίδευσης: Το πρόγραμμα εκπαίδευσης περιλαμβάνει: α) Την παρακολούθηση και εξέταση σε θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα, που καλύπτουν τις παρακάτω θεματικές ενότητες: Βασικές αρχές - Τεχνική καλλιέργειας καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, αναπαραγωγή καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, τεχνολογία - έλεγχος - πιστοποίηση - εμπορία φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, φυσιολογία φυτών, εχθροί και ασθένειες καλλιεργουμένων φυτικών ειδών - καταπολέμησή τους, βελτίωση φυτών, αρδεύσεις - θρέψη φυτών, και β) Την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών. Η συνολική διάρκεια της εκπαίδευσης ορίζεται σε τρία (3) εξάμηνα, εκ των οποίων τα δύο (2) αφορούν στην παρακολούθηση των μαθημάτων της περ. α) και το τρίτο αφορά στην πρακτική άσκηση της περ. β) (άρθρο 2).

(3) Φορείς εκπαίδευσης: Ως φορείς εκπαίδευσης στην παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, ορίζονται τα συναφή με το αντικείμενο αυτό Τμήματα ή Σχολές του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και τα Τμήματα Σχολών του τεχνολογικού τομέα, οι πτυχιούχοι των οποίων διαθέτουν τα σχετικά επαγγελματικά δικαιώματα, καθώς και οι αντίστοιχες αναγνωρισμένες ιδιωτικές σχολές και ιδρύματα της χώρας. Οι φορείς εκπαίδευσης καθορίζουν το ύψος των διδασκτρών και τον τρόπο καταβολής τους από τους ενδιαφερόμενους (άρθρο 2).

(4) Πιστοποιητικό εκπαίδευσης: Οι ενδιαφερόμενοι, εφ' όσον ολοκληρώσουν επιτυχώς, κατόπιν εξετάσεων, το πρόγραμμα εκπαίδευσης, λαμβάνουν από τον φορέα εκπαίδευσης πιστοποιητικό εκπαίδευσης στην παραγωγή - εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών. Τα προτεινόμενα από τους φορείς της παρ. 5 αναλυτικά προγράμματα εκπαίδευσης και τα προσόντα των εκπαιδευτών αξιολογούνται και πιστοποιούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), σύμφωνα με τις διατάξεις που τον διέπουν (άρθρο 2). Κάθε ενδιαφερόμενος θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένος στην εμπορία λιπασμάτων με τον υπεύθυνο επιστήμονα, τα προσόντα του οποίου καθορίζονται στην απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που εκδίδεται κατά τη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 13β' ν. 1565/1985 (ΦΕΚ Α' 164), όπως προστέθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 49 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32), όταν έχει παρακολουθήσει και ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα εκπαίδευσης (άρθρο 3).

(5) Δικαιούχοι παρακολουθήσεως: Ειδικότερα, το πρόγραμμα εκπαίδευσης δύνανται να παρακολουθούν: α) οι πτυχιούχοι του πανεπιστημιακού τομέα τμημάτων συναφών με τη γεωπονική επιστήμη, ιδίως τμημάτων Δασολογικής, Περιβάλλοντος, Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, της ημεδαπής ή αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή οι κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός ΕΕ, των οποίων τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν περιλαμβάνουν ειδικώς την εμπορία λιπασμάτων, β) οι πτυχιούχοι Γεωπονίας του τεχνολογικού τομέα, τμημάτων συναφών με τη γεωπονία, της ημεδαπής ή αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή οι κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός ΕΕ, των οποίων τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν περιλαμβάνουν ειδικώς την εμπορία λιπασμάτων (άρθρο 3).

(6) Διδακτέα αντικείμενα: Το πρόγραμμα εκπαίδευσης περιλαμβάνει: α) Για τους ενδιαφερόμενους της περ. α) της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, ενδεικτικά τις ενότητες: Εισαγωγή στη Γεωπονία (στοιχεία Φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας, Δενδροκομίας- Αμπελουργίας - Λαχανοκομίας - Ανθοκομίας - Βοτανικής), Λιπασματολογία, Φυσιολογία Φυτών - Γονιμότητα και Θρέψη, Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία για τα λιπάσματα. Ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να παρακολουθήσει μόνο όσες από τις ενότητες του προγράμματος εκπαίδευσης δεν έχει διδαχθεί προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά. β) Για τους ενδιαφερόμενους της περ. β) της παρ. 2 του παρόντος άρθρου: αα) θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα Ανόργανης και Οργανικής

Χημείας, Εισαγωγής στη Γεωπονία, Χημείας Εδάφους, Μαθηματικών, Στατιστικής, Γεωργίας, Στοιχεία Φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας - Δενδροκομίας - Αμπελουργίας - Λαχανοκομίας- Ανθοκομίας, Βοτανικής, Φυσιολογίας Φυτών, Λιπασματολογίας, Εδαφολογίας, Διαχείρισης και Προστασίας Περιβάλλοντος, Θρέψης Φυτών, Αγροτικής Οικονομίας, Βιολογικής Γεωργίας, Γεωργικής Υδραυλικής, Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία για τα λιπάσματα. Ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να παρακολουθήσει μόνο όσες από τις ενότητες του προγράμματος εκπαίδευσης δεν έχει διδαχθεί προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά, και ββ) την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων (άρθρο 3).

(7) Διάρκεια εκπαίδευσης: Η διάρκεια της εκπαίδευσης ορίζεται: α) για τους ενδιαφερόμενους της περ. α) της παρ. 2 το ανώτερο σε έξι (6) μήνες κατά περίπτωση κατεχόμενου πτυχίου, με βάση το επίπεδο των συναφών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του εκπαιδευομένου και β) για τους ενδιαφερόμενους της περ. β) της παρ. 2 κατά περίπτωση κατεχόμενου πτυχίου, με βάση το επίπεδο των συναφών προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών του εκπαιδευομένου, το ανώτερο σε δύο (2) έτη, εκ των οποίων οι δύο (2) μήνες αφορούν στην πρακτική άσκηση (άρθρο 3).

(8) Φορείς εκπαίδευσης: Ως φορείς εκπαίδευσης ορίζονται και για τις δύο ως άνω περιπτώσεις α) και β) της παρ. 2 του παρόντος άρθρου: α) το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς και τα Τμήματα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα οποία χορηγούν πτυχία γεωπόνου και β) τα Τμήματα Φυτικής Παραγωγής, Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας και Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων των Ιδρυμάτων του τεχνολογικού τομέα. Οι φορείς εκπαίδευσης καθορίζουν το ύψος των διδάκτρων και τον τρόπο καταβολής τους από τους ενδιαφερόμενους. Οι ενδιαφερόμενοι, εφ' όσον ολοκληρώσουν επιτυχώς, κατόπιν εξετάσεων, το πρόγραμμα εκπαίδευσης, λαμβάνουν από τον φορέα εκπαίδευσης πιστοποιητικό εκπαίδευσης στην εμπορία λιπασμάτων. Τα προτεινόμενα από τους φορείς αναλυτικά προγράμματα εκπαίδευσης και τα προσόντα των εκπαιδευτών αξιολογούνται και πιστοποιούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), σύμφωνα με τις διατάξεις που τον διέπουν (άρθρο 3).

5.2 Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 8636/139418/5.11.2014: Επί των διατάξεων του πδ/τος 145/2014 έχει εκδοθεί η Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 8636/139418/5.11.2014 (ΑΔΑ: 666ΡΒ-Ρ6Ζ) και με θέμα: «Εφαρμογή του π.δ. 145/2014 "Καθορισμός του προγράμματος, των φορέων και της διάρκειας της εκπαίδευσης, που απαιτείται να διαθέτει το απασχολούμενο σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων προσωπικό, προκειμένου να θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων αυτών" (Α' 235)»:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΦΥΤ. ΠΑΡ/ΓΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΙΣΡΩΩΝ ΦΥΤ. ΠΑΡ/ΓΗΣ
Πληροφορίες: Γραφείο Δ/ντού
Ταχ. Δ/ση: Καπνοκοπτηρίου 6
Ταχ. Κώδικας: 10433
Fax: 210 2124137
Τηλ.: 210 2124109
Email: ax2u199@minagric.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, 05/ 11/ 2014
Αρ. Πρωτ.: 8636/139418

ΠΡΟΣ:
ΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΘΕΜΑ: Εφαρμογή του π.δ. 145/2014 «Καθορισμός του προγράμματος, των φορέων και της διάρκειας της εκπαίδευσης, που απαιτείται να διαθέτει το απασχολούμενο σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων προσωπικό, προκειμένου να θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων αυτών» (Α' 235).

Α. ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του π.δ. 145/2014:

1. Στις επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού είναι δυνατόν να απασχολούνται ως υπεύθυνοι επιστήμονες και οι απόφοιτοι του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της Χώρας ειδικοτήτων συναφών των βιολογικών επιστημών, όπως για παράδειγμα οι δασολόγοι και οι βιολόγοι.
2. Επιπλέον, μπορούν να απασχολούνται ως υπεύθυνοι επιστήμονες στις ανωτέρω επιχειρήσεις και οι απόφοιτοι αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή οι κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός ΕΕ.
3. Προϋπόθεση για την απασχόληση των αποφοίτων αυτών στις εν λόγω επιχειρήσεις ως υπεύθυνων επιστημόνων είναι να έχουν παρακολουθήσει και ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα εκπαίδευσης που αναφέρεται παρακάτω. Σε αυτήν την περίπτωση, οι εκπαιδευμένοι θεωρούνται ισότιμα εκπαιδευμένοι με τους υπεύθυνους επιστήμονες του άρθρου 3 της αριθμ. 1153/16620/04-02-2014 ΚΥΑ (Β' 616).
4. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης των πτυχιούχων που επιθυμούν να θεωρούνται ισότιμα εκπαιδευμένοι με τους υπεύθυνους επιστήμονες των επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού περιλαμβάνει:
 - α) την παρακολούθηση και εξέταση σε θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα, διάρκειας δύο (2) εξαμήνων, που καλύπτουν τις παρακάτω θεματικές ενότητες: Βασικές αρχές-Τεχνική καλλιέργειας καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, αναπαραγωγή καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, τεχνολογία-έλεγχος-πιστοποίηση-εμπορία φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, φυσιολογία φυτών, εχθροί και ασθένειες καλλιεργουμένων φυτικών ειδών-καταπολέμησή τους, βελτίωση φυτών, αρδεύσεις-θρέψη φυτών, και
 - β) την πρακτική άσκηση, διάρκειας ενός (1) εξαμήνου, σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών.
5. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος εκπαίδευσης οι ενδιαφερόμενοι λαμβάνουν από τον φορέα εκπαίδευσης πιστοποιητικό εκπαίδευσης στην παραγωγή και

εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, ο μορφότυπος του οποίου καθορίζεται από τον φορέα εκπαίδευσης.

6. Οι φορείς που θα παρέχουν την εκπαίδευση στην παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών, είναι τα συναφή με το αντικείμενο αυτό Τμήματα ή Σχολές του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης καθώς και τα Τμήματα Σχολών του τεχνολογικού τομέα, οι πτυχιούχοι των οποίων διαθέτουν τα σχετικά επαγγελματικά δικαιώματα, καθώς και οι αντίστοιχες αναγνωρισμένες ιδιωτικές σχολές και ιδρύματα της Χώρας.
7. Οι φορείς εκπαίδευσης καθορίζουν το ύψος των διδάκτρων και τον τρόπο καταβολής τους από τους ενδιαφερόμενους.

Οι φορείς εκπαίδευσης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από τη δημοσίευση του π.δ. 145/2014, προτείνουν στον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) τα αναλυτικά προγράμματα εκπαίδευσης και τα προσόντα των εκπαιδευτών τα οποία αξιολογούνται και πιστοποιούνται από αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις που τον διέπουν. Τα πιστοποιημένα προγράμματα γνωστοποιούνται στη Διεύθυνση Εισροών Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Β. ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 145/2014:

1. Στις επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων είναι δυνατόν να απασχολούνται ως υπεύθυνοι επιστήμονες και οι απόφοιτοι του πανεπιστημιακού τομέα της Χώρας τμημάτων συναφών με τη γεωπονική επιστήμη, όπως για παράδειγμα των τμημάτων Δασολογικής, Περιβάλλοντος, Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων, των οποίων τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν περιλαμβάνουν ειδικώς την εμπορία λιπασμάτων, καθώς και οι απόφοιτοι Γεωπονίας του τεχνολογικού τομέα της Χώρας τμημάτων συναφών με τη γεωπονία, των οποίων επίσης τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν περιλαμβάνουν ειδικώς την εμπορία λιπασμάτων.
2. Επιπλέον, μπορούν να απασχολούνται ως υπεύθυνοι επιστήμονες στις ανωτέρω επιχειρήσεις και οι απόφοιτοι αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή οι κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός ΕΕ.
3. Προϋπόθεση για την απασχόληση των αποφοίτων αυτών στις εν λόγω επιχειρήσεις ως υπεύθυνων επιστημόνων είναι να έχουν παρακολουθήσει και ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα εκπαίδευσης που αναφέρεται παρακάτω. Σε αυτήν την περίπτωση, οι εκπαιδευμένοι θεωρούνται ισότιμα εκπαιδευμένοι με τους υπεύθυνους επιστήμονες του άρθρου 2 της αριθ. 9748/100747/1.10.2012 ΥΑ (Β'2692/4.10.2012), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 της αριθ. 4166/51687/17-4-2014 ΚΥΑ (Β'1031/25.4.2014).
4. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης των πτυχιούχων που επιθυμούν να θεωρούνται ισότιμα εκπαιδευμένοι με τους υπεύθυνους επιστήμονες των επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων:
 - α) για τους ενδιαφερόμενους αποφοίτους του πανεπιστημιακού τομέα της Χώρας τμημάτων συναφών με τη γεωπονική επιστήμη είναι διάρκειας το ανώτερο έξι (6) μηνών, και περιλαμβάνει τις ενότητες: Εισαγωγή στη Γεωπονία (στοιχεία Φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας, Δενδροκομίας Αμπελουργίας- Λαχανοκομίας-Ανθοκομίας Βοτανικής), Λιπασματολογία, Φυσιολογία Φυτών- Γονιμότητα και Θρέψη, Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία για τα λιπάσματα και
 - β) για τους ενδιαφερόμενους αποφοίτους του τεχνολογικού τομέα της Χώρας τμημάτων συναφών με τη γεωπονία είναι διάρκειας το ανώτερο δύο (2) ετών εκ των οποίων οι δύο

(2) μήνες αφορούν στην πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων και περιλαμβάνει τις ενότητες: θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα Ανόργανης και Οργανικής Χημείας, Εισαγωγής στη Γεωπονία, Χημείας Εδάφους, Μαθηματικών, Στατιστικής, Γεωργίας, Στοιχεία Φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας- Δενδροκομίας Αμπελουργίας – Λαχανοκομίας Ανθοκομίας, Βοτανικής, Φυσιολογίας Φυτών, Λιπασματολογίας, Εδαφολογίας, Διαχείρισης και Προστασίας Περιβάλλοντος, Θρέψης Φυτών, Αγροτικής Οικονομίας, Βιολογικής Γεωργίας, Γεωργικής Υδραυλικής, Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία για τα λιπάσματα.

Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μόνο όσες από τις ενότητες του προγράμματος εκπαίδευσης δεν έχουν διδαχθεί σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο.

5. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος εκπαίδευσης οι ενδιαφερόμενοι λαμβάνουν από τον φορέα εκπαίδευσης πιστοποιητικό εκπαίδευσης στην εμπορία λιπασμάτων, ο μορφότυπος του οποίου καθορίζεται από τον φορέα εκπαίδευσης.
6. Οι φορείς που θα παρέχουν την εκπαίδευση στην εμπορία λιπασμάτων σε όλους τους ενδιαφερόμενους είναι το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς και τα Τμήματα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα οποία χορηγούν πτυχία γεωπόνου και τα Τμήματα Φυτικής Παραγωγής, Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας και Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων των Ιδρυμάτων του τεχνολογικού τομέα.
7. Οι φορείς εκπαίδευσης καθορίζουν το ύψος των διδάκτρων και τον τρόπο καταβολής τους από τους ενδιαφερόμενους.

Οι φορείς εκπαίδευσης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από τη δημοσίευση του π.δ. 145/2014, προτείνουν στον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) τα αναλυτικά προγράμματα εκπαίδευσης και τα προσόντα των εκπαιδευτών τα οποία αξιολογούνται και πιστοποιούνται από αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις που τον διέπουν. Τα πιστοποιημένα προγράμματα γνωστοποιούνται στη Διεύθυνση Εισροών Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ο Γενικός Γραμματέας

Μ. Κορασίδης

(https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Lipasmata/Ethniki_Nomothesia/egkyklios8636_2014.pdf)

5.3 Νομολογία - ΣτΕ 1099/2023: Σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά με την απόφαση 1099/2023 του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμ. Δ', 5μ.) όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του πδ/τος 145/2014:

«Η διάταξη του άρθρου 21 παρ. 3 ιδρύει ευθεία εκ του Συντάγματος υποχρέωση του κράτους για την **προστασία της υγείας των πολιτών**, προς πραγμάτωση της οποίας επιβάλλεται η λήψη θετικών μέτρων, ώστε να διασφαλίζεται η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών σχετιζόμενων με την υγεία, ενόψει και της συνταγματικής κατοχύρωσης με το άρθρο 5 παρ. 5 του ατομικού δικαιώματος των πολιτών στην προστασία της υγείας (ΣτΕ 2137, 2568/2019, ΣτΕ Ολ 431/2018, 3802/2014, 1187/2009, ΣτΕ 3292/1988 7μ.). Επίσης, με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος το φυσικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό, προκειμένου να εξασφαλίζεται στα όρια της χώρας η **οικολογική ισορροπία**, όπως και η **διαφύλαξη των φυσικών πόρων** χάριν και των επομένων γενεών, καθιερώνεται δε συναφώς υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει τα απαιτούμενα για την προστασία του αγαθού αυτού θετικά μέτρα, παρεμβαίνοντας, στον αναγκαίο βαθμό, στην

οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα (ΣτΕ 1220/2019, 103, 1016, 1455/2018 7μ., 2936/2017 7μ., ΣτΕ Ολ 3920/2010, 2489/2006).

Παράλληλα, το Σύνταγμα προστατεύει, με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 και 106 παρ. 1 και 2, την ελευθερία της οικονομικής δραστηριότητας, ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η ελευθερία επιλογής και άσκησης εμπορικής και εν γένει επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στην ελευθερία αυτή **ο κοινός νομοθέτης δύναται να επιβάλλει περιορισμούς** με τη μορφή τόσο αρνητικών όρων και απαγορεύσεων όσο και θετικών υποχρεώσεων προς ενέργεια, πριν από την επιλογή ή και κατά την άσκηση της ανωτέρω δραστηριότητας. Οι όροι όμως και οι προϋποθέσεις που τάσσονται από τον κοινό νομοθέτη για την επιλογή και την άσκηση της εμπορικής και εν γένει επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι συνταγματικώς επιτρεπτοί εφόσον, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ορίζονται γενικώς και κατά τρόπο αντικειμενικό, τελούν σε συνάφεια προς το αντικείμενο και τον χαρακτήρα της ρυθμιζόμενης δραστηριότητας και δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 εδ. τέταρτο), οι επιβαλλόμενοι από τον νόμο περιορισμοί πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νομοθέτη σκοπού δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογοι σε σχέση προς αυτόν (ΣτΕ Ολ 201/2020, ΣτΕ 2137, 2266/2019, 311, 2461/2018 7μ., 3375/2017, ΣτΕ 149/2015, ΣτΕ Ολ 2150/2015, ΣτΕ 4569/2015 7μ., ΣτΕ 424/2014, ΣτΕ Ολ 3962/2014, 3516/2013, 1621/2012, 2218/2010, 3031/2008, 3177/2007, 1991/2005). Όσον αφορά ειδικότερα τον θεσπιζόμενο περιορισμό της πρόσβασης προσώπων που συγκεντρώνουν τα νόμιμα προσόντα στην επιστημονική στελέχωση επιχείρησης με εμπορική δραστηριότητα σχετιζόμενη με την υγεία και το περιβάλλον, η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει η αναγκαιότητα επιβολής ενός τέτοιου εξαιρετικού περιορισμού για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νόμο σκοπού να είναι εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη (πρβλ. ΣτΕ Ολ 1943/2018, 959/2015, 424/2014, 1621/2012, 3340/2013, 3177/2007, 3665/2005). Στο συνταγματικό αυτό πλαίσιο, είναι επιτρεπτή η θέσπιση από τυπικό νόμο ή, κατ' εξουσιοδότησή του, από την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση περιοριστικών της οικονομικής ελευθερίας ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν στην απασχόληση προσωπικού διαθέτοντος ειδικές επιστημονικές γνώσεις και κατατείνουν στον ανακαθορισμό του καθεστώτος που διέπει την άσκηση εμπορικής και εν γένει επιχειρηματικής δραστηριότητας συναπτόμενης με την παροχή στο κοινό υπηρεσιών ζωτικής σημασίας για την υγεία και το περιβάλλον, όπως εν προκειμένω η **παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και η εμπορία λιπασμάτων**.

Ειδικότερα, κατόπιν συνεκτίμησης των προστατευόμενων αυτών έννομων αγαθών, ο τυπικός ή κανονιστικός νομοθέτης δεν κωλύεται να προβεί σε μετριασμό των περιορισμών οι οποίοι, κατά την εκτίμησή του, δεν παρίστανται αναγκαίοι υπό την απόλυτη μορφή τους για τη διαφύλαξη των εν λόγω αγαθών. Προς τούτο δύναται να τροποποιεί υφιστάμενες ρυθμίσεις ως προς τις απαιτούμενες επιστημονικές ειδικότητες απασχολούμενου προσωπικού, εισάγοντας σύστημα πρόσβασης στην άσκηση των σχετικών καθηκόντων με διαφοροποιημένες προϋποθέσεις αναλόγως των κατεχόμενων προσόντων, προκειμένου να καταστήσει δυνατή την άσκησή τους από ευρύτερο κύκλο προσώπων που κρίνει ότι, σε συνδυασμό με την παράλληλη θέσπιση των πρόσφορων μέτρων, πληρούν, σε εκπλήρωση των σχετικών συνταγματικών επιταγών, τα αναγκαία επιστημονικά προσόντα για την ορθή και αποτελεσματική επιτέλεση της αποστολής τους, **ώστε να διασφαλίζεται η παροχή υψηλού**

επιπέδου υπηρεσιών για την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος. Ενόψει αυτών, σε συμφωνία προς τις ανωτέρω συνταγματικές επιταγές επιχειρείται η ρυθμιστική παρέμβαση του κράτους στην εμπορική και εν γένει επιχειρηματική δραστηριότητα που αφορά στην παροχή υπηρεσιών σχετιζόμενων με την υγεία και το περιβάλλον, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η **παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και η εμπορία λιπασμάτων**, με την κατάργηση, κατόπιν στάθμισης της ανάγκης προστασίας των εκατέρωθεν διακυβευόμενων έννομων αγαθών, του αποκλειστικού χαρακτήρα ρυθμίσεων με τις οποίες η επιστημονική ευθύνη της ασκούμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας είχε επιφυλαχθεί σε επιστήμονες συγκεκριμένων ειδικοτήτων και, εντεύθεν, στην άσκηση της οικονομικής ελευθερίας, ως ελευθερίας του επιχειρηματία να επιλέγει το νομοθετικώς καθοριζόμενο ως κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό από διευρυμένο κύκλο ειδικοτήτων με τη συμπερίληψη συναφών προς την οικεία δραστηριότητα ειδικοτήτων. Τούτο δε ισχύει εφόσον με τη θεσπιζόμενη ρύθμιση, η οποία αποβλέπει στην ορθολογική και αποτελεσματική άσκηση της ως άνω δραστηριότητας, πραγματώνεται η απαίτηση τήρησης της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με την επιστημονική στελέχωση των επιχειρήσεων στις οποίες αφορά, χωρίς να υπερακοντίζονται οι επιδιωκόμενοι σκοποί δημοσίου συμφέροντος που ανάγονται στη διαφύλαξη της παροχής υπηρεσιών της επιστημονικώς ενδεδειγμένης στάθμης προς **προστασία της ανθρώπινης υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος**, όπως και της **υγείας των ζώων και των φυτών**. Εξάλλου, κατά τον καθορισμό των σχετικών ρυθμίσεων, ο νομοθέτης διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης ως προς την καταλληλότητα και αναγκαιότητα του εισαγόμενου με αυτές μέτρου και, συνεπώς, ο δικαστικός έλεγχος της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας περιορίζεται στην κρίση αν η θεσπιζόμενη ρύθμιση είναι προδήλως απρόσφορη ή υπερβαίνει προδήλως το απαραίτητο για την πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο (ΣΤΕ Ολ 201/2020, ΣΤΕ 1789/2019 7μ., 2461/2018 7μ., 4569/2015 7μ., ΣΤΕ Ολ 3962/2014, 1210/2010).

Με τις ρυθμίσεις των **άρθρων 2 και 3 του πδ/τος 145/2014** τίθενται τα προσδιοριστικά στοιχεία του καθεστώτος που διέπει το εμπύπτον στο πεδίο εφαρμογής τους προσωπικό "προκειμένου αυτό να θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων..." **παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων**, όπως ρητώς αναφέρεται στο άρθρο 1 του ίδιου διατάγματος. Ως κατάλληλα, κατά την εκτίμηση του κανονιστικού νομοθέτη, προσδιοριστικά στοιχεία καθορίζονται συγκεκριμένες κατηγορίες πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης του πανεπιστημιακού και του τεχνολογικού τομέα (βλ. ιδίως άρθρο 1 ν. 2916/2001, ΦΕΚ Α' 114 και ν. 4009/2011, ΦΕΚ Α' 195), οι οποίοι, ως μη κατέχοντες τα απαιτούμενα κατά τις κείμενες διατάξεις επιστημονικά προσόντα του απασχολούμενου στις ανωτέρω επιχειρήσεις υπεύθυνου επιστήμονα, υπόκεινται σε **συμπληρωματική εκπαίδευση**, μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση της οποίας θεωρούνται **ισότιμα εκπαιδευμένοι**.

Θεσπίζονται επίσης σχετικώς ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα εξειδικευόμενα κατά το περιεχόμενο, τη χρονική διάρκεια και τους φορείς εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, όσον αφορά στην παραγωγή και εμπορία **πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών** -στα οποία, κατά το άρθρο 1 του ν. 1564/1985, δεν συμπεριλαμβάνονται τα δασικά είδη- το άρθρο 2 ορίζει στην παρ. 2, ότι το πρόγραμμα εκπαίδευσης δύνανται να παρακολουθούν πτυχιούχοι του πανεπιστημιακού και του τεχνολογικού τομέα ειδικοτήτων συναφών των βιολογικών επιστημών, με ενδεικτική παράθεση των ειδικοτήτων του δασολόγου

και του βιολόγου («και ιδίως οι δασολόγοι και οι βιολόγοι της ημεδαπής», κατόπιν αντικατάστασης της λέξης «ήτοι» με τη λέξη «ιδίως» σύμφωνα με σχετική παρατήρηση του Π.Ε. 204/2014 επί του σχεδίου του προσβαλλόμενου πδ/τος) καθώς και πτυχιούχοι αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός αυτής.

Με τις ρυθμίσεις αυτές επιτρέπεται να καταστούν ισότιμα εκπαιδευμένοι με υπεύθυνο επιστήμονα κάτοχοι τίτλου σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης σε ειδικότητες με αντικείμενα συναφή των βιολογικών επιστημών, οι οποίες, συνδυαζόμενες με την προβλεπόμενη συμπληρωματική εκπαίδευση, παρέχουν κατά την εκτίμηση του κανονιστικού νομοθέτη την **επιστημονική επάρκεια** που απαιτείται να συντρέχει στο πρόσωπο του ασκούντος καθήκοντα υπεύθυνου επιστήμονα στις προαναφερόμενες επιχειρήσεις, **ώστε να διασφαλίζεται το ίδιο επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου, των φυτών, των ζώων και του φυσικού περιβάλλοντος**. Τα εν λόγω καθήκοντα είχαν επιφυλαχθεί σε πτυχιούχους του πανεπιστημιακού τομέα ειδικότητας γεωπόνου και πτυχιούχους του τεχνολογικού τομέα της ημεδαπής ειδικότητας σχετικής με τη δραστηριότητα της οικείας επιχείρησης, όπως και σε πτυχιούχους αντίστοιχης ειδικότητας σχολών της αλλοδαπής, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διέπον την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών νομοθετικό καθεστώς, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης του προσβαλλόμενου διατάγματος, το οποίο παραπέμπει σε αυτό με την παρ. 1 του ως άνω άρθρου 2.

Περαιτέρω, όσον αφορά στην **εμπορία λιπασμάτων**, αντιστοίχως προς την προεκτιθέμενη εκτίμηση του κανονιστικού νομοθέτη σε σχέση με την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, με τις ρυθμίσεις του άρθρου 3 παρ. 2 επιτρέπεται να παρακολουθούν το καθοριζόμενο πρόγραμμα εκπαίδευσης, προκειμένου να καταστούν ισότιμα εκπαιδευμένοι με τον απασχολούμενο στις οικείες επιχειρήσεις υπεύθυνο επιστήμονα, **πτυχιούχοι συναφών με τη γεωπονική επιστήμη τμημάτων** ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα της ημεδαπής, των οποίων τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν περιλαμβάνουν ειδικώς την εμπορία λιπασμάτων, ενδεικτικώς δε παρατίθενται τα τμήματα Δασολογικής και Περιβάλλοντος και το τμήμα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων (βλ. σχετ. Π.Ε. 204/2014), πτυχιούχοι αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε. και κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός αυτής (περ. α), πτυχιούχοι γεωπονίας του τεχνολογικού τομέα, τμημάτων συναφών με τη γεωπονία, της ημεδαπής, των οποίων τα επαγγελματικά δικαιώματα δεν περιλαμβάνουν ειδικώς την εμπορία λιπασμάτων, όπως και πτυχιούχοι αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της Ε.Ε. και κάτοχοι ισότιμου πτυχίου ή διπλώματος αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός αυτής (περ. β). Τα εν λόγω καθήκοντα είχαν επιφυλαχθεί σε πτυχιούχους ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα της ημεδαπής με τις ειδικότητες του γεωπόνου και του δασολόγου ή άλλων κλάδων με παράλληλη κατοχή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στην εδαφολογία - θρέψη φυτών καθώς και σε πτυχιούχους του τεχνολογικού τομέα της ημεδαπής των τμημάτων Φυτικής Παραγωγής ή Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας ή Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων ή Τεχνολογίας Βιολογικής Γεωργίας και Τροφίμων, όπως και σε πτυχιούχους αντίστοιχης ειδικότητας σχολών της αλλοδαπής, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο διέπον την εμπορία λιπασμάτων νομοθετικό καθεστώς, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης του προσβαλλόμενου διατάγματος, το οποίο παραπέμπει σε αυτό με την παρ. 1 του

ως άνω άρθρου 3 (βλ. τα προπαρατιθέμενα άρθρα 3 παρ. α-ζ περ. αα της κ.υ.α. 1153/16620/2014, 6 παρ. 2 περ. δ της κ.υ.α. 3967/41140/2012 και 2 παρ. 2 περ. β της υ.α. 9748/100747/2012, όπως αντικαταστάθηκε με την κ.υ.α. 4166/51687/2014, καθώς και τα άρθρα 1 παρ. 1 και 2, 8 περ. στ, ζ, ιγ, 9 παρ. 1 περ. ε, στ, 10 περ. ι του π.δ. 344/2000, 3 παρ. 1 του ν. 1474/1984 και άρθρο πρώτο παρ. Ε' υποπαρ. Ε.10 περ. 2 εδ. εδάφιο του ν. 4152/2013, επίσης βλ. ιδίως τα άρθρα 1 παρ. 2 περ. β, ζ, η και 2 παρ. 2 περ. στ, ζ του πδ/τος 109/1989, Α' 47).

Επιπροσθέτως των ανωτέρω τιθεμένων προϋποθέσεων ως προς τον κύκλο των δυναμένων να υπαχθούν σε συμπληρωματική κατάρτιση πτυχιούχων βάσει της κατεχόμενης ειδικεύσης ανώτατης εκπαίδευσης, το **πδ/γμα 145/2014**, όπως ευθέως συνάγεται από τις σχετικές διατάξεις, οργανώνει το ακολουθητέο από αυτούς **εκπαιδευτικό πρόγραμμα** λαμβάνοντας υπόψη τις κτηθείσες από τους κατόχους του οικείου τίτλου σπουδών επιστημονικές γνώσεις και με γνώμονα την παροχή της ενδεδειγμένης, για την επίτευξη του προαναφερόμενου σκοπού, πρόσθετης επιστημονικής κατάρτισης σχετιζόμενης με το αντικείμενο της δραστηριότητας στην οποία αφορά. Προς τούτο, για τη συμπληρωματική κατάρτιση των ανωτέρω πτυχιούχων που ενδιαφέρονται να απασχοληθούν στην **παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών ως ισότιμα εκπαιδευμένο προσωπικό** θεσπίζεται, με το άρθρο 2 παρ. 3 και 4, ειδικό πρόγραμμα συνολικής διάρκειας τριών (3) εξαμήνων, το οποίο περιλαμβάνει θεωρητική εκπαίδευση δύο (2) εξαμήνων, αναλυόμενη σε θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα καλύπτοντα τις αναφερόμενες σε αυτό θεματικές ενότητες, και πρακτική άσκηση ενός (1) εξαμήνου σε επιχειρήσεις ασκούσες την ως άνω δραστηριότητα. Για δε τη συμπληρωματική κατάρτιση των ενδιαφερόμενων να απασχοληθούν στην εμπορία λιπασμάτων, ως ισότιμα εκπαιδευμένο προσωπικό, προαναφερόμενων πτυχιούχων, θεσπίζονται, με το άρθρο 3 παρ. 3 και 4, αυτοτελή, κατά περιεχόμενο και χρονική διάρκεια, προγράμματα εκπαίδευσης σε συνάρτηση με το αντικείμενο των πραγματοποιηθεισών σπουδών τους, σύμφωνα και με τα επισημανθέντα κατά το στάδιο διαβούλευσης επί των ρυθμίσεων του σχεδίου του προσαλλόμενου διατάγματος (βλ. σκέψη 11). Το ακολουθητέο από τους πτυχιούχους του πανεπιστημιακού τομέα της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 3 πρόγραμμα εκπαίδευσης αφορά στις ενδεικτικώς παρατιθέμενες θεματικές ενότητες και διαρκεί, κατ' ανώτατο όριο, έξι (6) μήνες. Το προβλεπόμενο για τους πτυχιούχους του τεχνολογικού τομέα της περ. β' της ίδιας παρ. 2 **πρόγραμμα εκπαίδευσης**, ανώτατης συνολικής διάρκειας δύο (2) ετών, περιλαμβάνει θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα στις καθοριζόμενες θεματικές ενότητες και δίμηνη **πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων**. Συναφώς, ορίζεται ότι υποχρεωτική είναι η παρακολούθηση από τους ως άνω πτυχιούχους του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα μόνον εκείνων των ενοτήτων του οικείου προγράμματος εκπαίδευσης που δεν καλύπτονται από τη διδαχθείσα ύλη κατά το προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό στάδιο, καθώς και ότι η ανώτατη χρονική διάρκεια των προγραμμάτων εκπαίδευσης τελεί σε συνάρτηση με το κατά περίπτωση κατεχόμενο πτυχίο του εκπαιδευόμενου βάσει του επιπέδου των συναφών προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών του.

Επίσης το **πδ/γμα 145/2014** διαλαμβάνει ειδικές ρυθμίσεις για τη **διασφάλιση της δέουσας εκπαίδευσης** στο πλαίσιο των προγραμμάτων των άρθρων 2 και 3, σύμφωνα με τις οποίες ως αποκλειστικώς αρμόδιοι για την υλοποίησή τους καθορίζονται συγκεκριμένοι φορείς, τα δε προτεινόμενα από αυτούς αναλυτικά προγράμματα εκπαίδευσης, όπως και τα προσόντα των εκπαιδευτών

αξιολογούνται και πιστοποιούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (παρ. 5 και 8 των ίδιων άρθρων, βλ. σκ. 12,13). Παράλληλα, προς διακρίβωση του ότι οι καταρτιζόμενοι έχουν αποκτήσει και διαθέτουν πράγματι τις απαιτούμενες επιστημονικές γνώσεις για την ανάληψη της επιστημονικής υπευθυνότητας στις μνησθείσες επιχειρήσεις, **προβλέπεται η διενέργεια εξετάσεων** για την επιτυχή ολοκλήρωση των προγραμμάτων, σε συνέχεια της οποίας χορηγείται από τον φορέα εκπαίδευσης το οικείο «**πιστοποιητικό εκπαίδευσης**» στην παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και στην εμπορία λιπασμάτων, οπότε ο κάτοχος αυτού θεωρείται ισότιμα εκπαιδευμένος με τον υπεύθυνα επιστήμονα στην αντίστοιχη δραστηριότητα (παρ. 1 και 7 των άρθρων 2 και 3). [...]

Με τις περιγραφόμενες στην προηγούμενη σκέψη ρυθμίσεις του προσαλλόμενου διατάγματος, ο κανονιστικός νομοθέτης, κινούμενος εντός των ορίων της παρασχεθείσας **νομοθετικής εξουσιοδότησης**, θέσπισε τις κατάλληλες, κατά την ουσιαστική εκτίμησή του, προϋποθέσεις προκειμένου οι πτυχιούχοι που ανήκουν στις εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω ρυθμίσεων κατηγορίες και ενδιαφέρονται να απασχοληθούν ως υπεύθυνοι επιστήμονες σε επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων, να θεωρούνται ισότιμα εκπαιδευμένοι με αυτόν. Οι εν λόγω επιμέρους προϋποθέσεις καθορίζονται επί τη βάσει αρκούντως εξειδικευμένων **αντικειμενικών κριτηρίων** που ανάγονται τόσο στο απαιτούμενο επίπεδο επιστημονικής κατάρτισης των δυναμένων να υπαχθούν στην ως άνω κατηγορία του **ισότιμα εκπαιδευμένου προσωπικού πτυχιούχων** (ανώτατης εκπαίδευσης πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα), όσο και στη συνάφεια της κτηθείσας **εξειδίκευσης** (σε βιολογικές επιστήμες, γεωπονική επιστήμη, γεωπονία) προς το αντικείμενο εκάστης ρυθμιζόμενης δραστηριότητας και συναρτώνται με τη λήψη των, κατά την εκτίμηση του κανονιστικού νομοθέτη, αναγκαίων και πρόσφορων για την επίτευξη του προαναφερόμενου σκοπού οργανωτικών μέτρων που συνίστανται στη **θέσπιση ολοκληρωμένου συστήματος συμπληρωματικής κατάρτισης** το οποίο, διαφοροποιούμενο αναλόγως των κατεχόμενων από τις ανωτέρω κατηγορίες πτυχιούχων επιστημονικών προσόντων και της σχετικής δραστηριότητας, προσδιορίζεται ειδικότερα, όπως έχει ήδη εκτεθεί, σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο των προγραμμάτων εκπαίδευσης (είδος και εύρος διδακτέας ύλης, χρονική διάρκεια) και την ακολουθούμενη διαδικασία (παροχή εκπαίδευσης από συγκεκριμένους φορείς, πιστοποίηση από τον ΕΟΠΠΕΠ των προτεινόμενων από τους φορείς αναλυτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης και των προσόντων των εκπαιδευτών, διενέργεια εξετάσεων των καταρτιζόμενων, χορήγηση πιστοποιητικού εκπαίδευσης κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης του προγράμματος).

Με το ρυθμιστικό αυτό αντικείμενο, **οι επίμαχες διατάξεις των άρθρων 2-3 του πδ/τος 145/2014** θεσπίζουν, σε εκπλήρωση των σχετικών συνταγματικών επιταγών και σε στοίχιση προς την εξουσιοδοτική διάταξη του ν. 4152/2013, όπως και προς τις οικείες διατάξεις του ν. 3919/2011, στην εφαρμογή των οποίων κατατείνουν (βλ. σχετ. Π.Ε. 204/2014 και ανωτ. σκ. 10, κεφ. IV παρ. Β υποπαρ. ii περ. 32 υποπερ. δ' της 19/VI/2012 γνωμοδότησης της Ε.Α.), το κανονιστικό εκείνο πλαίσιο το οποίο, λαμβανόμενο υπόψη στο σύνολό του, δύναται **να διασφαλίσει την απρόσκοπτη και αποτελεσματική άσκηση της παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και της εμπορίας λιπασμάτων** από επιχειρήσεις των συγκεκριμένων κατηγοριών που επιλέγουν να απασχολήσουν σε θέση

υπεύθυνου επιστήμονα προσωπικό ισότιμα εκπαιδευμένο με αυτόν, κατά τρόπο ώστε αφενός να μην παρακωλύεται η επιστημονική στελέχωσή τους από δυσανάλογο περιορισμό σχετικό με τη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτήν προσώπων που συγκεντρώνουν τα αναγκαία για την εκπλήρωση της αποστολής τους προσόντα και, κατά συνεκδοχή, να προστατεύεται η οικονομική ελευθερία των εν λόγω επιχειρήσεων όσον αφορά στη δυνατότητα επιλογής κατάλληλου επιστημονικού προσωπικού από διευρυμένο, σε σχέση με το προϋφιστάμενο καθεστώς, κύκλο ειδικοτήτων και αφετέρου, με την εκ παραλλήλου πρόβλεψη των ανωτέρω πρόσφορων μέτρων, **να εξασφαλίζεται η παροχή στο κοινό της επιστημονικώς ενδεδειγμένης ποιότητας υπηρεσιών προς προστασία της ανθρώπινης υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος, όπως και της υγείας των φυτών και των ζώων.**

Οι ανωτέρω δε ρυθμίσεις του **πδ/τος 145/2014**, υπαγορευόμενες από τις προαναφερόμενες εκτιμήσεις του κανονιστικής νομοθέτη, δεν παρίστανται καταφανώς εσφαλμένες και αυθαίρετες, ούτε είναι προδήλως απρόσφορες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με τη θέσπισή τους σκοπών. Περαιτέρω, απαραδέκτως αμφισβητείται η σκοπιμότητα των ρυθμίσεων αυτών, η οποία εκφεύγει του ακυρωτικού ελέγχου ως αναγόμενη στην ουσιαστική εκτίμηση του κανονιστικού νομοθέτη (πρβλ. ΣτΕ 2568/2019 7μ., 2574/2011). Συνεπώς, ενόψει τούτων και των γενομένων δεκτών στην πέμπτη σκέψη περί της εννοίας των συνταγματικών διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 5, 21 παρ. 3, 24 παρ. 1, 25 παρ. 1 εδ. τέταρτο και 106 παρ. 1, 2, οι πληττόμενες ρυθμίσεις των **άρθρων 2 και 3 του πδ/τος 145/2014** είναι, από των ανωτέρω απόψεων, **συμβατές με το Σύνταγμα** και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου, χωρίς ειδικότερες αιτιάσεις, προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως, όπως εκτίθεται στη δέκατη έβδομη σκέψη. [...] Για την παροχή της δυνατότητας πρόσβασης στην άσκηση καθηκόντων υπεύθυνου επιστήμονα στις ανωτέρω επιχειρήσεις από τις εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής του **πδ/τος 145/2014** κατηγορίες πτυχιούχων, ο κανονιστικός νομοθέτης δεν αρκείται στην ήδη κτηθείσα από τους εν λόγω πτυχιούχους επιστημονική κατάρτιση επιπέδου μάλιστα ανώτατης εκπαίδευσης σε αντικείμενα συναφή προς εκείνα των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων αλλά θεσπίζει τις προμνησθείσες **πρόσθετες προϋποθέσεις και εγγυήσεις** που αφορούν την εισαγωγή **ολοκληρωμένου συστήματος συμπληρωματικής κατάρτισης** εντός του εκτιμώμενου ως αναγκαίου χρονικού διαστήματος μέσω διαφορετικών, αναλόγως των κατεχόμενων από τους εκπαιδευόμενους επιστημονικών προσόντων, προγραμμάτων εκπαίδευσης που προσιδιάζουν, κατά την ουσιαστική εκτίμησή του, στη σχετική δραστηριότητα και των οποίων η επιτυχής ολοκλήρωση **τούς καθιστά προσωπικό ισότιμα εκπαιδευμένο με υπεύθυνο επιστήμονα**, οπότε και επιτρέπεται να αναλάβουν τα σχετικά καθήκοντα. Ενόψει των χαρακτηριστικών αυτών των θεσπιζόμενων ρυθμίσεων ... εσφαλμένως υπολαμβάνει το αιτούν ΓΕΩΤ.Ε.Ε. ότι το προσβαλλόμενο διάταγμα εξομοιώνει το πιστοποιητικό εκπαίδευσης του ως άνω προσωπικού με τους τίτλους σπουδών, δυνάμει των οποίων δύνανται να απασχολούνται οι υπεύθυνοι επιστήμονες στις ανωτέρω επιχειρήσεις. [...]

Επιτρεπτός κατά το Σύνταγμα και εντός των ορίων της εξουσιοδοτικής διάταξης, ο κανονιστικός νομοθέτης προέβη σε διεύρυνση του κύκλου όσων αποκτούν δικαίωμα ανάληψης της επιστημονικής υπευθυνότητας στις ανωτέρω επιχειρήσεις με πρόσωπα τα οποία κρίνει ότι, υπό τις τασσόμενες προϋποθέσεις, **διαθέτουν τα κατάλληλα επιστημονικά προσόντα** για την παροχή του ίδιου, με το ήδη παρεχόμενο από τον υπεύθυνο επιστήμονα, υψηλού επιπέδου υπηρεσιών σχετιζόμενων με την υγεία και την προστασία του φυσικού

περιβάλλοντος. Με τις ρυθμίσεις του προσβαλλόμενου διατάγματος **οι δικαιούμενοι**, βάσει του προϋφιστάμενου νομοθετικού καθεστώτος, να απασχοληθούν στις ανωτέρω επιχειρήσεις, ως υπεύθυνοι επιστήμονες, πτυχιούχοι **δεν αποστερούνται του δικαιώματος πρόσβασης στην άσκηση των καθηκόντων αυτών, απλώς αίρεται η επιφυλαχθείσα σε αυτούς αποκλειστικότητα**, ενόψει και του ότι το δικαίωμα πρόσβασης στην άσκησή τους πρέπει να υπόκειται μόνο στους απολύτως αναγκαίους περιορισμούς, ώστε να μην υπερακοντίζεται ο αναγόμενος στην προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος δημοσίου συμφέροντος σκοπός της θέσπισής τους και του οποίου, άλλωστε, η επίτευξη είναι εφικτή με τη λήψη άλλων πρόσφορων και ηπιότερων, σε σχέση προς τους απόλυτους περιορισμούς, μέτρων. Συναφώς, ο κοινός νομοθέτης δεν υπερχρεούτο στη διατήρηση, άνευ αποχρώντος λόγου δημοσίου συμφέροντος, ενός ευνοϊκού για συγκεκριμένες κατηγορίες πτυχιούχων νομοθετικού καθεστώτος προς βλάβη των ενδιαφερόμενων να ασκήσουν καθήκοντα υπεύθυνου επιστήμονα πτυχιούχων άλλων κατηγοριών, οι οποίοι στο πλαίσιο των εισαγόμενων ρυθμίσεων θεωρούνται κατά την εκτίμησή του ικανοί για την άσκηση των εν λόγω καθηκόντων ως πληρούντες τα αναγκαία προς τούτο επιστημονικά προσόντα. Τούτο δε, λαμβανομένης υπόψη και της επιτασσόμενης από το Σύνταγμα προστασίας της **οικονομικής ελευθερίας** των οικείων επιχειρήσεων όσον αφορά ειδικότερα στη δυνατότητα επιλογής κατάλληλου επιστημονικού προσωπικού από διευρυμένο, σε σχέση με το παρελθόν, κύκλο προσώπων, όπως και της συνταγματικής κατοχύρωσης με το άρθρο 22 παρ. 1 του κοινωνικού δικαιώματος στην εργασία, όσον αφορά στην απασχόληση του εν λόγω προσωπικού με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου (πρβλ. ΣτΕ Ολ 201/2020, ΣτΕ 61, 63, 2568/2019 7μ., 512, 2481/2018, 3394/2014, 2234/2006 7μ., 3107/2001).

Εξ άλλου, το **πδ/γμα 145/2014** δεν έχει ως ρυθμιστικό αντικείμενο την απονομή επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους που υπάγονται στην κατηγορία του ισότιμα εκπαιδευμένου με υπεύθυνο επιστήμονα προσωπικού, αλλά ... εισάγει **σύστημα συμπληρωματικής κατάρτισης των πτυχιούχων** που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, αποβλέποντας ευθέως στη θέσπιση των κατάλληλων προϋποθέσεων υπό τις οποίες αυτοί θεωρούνται προσωπικό ισότιμα εκπαιδευμένο με τον υπεύθυνο επιστήμονα των επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων, **ώστε να διασφαλίζεται το ίδιο επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου, των φυτών και των ζώων και του φυσικού περιβάλλοντος**. Πάντως, ανεξαρτήτως τούτου, η αναγνώριση, βάσει των διατάξεων των άρθρων 8 περ. στ', ζ', ιγ', 9 παρ. 1 περ. ε', στ' και 10 περ. ι' του εκδοθέντος δυνάμει των προαναφερόμενων εξουσιοδοτικών διατάξεων **πδ/τος 344/2000** (βλ. σκ. 16), επαγγελματικών δικαιωμάτων σε γεωτεχνικούς με τις ειδικότητες γεωπόνου και δασολόγου -οι οποίοι είναι πτυχιούχοι συγκεκριμένων σχολών του πανεπιστημιακού τομέα και τακτικά μέλη του αιτούντος ΓΕΩΤ.Ε.Ε.- που συνδέονται με την άσκηση καθηκόντων υπεύθυνου επιστήμονα στις ανωτέρω επιχειρήσεις, δεν εμποδίζει τον κανονιστικό νομοθέτη να αναγνωρίσει, κινούμενος εντός των ορίων της εξουσιοδοτικής διάταξης του τελευταίου εδαφίου της περ. 2 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, το δικαίωμα άσκησης των καθηκόντων αυτών και σε άλλες κατηγορίες πτυχιούχων πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα συναφών ειδικοτήτων (στους οποίους περιλαμβάνονται και τα μέλη του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. του κλάδου δασολόγων όσον αφορά τις επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών), που κρίνει ότι, κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης του οικείου εκπαιδευτικού προγράμματος, διαθέτουν τα αναγκαία προσόντα για την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών

σχετιζόμενων με το αντικείμενο της σχετικής δραστηριότητας (πρβλ. ΣΤΕ 2568/2019 7μ., 580/2014 7μ.). Συνεπώς, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι περί του αντιθέτου ανωτέρω προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως...».

5.4 Λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής & εμπορίας λιπασμάτων

5.4.1 Προεδρικό διάταγμα 159/2014 - Μικρές φυτωριακές επιχειρήσεις²⁴

Με το πδ/γμα 159/2014²⁵ (ΦΕΚ Α' 241/5.11.2014) καθορίστηκαν τα σχετικά με τη μερική απασχόληση και απασχόληση με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών των υπευθύνων επιστημόνων σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, στις πολύ μικρές και μικρές φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου και μερική απασχόληση των υπευθύνων επιστημόνων στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων. Συγκεκριμένα ορίστηκε ότι στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών της αριθ. 2078/80743/25.7.2017 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 2679/31.7.2017) «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας έναρξης λειτουργίας των επιχειρήσεων παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των επιχειρήσεων εμπορίας του υλικού αυτού» και στις πολύ μικρές και μικρές φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου της αριθ. 2128/83966/1.8.2017 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 2725/3.8.2017) «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας για την έναρξη λειτουργίας των φυτωριακών επιχειρήσεων μητρικών φυτειών αμπέλου», όπως οι κατηγορίες της πολύ μικρής και μικρής επιχείρησης προσδιορίζονται στη Σύσταση αριθ. 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 124/36/20.5.2003), **είναι απαραίτητη η αυτοπρόσωπη παρουσία του υπεύθυνου επιστήμονα** με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης **κατά τα κρίσιμα στάδια παραγωγής και εμπορίας** στις ως άνω επιχειρήσεις, όπως τα στάδια αυτά ορίζονται στις παρ. 2, 3 και 5, με την επιφύλαξη των ανωτέρω αριθ. 2078/80743/25.7.2017 και 2128/83966/1.8-2017 αποφάσεων (άρθρο 1)²⁶.

Τα **κρίσιμα στάδια** παραγωγής του πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών στις σποροπαραγωγικές και τις φυτωριακές επιχειρήσεις, καθώς και στις φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου, ορίζονται ως εξής: α) Επιλογή αγρών σποροπαραγωγής (ιστορικό καλλιέργειας αγρών, μόνωση σποροκαλλιεργειών κ.λπ.), επιλογή εδαφικών υποστρωμάτων και αξιολόγησης νερού άρδευσης. β) Σπορά, φύτευση - μεταφύτευση, σκληραγώγηση φυτών, εμβολιασμός, ριζοβόληση μοσχευμάτων. γ) Καλλιεργητικές φροντίδες κατά τα διάφορα στάδια

²⁴ Βλ. και Σύσταση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124/36/20.5.2003).

²⁵ Το πδ/γμα 159/2014 τροποποιήθηκε με το πδ/γμα 136/2017 (ΦΕΚ Α' 169/7.11.2017).

²⁶ Το άρθρο 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 περ. β' του πδ/τος 136/2017 (ΦΕΚ Α' 169/7.11.2017).

σποροπαραγωγής και παραγωγής λοιπού πολλαπλασιαστικού υλικού (λίπανση, άρδευση, κλάδεμα, ζιζανιοκτονία, φυτοπροστασία), καλλιεργητικοί έλεγχοι για την διαπίστωση της ποικιλιακής ταυτότητας και ποικιλιακής καθαρότητας. δ) Συγκομιδή - συλλογή, τυποποίηση, συντήρηση σπόρων σποράς και λοιπού πολλαπλασιαστικού υλικού. ε) Εργαστηριακοί έλεγχοι (βλαστική ικανότητα και καθαρότητα σπόρων σποράς, έλεγχοι φυτοϋγείας). στ) Αναπαραγωγή φυτών με την μέθοδο της ιστοκαλλιέργειας (άρθρο 1).

Τα **κρίσιμα στάδια εμπορίας** του παραγόμενου από τις σποροπαραγωγικές και φυτωριακές επιχειρήσεις πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, καθώς και από τις φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου, ορίζονται ως εξής: α) Σποροπαραγωγικές επιχειρήσεις: Επιλογή του αρχικού υλικού (έρευνα αγοράς για επιλογή φυτικών ειδών και ποικιλιών, προγραμματισμός για τη διενέργεια δοκιμαστικών αγρών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων και καταλόγων του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, κ.λπ.) και προμήθεια αυτού από το εσωτερικό ή το εξωτερικό της χώρας (ενδοκοινοτική απόκτηση, εισαγωγή από τρίτες χώρες, έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και τα σχήματα σπόρων του ΟΟΣΑ, μακροσκοπικός ή/και εργαστηριακός έλεγχος του προμηθευόμενου υλικού, κ.λπ.) για τις ανάγκες σποράς, φύτευσης της επιχείρησης, τυποποίηση (επίβλεψη, έλεγχοι), διάθεση, αποθήκευση. β) **Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Α:** Επιλογή του αρχικού υλικού (έρευνα αγοράς για επιλογή φυτικών ειδών και ποικιλιών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων, κ.λπ.) και προμήθεια αυτού από το εσωτερικό ή το εξωτερικό της χώρας (ενδοκοινοτική απόκτηση, εισαγωγή από τρίτες χώρες, έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, μακροσκοπικός ή/και εργαστηριακός έλεγχος του προμηθευόμενου υλικού, κ.λπ.) για τις ανάγκες σποράς, φύτευσης της επιχείρησης, συσκευασία (επίβλεψη, έλεγχοι), διάθεση, αποθήκευση. γ) **Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Β:** Επιλογή του αρχικού υλικού (έρευνα αγοράς για επιλογή φυτικών ειδών και ποικιλιών, προγραμματισμός για τη διενέργεια δοκιμαστικών αγρών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων, κ.λπ.) και προμήθεια αυτού από το εσωτερικό ή το εξωτερικό της χώρας (ενδοκοινοτική απόκτηση, εισαγωγή από τρίτες χώρες, έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, μακροσκοπικός ή/και εργαστηριακός έλεγχος του προμηθευόμενου υλικού, κ.λπ.) για τις ανάγκες σποράς - φύτευσης της επιχείρησης, τυποποίηση (επίβλεψη, έλεγχοι), διάθεση, αποθήκευση. δ) **Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Γ:** Επιλογή του αρχικού υλικού (έρευνα αγοράς για επιλογή φυτικών ειδών και ποικιλιών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων κ.λπ.) και προμήθεια αυτού από το εσωτερικό ή το εξωτερικό της χώρας (ενδοκοινοτική απόκτηση, εισαγωγή από τρίτες χώρες, έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, μακροσκοπικός ή/και εργαστηριακός έλεγχος του προμηθευόμενου υλικού κ.λπ.) για τις ανάγκες σποράς - φύτευσης της επιχείρησης, συσκευασία (επίβλεψη, έλεγχοι), διάθεση, αποθήκευση. ε) **Φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου:** Επιλογή του αρχικού υλικού (έρευνα αγοράς για επιλογή ποικιλιών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων κ.λπ.) και προμήθεια αυτού από το εσωτερικό ή το εξωτερικό της χώρας (ενδοκοινοτική απόκτηση - εισαγωγή από τρίτες χώρες, έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, μακροσκοπικός ή/και εργαστηριακός έλεγχος του

προμηθευόμενου υλικού, κ.λπ.) για τις ανάγκες φύτευσης της επιχείρησης, συσκευασία (επίβλεψη, έλεγχοι), διάθεση, αποθήκευση (άρθρο 1).

Για κάθε τύπο επιχείρησης παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, κατά τα κρίσιμα στάδια παραγωγής και εμπορίας των παρ. 2 και 3, ο **χρόνος της μερικής απασχόλησης** του υπεύθυνου επιστήμονα ορίζεται κατ' ελάχιστο ως εξής: α) Σποροπαραγωγικές επιχειρήσεις: είκοσι (20) ώρες/εβδομάδα. β) Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Α: δέκα (20) ώρες/εβδομάδα. γ) Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Β: δέκα (10) ώρες/εβδομάδα. δ) Φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Γ (ιστοκαλλιέργεια): είκοσι (20) ώρες/εβδομάδα. ε) Φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου: έξι (6) ώρες/εβδομάδα (άρθρο 1).

Τα **κρίσιμα στάδια εμπορίας** του πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών στις επιχειρήσεις εμπορίας, ορίζονται ως εξής: α) Επιχειρήσεις εμπορίας τύπου Α: Επιλογή του προς εισαγωγή υλικού (έρευνα αγοράς για επιλογή φυτικών ειδών και ποικιλιών, προγραμματισμός για τη διενέργεια δοκιμαστικών αγρών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων και καταλόγων του ΟΟΣΑ κ.λπ.), εισαγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού (έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και τα σχήματα σπόρων του ΟΟΣΑ, μακροσκοπικός ή/και εργαστηριακός έλεγχος του εισαγόμενου υλικού κ.λπ.), τυποποίηση - υποσυσκευασία - ανασυσκευασία (επίβλεψη, έλεγχοι), διάθεση, αποθήκευση. β) Επιχειρήσεις εμπορίας τύπου Β: Προμήθεια πολλαπλασιαστικού υλικού (έρευνα της αγοράς για επιλογή φυτικών ειδών και ποικιλιών, προγραμματισμός για τη διενέργεια δοκιμαστικών αγρών, έλεγχος εθνικών και ενωσιακών καταλόγων και καταλόγων του ΟΟΣΑ, έλεγχος σημάνσεων σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και τα σχήματα σπόρων του ΟΟΣΑ, μακροσκοπικός έλεγχος του προμηθευόμενου υλικού κ.λπ.)/διάθεση/αποθήκευση (άρθρο 1).

Για κάθε τύπο επιχείρησης εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, ο **χρόνος της μερικής απασχόλησης** του υπεύθυνου επιστήμονα κατά τα κρίσιμα στάδια εμπορίας της παρ. 5, ορίζεται κατ' ελάχιστο ως εξής: α) Επιχειρήσεις εμπορίας τύπου Α: είκοσι ώρες (20)/εβδομάδα. β) Επιχειρήσεις εμπορίας τύπου Β: είκοσι ώρες (20)/εβδομάδα. Όταν μία επιχείρηση είναι καταχωρισμένη στο Μητρώο λειτουργίας επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού του άρθρου 6 της αριθ. 2078/80743/25.7.2017 απόφασης σε περισσότερους του ενός τύπους επιχειρήσεων, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 2 της αριθ. 2078/80743/25.7.2017 κοινής υπουργικής απόφασης και στο άρθρο 2 της αριθ. 2128/83966/1.8.2017 κοινής υπουργικής απόφασης, δύναται να απασχολεί τον ίδιο υπεύθυνο επιστήμονα σε όλους τους τύπους επιχειρήσεων που έχει καταχωρισθεί. Οι επιχειρήσεις αναρτούν σε εμφανές σημείο της εγκατάστασής τους το πρόγραμμα ωρών και ημερών εργασίας του απασχολούμενου υπεύθυνου επιστήμονα (άρθρο 1).

Οι φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Α, Β και μητρικών φυτειών αμπέλου που υπάγονται στις κατηγορίες της πολύ μικρής και μικρής επιχείρησης, όπως οι κατηγορίες αυτές ορίζονται στη Σύσταση αριθ. 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, δύνανται να απασχολούν, κατ' επιλογή τους, κατά τα κρίσιμα στάδια

παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, όπως τα στάδια αυτά ορίζονται στο άρθρο 1, υπεύθυνο επιστήμονα είτε με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης είτε με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών (άρθρο 1α)²⁷.

Σε κάθε σημείο εμπορίας λιπασμάτων απασχολείται **υπεύθυνος επιστήμονας**, αρμόδιος για την εκτίμηση των λιπαντικών αναγκών κάθε αγροτικής καλλιέργειας και για την παροχή οδηγιών στους χρήστες για την ορθολογική χρήση των λιπασμάτων. Ο χρόνος απασχόλησης του υπεύθυνου επιστήμονα στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων δεν μπορεί να είναι μικρότερος των δύο (2) ημερών την εβδομάδα. Τις ημέρες αυτές ο απασχολούμενος υπεύθυνος επιστήμονας πρέπει να παρίσταται καθ' όλο το ωράριο λειτουργίας της επιχείρησης. Η εμπορία των λιπασμάτων γίνεται: α) με την αυτοπρόσωπη παρουσία του υπεύθυνου επιστήμονα ή β) με έγγραφη εντολή και σχετικές έγγραφες οδηγίες του υπεύθυνου επιστήμονα μερικής απασχόλησης, τις ημέρες της εβδομάδας κατά τις οποίες αυτός δεν απασχολείται στην επιχείρηση. Σε αυτήν την περίπτωση οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να απασχολούν προσωπικό υπεύθυνο για την πώληση λιπασμάτων, κατάλληλα εκπαιδευμένο για τον σκοπό αυτόν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Κάθε επιχείρηση εμπορίας λιπασμάτων αναρτά στην είσοδο και σε εμφανές σημείο μέσα στο κατάστημα, **διακριτή πινακίδα**, στην οποία αναγράφονται το ονοματεπώνυμο του υπεύθυνου επιστήμονα και οι ημέρες απασχόλησής του στην επιχείρηση (άρθρο 2).

5.4.2 ΥΑ 9748/100747/1.10.2012 - Έναρξη εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α-Β

Με την ΥΑ 9748/100747/1.10.2012 (ΦΕΚ Β' 2692/4.10.2012) καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β²⁸, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 3 ν. 3919/2011 «Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας, κατάργηση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων» (ΦΕΚ Α' 32), για την εμπορία λιπασμάτων τύπου Α και Β (άρθρο 1).

(1) Προϋποθέσεις έναρξης άσκησης εμπορίας: Αναλυτικά, με τις διατάξεις της ως άνω αποφάσεως απαγορεύεται η άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β χωρίς αναγγελία για τον σκοπό αυτόν στην αρμόδια αρχή. Για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β από φυσικά και νομικά πρόσωπα πρέπει: α) Σε κάθε σημείο εμπορίας λιπασμάτων να απασχολείται όλες τις ώρες και ημέρες λειτουργίας αυτού, υπεύθυνος επιστήμονας, όπως αυτός ορίζεται στην περ. β), αρμόδιος για την εκτίμηση των λιπαντικών αναγκών κάθε αγροτικής καλλιέργειας και για την παροχή οδηγιών στους χρήστες με στόχο την ορθολογική χρήση των λιπασμάτων. β) Ο υπεύθυνος επιστήμονας πρέπει να: αα) κατέχει πτυχίο Γεωπόνου ή

²⁷ Το άρθρο 1Α προστέθηκε με το άρθρο 1 περ. γ' του πδ/τος 136/2017 (ΦΕΚ Α' 169/7.11.2017).

²⁸ Για την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού φυτικών ειδών που χρησιμοποιούνται στη γεωργική παραγωγή -πλην των δασικών ειδών, βλ. ν. 1564/1985 (ΦΕΚ Α' 164/26.9.1985) «Οργάνωση παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού φυτικών ειδών».

Δασολόγου του πανεπιστημιακού τομέα ή ββ) κατέχει πτυχίο άλλων κλάδων του πανεπιστημιακού τομέα και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών με ειδίκευση στους τομείς της εδαφολογίας - θρέψης φυτών ή γγ) κατέχει πτυχίο των Τμημάτων Φυτικής Παραγωγής ή Θερμοκηπιακών Καλλιέργειών και Ανθοκομίας ή Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων ή Τεχνολογίας Βιολογικής Γεωργίας και Τροφίμων του τεχνολογικού τομέα, της ημεδαπής ή να κατέχει πτυχίο αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή ισότιμο πτυχίο ή δίπλωμα αντίστοιχων ειδικοτήτων σχολών χωρών εκτός ΕΕ ή δδ) είναι ισότιμα εκπαιδευμένος στην εμπορία λιπασμάτων, όπως αυτό ορίζεται στο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την περ. 2 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107). Σε περίπτωση που ο αναγγέλλων, φυσικό πρόσωπο, πληροί τις προϋποθέσεις των υποπερ. αα) έως και δδ), δύναται να ορίζεται ο ίδιος υπεύθυνος επιστήμονας ενός σημείου εμπορίας και δεν υποχρεούται να απασχολεί άλλο πρόσωπο για τον σκοπό αυτό. Σε περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο του προηγούμενου εδαφίου επιθυμεί τη δημιουργία περισσότερων του ενός καταστημάτων εμπορίας λιπασμάτων, υποχρεούται να απασχολεί ως υπεύθυνους επιστήμονες σε αυτά, προσωπικό με τα ανωτέρω προσόντα. γ) Να διασφαλίζονται κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης των λιπασμάτων και να τηρούνται οι όροι ασφαλείας και προστασίας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και δ) Η επιχείρηση να κατέχει άδεια λειτουργίας από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, στις περιπτώσεις που απαιτείται, ήτοι αν η επιχείρηση παράγει, συσκευάζει, αναμιγνύει ή τυποποιεί λιπάσματα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (άρθρο 2)²⁹.

Κατά παρέκκλιση από τις ανωτέρω διατάξεις, οι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων³⁰, όπως οι κατηγορίες των επιχειρήσεων προσδιορίζονται στη Σύσταση αριθ. 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 124/36/20.5.2003), δύνανται να απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα μερικής απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται στο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με την περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (ΦΕΚ Α' 107). Σε αυτήν την περίπτωση οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να απασχολούν κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό υπεύθυνο για την πώληση λιπασμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 2α. Κάθε επιχείρηση εμπορίας λιπασμάτων αναρτά στην είσοδο και σε εμφανές σημείο μέσα στο κατάστημα, πινακίδα πλαστική ή μεταλλική, διαστάσεων τουλάχιστον 20 εκατοστόμετρα η μία και 30 εκατοστόμετρα η άλλη, όπου θα αναγράφονται το ονοματεπώνυμο του υπεύθυνου επιστήμονα και οι ημέρες απασχόλησής του στην επιχείρηση (άρθρο 2)³¹.

(2) Εκπαιδευμένο προσωπικό: Κάθε ενδιαφερόμενος σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη συνέχεια, δύναται να απασχολείται ως προσωπικό υπεύθυνο για την πώληση λιπασμάτων και την υλοποίηση της έγγραφης εντολής και των έγγραφων οδηγιών υπεύθυνου επιστήμονα, όταν έχει παρακολουθήσει επιτυχώς το **ταχύρρυθμο πρόγραμμα μαθημάτων** που

²⁹ Το άρθρο 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 της ΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014).

³⁰ Σχετ. βλ. ανωτ. και πδ/γμα 159/2014 (ΦΕΚ Α' 241/5.11.2014).

³¹ Το άρθρο 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 της ΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014).

περιλαμβάνει την εκπαίδευση σχετικά με: α) την ορολογία των λιπασμάτων, β) τα θρεπτικά στοιχεία και τον συμβολισμό των θρεπτικών στοιχείων και της περιεκτικότητας, γ) τη διαχείριση των λιπασμάτων και των συσκευασιών, δ) την υγιεινή και την ασφάλεια εργασιών με λιπάσματα, ε) τις πρώτες ανάγκες σε περίπτωση λάθος χρήσης, στ) την ανάγνωση της ετικέτας και την ερμηνεία των επισημάνσεων και ζ) τη χρήση Η/Υ. Το ανωτέρω πρόγραμμα εκπαίδευσης 2 δύνανται να παρακολουθούν απόφοιτοι λυκείου της ημεδαπής ή άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή αλλοδαποί που κατέχουν αποδεικτικό γνώσης της ελληνικής γλώσσας σύμφωνα με το άρθρο 68 του ν. 3386/2005 (ΦΕΚ Α' 212), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την περ. β) της παρ. 7 του άρθρου 26 του ν. 3879/2010 (ΦΕΚ Α' 163) (άρθρο 2α)³².

Ως **φορείς εκπαίδευσης** ορίζονται: α) το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθώς και τα Τμήματα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα οποία χορηγούν πτυχία γεωπόνου και δασολόγου, β) τα Τμήματα Φυτικής Παραγωγής, Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών, Ανθοκομίας και Διοίκησης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων και Τεχνολογίας Βιολογικής Γεωργίας και Τροφίμων των Ιδρυμάτων του τεχνολογικού τομέα και γ) τα Κέντρα δια Βίου Μάθησης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 3 του ν. 3879/2010 (Α' 163). Οι εκπαιδευτές του πρώτου εδαφίου, κατά προτεραιότητα, πρέπει να: αα) είναι πτυχιούχοι των φορέων εκπαίδευσης των περιπτώσεων α) και β) με ειδικότητα στη Λιπασματολογία, Εδαφολογία και Θρέψη φυτών, ή ββ) έχουν πενταετή εμπειρία στην εμπορία λιπασμάτων. Η διάρκεια της εκπαίδευσης ορίζεται το ανώτερο σε εξήντα (60) ώρες εκπαίδευσης. Οι ενδιαφερόμενοι, εφόσον ολοκληρώσουν επιτυχώς, κατόπιν εξετάσεων την εκπαίδευση, λαμβάνουν από τον φορέα εκπαίδευσης πιστοποιητικό για την απασχόλησή τους ως προσωπικό υπεύθυνο για την πώληση λιπασμάτων και την υλοποίηση της έγγραφης εντολής και των έγγραφων οδηγιών υπεύθυνου επιστήμονα (άρθρο 2α)³³.

(3) Έναρξη άσκησης εμπορίας: Οι ενδιαφερόμενοι του άρθρου 2 υποβάλλουν στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, την **αναγγελία έναρξης** άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β στην οποία αναγράφονται τα ακόλουθα στοιχεία: α) Η επωνυμία της επιχείρησης ή το ονοματεπώνυμο του φυσικού προσώπου. β) Ο Α.Φ.Μ. της επιχείρησης ή του φυσικού προσώπου και το είδος της επιχείρησης. γ) Η έδρα της επιχείρησης με πλήρη στοιχεία (Δ/νση, Τηλέφωνα, φαξ, email). δ) Τα υποκαταστήματα της επιχείρησης με πλήρη στοιχεία (Δ/νση, Τηλέφωνα, φαξ, email). ε) Τα στοιχεία του υπεύθυνου επιστήμονα (ονοματεπώνυμο, Δ/νση κατοικίας τηλέφωνο, φαξ, email). στ) Το ονοματεπώνυμο του νομίμου εκπροσώπου της και η διεύθυνση του ηλεκτρονικού του ταχυδρομείου, και ζ) Οι ταχυδρομικές διευθύνσεις των αποθηκευτικών χώρων (άρθρο 3).

Η κατά τα ανωτέρω αναγγελία συνοδεύεται από τα κατωτέρω δικαιολογητικά: α) Αποδεικτικό κατάθεσης του παραβόλου του πρώτου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 1565/1985 (ΦΕΚ Α' 164), όπως

³² Το άρθρο 2α προστέθηκε με το άρθρο 1 της ΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014).

³³ Το άρθρο 2α προστέθηκε με το άρθρο 1 της ΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014).

κάθε φορά ισχύει. β) Για τον υπεύθυνο επιστήμονα του καταστήματος, ακριβές αντίγραφο άδειας άσκησης επαγγέλματος γεωτεχνικού, για τους γεωπόνους και τους δασολόγους της περ. α) του άρθρου 2 της παρούσας, σύμφωνα με το Π.Δ. 344/2000 «Άσκηση του επαγγέλματος του γεωτεχνικού» (ΦΕΚ Α' 297), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ή ακριβές αντίγραφο πτυχίου για το επιστημονικό προσωπικό των άλλων κλάδων της ίδιας ως άνω περ. α), το οποίο στην περίπτωση των πτυχιούχων Α.Ε.Ι. άλλων κλάδων συνοδεύεται και με ακριβές αντίγραφο μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών με ειδίκευση στους τομείς της Εδαφολογίας - Θρέψης Φυτών. Σε περίπτωση που οι απαιτούμενοι τίτλοι σπουδών του υπεύθυνου επιστήμονα έχουν αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, τότε προσκομίζεται αντίγραφο του ξενόγλωσσου πτυχίου ή διπλώματος, με επίσημη μετάφραση αυτού στην ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση που οι απαιτούμενοι τίτλοι σπουδών του υπεύθυνου επιστήμονα έχουν αποκτηθεί σε χώρα εκτός ΕΕ, τότε απαιτείται αντίγραφο πιστοποιητικού ισοτιμίας από το ΔΟΑΤΑΠ, ή από αντίστοιχο φορέα (NARIC) άλλου κράτους μέλους της ΕΕ. γ) Ακριβές αντίγραφο βεβαίωσης εργοδότη ή αναλυτικής περιοδικής δήλωσης (Α.Π.Δ.) απασχόλησης του υπεύθυνου επιστήμονα του καταστήματος, με αποδεικτικό καταχώρισης από το ΙΚΑ. δ) Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 του υπεύθυνου επιστήμονα για τις ώρες και ημέρες απασχόλησης τους στο κατάστημα. ε) Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 του φυσικού προσώπου ή του νόμιμου εκπροσώπου του νομικού προσώπου ότι διαθέτει υπεύθυνο επιστήμονα όλες τις ώρες και ημέρες λειτουργίας του καταστήματος και ότι διασφαλίζονται κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης των λιπασμάτων και τηρούνται οι όροι ασφαλείας και προστασίας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. στ) Ακριβές αντίγραφο της άδειας λειτουργίας της επιχείρησης από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, όπου απαιτείται, ήτοι αν η επιχείρηση παράγει, συσκευάζει, αναμιγνύει ή τυποποιεί λιπάσματα. ζ) Για τα νομικά πρόσωπα, ακριβές αντίγραφο του καταστατικού σύστασης της εταιρείας με όλες τις τροποποιήσεις του/των ΦΕΚ στο/στα οποίο/οποία έχει δημοσιευθεί (άρθρο 3).

Με εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά τη διενέργεια διοικητικού και επιτόπιου ελέγχου από αυτές, εάν διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 της παρούσας, η επιχείρηση καταχωρίζεται στο αντίστοιχο Μητρώο Επιχειρήσεων Εμπορίας Λιπασμάτων του άρθρου 4, χορηγείται σε αυτήν Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την υποβολή της αναγγελίας και η επιχείρηση ξεκινάει να λειτουργεί νομίμως. Η ισχύς της Βεβαίωσης ξεκινάει από την ημερομηνία έκδοσης της και σε αυτήν αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός μητρώου της επιχείρησης, καθώς και η διάρκεια ισχύος της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύναται να απαγορεύσει την έναρξη άσκησης εμπορίας λιπασμάτων, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την υποβολή της αναγγελίας, σε περίπτωση που μετά τον έλεγχο του φακέλου και τον επιτόπιο έλεγχο, διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 του παρόντος. Μετά την πάροδο τριών μηνών από την υποβολή της αναγγελίας, η επιχείρηση εμπορίας λιπασμάτων λειτουργεί ελεύθερα και καταχωρίζεται στο αντίστοιχο μητρώο του άρθρου 4 της παρούσας, εφόσον δεν υφίσταται η απαγόρευση του

προηγούμενου εδαφίου. Σε περίπτωση που μετά τη διενέργεια του ελέγχου κατά τη λειτουργία της επιχείρησης του προηγούμενου εδαφίου διαπιστωθεί ότι, πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 του παρόντος, χορηγείται σε αυτήν Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά ο αριθμός μητρώου της επιχείρησης. Η ισχύς της Βεβαίωσης ξεκινάει τρεις (3) μήνες μετά την ημερομηνία υποβολή της αναγγελίας από τον ενδιαφερόμενο. Σε περίπτωση που κατά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 του παρόντος, ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 4 και του άρθρου 11 του ν. 1565/1985, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν. Η Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή τύπου Β ισχύει για πέντε (5) έτη (άρθρο 3)³⁴.

Οι κάτοχοι **Βεβαίωσης Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων** για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α μπορούν να διαθέτουν λιπάσματα μόνο στον τελικό χρήστη. Οι κάτοχοι Βεβαίωσης Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Β μπορούν να διαθέτουν λιπάσματα σε επιχειρήσεις με Βεβαίωση τύπου Α, τύπου Β καθώς και στον τελικό χρήστη. Το δικαίωμα άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β είναι προσωπικό και δεν μεταβιβάζεται, εκχωρείται ή κληρονομείται σε περίπτωση μεταβίβασης, εκχώρησης ή κληρονομιάς της επιχείρησης. Σε περίπτωση αλλαγής του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) της επιχείρησης, απαιτείται η υποβολή νέας αναγγελίας έναρξης λειτουργίας, σύμφωνα με το παρόν άρθρο (άρθρο 3)³⁵.

(4) Μητρώο Επιχειρήσεων Εμπορίας Λιπασμάτων: Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τηρεί μητρώο επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων που πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β, στο οποίο καταχωρίζονται τα εξής στοιχεία: α) Ο Τύπος της εμπορίας, β) Τα στοιχεία ταυτότητας της επιχείρησης όπως: Η Επωνυμία ή το όνομα και η έδρα με πλήρη στοιχεία Ταχυδρομικής Δ/νσης, Τηλέφωνα, Τέλεξ, Φαξ κ.λπ. γ) Τα προσωπικά στοιχεία του νομίμου εκπροσώπου της Επιχείρησης και του υπεύθυνου επιστήμονα, και δ) Την ημερομηνία επανεξέτασης της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων, του άρθρου 2. Το μητρώο επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων περιλαμβάνει τους τύπους εμπορίας Α και Β. Σε οποιαδήποτε μεταβολή της πραγματικής ή νομικής κατάστασης των επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων, το Μητρώο ενημερώνεται από την αρμόδια Υπηρεσία (άρθρο 4).

(5) Υποχρεώσεις ασκούντων εμπορία λιπασμάτων: Τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορία λιπασμάτων τύπου Α ή Β υποχρεούνται να: α) Αντικαθιστούν τον υπεύθυνο επιστήμονα εντός μηνός από την αποχώρηση του. β) Εξασφαλίζουν την προστασία των λιπασμάτων κατά την αποθήκευσή τους από τα καιρικά φαινόμενα. γ) Τηρούν τους όρους

³⁴ Το άρθρο 3 τροποποιήθηκε με τα άρθρα 1 της ΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014) και 1 της ΥΑ 1825/52222/2017 (ΦΕΚ Β' 1688/16.5.2017).

³⁵ Το άρθρο 3 τροποποιήθηκε με τα άρθρα 1 της ΥΑ 4166/51687/17.4.2014 (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014) και 1 της ΥΑ 1825/52222/2017 (ΦΕΚ Β' 1688/16.5.2017).

ασφαλείας και προστασίας του περιβάλλοντος κατά τη λειτουργία της επιχείρησης. δ) Χορηγούν στατιστικά στοιχεία παραγωγής, εισαγωγής, ενδοκοινοτικής απόκτησης και διάθεσης λιπασμάτων στα Κέντρα Ελέγχου Πιστοποίησης Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Ελέγχου Λιπασμάτων (Κ.Ε.Π.Π.Υ.Ε.Λ.) ή στη Διεύθυνση Εισροών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατά έτος και κατηγορία λιπασμάτων, ως κατωτέρω: αα) Απλά (N, P, K) λιπάσματα, ββ) Σύνθετα ή μικτά δύο (2) στοιχείων (NP, NK, PK), γγ) Σύνθετα ή μικτά τριών (3) στοιχείων (NPK), δδ) Οργανικά - Οργανοχημικά κ.λπ., εε) Οι ως άνω κατηγορίες αα) έως και δδ) με ιχνοστοιχεία, και στ) Ιχνοστοιχεία. ε) Αναρτούν σε εμφανές μέρος του καταστήματος τη Βεβαίωση Συνδρομής των Νομίμων Προϋποθέσεων για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων των παρ. 3 και 4 του άρθρου 3 του παρόντος, στ) Γνωστοποιούν στο αρμόδιο Κ.Ε.Π.Π.Υ.Ε.Λ., οποιαδήποτε μεταβολή της πραγματικής ή της νομικής κατάστασης της επιχείρησης εμπορίας λιπασμάτων, εντός μηνός από την επέλευση της (άρθρο 5).

(6) Απαλλαγές από υποχρέωση αναγγελίας: Δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν έναρξη αναγγελίας για την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορία λιπασμάτων, αποκλειστικά και μόνο σε ερασιτέχνες καλλιεργητές και σε μικροσυσκευασίες κατά κατηγορία λιπάσματος, όπως ορίζεται ακολούθως: α) Λιπάσματα στερεά, ανόργανα και οργανικά, απλά ή σύνθετα ή μικτά των τριών (3) κύριων και δευτερευόντων θρεπτικών στοιχείων, εμπλουτισμένα ή μη με ιχνοστοιχεία, καθώς και μίγματα αυτών, μέχρι δύο (2) κιλά. β) Υδατοδιαλυτά - κρυσταλλικά και υγρά λιπάσματα των κύριων και δευτερευόντων στοιχείων, μέχρι 0,5 κιλά ή λίτρα. γ) Ιχνοστοιχεία απλά ή μίγματα αυτών οποιασδήποτε μορφής μέχρι 250 γραμμάρια ή κυβικά εκατοστά, και δ) Λιπάσματα των ανωτέρω περιπτώσεων α), β) και γ) στα οποία προστίθενται ασβέστιο (Ca), φυτορμόνες, ένζυμα, ρυθμιστές, βιταμίνες και άλλες παρόμοιες ουσίες, μέχρι 250 γραμμάρια ή κυβικά εκατοστά (άρθρο 6).

(7) Επανεξέταση νομίμων προϋποθέσεων: Οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων η επιχείρηση νομίμως ασκεί εμπορία λιπασμάτων τύπου Α και Β, επανεξετάζονται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου για επίκαιρο ποίηση του φακέλου, στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 3 της παρούσας. Η αίτηση του προηγούμενου εδαφίου συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 3 της παρούσας, υποβάλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσα σε διάστημα ενός μηνός πριν από τη λήξη ισχύος της Βεβαίωσης και ακολουθείται η διαδικασία των παρ. 3 και 4 του ιδίου ως άνω άρθρου. Στο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης και της έκδοσης Βεβαίωσης Συνδρομής Νομίμων Προϋποθέσεων ή τυχόν απαγόρευσης συνέχισης λειτουργίας της επιχείρησης, αυτή λειτουργεί νομίμως (άρθρο 7).

(8) Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 5026/62606/13.5.2014: Για τη λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και λιπασμάτων έχει εκδοθεί και η Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 5026/62606/13.5.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΦ2Β-ΨΨΝ) «Λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και λιπασμάτων»:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Καπνοκοπτηρίου 6

Ταχ. Κωδ: 10433 Αθήνα

Πληροφορίες:

Τηλ:

Fax: 2102124137

E-mail:

Αθήνα, 13 /05/ 2014

Αριθ. Πρωτ.: 5026/62606

ΠΡΟΣ: ΚΕΠΠΥΕΛ
Έδρες τους

ΚΟΙΝ.:

1. Γραφείο Υπουργού Αγροτικής
Ανάπτυξης και Τροφίμων
κ. Αθανασίου Τσαυτάρη
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
κ. Θεόφωλο Λεονταρίδη
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών
Σχέσεων κ. Δημήτρη Μελά.

Θέμα: Λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και λιπασμάτων.

Για την λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και λιπασμάτων και σε εφαρμογή των νόμων 1565 /1985 (ΦΕΚ 164/Α'/1985), 1564 /1985 (ΦΕΚ 164/Α'/1985), 3919/2011 (ΦΕΚ 32/Α'/2011) και 4152/2013 (ΦΕΚ 107/Α'/2013) ισχύουν τα ακόλουθα.

Α. Παραγωγή και εμπορία Πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργουμένων φυτικών ειδών

Α. Δυνατότητα άσκησης της δραστηριότητας: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να κάνει αναγγελία έναρξης επιχείρησης παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού.

Β. Προϋποθέσεις έναρξης λειτουργίας της επιχείρησης: Η διαδικασία έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού ορίζεται στο άρθρο 4 της Κ.Υ.Α. 1153/16620/04-02-2014 (ΦΕΚ 616/Β'/2014),

Γ. Λειτουργία των επιχειρήσεων: Οι προϋποθέσεις για την νόμιμη λειτουργία επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού ορίζονται στο άρθρο 3 της Κ.Υ.Α. 1153/16620/04-02-2014 (ΦΕΚ 616/Β'/2014). Ειδικότερα:

⇒ Απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα, πλήρους ή μερικής απασχόλησης σύμφωνα με την περίπτωση 1 της υποπαραγράφου Ε.10. της παραγράφου Ε' του άρθρου 1 του ν. 4152/2013 (Α' 107).

⇒ Μπορούν να απασχολούν πωλητή για το πολλαπλασιαστικό υλικό και όταν δεν είναι παρόν ο υπεύθυνος επιστήμονας, εφόσον λάβει την κατάλληλη μικρής διάρκειας εκπαίδευσης με την ευθύνη όλων των τύπων επιχειρήσεων της παρ. 1

του άρθρου 2 της ανωτέρω Κ.Υ.Α. μετά από σχετικές συστάσεις του υπεύθυνου επιστήμονα.

Α. Κυρώσεις για την μη ορθή λειτουργία των επιχειρήσεων. Η διαδικασία των κυρώσεων για παραβάσεις σχετικές με την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού, ορίζεται στο άρθρο 25 του Ν. 1564 /1985 (ΦΕΚ 164/Α'/1985), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του Ν. 2325/1995 (ΦΕΚ 153/Α'/1995).

Β. Εμπορία Λιπασμάτων τύπου Α και Β

Α. Δυνατότητα άσκησης της δραστηριότητας: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να κάνει αναγγελία έναρξης επιχείρησης εμπορίας λιπασμάτων.

Β. Προϋποθέσεις έναρξης λειτουργίας της επιχείρησης: Η διαδικασία έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων ορίζεται στο άρθρο 4 Νόμου 1565/85, όπως αντικαταστάθηκε από τον νόμο 4235/14 άρθρο 49 σημείο 4 και την ΥΑ 9748/100747 (ΦΕΚ 2692 Β/12) άρθρο 3.

Γ. Λειτουργία των επιχειρήσεων: Οι προϋποθέσεις για την νόμιμη λειτουργία επιχειρήσεων εμπορίας λιπασμάτων ορίζονται στο άρθρο 2 της ΥΑ 9748/100747 (ΦΕΚ 2692 Β/12) άρθρο 3, όπως τροποποιήθηκε από την Κ.Υ.Α. 4166/51687 (ΦΕΚ 1031Β/14). Ειδικότερα :

⇒ Απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα, πλήρους ή μερικής απασχόλησης σύμφωνα με το άρθρο 1 της Κ.Υ.Α. 4166/51687 (ΦΕΚ 1031Β/14) :

⇒ Μπορούν να απασχολούν πωλητή για τα λιπάσματα, για την υλοποίηση της έγγραφης εντολής και των έγγραφων οδηγιών υπεύθυνου επιστήμονα, όταν δεν είναι παρόν ο υπεύθυνος επιστήμονας και εφόσον έχει δεχθεί μικρής διάρκειας εκπαίδευση, όπως ορίζεται στο άρθρο 2^ο της ΚΥΑ 4166/51687/14 (ΦΕΚ 1031Β/14).

Δ. Κυρώσεις για την μη ορθή λειτουργία των επιχειρήσεων. Η διαδικασία των κυρώσεων για παραβάσεις σχετικές με την εμπορία λιπασμάτων ορίζεται στο άρθρο 11 του Ν. 1565 /1985 (ΦΕΚ 164/Α'/1985), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 49 παρ. 8. του Ν. 4253/14 (ΦΕΚ 32 Α/2014)

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ

(https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Lipasmata/Ethniki_Nomothesia/egkyklios5026_2014_.pdf)

(9) Νομολογία - ΣτΕ 209/2023: Όπως έγινε δεκτό με την απόφαση 209/2023 (Τμ. Δ', 5μ.) που ερμήνευσε τις διατάξεις του πδ/τος 159/2014:

«Με τις ρυθμίσεις του πδ/τος 159/2014, η δυνατότητα εξαίρεσης σε ό,τι αφορά τον πλήρη χαρακτήρα της υποχρεωτικής απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα, την οποία παρέχουν οι διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 σε συγκεκριμένους φορείς που ασκούν δραστηριότητα παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και εμπορίας λιπασμάτων, εξειδικεύεται συμφώνως προς την εξουσιοδοτική διάταξη του τελευταίου εδαφίου της ανωτέρω περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 και αφορά στον προσδιορισμό των όρων και προϋποθέσεων μερικής απασχόλησης του υπεύθυνου επιστήμονα στις, κατά τους ορισμούς της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 124), **μικρές**

και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων και παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών. Ειδικότερα, για τις εν λόγω επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού ορίζονται, με το προεκτιθέμενο άρθρο 1, οι κατ' ελάχιστον απαιτούμενες ώρες εργασίας εβδομαδιαίως και τα κρίσιμα στάδια παραγωγής και εμπορίας ανά τύπο επιχείρησης του άρθρου 2 της ΚΥΑ 1153/16620/2014 "Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας έναρξης λειτουργίας των επιχειρήσεων παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των επιχειρήσεων εμπορίας του υλικού αυτού" (ΦΕΚ Β' 616/11.3.2014). Μετά την άσκηση, όμως, της κρινόμενης αιτήσεως και πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο δημοσιεύθηκε ο ν. 4472/2017, με έναρξη ισχύος, κατ' άρθρο 164 αυτού, την ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (19.5.2017), με το άρθρο 120 του οποίου αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, όπως εν τω μεταξύ ίσχυαν. Η αντικατάσταση αυτή, με το παρατιθέμενο στην πέμπτη σκέψη περιεχόμενο, εχώρησε, κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση επί του ταυτάριθμου άρθρου 120 του σχετικού σχεδίου νόμου, "προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων και ... παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού, όπως οι κατηγορίες των επιχειρήσεων αυτών προσδιορίζονται στη Σύσταση αριθ. 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής ... να απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης. Επίσης με το προτεινόμενο άρθρο [120] προσαρμόζεται η υποχρέωση απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα στις ανάγκες και τις εν γένει συνθήκες λειτουργίας των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών. Ειδικότερα, **επιτρέπεται πλέον η απασχόληση υπεύθυνου επιστήμονα με σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή με σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης** στις μικρές [και πολύ μικρές] φυτωριακές επιχειρήσεις τύπου Α, Β και μητρικών φυτειών αμπέλου. Επιπλέον, φυτωριακή επιχείρηση τύπου Α ή Β ή μητρικών φυτειών αμπέλου που χαρακτηρίζεται ως μικρή [ή πολύ μικρή] και διατηρεί μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις παραγωγής και εμπορίας εντός του δήμου της έδρας της επιχείρησης και των όμορων δήμων, **νοείται ως ενιαία εγκατάσταση** για την απασχόληση του υπεύθυνου επιστήμονα". Όσον δε αφορά στην πρόβλεψη περί **ενιαίας εγκατάστασης** για την **απασχόληση υπεύθυνου επιστήμονα**, επισημαίνεται ότι: "Με τον τρόπο αυτόν λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι πολλές φυτωριακές επιχειρήσεις, οι οποίες διατηρούν μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις παραγωγής σε περισσότερα σημεία του δήμου της έδρας τους ή όμορων δήμων, διατηρούν ταυτόχρονα μία ή περισσότερες εγκαταστάσεις εμπορίας σε σημεία που διευκολύνουν τη διάθεση των προϊόντων τους (π.χ. επί κεντρικών οδών κ.τ.λ.). Οι εγκαταστάσεις αυτές είναι αντικειμενικά δυνατό, λόγω μεγέθους και γεωγραφικής εγγύτητας, να υπαχθούν με ενιαίο τρόπο στην επίβλεψη ενός υπεύθυνου επιστήμονα» (βλ. αιτιολογική έκθεση για την αντίστοιχη, με εκείνη του άρθρου 120 ν. 4472/2017, ρύθμιση του προϊσχύσαντος άρθρου 47 ν. 4384/2016, με το οποίο είχε αρχικώς αντικατασταθεί η περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου ν. 4152/2013).

Υπό το πρίσμα του ως άνω νεώτερου νομοθετικού πλαισίου, κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 120 ν. 4472/2017, εκδόθηκε το "τροποποιητικό" του προσβαλλόμενου διατάγματος, πδ/γμα 136/2017, το οποίο ισχύει, κατ' άρθρο 2 αυτού, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (7.11.2017). Με το πδ/γμα 136/2017 εξειδικεύονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 120 ν. 4472/2017 κατ' αρχάς

ως προς τη δυνατότητα μερικής απασχόλησης, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, υπεύθυνου επιστήμονα στις μικρές και πολύ μικρές, κατά τους ορισμούς της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, στις οποίες αφορά η 2078/80743/2017 κοινή υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β' 2679/31.7.2017), καταργητική της προαναφερόμενης ΚΥΑ 1153/16620/2014 και φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου της 2128/83966/2017 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ Β' 2725/3.8.2017). Ειδικότερα, σύμφωνα με το παρατιθέμενο στην προηγούμενη σκέψη περιεχόμενό του, το άρθρο 1 του πδ/τος 136/2017, σε αντικατάσταση των προβλέψεων του άρθρου 1 του προσβαλλόμενου διατάγματος, καθορίζει, στην περ. β', τους όρους και τις προϋποθέσεις μερικής απασχόλησης, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, υπεύθυνου επιστήμονα στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις με τα ανωτέρω αντικείμενα, προσδιορίζοντας τις κατ' ελάχιστον απαιτούμενες ώρες εργασίας εβδομαδιαίως και τα κρίσιμα στάδια παραγωγής και εμπορίας ανά τύπο επιχείρησης του άρθρου 2 της ΚΥΑ 2078/80743/2017 και του άρθρου 2 της ΚΥΑ 2128/83966/2017.

Περαιτέρω, με την επίσης παρατιθέμενη στην προηγούμενη σκέψη περ. γ' του άρθρου 1 του πδ/τος 136/2017, μετά από το άρθρο 1 του πδ/τος 159/2014, προστίθεται άρθρο 1α το οποίο εξειδικεύει τη σχετική ρύθμιση του άρθρου 120 ν. 4472/2017, ορίζοντας ότι ορισμένες εκ των ανωτέρω επιχειρήσεων και συγκεκριμένα, οι υπαγόμενες στην έννοια της **μικρής και πολύ μικρής επιχείρησης φυτωριακές επιχειρήσεις** τύπου Α, Β και φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου έχουν τη δυνατότητα να απασχολούν, κατ' επιλογή τους, **υπεύθυνο επιστήμονα** είτε με **σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης** είτε με **σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών** κατά τα κρίσιμα στάδια παραγωγής και εμπορίας του πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών (βλ. και Π.Ε. 215/2017 επί του σχεδίου του πδ/τος 136/2017). Υπό τα ανωτέρω δεδομένα - κατόπιν δηλαδή των θεσπισθεισών σε αντικατάσταση της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 νεώτερων ρυθμίσεων του άρθρου 120 του ν. 4472/2017, σε συνδυασμό με τις περί αντικατάστασης του άρθρου 1 του πδ/τος 159/2014 και προσθήκης άρθρου 1α, κανονιστικές ρυθμίσεις των περ. β' και γ' του άρθρου 1 του κατ' εξουσιοδότηση εκδοθέντος πδ/τος 136/2017, με τις οποίες, κατά τα ειδικώς προεκτιθέμενα, ανακαθορίζεται το καθεστώς απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών (της ΚΥΑ 2078/80743/2017) και φυτωριακές επιχειρήσεις μητρικών φυτειών αμπέλου (της ΚΥΑ 2128/83966/2017) και αναπροσδιορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις της οικείας απασχόλησης του υπεύθυνου επιστήμονα στις εν λόγω επιχειρήσεις, οι πληττόμενες με την υπό κρίση αίτηση ρυθμίσεις του άρθρου 1 του πδ/τος 159/2014, που αφορούν στους **όρους και τις προϋποθέσεις μερικής απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων φυτικών ειδών**, έπαυσαν πλέον να ισχύουν. Συνεπώς κατά το μέρος αυτό, εξέλιπε το αντικείμενο της παρούσης δίκης, η οποία πρέπει, κατά τούτο, να κηρυχθεί κατηργημένη... το αντικείμενο της δίκης διατηρείται κατά το μέρος που αφορά στις ρυθμίσεις του άρθρου 2 του πδ/τος 159/2014 για τους όρους και τις προϋποθέσεις μερικής απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν και υπό το μεταγενέστερο νομοθετικώς καθοριζόμενο πλαίσιο και συγκεκριμένα του δευτέρου εδαφίου της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου

του ν. 4152/2013, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 120 του ν. 4472/2017 («Οι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων ... δύνανται να απασχολούν υπεύθυνο επιστήμονα με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας μερικής απασχόλησης»). [...]

Η διάταξη του άρθρου 21 παρ. 3 ιδρύει ευθεία εκ του Συντάγματος υποχρέωση του κράτους για την **προστασία της υγείας των πολιτών**, προς πραγμάτωση της οποίας επιβάλλεται η λήψη θετικών μέτρων, ώστε να εξασφαλίζεται η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών σχετιζόμενων με την υγεία, ενόψει και της συνταγματικής κατοχύρωσης, με το άρθρο 5 παρ. 5, του ατομικού δικαιώματος των πολιτών στην προστασία της υγείας (ΣτΕ 2137, 2568/2019, 431/2018, 3802/2014, 1187/2009, ΣτΕ 3292/1988 7μ.). Επίσης, με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος το **φυσικό περιβάλλον** έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό, προκειμένου να εξασφαλίζεται στα όρια της χώρας η οικολογική ισορροπία, όπως και η **διαφύλαξη των φυσικών πόρων** χάριν και των επομένων γενεών, καθιερώνεται δε παράλληλα υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει τα απαιτούμενα για την προστασία του αγαθού αυτού θετικά μέτρα, παρεμβαίνοντας στον αναγκαίο βαθμό στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα (ΣτΕ 1220/2019, 103, 1016, 1455/2018 7μ., 2936/2017 7μ., ΣτΕ Ολ 3920/2010, 2489/2006). Το Σύνταγμα προστατεύει, με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 και 106 παρ. 1 και 2, την **ελευθερία της οικονομικής δραστηριότητας**, ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η ελευθερία άσκησης εμπορικής και εν γένει επιχειρηματικής δραστηριότητας, και αποβλέπει, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της ελεύθερης οικονομικής λειτουργίας των επιχειρήσεων, ώστε να μπορούν αυτές να λειτουργούν αποκομίζοντας κέρδος εντός της ανταγωνιστικής αγοράς (ΣτΕ 2137/2019, 311, 1372/2018 7μ., 1758, 2180/2016, 2227/2012 7μ., 366/2008, 3055/2007 7μ., 1038/2006 7μ., ΣτΕ Ολ 3633/2004).

Στο συνταγματικό αυτό πλαίσιο, είναι επιτρεπτή η θέσπιση από τυπικό νόμο ή κατ' εξουσιοδότησή του από την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση ρυθμίσεων που κατατείνουν στην αναδιάρθρωση και τον εξορθολογισμό του καθεστώτος που διέπει την άσκηση εμπορικής και εν γένει επιχειρηματικής δραστηριότητας συναπτόμενης με την παροχή στο κοινό ζωτικής σημασίας για την υγεία και το περιβάλλον υπηρεσιών, όπως εν προκειμένω η **εμπορία λιπασμάτων**. Ειδικότερα, κατόπιν συνεκτίμησης των προστατευόμενων αυτών έννομων αγαθών, δεν παρακωλύεται ο τυπικός ή κανονιστικός νομοθέτης να άρει επιβαρύνσεις, καταργώντας περιορισμούς οι οποίοι, κατά την εκτίμησή του, αφενός δεν παρίσταντο αναγκαίοι, υπό την απόλυτη μορφή τους, για τη διαφύλαξη των εν λόγω αγαθών και αφετέρου καθιστούσαν αδύνατη ή υπερμέτρως δυσχερή την πραγματοποίηση των θεμιτών σκοπών της ανωτέρω δραστηριότητας, από τους οποίους εξαρτάται η βιωσιμότητα της επιχείρησης ως οικονομικής μονάδας, λαμβανομένου υπόψη και του μεγέθους της. Η επιλεγόμενη, ωστόσο, ρύθμιση είναι συνταγματικώς επιτρεπτή όταν θεσπίζεται γενικώς και κατά τρόπο αντικειμενικό, τελεί σε συνάφεια προς το αντικείμενο και τον χαρακτήρα της ρυθμιζόμενης δραστηριότητας και δικαιολογείται από αποχρώντες λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με την οποία η θεσπιζόμενη ρύθμιση πρέπει να είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νομοθέτη σκοπού δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογη σε σχέση προς αυτόν (ΣτΕ Ολ 201/2020, ΣτΕ 857/2019, 2455/2018, 3375/2017, ΣτΕ Ολ 3962/2014, 2218/2010, 1991/2005).

Ενόψει τούτων, σε συμφωνία προς τις ανωτέρω συνταγματικές επιταγές επιχειρείται η **ρυθμιστική παρέμβαση του κράτους** στην εμπορική και εν γένει επιχειρηματική δραστηριότητα που αφορά την παροχή υπηρεσιών σχετιζόμενων με την **υγεία** και το **περιβάλλον**, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η **εμπορία λιπασμάτων**, με τη θέσπιση, κατόπιν στάθμισης της ανάγκης προστασίας των εκατέρωθεν διακυβευόμενων έννομων αγαθών, κανόνων δικαίου σχετικά με το **καθεστώς πλήρους ή μερικής απασχόλησης** του υποχρεωτικώς προσλαμβανόμενου επιστημονικού προσωπικού και εντεύθεν στην άσκηση της οικονομικής ελευθερίας, ως ελευθερίας του επιχειρηματία να προσλαμβάνει το προσωπικό αυτό με πλήρη ή μερική απασχόληση κατ' εκτίμηση των αναγκών της επιχείρησής του. Τούτο δε ισχύει εφόσον η θεσπιζόμενη ρύθμιση αποβλέπει στην ορθολογική και αποτελεσματική άσκηση της ως άνω δραστηριότητας προς διασφάλιση των οικονομικών προϋποθέσεων ομαλής λειτουργίας των επιχειρήσεων στις οποίες αφορά, σύμφωνα με τον προορισμό τους και το μέγεθός τους ως μικρών ή πολύ μικρών, και δικαιολογείται, κατά την υποκείμενη σε οριακό δικαστικό έλεγχο κρίση του (τυπικού ή κανονιστικού) νομοθέτη, από την ανάγκη εξασφάλισης της κατ' αρχήν ισορροπίας ανάμεσα στη συνταγματικώς κατοχυρωμένη προστασία των **οικονομικών συμφερόντων** των ανωτέρω επιχειρήσεων και στις απαιτήσεις συντρεχόντων **λόγων δημοσίου συμφέροντος** αναγόμενων στη διαφύλαξη της παροχής υπηρεσιών της επιστημονικώς ενδεδειγμένης στάθμης προς **προστασία της ανθρώπινης υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος**, όπως και της υγείας των ζώων και των φυτών, ώστε κατ' αποτέλεσμα με τη θεσπιζόμενη σχετική ρύθμιση να πραγματοποιείται η απαίτηση τήρησης της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας, χωρίς να υπερακοντίζονται οι ανωτέρω επιδιωκόμενοι σκοποί δημοσίου συμφέροντος.

Η εμπορία λιπασμάτων διέπεται από αυστηρό νομικό καθεστώς, το οποίο, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης του προσβαλλόμενου διατάγματος, καθορίζεται από τις διατάξεις του ν. 1565/1985 «Λιπάσματα» (ΦΕΚ Α' 164) και εκείνες της κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθείσας 9748/100747/2012 απόφασης του Αναπλ. Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας της έναρξης άσκησης εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και Β» (ΦΕΚ Β' 2692), όπως αντικαταστάθηκαν με την 4166/51687/17.4.2014 κοινή απόφαση των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 1031/25.4.2014) [...] Η παρατιθέμενη στην τρίτη σκέψη εξουσιοδοτική διάταξη του τελευταίου εδαφίου της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, κατά τη σαφή έννοιά της, προσδιοριζόμενη και από το περιεχόμενο των διατάξεων των δύο προηγούμενων εδαφίων της αυτής περ. 1, παρέχει στη διοίκηση την αρμοδιότητα θέσπισης κανόνων δικαίου προς ρύθμιση ζητημάτων συνδεόμενων αποκλειστικώς με τον τρόπο παροχής και τους όρους της μερικής απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που ασκούν, μεταξύ άλλων, εμπορία λιπασμάτων, καθόσον οι ανωτέρω ουσιαστικές διατάξεις καθιερώνουν υποχρεωτική απασχόληση του υπεύθυνου επιστήμονα στις εν λόγω επιχειρήσεις και παρέχουν δυνατότητα εξαίρεσης από την υποχρέωση πλήρους απασχόλησης -και όχι από την εν γένει υποχρέωση απασχόλησής του- ως προς εκείνες τις επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων που εμπίπτουν στις κατηγορίες των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, κατά τους ορισμούς της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής (βλ. σχετ. και Π.Ε. 253/2014). Περαιτέρω, η εξουσιοδοτική αυτή διάταξη -ερμηνευόμενη υπό το φως των διαλαμβανόμενων στην 19/VI/2012 γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ως προπαρασκευαστικό στοιχείο των εισαχθεισών με την περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 προαναφερόμενων ρυθμίσεων, στην οποία παραπέμπει η

αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού (βλ. σκ. 13, 14), σε συνδυασμό με το ανωτέρω διαγραφόμενο νομοθετικό πλαίσιο (βλ. σκ. 12, 13, 16)- **επιτρέπει τη θέσπιση**, με το ήδη προσβαλλόμενο προεδρικό διάταγμα, **ρυθμίσεων που εξειδικεύουν το εισαχθέν** προς αποτροπή επιβολής δυσανάλογης οικονομικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων που αφορά, **καθεστώς μερικής απασχόλησης** με τον προσδιορισμό των επιμέρους όρων και προϋποθέσεων. Τούτο όμως κατά τρόπο που προσιδιάζει στον ιδιαίτερο χαρακτήρα της σχετικής με την άσκηση εμπορίας λιπασμάτων επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία ως εκ της φύσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, διέπεται όπως έχει ήδη εκτεθεί, από **αυστηρό νομικό καθεστώς** αποβλέπον πρωτίστως στην **προστασία της δημόσιας υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος**, ώστε με την παράλληλη πρόβλεψη των αναγκαίων και πρόσφορων μέτρων να μην τίθεται υπό διακινδύνευση η αδιάλειπτη και άρτια παροχή υπηρεσιών με τις απαιτούμενες ποιοτικές εγγυήσεις και να διασφαλίζεται πλήρως και αποτελεσματικώς το συνταγματικώς επιβαλλόμενο επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος.

Συμφώνως προς το εννοιολογικό αυτό περιεχόμενο της εξουσιοδοτικής διάταξης, ο κανονιστικός νομοθέτης, με τις πληττόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 2 του π.δ. 159/2014, θέτει τα προσδιοριστικά στοιχεία της μερικής απασχόλησης του υπεύθυνου επιστήμονα στις κατ' επιλογή τους υπαγόμενες στο καθεστώς αυτό μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων, κάνοντας χρήση της παρεχόμενης από τον εξουσιοδοτικό νόμο σχετικής δυνατότητας. Συγκεκριμένα, με τις ρυθμίσεις του άρθρου 2 καθορίζονται ως κατ' ελάχιστον απαιτούμενες οι δύο ημέρες εργασίας εβδομαδιαίως του μερικώς απασχολούμενου υπεύθυνου επιστήμονα και επιβάλλονται η διάθεση των λιπασμάτων με την αυτοπρόσωπη παρουσία του καθ' όλο το ωράριο λειτουργίας της επιχείρησης καθώς και η ανάρτηση διακριτής πινακίδας, στην είσοδο του καταστήματος και σε εμφανές σημείο εντός αυτού, με την αναγραφή του ονοματεπωνύμου του υπεύθυνου επιστήμονα και των ημερών απασχόλησής του στην επιχείρηση (παρ. 1, 2, 3 περ. α', 4). Επίσης, σε στοίχιση προς τα οριζόμενα στα άρθρα 2 παρ. 3 και 2α παρ. 1 της παρατιθέμενης στην προηγούμενη σκέψη 9748/100747/2012 υπουργικής απόφασης, το ως άνω άρθρο 2 προβλέπει, στην περ. β' της παρ. 3, την κατόπιν έγγραφων εντολών και οδηγιών του **υπεύθυνου επιστήμονα διάθεση των λιπασμάτων**, κατά τις ημέρες μη απασχόλησής του στην επιχείρηση, από υποχρεωτικώς απασχολούμενο προσωπικό υπεύθυνο για την πώλησή τους, το οποίο είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο για τον σκοπό αυτόν, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 2α της ανωτέρω υπουργικής απόφασης.

Με τις προπεριγραφόμενες ρυθμίσεις οι επίμαχες διατάξεις του πδ/τος 159/2014 θεσπίζουν, σε εκπλήρωση των σχετικών συνταγματικών επιταγών, το κανονιστικό εκείνο πλαίσιο το οποίο, λαμβανόμενο υπόψη στο σύνολό του, δύναται να διασφαλίσει την απρόσκοπτη και αποτελεσματική άσκηση της εμπορίας λιπασμάτων από τις επιλέγουσες να υπαχθούν σε αυτό επιχειρήσεις των συγκεκριμένων κατηγοριών, κατά τρόπο ώστε αφενός να μην παρακωλύεται η άσκηση της δραστηριότητάς τους από δυσανάλογη, σε σχέση με το μέγεθός τους, οικονομική επιβάρυνση και, κατά συνεκδοχή, να διαφυλάσσεται η βιωσιμότητα των εν λόγω επιχειρήσεων και η εύρυθμη λειτουργία τους στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής αγοράς υπό συνθήκες που συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και αφετέρου, με την εκ παραλλήλου πρόβλεψη των ανωτέρω πρόσφορων μέτρων που αφορούν στην εμπορία λιπασμάτων κατά τις ημέρες μη απασχόλησης του υπεύθυνου επιστήμονα, να εξασφαλίζεται η παροχή στο κοινό της επιστημονικώς

ενδεδειγμένης ποιότητας υπηρεσιών. Συνακολούθως, οι ρυθμίσεις αυτές κατατείνουν στην επιδιωκόμενη από τον κανονιστικό νομοθέτη, σύμφωνα με τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, αναγκαία ισορροπία μεταξύ των συνταγματικών επιταγών που συνίστανται τόσο στην προστασία της οικονομικής δραστηριότητας και ειδικότερα της εμπορικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών σχετιζόμενων με την υγεία, όσο και στην προστασία της ανθρώπινης υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος, όπως και της υγείας των ζώων και των φυτών. Συνεπώς, ενόψει αυτών και των γενομένων δεκτών στην ενδέκατη σκέψη περί της εννοίας των συνταγματικών διατάξεων των άρθρων 2 παρ.1, 5 παρ. 1, 5, 21 παρ. 3, 24 παρ. 1, 25 παρ. 1 εδ. τέταρτο και 106 παρ.1, 2, **οι περί μερικής απασχόλησης υπεύθυνου επιστήμονα σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων προαναφερόμενες ρυθμίσεις** του δεύτερου και τελευταίου εδαφίου της περ. 1 της υποπαρ. Ε.10 της παρ. Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 και του άρθρου 2 του κατ' εξουσιοδότηση εκδοθέντος **πδ/τος 159/2014** είναι, από των ανωτέρω απόψεων, συμβατές με το Σύνταγμα...».

6. Κυκλοφορία λιπασμάτων

6.1 ΚΥΑ 291180/11034/19.9.2002 - Άδειες νέων τύπων λιπασμάτων

Με την ΚΥΑ 291180/11034/19.9.2002 (ΦΕΚ Β' 1274/30.9.2002) καθορίστηκαν τα σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων και συγκεκριμένα ορίστηκε οι όροι, οι προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την έκδοση των αδειών κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων του άρθρου 4 παρ. 9 και 11 ν. 1565/1985, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 2326/1995 (άρθρο 1).

(1) Προϋποθέσεις: Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, η άδεια κυκλοφορίας νέων τύπων των ως άνω λιπασμάτων χορηγείται υπό τον όρο ότι πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις: 1. Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει: α) Να κατέχουν άδεια λειτουργίας βιομηχανίας ή βιοτεχνίας παραγωγής, λιπασμάτων για τα εγχώρια παραγόμενα λιπάσματα. β) Να κατέχουν άδεια εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β. γ) Να καταβάλλουν παράβολο όπως αυτό κάθε φορά ισχύει. 2. Το προϊόν να ανταποκρίνεται στις εξής απαιτήσεις: α) Η χρήση του να μην έχει επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων των ζώων, στο περιβάλλον και η κύρια δράση του να οφείλεται στα θρεπτικά συστατικά που περιέχει. β) Να περιέχει θρεπτικά συστατικά Κατ' ελάχιστο όριο επί τοις εκατό κατά βάρος: 3% σε ένα τουλάχιστον από τα στοιχεία N, P₂O₅, K₂O, CaO, ή/και 2% για ένα ή περισσότερα από τα MgO, S, ή/και Ιχνοστοιχεία Fe, ΜΠ, Ζn, Cu, Mo, B και Co αθροιστικά ή μεμονωμένα κατ' ελάχιστον 1000 mg/kg (ppm). Εκτός των ανωτέρω το προϊόν επιτρέπεται να περιέχει: i) Ουσίες που ασκούν βελτιωτική επίδραση στις φυσικοχημικές ιδιότητες του εδάφους, ii) Ουσίες που ενισχύουν τη διαθεσιμότητα των εμπεριεχομένων στο προϊόν θρεπτικών στοιχείων, iii) Αυξητικούς παράγοντες, μικροβιακές καλλιέργειες (αζωτούχα βακτήρια, ελεύθερα ή συμβιωτικό), μύκητες ή άλλους μικροοργανισμούς που αυξάνουν τη διαθεσιμότητα των θρεπτικών στοιχείων του εδάφους. γ) Η περιεκτικότητα του προϊόντος για τα στοιχεία που αναφέρονται στο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1» της παρούσας απόφασης, όταν προσδιορίζονται επί ξηράς ουσίας, δεν ρέπει να υπερβαίνει τις οριακές τιμές που ορίζονται στο Παράρτημα αυτό. δ) Να μην περιέχει Χρώμιο VI Cr6+) (**εξασθενές χρώμιο**). ε) Η περιεκτικότητα σε οργανικές ουσίες, όπως

πολυχλωριωμένα διφαινύλια, αζωχρώματα, νιτροφαινόλες, πολυαρωματικούς υδρογονάνθρακες κ.λπ, να μην υπερβαίνει για κάθε μία χωριστά τα 0,0005 mg/kg προϊόντος. στ) Να πληρεί τους όρους των ισχυουσών διατάξεων για τους παθογόνους μικροοργανισμούς (άρθρο 2).

(2) Δικαιολογητικά: Για τη χορήγηση της άδειας κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων του άρθρου 1 της παρούσας απόφασης, απαιτείται αίτηση του ενδιαφερομένου προς την αρμόδια Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας, στην οποία πρέπει να αναφέρονται: η επωνυμία της επιχείρησης ή το ονοματεπώνυμο του ενδιαφερόμενου, το είδος της επιχείρησης, η έδρα και τα υποκαταστήματα με πλήρη στοιχεία (Διεύθυνση, Τηλέφωνα, Fax), τα στοιχεία ταυτότητας του διακινητή του προϊόντος στη χώρα μας, ο αριθμός αδείας εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α ή Β όπου απαιτείται, ο Α.Φ.Μ. της επιχείρησης, η χώρα παραγωγής, η χώρα προέλευσης του προϊόντος, ο τύπος του λιπάσματος και το εμπορικό σήμα ή όνομα αυτού. Η αίτηση συνοδεύεται από τα εξής δικαιολογητικά: α) Πιστοποιητικό ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης του προϊόντος του οίκου παραγωγής ή εμπορίας της ημεδαπής ή αντίστοιχα άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου Κράτους Μέλους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ή τρίτης χώρας σε ελληνική γλώσσα στο οποίο να αναφέρεται και η μέθοδος ανάλυσης. β) Για νέου τύπου λίπασμα που πρόκειται να παρασκευαστεί και να τεθεί σε κυκλοφορία στην ελληνική αγορά, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 του οίκου παραγωγής ή εμπορίας για την ποιοτική και ποσοτική σύνθεση του υπό παρασκευή ή εμπορία νέου τύπου προϊόντος. γ) Διπλότυπο κατάθεσης του παραβόλου της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 2. δ) Για νέου τύπου λιπάσματα χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλου Κράτους Μέλους του Ε.Ο.Χ. ή τρίτης χώρας υποβάλλεται και αντίγραφο αδείας κυκλοφορίας, εκδιδόμενο από κρατική αρχή της χώρας παραγωγής ή εμπορίας, εφόσον υπάρχει. ε) Πιστοποιητικό φυτοϋγείας όπου απαιτείται. στ) Τεχνικό φάκελο, που περιέχει τα προβλεπόμενα από το άρθρο 4 της απόφασης αυτής (άρθρου 3)³⁶.

(3) Περιεχόμενο φακέλου: Ο τεχνικός φάκελος περιέχει: 1. Στοιχεία ταυτότητας του λιπάσματος - λιπασμάτων με τις εξής πληροφορίες: α) Τύπο, β) Κατηγορία και είδος λιπάσματος, γ) Εμπορικό σήμα ή όνομα, δ) Λεπτομερή περιγραφή (εμφάνιση, φυσική κατάσταση, συνθήκες και ικανότητα αποθήκευσης) με αναφορά σε τυχόν ιδιαιτερότητες ενός τύπου λιπάσματος, σε περίπτωση χορήγησης άδειας σε ομάδα προϊόντων. 2. Συνοπτική περιγραφή του τρόπου παραγωγής με αναφορά σε τυχόν ιδιαιτερότητες ενός τύπου λιπάσματος, σε περίπτωση χορήγησης άδειας σε ομάδα προϊόντων. 3. Πληροφορίες για τις φυσικοχημικές ιδιότητες και την πλήρη σύνθεση του προϊόντος όπως: α) Η περιεκτικότητα επί τοις εκατό (%) κατά βάρος των θρεπτικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν τον τύπο του λιπάσματος καθώς και όσων εμπεριέχονται ή προστίθενται χωρίς να χαρακτηρίζουν τον τύπο, μορφή και διαλυτότητα αυτών. β) Τα χημικά στοιχεία που περιέχονται στο προϊόν και δεν αναγράφονται επί της συσκευασίας, περιλαμβανομένων και των βαρέων μετάλλων. γ) Τα αδρανή,

³⁶ Η παρ. 2 του άρθρου 3 αντικαταστάθηκε με το άρθρο μόνο παρ. 1 της ΥΑ 257921/2004 (ΦΕΚ Β' 955/25.6.2004) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων" (Β' 1274)».

σταθεροποιητικά και διορθωτικά στοιχεία. δ) Η σύνθεση και η προέλευση των ανόργανων πρώτων υλών. ε) Η σύνθεση και η προέλευση των οργανικών πρώτων υλών, περιεκτικότητα επί τοις εκατό (%), σχέση άνθρακα προς άζωτο (C/N) όπου απαιτείται. στ) Το pH του προϊόντος, όπου απαιτείται. ζ) Η υγρασία επί τοις εκατό (%) και η υγροσκοπικότητα του προϊόντος. η) Η μορφολογία (σχήμα και μέγεθος) των κόκκων. θ) Άλλα όπως: πυκνότητα, ρευστότητα, χρώμα, οσμή, ομοιομορφία κόκκων, συνδυαστικότητα. 4. Αγρονομικές πληροφορίες: α) Πληροφορίες για τη χρήση του προϊόντος, σύμφωνα με τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής. β) Κύριες και δευτερεύουσες δράσεις κάθε τύπου λιπάσματος, καθώς και ο τρόπος και το πεδίο δράσης. γ) Καταλληλότητα του προϊόντος, ενδεικνυόμενες καλλιέργειες και συνθήκες. δ) Δοσολογία και οδηγίες χρήσεως του προϊόντος, όπως χρησιμοποιούμενη ποσότητα κατ' είδος καλλιεργειών σχετιζόμενη με τις ανάγκες αυτών σε θρεπτικά στοιχεία και τις εδαφοκλιματολογικές συνθήκες, συχνότητα και τρόπο χρήσης του. ε) Αποτελεσματικότητα του προϊόντος. στ) Περιπτώσεις που δεν συνιστάται ή επιτρέπεται η χρήση του προϊόντος. 5. Τεκμηρίωση πληροφοριών: Οι αγρονομικές πληροφορίες της παρ. 4 του άρθρου αυτού πρέπει να επιβεβαιώνονται για κάθε τύπο λιπάσματος από: α) Μακροχρόνια και καθημερινή πρακτική (εφαρμογή) ή β) Επιστημονικά δεδομένα (βιβλιογραφία) ή γ) Πειραματικά δεδομένα αρμοδίων Κρατικών Ιδρυμάτων και Φορέων (Γεωπονικά Πανεπιστήμια, Ανώτατες Γεωπονικές Σχολές, Αναγνωρισμένα Ερευνητικά Ιδρύματα, Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο κ.λπ.) της ημεδαπής ή αντίστοιχα άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Κράτους Μέλους του Ε.Ο.Χ. ή τρίτης χώρας. δ) Γνωμοδότηση για την καταλληλότητα του λιπάσματος όταν για την τεκμηρίωση των πληροφοριών απαιτούνται πειραματικά δεδομένα της προηγούμενης περ. γ'. Η γνωμοδότηση εκδίδεται από τους φορείς της περ. γ' της παρούσας παραγράφου καθώς και από άλλους συναφείς με το αντικείμενο επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς της ημεδαπής ή αντίστοιχα άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Κράτους μέλους του Ε.Ο.Χ. ή άλλης τρίτης χώρας που έχουν το νόμιμο προς τούτο δικαίωμα. Από τους φορείς της περ. γ' της παρούσας παραγράφου αποφασίζεται και το είδος του πειράματος που απαιτείται. 5. Δελτίο δεδομένων ασφαλείας, ταξινόμησης και επισήμανσης του προϊόντος (άρθρο 4)³⁷.

Για το προϊόν που περιέχει επικίνδυνες ουσίες κατά την έννοια του άρθρου 2 της 378/1994 απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (ΦΕΚ Β' 705), υποβάλλονται δελτία δεδομένων ασφαλείας των πρώτων υλών και του τελικού προϊόντος, μελέτη ταξινόμησης και επισήμανσης του προϊόντος σύμφωνα με την 265/2002 απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση επικίνδυνων παρασκευασμάτων σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 1999/45/ΕΚ (ΕΕ L 200 της 30.7.1999) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2001/60/ΕΚ (ΕΕ L 226 της 22.8.2001) της

³⁷ Το άρθρο 4 αντικαταστάθηκε με το άρθρο μόνο παρ. 2 της ΥΑ 257921/2004 (ΦΕΚ Β' 955/25.6.2004) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων" (Β' 1274)».

Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» (Β' 1214). Ο έλεγχος της ταξινόμησης και επισήμανσης του προϊόντος, κατά την έννοια των ανωτέρω αποφάσεων, όταν απαιτείται, διενεργείται από το Γενικό Χημείο του Κράτους (Δ/νση Πρώτων Υλών και Βιομηχανικών Προϊόντων) (άρθρο 4).

Άλλες πληροφορίες για την αξιολόγηση του προϊόντος: Πληροφορίες όπως μέγιστη περιεκτικότητα σε ανεπιθύμητες ουσίες για το φυτό, τον άνθρωπο, τα ζώα και το περιβάλλον, συσχετισμός με άλλες διατάξεις - ρυθμίσεις (χρήση ιλύος, οικολογικά προϊόντα) σε θέματα ασφαλείας και προστασίας περιβάλλοντος. Για τα νέου τύπου λιπάσματα παραγωγής Κράτους Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης του Ε.Ο.Χ. ή τρίτης χώρας, για τα οποία έχει χορηγηθεί άδεια προσωρινής κυκλοφορίας και δεν περιέχουν επικίνδυνες ουσίες, σύμφωνα με το άρθρο 2 της 378/1994 υπουργικής απόφασης, δεν απαιτείται περαιτέρω τεκμηρίωση και δελτίο δεδομένων ασφαλείας, ανεξάρτητα της ομάδας στην οποία ανήκουν (άρθρο 4).

(4) Άδεια κυκλοφορίας: Άδεια κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων χορηγείται για κάθε νέο τύπο λιπάσματος ή ομάδα νέων τύπων λιπασμάτων. Οι ομάδες νέων τύπων λιπασμάτων καθορίζονται ως εξής: α) Ανόργανα λιπάσματα κύριων και δευτερευόντων στοιχείων με ή χωρίς ιχνοστοιχεία. β) οργανικά λιπάσματα κύριων και δευτερευόντων στοιχείων με ή χωρίς ιχνοστοιχεία. γ) Οργανοχημικά - Οργανοανόργανα ή/και χουμικά κύριων και δευτερευόντων στοιχείων με ή χωρίς ιχνοστοιχεία. δ) Ιχνοστοιχεία αμιγή. ε) Μέσα εμβολιασμού εδάφους, εδαφοβελτιωτικά (οργανικά - ανόργανα), παρεμποδιστές νιτροποίησης, υποστρώματα, με προσθήκη έναν ή και περισσότερους τύπους λιπασμάτων των ομάδων α'-δ' (το ελάχιστον έναν). στ) Ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών, όπως: φυτορμόνες, ένζυμα, ρυθμιστές, βιταμίνες, πρωτεΐνες, αμινοξέα και άλλες παρόμοιες ουσίες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του φυτού και βελτιώνουν την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων, σε συνδυασμό με έναν ή και περισσότερους τύπους των ομάδων α'-δ' (το ελάχιστον έναν). ζ) Προϊόντα γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων φυτικής ή και ζωικής προελεύσεως, όπως: κοπριά αποξηραμένη ή νωπή, ούρα, ούρα ανακατεμένα με νερό, άχυρο και λοιπά υπολείμματα στρωμνής των στάβλων, κομπόστες, άχυρο και άλλα παρόμοια υπολείμματα φυτικής παραγωγής σε συνδυασμό με έναν ή και περισσότερους τύπους των ομάδων α'-δ' (το ελάχιστον έναν) (άρθρο 4α)³⁸.

(5) Ενιαία άδεια: Τα προϊόντα κατά ομάδα προσδιορίζονται ειδικότερα από το άρθρο 1 παρ. 1 και 2 ν. 1565/1985, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2732/1999. Για προϊόντα που ανήκουν σε μία από τις ομάδες α'-ζ' χορηγείται μία άδεια κυκλοφορίας ανεξάρτητα από την ποσοτική σύνθεση του τελικού προϊόντος υπό τον όρο ότι τηρούνται οι ελάχιστες περιεκτικότητες της παρούσας απόφασης και ισχύουν οι ποσοτικές και ποιοτικές προδιαγραφές των λιπασμάτων Ε.Κ. στην περίπτωση που αυτά συμμετέχουν στη σύνθεση του νέου τύπου λιπασμάτων (άρθρο 4α).

³⁸ Το άρθρο 4α' προστέθηκε με το άρθρο μόνο παρ. 3 της ΥΑ 257921/2004 (ΦΕΚ Β' 955/25.6.2004) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων" (Β' 1274)».

(6) Αριθμός αδειας: Ο αριθμός της άδειας κυκλοφορίας του νέου τύπου λιπάσματος αναγράφεται υποχρεωτικά και ανεξίτηλα επί της συσκευασίας του προϊόντος ή στην ετικέτα που συνοδεύει το προϊόν. Για νέου τύπου λιπάσματα με άδεια κυκλοφορίας, δεν απαιτείται άλλη άδεια κυκλοφορίας, όταν αυτά διατίθενται με διαφορετική εμπορική επωνυμία από άλλο παραγωγό - έμπορο, εφόσον επί της συσκευασίας αναγράφεται ανεξίτηλα ο αριθμός της άδειας κυκλοφορίας (άρθρο 4α).

(7) Επιτρεπόμενες ανοχές: Οι επιτρεπόμενες ανοχές για τους τύπους λιπασμάτων που εμπίπτουν στις διατάξεις αυτής της απόφασης, καθορίζονται στο «Παράρτημα 2» αυτής, ενώ για όσες ουσίες ή/και κατηγορίες προϊόντων που εμπίπτουν στις διατάξεις της νομοθεσίας για τα λιπάσματα, δεν αναφέρονται ανοχές σε αυτή την απόφαση, ισχύουν οι ανοχές όπως καθορίζονται σε τυποποιημένες μεθόδους ανάλυσης (ΕΕ, ISO, CEN, AOAC, Γενικό Χημείο του Κράτους) (άρθρο 5).

(8) Μητρώο αδειών κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων: Στη Δ/νση Εισροών Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Γεωργίας τηρείται ειδικό Μητρώο αδειών κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων, στο οποίο καταχωρούνται οι χορηγούμενες εγκρίσεις με τα εξής στοιχεία: α) τον αριθμό κυκλοφορίας, β) τα στοιχεία ταυτότητας του φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει χορηγηθεί άδεια, γ) τον τύπο του λιπάσματος και δ) το εμπορικό σήμα ή το όνομα του λιπάσματος εφόσον υπάρχει (άρθρο 6).

(9) Μεταβατική περίοδος: Τύποι λιπασμάτων που κυκλοφορούν στη χώρα μας με άδειες προσωρινής κυκλοφορίας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εξακολουθούν να κυκλοφορούν μέχρι την έκδοση άδειας κυκλοφορίας από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με το άρθρο 4 ν. 1565/1985, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 ν. 2326/1995, μόνον εφόσον έχει υποβληθεί αίτηση με τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά του άρθρου 3 της παρούσας απόφασης μέχρι την έναρξη ισχύος της (άρθρο 7)³⁹.

6.2 Εγκύκλιος 281349/1662/9.7.2010 - Άδειες για νέου τύπου λιπάσματα

Με την Εγκύκλιο 281349/1662/9.7.2010 καθορίστηκαν ζητήματα χορήγησης άδειας κυκλοφορίας σε νέου τύπου λιπάσματα, ως εξής:

³⁹ Το άρθρο 7 αντικαταστάθηκε με το άρθρο μόνο παρ. 4 της ΥΑ 257921/2004 (ΦΕΚ Β' 955/25.6.2004) «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 291180/11034/19.9.2002 Υπουργικής Απόφασης "Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων" (Β' 1274)».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ Δ: ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑΣ &
ΘΡΕΨΗΣ ΦΥΤΩΝ
Ταχ. Διεύθυνση: Καπνοκοπτηρίου 8
Ταχ. Κώδικας: 104 33
Πληροφορίες: Μ. Φωτιάδου-Χ. Βλάχου
Τηλέφωνο: 210 2124108
Fax: 210 2124137

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Αθήνα, 09 / 07 / 2010
Αρ. Πρωτ.: 281349/1662

ΠΡΟΣ: Π. Δ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Θέμα: «χορήγηση άδειας κυκλοφορίας σε νέου τύπου λιπάσματα»

Προκειμένου να συντομευθεί ο χρόνος χορήγησης των αδειών κυκλοφορίας στα νέου τύπου λιπάσματα, και μετά από συνεργασία με τη Δ/νση Πρώτων Υλών και Βιομηχανικών Προϊόντων του Γενικού Χημείου του Κράτους, Μετακείριο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, Δ/νση Μετρολογίας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Δ/νση Κτηνιατρικής του ΥΠ.Α.Α.Τ., σας ενημερώνουμε ότι θα πρέπει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που αναφέρονται αναλυτικά κατωτέρω να κατατίθενται μαζί με την αίτηση και όχι εκ των υστέρων και τμηματικά.

1. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για όλα τα νέου τύπου λιπάσματα .

1.1 Αίτηση στην οποία αναφέρονται οι εμπορικές ονομασίες και οι τύποι των προϊόντων που θα εξεταστούν (παράρτημα Ι).

1.2 Δήλωση της ομάδας λιπασμάτων που ανήκουν τα υπό εξέταση προϊόντα σύμφωνα με το άρθρο 4α της αρ. 257921/04 Κ.Υ.Α.. (ΦΕΚ 995 Β/2004)

1.3 Αντίγραφο διπλοτύπου είσπραξης παραβάτου ύψους 293,47 ευρώ ανά ομάδα λιπασμάτων, από το αρμόδιο ΚΕΠΠΥΕΛ.

1.4 Άδεια λειτουργίας Βιομηχανίας ή Βιοτεχνίας παραγωγής λιπασμάτων, για τα εγχώρια παραγόμενα λιπάσματα.

1.5 Για τα λιπάσματα κρατών-Μελών ή Τρίτων Χωρών, αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας εκδιδόμενο από κρατική αρχή της Χώρας Παραγωγής ή Εμπορίας επίσημα μεταφρασμένο στην Ελληνική *1 εφόσον υπάρχει.

1.6 Για τα λιπάσματα που περιέχουν οργανικές ουσίες ζωικής προέλευσης, βεβαίωση της αρμόδιας αρχής της Χώρας Παραγωγής ότι η τεχνική μονάδα παρασκευής του λιπάσματος είναι:

α) στην περίπτωση Κράτους-Μέλους εγκεκριμένη και έχει ειδικό κωδικό, βάση του Κανονισμού 1774/02, και

β) στην περίπτωση Τρίτης Χώρας η λειτουργία της είναι σύμφωνη και εναρμονισμένη με τον Κανονισμό 1774/02.

1.7 Συνοπτικό πίνακα με τα στοιχεία όλων των προϊόντων (παράρτημα ΙΙ).

1.8 Έξι (6) CD, κάθε ένα από τα οποία θα περιέχει τα στοιχεία 1.7 και από 2.1 έως 2.6 του παρόντος εγγράφου , για όλα τα υπό εξέταση προϊόντα.

2. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για κάθε νέου τύπου λίπασμα

2.1 Πιστοποιητικό ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης του προϊόντος του οίκου παραγωγής ή εμπορίας της ημεδαπής ή αντίστοιχα άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Τρίτης Χώρας σε ελληνική γλώσσα στο οποίο να αναφέρεται και η μέθοδος ανάλυσης.

Για Νέου Τύπου Λίπασμα που πρόκειται να παρασκευαστεί και να τεθεί σε κυκλοφορία στην ελληνική αγορά, υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/88 του οίκου

παραγωγής ή εμπορίας για την ποιοτική και ποσοτική σύνθεση του υπό παρασκευή ή εμπορία Νέου Τύπου προϊόντος.

2.2 Τεχνικό φάκελο σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

2.3 Δήλωση Βαρέων Μετάλλων εφόσον τα όριά τους δεν περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης σύμφωνα με την αρ.291180/11034/02/ΥΑ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

2.4 Εκατοστιαία (% w/w) χημική σύνθεση του προϊόντος (δηλ. όλες οι χημικές ουσίες που περιέχονται στο τελικό προϊόν). Σε περίπτωση που στις πρώτες ύλες περιλαμβάνονται ουσίες που αντιδρούν μεταξύ τους, π.χ. οξύ και βάση, τότε, στη σύνθεση του τελικού προϊόντος, θα αναφέρεται το προϊόν της αντίδρασης.

2.5 Προσχέδιο της ετικέτας και των συνοδευτικών εγγράφων(όπως αναλυτικά αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος).

2.6 pH του προϊόντος: Εάν το προϊόν είναι υγρό, μετρείται το pH του προϊόντος ως έχει. Εάν το προϊόν είναι στερεό, μετρείται το pH διαλύματος του προϊόντος 10 % w/w (αυτή η πληροφορία πρέπει να βρίσκεται στο ΔΔΑ του προϊόντος, στο σημείο 2.9).

2.7 Μελέτη ταξινόμησης και επισήμανσης του προϊόντος, σύμφωνα με τη συμβατική μέθοδο της ΥΑ 265/2002 (ΦΕΚ 1214/Β/19.9.2002) - αντίστοιχη οδηγία 1999/45/ΕΚ (ΕΕ L 200/30.7.1999) εφόσον περιέχει τουλάχιστον μία επικίνδυνη ουσία.

2.8 Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας (Δ.Δ.Α.) πρώτων υλών, από τον προμηθευτή καθεμιάς πρώτης ύλης.

2.9 Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας (Δ.Δ.Α.) τελικού προϊόντος στα Ελληνικά, εφόσον απαιτείται σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 1907/2006 "REACH", άρθρο 31 και Παράρτημα ΙΙ αυτού.

3. Ετικέτα και συνοδευτικά έγγραφα του προϊόντος :

Στην Ετικέτα και στα συνοδευτικά έγγραφα του προϊόντος αναγράφονται τα εξής:

3.1 Το είδος του προϊόντος, η εμπορική ονομασία και ο τύπος.

3.2 Η ομάδα λιπασμάτων στην οποία ανήκει

3.3 Ο αριθμός κυκλοφορίας (συμπληρώνεται μετά την έκδοση της άδειας κυκλοφορίας).

3.4 Η Εγγυημένη σύνθεση και οι διαλυτότητες.

3.5 Οι Καλλιέργειες για τις οποίες ενδείκνυται.

3.6 Τρόπος εφαρμογής (δοσολογία) και οδηγίες για την παρασκευή του ~~ψεκαστικού~~ υγρού.

3.7 Η ηλεκτρική αγωγιμότητα και η ~~αλατότητα~~, στα λιπάσματα που χρησιμοποιούνται σε λίπανση από τα φύλλα.

3.8 Το pH στα λιπάσματα που χρησιμοποιούνται σε λίπανση από τα φύλλα.

3.9. Η ~~συνδυαστικότητα~~.

3.10. Οι συνθήκες αποθήκευσης.

3.11. Η ποσότητα του περιεχομένου, που εκφράζεται σε μάζα (Kgr) για τα στερεά και σε όγκο (litre) για τα υγρά.

3.12. Το ονοματεπώνυμο ή εμπορική επωνυμία και η διεύθυνση του υπεύθυνου κατά το Νόμο που θέτει το ~~προϊόν~~ σε κυκλοφορία στην ελληνική αγορά.

3.13. Ο Οίκος Παραγωγής-Χώρα Παραγωγής.

3.14. Στα ζωικής προέλευσης προϊόντα οι ενδείξεις σύμφωνα με τον Καν. 1774/02.

3.15. Επισήμανση λόγω των χημικών ουσιών που περιέχει το προϊόν:

α) Εάν το λίπασμα ταξινομείται και επισημαίνεται ως επικίνδυνο, τίθενται στην ετικέτα, τα σύμβολα και οι ενδείξεις κινδύνου, οι φράσεις κινδύνων και οι οδηγίες προφύλαξης/ασφαλούς χρήσης, σύμφωνα με την ΥΑ 265/2002 και ιδίως τα άρθρα 10, 11 και 12 και το Παράρτημα V αυτής.

Οι διαστάσεις της ετικέτας και των συμβόλων κινδύνου πρέπει να είναι σύμφωνες με το σημείο 7.7 του Παραρτήματος VI της ΚΥΑ 378/1994 (αντίστοιχες οδηγίες 1987/548/ΕΟΚ και 1992/32/ΕΟΚ) όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 41/2002 (ΦΕΚ 755/Β/19.6.2002) - αντίστοιχη οδηγία 2001/59/ΕΚ (ΕΕ L 225/21.8.2001).

Η επιλογή των οδηγιών προφύλαξης/ασφαλούς χρήσης γίνεται βάσει των κριτηρίων του Παραρτήματος VI της ΚΥΑ 378/1994 όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 41/2002.

Τα σύμβολα και οι ενδείξεις κινδύνου, οι φράσεις κινδύνων και οι οδηγίες προφύλαξης/ασφαλούς χρήσης, πρέπει να βρίσκονται συγκεντρωμένα σε μια περιοχή της ετικέτας, να διαβάζονται οριζόντια όταν η συσκευασία είναι τοποθετημένη κανονικά, να ξεχωρίζουν σαφώς από το φόντο και είναι ευανάγνωστα.

β) Εάν το λίπασμα δεν ταξινομείται ως επικίνδυνο αλλά περιέχει τουλάχιστον μία επικίνδυνη ουσία και προορίζεται για επαγγελματική χρήση, στην ετικέτα θα πρέπει να αναγράφεται: «Δελτίο δεδομένων ασφαλείας παρέχεται στον επαγγελματία χρήστη εφόσον ζητηθεί».

4. Η διαδικασία χορήγησης άδειας κυκλοφορίας νέου τύπου λιπασμάτων:

Η διαδικασία που ακολουθείται από την υπηρεσία μας για την χορήγηση άδειας κυκλοφορίας στα νέου τύπου λιπάσματα είναι η εξής :

4.1 Έλεγχος, των δικαιολογητικών από κατατέθηκαν μαζί με την αίτηση στο ΥΠΑΑΤ, από την αρμόδια υπηρεσία.

4.2 Αποστολή της εκατοστιαίας σύνθεσης του προϊόντος, των Δελτίων Δεδομένων Ασφαλείας, της μελέτης ταξινόμησης-επισήμανσης καθώς και του προσχεδίου της ετικέτας στο Γενικό Χημείο του

Κράτους – Διεύθυνση Πρώτων Υλών & Βιομηχανικών Προϊόντων ΓΧΚ.

4.3 Μετά από την σχετική εισήγησή του (ΓΧΚ) αποστολή των CD στην πενταμελή Επιστημονική Επιτροπή (Εκπρόσωποι: από το ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε. (1), το ~~Μπενάκης~~ Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (2), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1), την Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας του ΥΠ.Α.Α.Τ. (1).

4.4 Μετά από τη σχετική εισήγηση της Επιστημονικής Επιτροπής, αποστολή στα μέλη της ΤΕ.Γ.Ε.Λ. (Τεχνικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Λιπασμάτων), των εισηγήσεων του Γ.Χ.Κ., της Επιστημονικής Επιτροπής, των προσχεδίων των ετικετών και του συνοπτικού πίνακα των υπό εξέταση ~~προϊόντων~~.

4.5 Μετά από την γνωμοδότηση της ΤΕ.Γ.Ε.Λ., ο Υπουργός εκδίδει Απόφαση για την άδεια κυκλοφορίας Νέου Τύπου Λιπασμάτων η οποία αποστέλλεται μαζί με τις ετικέτες, στον ενδιαφερόμενο και στο αρμόδιο ΚΕΠΠΥΕΛ με την εντολή δειγματοληψίας και εργαστηριακού ελέγχου των ~~αδειοδοτηθέντων~~ προϊόντων.

*Σημειώσεις:

1. Το ξενόγλωσσο πιστοποιητικό συνοδεύεται από επίσημη μετάφραση (Γνωμοδότηση αριθμ.

479/97 Νομικού Συμβουλίου του Κράτους) :

- Της Πρεσβείας ή του Προξενείου της Ελλάδας στη χώρα όπου έχει συνταχθεί το πιστοποιητικό ή
- του Υπουργείου Εξωτερικών ή
- Δικηγόρου, ο οποίος βεβαιώνει επί του ξενόγλωσσου πιστοποιητικού με ημερομηνία, υπογραφή και σφραγίδα ότι «η μετάφραση αφορά αυτό το ίδιο το έγγραφο».

Συν.: Παράρτημα I, II, III

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Δ. ΜΠΑΜΠΙΛΗΣ

Παράρτημα Ι

ΑΙΤΗΣΗ	ΠΡΟΣ
Του (ης):	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Επωνυμία Επιχείρησης:	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Είδος Επιχείρησης:	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Αρ. Μητρώου Εμπορίας Λιπασμάτων, ημερομηνία έκδοσης & τύπος:	ΤΜΗΜΑ: ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑΣ & ΘΡΕΨΗΣ ΦΥΤΩΝ (Δ')
Έδρα (Δ/νση, Τ.Κ., Τηλ, Fax):	Καπνοκοπτηρίου 6, Τ.Κ. 104 33, Αθήνα
Υποκατάστημα (-τα):	Παρακαλούμε όπως μας χορηγήσετε <u>άδεια κυκλοφορίας</u> <u>ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ Λιπάσματος / Λιπασμάτων στα</u> <u>Λιπάσματα:</u>
Ονοματεπώνυμο νόμιμου εκπροσώπου:	1. Τύπος λιπάσματος:.....
Δ/νση (-εις) αποθηκευτικού (-ων) χώρου (-ων):	2. Εμπορική ονομασία:.....
ΘΕΜΑ: Χορήγηση άδειας κυκλοφορίας νέου τύπου λιπάσματος (ων)	Ο / Η ΑΙΤΩΝ / ΑΙΤΟΥΣΑ
Ημερομηνία:	(Υπογραφή)

Παράρτημα ΙΙ

Συνοπτικός Πίνακας Στοιχείων Λιπασμάτων

Εταιρεία	
Εγγυημένη Σύνθεση- Η εκατοστιαία περιεκτικότητα σε ένα από τα στοιχεία N, P ₂ O ₅ , K ₂ O, CaO να είναι μεγαλύτερη από 3%, MgO, S, μεγαλύτερη από 2%, σε ιχνοστοιχεία Fe, Mn, Zn, Mo, B, Co μεγαλύτερη από 1000 mg/Kg(ppm) – μέθοδος ανάλυσης	
Αρ. Άδειας λειτουργίας παραγωγής λιπασμάτων για τα εγχώρια παραγόμενα λιπάσματα	
Έγκριση άδειας κυκλοφορίας της χώρας παραγωγής εφόσον υπάρχει	
Αρ. Έγκρισης για τον Κανονισμό 1774/02	
Προέλευση – Οίκος παραγωγής	
Φυσικοχημικές ιδιότητες	
Τρόπος παραγωγής – Εκατοστιαία περιεκτικότητα Α' υλών	
Αγρονομικές πληροφορίες (τρόπος δράσης, ενδεικνυόμενες καλλιέργειες, αντενδείξεις)	
Τεκμηρίωση πληροφοριών επιστημονικά και πειραματικά δεδομένα (ονομαστική αναφορά –επιστημονικά και πειραματικά δεδομένα-χρόνος χρήσης)	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ:

1. Στοιχεία ταυτότητας του λιπάσματος
 - α) Τύπος,
 - β) Εμπορική Επωνυμία,
 - γ) Ομάδα (¹)
 - δ) Επωνυμία της Επιχείρησης
 - ε) Οίκος Παραγωγής και Εμπορίας
 - στ) Χώρα Παραγωγής
2. Συνοπτική περιγραφή του τρόπου παραγωγής και μέθοδοι ανάλυσης.
3. Πληροφορίες για τις φυσικοχημικές ιδιότητες και την πλήρη σύνθεση του προϊόντος όπως:
 - α) Η σύνθεση και η προέλευση των ανόργανων πρώτων υλών.
 - β) Η σύνθεση και η προέλευση των οργανικών πρώτων υλών, περιεκτικότητα επί τοις εκατό (%), σχέση άνθρακα προς άζωτο (C/N), όπου απαιτείται.
 - γ) Η περιεκτικότητα επί τοις εκατό (%) κατά βάρος των θρεπτικών στοιχείων:
 - που χαρακτηρίζουν τον τύπο του λιπάσματος,
 - όσων εμπεριέχονται ή προστίθενται χωρίς να χαρακτηρίζουν τον τύπο,
 - μορφή και διαλυτότητα αυτών.
 - δ) Τα (λοιπά) χημικά στοιχεία που περιέχονται και δεν αναγράφονται επί της συσκευασίας, περιλαμβανομένων και των βαρέων μετάλλων.
 - ε) Τα αδρανή, σταθεροποιητικά και διορθωτικά στοιχεία.
 - στ) Το pH του προϊόντος, όπου απαιτείται.
 - ζ) Η υγρασία επί τοις εκατό (%) και η ~~υγρασιότητα~~ του προϊόντος.
 - η) Η μορφολογία (σχήμα και μέγεθος) των κόκκων.
 - θ) Άλλα όπως: φυσική κατάσταση, πυκνότητα, ρευστότητα, χρώμα, οσμή, ομοιομορφία των κόκκων, ~~συνδυαστικότητα~~
 - ι) Συνθήκες αποθήκευσης, ~~οξύτητα~~, ηλεκτρική αγωγιμότητα.
4. Αγρονομικές πληροφορίες
 - α) Πληροφορίες για τη χρήση του προϊόντος, σύμφωνα με τους κανόνες της Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.
 - β) Κύριες και δευτερεύουσες δράσεις καθώς και ο τρόπος και το πεδίο δράσης.
 - γ) Κατάλληλότητα του προϊόντος, ενδεδειγμένες καλλιεργειές και συνθήκες.
 - δ) Δοσολογία και οδηγίες χρήσεως, όπως χρησιμοποιούμενη ποσότητα κατ' είδος καλλιεργειών σχετιζόμενη με τις ανάγκες αυτών σε θρεπτικά στοιχεία και τις ~~εδαφολογματολογικές~~ συνθήκες, συχνότητα και τρόπο χρήσης του.
 - ε) Αποτελεσματικότητα του προϊόντος.

στ) Περιπτώσεις που δεν συνιστάται ή επιτρέπεται η χρήση του προϊόντος.

5. Τεκμηρίωση πληροφοριών

Οι αγρονομικές πληροφορίες της παρ. 4 αυτού του άρθρου πρέπει να επιβεβαιώνονται από:

- α) Μακροχρόνια και καθημερινή πρακτική (εφαρμογή), δήλωση για τον χρόνο χρήσης των λιπασμάτων ή/ και
- β) Επιστημονικά δεδομένα (βιβλιογραφία), ή/ και
- γ) Πειραματικά δεδομένα αρμοδίων Κρατικών Ιδρυμάτων και Φορέων της ημεδαπής ή αντίστοιχα άλλης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτης χώρας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

(¹) Σύμφωνα με το άρθρο 4α της ΚΥΑ αριθμ. 257921/04 (Β 955)

(<https://www.minagric.gr/for-farmer-2/crop-production/lipasmata/928-nomothesiaipasmaton>)

6.3 ΥΑ 50424/21.2.2025 - Κυκλοφορία Λιπασμάτων

(1) Τύποι Λιπασμάτων: Ειδικότερα, σχετικά με την κυκλοφορία λιπασμάτων με την **ΥΑ 50424/21.2.2025** (ΦΕΚ Β' 1074/10.3.2025) ορίστηκε ότι λιπάσματα που πληρούν τους ελάχιστους όρους, τις προϋποθέσεις και τις προδιαγραφές που τίθενται στα παραρτήματά της: I, II, και III μπορούν να κυκλοφορούν στη χώρα για χρήση στη γεωργία ως λιπάσματα τύπου (Λ.Τ.): α) Λ.Τ. (Π I) (Μ I), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα του μέρους I του παραρτήματος I⁴⁰, β) Λ.Τ. (Π I) (Μ II), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα του μέρους II του παραρτήματος I⁴¹, γ) Λ.Τ. (Π II), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα του παραρτήματος II⁴², δ) Λ.Τ. (Π III), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα του

⁴⁰ Α. Ανόργανα λιπάσματα κύριων θρεπτικών συστατικών, απλά (Α.1. Αζωτούχα λιπάσματα, Α.2. Φωσφορικά λιπάσματα, Α.3. Καλιούχα λιπάσματα), Β. Ανόργανα λιπάσματα βασικών θρεπτικών συστατικών, σύνθετα (Β.1. Λιπάσματα ΝΡΚ, Β.2. Λιπάσματα ΝΡ, Β.3. Λιπάσματα ΝΚ, Β.4. Λιπάσματα ΡΚ), Γ. Ανόργανα ρευστά λιπάσματα (Γ.1. Ρευστά λιπάσματα, απλά, Γ.2. Ρευστά λιπάσματα, σύνθετα), Δ. Ανόργανα λιπάσματα δευτερευόντων θρεπτικών συστατικών, Ε. Ανόργανα λιπάσματα θρεπτικών ιχνοστοιχείων [Ε.1. Λιπάσματα με ένα μόνο θρεπτικό ιχνοστοιχείο (Ε.1.1. Βόριο, Ε.1.2. Κοβάλτιο, Ε.1.3. Χαλκός, Ε.1.4. Σίδηρος, Ε.1.5. Μαγγάνιο, Ε.1.6. Μολυβδαίνιο, Ε.1.7. Ψευδάργυρος), Ε.2. Ελάχιστη περιεκτικότητα σε θρεπτικά ιχνοστοιχεία, σε ποσοστό επί τοις εκατό (%) κατά βάρος λιπάσματος· λιπάσματα από μείγματα θρεπτικών ιχνοστοιχείων (Ε.2.1. Ελάχιστη περιεκτικότητα σε θρεπτικά ιχνοστοιχεία σε λιπάσματα από στερεά ή υγρά μείγματα θρεπτικών ιχνοστοιχείων, σε ποσοστό επί τοις εκατό (%) κατά βάρος λιπάσματος, Ε.2.2. Ελάχιστη περιεκτικότητα σε θρεπτικά ιχνοστοιχεία σε λιπάσματα που περιέχουν βασικά ή/και δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά με θρεπτικά ιχνοστοιχεία για εφαρμογή στο έδαφος, σε ποσοστό επί τοις εκατό (%) κατά βάρος λιπάσματος, Ε.2.3. Ελάχιστη περιεκτικότητα σε θρεπτικά ιχνοστοιχεία σε λιπάσματα που περιέχουν κύρια ή/και δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά με θρεπτικά ιχνοστοιχεία για ψεκασμό στα φύλλα (διαφυλλικά), σε ποσοστό επί τοις εκατό (%) κατά βάρος λιπάσματος, Ε.2.4. Λιπάσματα από στερεά ή υγρά μείγματα θρεπτικών ιχνοστοιχείων)], ΣΤ. Ασβεστούχα και/ή μαγνησιούχα βελτιωτικά εδάφους (ΣΤ.1. Φυσικές άσβεστοι, ΣΤ.2. Καυστική άσβεστος και υδράσβεστος φυσικής προέλευσης, ΣΤ.3. Άσβεστοι που λαμβάνονται με βιομηχανικές διεργασίες, ΣΤ.4. Ανάμεικτες άσβεστοι, ΣΤ.5. Μείγματα ασβεστούχων και/ή μαγνησιούχων βελτιωτικών εδάφους με άλλους τύπους λιπασμάτων), Η. ΜΙΓΜΑΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α, Β, Γ και Δ.

⁴¹ Α. ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΛΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ (Α.1. ΑΖΩΤΟΥΧΑ ΣΤΕΡΕΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ, Α.2. ΑΖΩΤΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ, Α.3. ΦΩΣΦΟΡΙΚΑ ΣΤΕΡΕΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ, Α.4. ΦΩΣΦΟΡΙΚΑ ΥΓΡΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ, Α.5. ΚΑΛΙΟΥΧΑ ΣΤΕΡΕΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ, Α.6. ΚΑΛΙΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ), Β. ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΘΡΕΠΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ (Β.1. ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΝΡΚ, Β.2. ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΝΡ, Β.3. ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΝΚ, Β.4. ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΡΚ), Γ. ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΩΝ ΘΡΕΠΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ (Γ.1. Με ένα δευτερεύον θρεπτικό στοιχείο, Γ. 2. Με περισσότερα από ένα δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά), Δ. ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΑΜΙΓΗ ΙΧΝΟΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, Ε. ΜΙΓΜΑΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α, Β, Γ και Δ.

⁴² ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ [Α.1. Φυτικής Προέλευσης (Α. 1.1. Αζωτούχα οργανικά λιπάσματα, Α.1.2. ΝΚ οργανικά λιπάσματα, Α.1.3. ΝΡ οργανικά λιπάσματα, Α.1.4. ΝΡΚ οργανικά λιπάσματα), Α.2. Ζωικής Προέλευσης (Προϊόντα που υπόκεινται στις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα όπως κάθε φορά ισχύει, Α.2.1. Αζωτούχα οργανικά λιπάσματα, Α.2.2. Φωσφορούχα οργανικά λιπάσματα, Α.2.3. ΝΡ οργανικά λιπάσματα, Α.2.4. ΝΡΚ οργανικά λιπάσματα, Α.3. Μεικτά Οργανικά Λιπάσματα (Φυτικής και Ζωικής Προέλευσης)].

παραρτήματος III⁴³, ε) Λ.Τ. (Π IV), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα που περιέχουν και προϊόντα του παραρτήματος IV⁴⁴, στ) Λ.Τ. (Π V), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα που περιέχουν και προϊόντα του παραρτήματος V⁴⁵, ζ) Λ.Τ. (Π VI), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα που περιέχουν και προϊόντα του παραρτήματος VI⁴⁶, η) Λ.Τ. (Π VII), στα οποία περιλαμβάνονται τα λιπάσματα που περιέχουν και προϊόντα του παραρτήματος VII⁴⁷. Τα λιπάσματα και οι ουσίες που περιλαμβάνονται σε αυτά, δεν πρέπει με τη χρήση τους να βλάπτουν τον άνθρωπο, τα ζώα και τα φυτά, να μολύνουν το περιβάλλον και να μειώνουν τη γονιμότητα των εδαφών και την ποιότητα των αγροτικών προϊόντων, σύμφωνα και με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 1565/1985 (άρθρο 2).

(2) Επιμολυντές: Για τα λιπάσματα των παραρτημάτων I, II, III, και τα λιπάσματα που περιέχουν προϊόντα των παραρτημάτων IV, V, VI, και VII της παρούσας, οι επιμολυντές δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις οριακές τιμές όπως ορίζονται ανά κατηγορία στο Παράρτημα I του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009 (άρθρο 3).

(3) Περιθώρια ανοχής: Η δηλούμενη περιεκτικότητα σε θρεπτικά στοιχεία και τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά ενός προϊόντος επιτρέπεται να αποκλίνουν από την πραγματική τιμή μόνο κατά τις ανοχές που ορίζονται κατά περίπτωση. Σκοπός των ανοχών είναι να ληφθούν υπόψη οι αποκλίσεις κατά την παρασκευή, στην αλυσίδα διανομής και κατά τη δειγματοληψία και τις αναλύσεις. Για τα λιπάσματα των Παραρτημάτων I, II, III, και τα λιπάσματα που περιέχουν προϊόντα των παραρτημάτων IV, V, VI, VII της παρούσας, τα περιθώρια ανοχής πρέπει να κυμαίνονται στα επιτρεπτά όρια που προβλέπεται ανά κατηγορία στο μέρος III του παραρτήματος III του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1009. Επισημαίνεται ότι η πραγματική περιεκτικότητα ενός συστατικού, σε ένα προϊόν, για το οποίο καθορίζεται ελάχιστη ή μέγιστη περιεκτικότητα, δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση να

⁴³ ΟΡΓΑΝΟΑΝΟΡΓΑΝΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ: Α.1 Αζωτούχα οργανο-ανόργανα λιπάσματα, Α.2. Φωσφορικά οργανο-ανόργανα λιπάσματα, Α.3. Καλιούχα οργανο-ανόργανα λιπάσματα, Α.4. ΝΡΚ οργανο-ανόργανα λιπάσματα, Α.5. ΝΡ οργανοανόργανα λιπάσματα, Α.6. ΝΚ οργανο-ανόργανα λιπάσματα, Α.7. ΡΚ οργανο-ανόργανα λιπάσματα στερεά και υγρά, Α.8. Εμπλουτισμένα οργανοανόργανα λιπάσματα με δευτερεύοντα θρεπτικά στοιχεία και ιχνοστοιχεία.

⁴⁴ ΑΝΑΣΤΟΛΕΙΣ/ΠΟΛΥΜΕΡΗ /ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΑΠΟΔΕΣΜΕΥΣΗΣ/ΕΠΙΚΑΛΥΜΜΕΝΑ: Α.1. Αναστολείς νιτροποίησης, Α.2. Αναστολείς ουρεάσης, Α.3. Μείγματα Αναστολέων Νιτροποίησης και Ουρεάσης, Β. Πολυμερή/Ελεγχόμενης αποδέσμευσης/επικαλυμμένα.

⁴⁵ ΕΔΑΦΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ, ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΑ: Ηφαιστειακή πέτρα, Βασάλτης, Μπετονίτης, Ηφαιστειακός τόφος (ελαφρόπετρα), Καολίνης, Βερμικουλίτης, Περλίτης, Λιγνίτης, Τύρφη ελών ή Μαύρη τύρφη (σπάγκνουμ), Τύρφη βάλτων - ινώδης ή Ξανθή Τύρφη, Άργιλος, Ζεόλιθος, Λεοναρδίτης, Χουμικό οργανικό βελτιωτικό, Θαλάσσια φύκια και υπολείμματα οστρακοειδών, Φυτοχώματα, Πριονίδι, Ξύλινα ξέσματα, Κομποστοποιημένο υλικό, Πράσινο κομπόστ, Φλοιός (Κομποστοποιημένος ή ωριμασμένος), Κομπόστα κοπριάς, Κομπόστ γαιοσκωλήκων, Ατταπουλγίτης.

⁴⁶ ΥΛΙΚΑ ΑΣΒΕΣΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΞΙΝΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ: 1. Υλικά ασβέστωσης και οξίνισης του εδάφους, 2. Ρυθμιστικά του pH του εδάφους (2.1. Θειούχα υλικά μετάπλασης αλκαλιωμένων και αλκαλικών εδαφών, 2.2. Ασβεστούχα υλικά (ασβεστίου, ή μαγνησίου) μετάπλασης όξινων εδαφών).

⁴⁷ ΒΙΟΔΙΕΓΕΡΤΕΣ ΦΥΤΩΝ: ΒΙΟΔΙΕΓΕΡΤΕΣ ΦΥΤΩΝ (ΟΥΣΙΕΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ).

υπολείπεται της ελάχιστης περιεκτικότητας ή να υπερβαίνει τη μέγιστη περιεκτικότητα. Οι επιτρεπόμενες ανοχές στις δηλούμενες παραμέτρους μπορεί να είναι θετικές και αρνητικές τιμές (άρθρο 4).

(4) Κυκλοφορία προϊόντων που δεν θεωρούνται λιπάσματα: Τα προϊόντα που δεν θεωρούνται λιπάσματα και αναφέρονται στα Παραρτήματα IV, V, VI, VII της παρούσας, επιτρέπεται να τίθενται σε κυκλοφορία με σκοπό την εμπορία και τη χρήση τους στη γεωργία υπό τον όρο ότι χαρακτηρίζονται, αναφέρουν στοιχεία ταυτότητας του προϊόντος και επισημαίνονται ως ακολούθως: α) Χαρακτηρισμός - στοιχεία ταυτότητας των προϊόντων: αα) Αναστολείς: Ονομασία τύπου και σύνθεση του αναστολέα, η περιεκτικότητά του σε ποσοστό επί τοις εκατό κατά μάζα ή όγκο, οδηγίες χρήσης, πληροφορίες σχετικά με τους τύπους λιπασμάτων με τα οποία μπορεί να αναμειγνύεται, η ελάχιστη και η μέγιστη συνιστώμενη συγκέντρωση ανασταλτικών ουσιών όταν αναμειγνύονται με λίπασμα πριν από τη χρήση του όπως αναφέρονται στο Παράρτημα IV της παρούσας. αβ) Εδαφοβελτιωτικά: Είδος, σύνθεση, προέλευση πρώτων υλών, κατάλληλη (ορθή) χρήση κατ' είδος εδάφους και φυτών, δοσολογία όπως αναφέρονται στο Παράρτημα V της παρούσας. αγ) Υποστρώματα καλλιεργειών: Είδος, σύνθεση, κύρια συστατικά και προέλευση πρώτων υλών, κατάλληλη (ορθή) χρήση κατ' είδος φυτών, pH, ηλεκτρική αγωγιμότητα όπως αναφέρονται στο Παράρτημα V της παρούσας. Ειδικότερα για την τύρφη απαιτείται: Είδος, βαθμός αποσύνθεσης (Von Post), περιεκτικότητα σε οργανική ουσία, απορροφητική ικανότητα σε νερό, υγρασία, χρώμα, pH, ηλεκτρική αγωγιμότητα, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα V της παρούσας. αδ) Υλικά ασβέστωσης και οξίνισης εδαφών: Είδος, σύνθεση, κύρια συστατικά και προέλευση πρώτων υλών, τιμή εξουδετέρωσης, κοκκομετρική τιμή, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα VI της παρούσας. αε) Βιοδιεγέρτες, ουσίες βοηθητικές της ανάπτυξης των φυτών: Είδος, σύνθεση, κατάλληλη (ορθή) χρήση κατ' είδος εδάφους και φυτού, δοσολογία, εποχή χρήσης όπως αναφέρονται στο Παράρτημα VII της παρούσας. αστ) Διοξειδίο του άνθρακα (CO₂): Προέλευση (πρώτη ύλη), κατάλληλη (ορθή) χρήση, τρόπος και χρόνος χρήσης. β) Επισήμανση: Κατά την κυκλοφορία στη χώρα των ανωτέρω προϊόντων πρέπει επί των συσκευασιών ή των συρραμμένων επί των συσκευασιών ετικετών, να αναγράφονται υποχρεωτικά οι παρακάτω ενδείξεις: βα) Το εμπορικό όνομα της επιχείρησης, ββ) Το εμπορικό όνομα του προϊόντος, βγ) Το είδος και η σύνθεση του προϊόντος, βδ) Το pH και η ηλεκτρική αγωγιμότητα όπου απαιτείται, βε) Η περιεκτικότητα σε οργανική ουσία, ο βαθμός αποσύνθεσης, όπου απαιτείται, βστ) Το καθαρό ή μικτό βάρος σε χιλιόγραμμα ή του όγκου σε λίτρα ή κυβικά εκατοστά. Οι λοιπές πληροφορίες, που καθορίζονται στην περ. α) της παρ. 1 και δεν αναφέρονται στην περ. β', της παρ. 1 μπορεί να αναγράφονται, είτε επί των συσκευασιών ή των ετικετών, είτε επί των συνοδευτικών εγγράφων των προϊόντων (άρθρο 5).

(5) Υποχρεώσεις επιχειρήσεων: Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που θέτει σε κυκλοφορία προϊόντα που δεν θεωρούνται λιπάσματα, με σκοπό τη χρήση τους στη γεωργία θα πρέπει: α) Να κατέχει άδεια λειτουργίας της μονάδος παραγωγής. β) Να τηρεί τις ισχύουσες κάθε φορά ενωσιακές και εθνικές διατάξεις ανάλογα με την προέλευσή τους (φυτική ή ζωική), όπου απαιτείται. γ) Να γνωστοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της επιχείρησης και να χορηγεί στατιστικά στοιχεία παραγωγής και διάθεσης προϊόντων του στο

Τμήμα Λιπασμάτων και Εδαφολογίας της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 6).

6.4 ΚΥΑ 1629/275472/2022 - Λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών

(1) Γενικά: Με την ΚΥΑ 1629/275472/20.9.2022 (ΦΕΚ Β' 4979/23.9.2022) «Ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών» καθορίστηκαν ζητήματα σχετικά με τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών και συγκεκριμένα καθορίστηκαν οι απαιτήσεις και οι τεχνικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα λιπάσματα του Παραρτήματος Ι της απόφασης αυτής που θα φέρουν τη σήμανση «λίπασμα παλαιών προδιαγραφών», τα οποία παράγονται ή/και κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά **έως 15.12.2022** το αργότερο, ο κατάλογος των τύπων λιπασμάτων με σήμανση «λίπασμα παλαιών προδιαγραφών», τα ανεκτά όρια διακύμανσης, οι ανώτατες οριακές τιμές επιμολυντών, οι μέθοδοι δειγματοληψίας και ανάλυσης αυτών. Η απόφαση δεν εφαρμόζεται σε απλά ή σύνθετα στερεά λιπάσματα νιτρικού αμμωνίου υψηλής περιεκτικότητας σε άζωτο σε ποσοστό άνω του 28% κατά μάζα σε σχέση με το νιτρικό αμμώνιο που περιέχεται στο λίπασμα (άρθρο 1).

(2) Ορισμοί: Ως «**ανόργανο λίπασμα**» νοείται εκείνο στο οποίο τα δηλούμενα θρεπτικά συστατικά περιέχονται υπό ανόργανη μορφή, που λαμβάνεται με εκχύλιση ή με φυσικές ή/και χημικές διεργασίες. Το ασβεστοκυαναμίδιο, η ουρία και τα προϊόντα συμπύκνωσης και συνδυασμού αυτής καθώς και τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών που περιέχουν θρεπτικά ιχνοστοιχεία υπό μορφή χηλικού ή άλλου συμπλόκου, μπορούν να θεωρούνται, κατά συνθήκη, ως ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών. Ως «θρεπτικό ιχνοστοιχείο υπό μορφή χηλικού συμπλόκου» νοείται το θρεπτικό ιχνοστοιχείο συνδεδεμένο με ένα από τα οργανικά μόρια που απαριθμούνται στο τμήμα Ε.3.1 του Παραρτήματος Ι της απόφασης αυτής. Ως «θρεπτικό ιχνοστοιχείο υπό μορφή συμπλόκου» νοείται το θρεπτικό ιχνοστοιχείο συνδεδεμένο με ένα από τα μόρια που απαριθμούνται στο τμήμα Ε.3.2 του Παραρτήματος Ι. «Απλό λίπασμα» καλείται το αζωτούχο, φωσφορικό ή καλιούχο λίπασμα, με δηλωτέα περιεκτικότητα σε ένα μόνο από τα βασικά θρεπτικά συστατικά, ενώ ως «σύνθετο λίπασμα» καλείται εκείνο που λαμβάνεται χημικώς ή με ανάμειξη ή με συνδυασμό των δύο, με δηλωτέα περιεκτικότητα σε δύο τουλάχιστον από τα κύρια θρεπτικά συστατικά. Ως «σύμπλοκο λίπασμα» καλείται το σύνθετο λίπασμα που είναι προϊόν χημικής αντίδρασης, διάλυσης ή, σε στερεά κατάσταση, κοκκοποίησης, με δηλωτέα περιεκτικότητα σε δύο τουλάχιστον από τα κύρια θρεπτικά συστατικά. Στη στερεά του κατάσταση, ο κάθε κόκκος περιέχει όλα τα θρεπτικά συστατικά στη δηλούμενη σύνθεση. «Σύμμεικτο λιπασμάτων» αποκαλείται το λίπασμα που λαμβάνεται με ξηρή ανάμειξη διαφόρων λιπασμάτων χωρίς χημική αντίδραση. Ως «διαφυλλικό λίπασμα» νοείται το λίπασμα για εφαρμογή στο φύλλωμα μιας καλλιέργειας, μέσω του οποίου γίνεται και η πρόσληψη των θρεπτικών συστατικών. Ως «υγρό λίπασμα» το λίπασμα σε μορφή αιωρήματος ή διαλύματος, ως «λίπασμα σε μορφή διαλύματος» το υγρό λίπασμα απαλλαγμένο από στερεά σωματίδια και ως «λίπασμα σε μορφή αιωρήματος» το λίπασμα δύο φάσεων, στο οποίο στερεά σωματίδια αιωρούνται μέσα στην υγρή φάση. «Ανοχή» καλείται η επιτρεπόμενη απόκλιση της μετρούμενης περιεκτικότητας σε ένα θρεπτικό συστατικό από την δηλούμενη περιεκτικότητα κ.ά. (άρθρο 2).

(3) Λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών: Επιτρέπεται, χωρίς επιμέρους αδειοδότηση από την ΤΕΓΕΛ, η κυκλοφορία στην ελληνική αγορά κάθε τύπου λιπάσματος, το οποίο ανήκει σε έναν από τους τύπους των λιπασμάτων του Παραρτήματος Ι της απόφασης αυτής και το οποίο πληροί τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση και φέρει σήμανση «Λίπασμα παλαιών προδιαγραφών», με την επιφύλαξη των διατάξεων των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (άρθρο 3).

(4) Υπεύθυνος συμμόρφωσης: Ο παρασκευαστής πρέπει να είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, είναι δε υπεύθυνος για τη συμμόρφωση του λιπάσματος προς τις διατάξεις της παρούσας απόφασης. Σε περίπτωση που ο παρασκευαστής δεν είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, τότε υπεύθυνος για την συμμόρφωση του προϊόντος είναι το πρώτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο στην αλυσίδα εφοδιασμού στην ελληνική αγορά (άρθρο 4).

(5) Ενδείξεις περιεκτικότητας: Επιτρέπεται, προς εκπλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 8, η αναγραφή της περιεκτικότητας σε άζωτο, φωσφόρο και κάλιο των λιπασμάτων που διατίθενται στην αγορά να εκφράζεται ως εξής: α) άζωτο αποκλειστικά σε στοιχειακή μορφή (N) και είτε β) φώσφορος και κάλιο αποκλειστικά σε στοιχειακή μορφή (P, K) ή γ) φώσφορος και κάλιο αποκλειστικά υπό μορφή οξειδίων (P_2O_5 , K_2O) ή δ) φώσφορος και κάλιο υπό τις δύο μορφές, στοιχειακή και οξειδίων, ταυτόχρονα. Όταν επιλέγεται η αναγραφή της περιεκτικότητας σε φώσφορο και κάλιο σε στοιχειακή μορφή, όλες οι υπό μορφή οξειδίων αναφορές που περιέχονται στα Παραρτήματα, νοούνται ως αναφορές σε στοιχειακή μορφή, για δε τη μετατροπή και τον υπολογισμό χρησιμοποιούνται οι παρακάτω συντελεστές: i) φώσφορος (P) = πεντοξείδιο του φωσφόρου (P_2O_5) x 0,436, ii) κάλιο (K) = οξείδιο του καλίου (K_2O) x 0,830. Επιτρέπεται η σε ασβέστιο, μαγνήσιο, νάτριο και θείο περιεκτικότητα των λιπασμάτων με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά και, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 17, των λιπασμάτων με κύρια θρεπτικά συστατικά που διατίθενται στην αγορά τους να εκφράζεται: α) υπό μορφή οξειδίων (CaO , MgO , Na_2O , SO_3), ή β) σε στοιχειακή μορφή (Ca, Mg, Na, S), ή γ) και με τις δύο μορφές (άρθρο 5).

Για να μετατραπεί η περιεκτικότητα σε οξείδιο του ασβεστίου, οξείδιο του μαγνησίου, οξείδιο του νατρίου και τριοξείδιο του θείου σε περιεκτικότητα σε ασβέστιο, μαγνήσιο, νάτριο και θείο αντιστοίχως, χρησιμοποιούνται οι παρακάτω συντελεστές: i) ασβέστιο (Ca) = οξείδιο του ασβεστίου (CaO) x 0,715, ii) μαγνήσιο (Mg) = οξείδιο του μαγνησίου (MgO) x 0,603, iii) νάτριο (Na) = οξείδιο του νατρίου (Na_2O) x 0,742, iv) θείο (S) = τριοξείδιο του θείου (SO_3) x 0,400. Όταν υπολογίζεται η περιεκτικότητα σε οξείδιο ή σε στοιχείο, το αποτέλεσμα που προκύπτει στρογγυλοποιείται προς το πλησιέστερο δεκαδικό ψηφίο για τη δήλωση. Επιτρέπεται η διάθεση στην αγορά ενός λιπάσματος παλαιών προδιαγραφών που περιλαμβάνει επισήμανση και στις δύο μορφές που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2. Η περιεκτικότητα των λιπασμάτων παλαιών προδιαγραφών που ανήκουν στους τύπους λιπασμάτων των τμημάτων Α, Β, Γ και Δ του Παραρτήματος Ι σε ένα ή περισσότερα από τα θρεπτικά ιχνοστοιχεία βόριο, κοβάλτιο, χαλκό, σίδηρο, μαγγάνιο, μολυβδαίνιο ή ψευδάργυρο, πρέπει να δηλώνεται εφόσον

πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις: α) τα θρεπτικά ιχνοστοιχεία προστίθενται τουλάχιστον με τις κατώτατες περιεκτικότητες όπως προσδιορίζονται στα τμήματα E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I, β) το λίπασμα παλαιών προδιαγραφών εξακολουθεί να πληροί τις απαιτήσεις των τμημάτων A, B, Γ και Δ του Παραρτήματος I. Επιτρέπεται, όταν τα θρεπτικά ιχνοστοιχεία είναι τα κανονικά συστατικά των πρώτων υλών που προορίζονται για την παροχή των κύριων (N, P, K) και των δευτερευόντων (Ca, Mg, Na, S) θρεπτικών συστατικών, να δηλώνονται προαιρετικά, υπό τον όρο ότι αυτά τα θρεπτικά ιχνοστοιχεία απαντώνται τουλάχιστον στις κατώτατες περιεκτικότητες που προσδιορίζονται στα τμήματα E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I (άρθρο 5).

Η περιεκτικότητα σε θρεπτικά ιχνοστοιχεία δηλώνεται ως εξής: α) για τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών που ανήκουν στους τύπους λιπασμάτων του τμήματος E.1 του Παραρτήματος I, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της στήλης 6 του τμήματος αυτού, β) για τα μείγματα λιπασμάτων του σημείου α), τα οποία περιέχουν δύο τουλάχιστον διαφορετικά θρεπτικά ιχνοστοιχεία και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του τμήματος E.2.1 του Παραρτήματος I, και για τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών που ανήκουν στους τύπους λιπασμάτων των τμημάτων A, B, Γ και Δ του Παραρτήματος I, με αναγραφή: i) της συνολικής περιεκτικότητας, ως ποσοστού (%) επί της μάζας του λιπάσματος· ii) του υδατοδιαλυτού περιεχομένου, ως ποσοστού επί της μάζας του λιπάσματος, όταν το διαλυτό περιεχόμενο είναι το ήμισυ τουλάχιστον του συνολικού. Όταν ένα θρεπτικό ιχνοστοιχείο μικροσυστατικό είναι πλήρως υδατοδιαλυτό, δηλώνεται μόνο το υδατοδιαλυτό περιεχόμενο. Όταν ένα θρεπτικό ιχνοστοιχείο συνδέεται χημικώς με οργανικό μόριο, η περιεκτικότητα του θρεπτικού ιχνοστοιχείου στο λίπασμα παλαιών προδιαγραφών δηλώνεται αμέσως μετά το υδατοδιαλυτό περιεχόμενο ως ποσοστό (%) επί της μάζας του προϊόντος, με την ένδειξη «σχηματίζει χηλικό σύμπλοκο με...» ή «σχηματίζει σύμπλοκο με...» και με αναφορά του ονόματος του οργανικού μορίου όπως απαντά στο τμήμα E.3 του Παραρτήματος I. Το όνομα του οργανικού μορίου μπορεί να αντικατασταθεί με βραχυγραφία (άρθρο 5).

(6) Αναγνωριστικές ενδείξεις: Οι παρασκευαστές λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα, ώστε στα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών της παρούσας απόφασης να αναγράφονται οι αναγνωριστικές ενδείξεις που απαριθμούνται στο άρθρο 8. Το λίπασμα παλαιών προδιαγραφών διατίθεται συσκευασμένο και οι αναγνωριστικές ενδείξεις αυτών αναγράφονται στη συσκευασία ή σε προσαρτημένη ετικέτα. Οι πρώτες ύλες των λιπασμάτων μπορούν να διακινούνται χύμα και οι αναγνωριστικές ενδείξεις αυτών πρέπει να αναγράφονται στα συνοδευτικά έγγραφα (άρθρο 6).

(7) Ιχνηλασιμότητα: Ο παρασκευαστής, για να εξασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα των λιπασμάτων με σήμανση «λίπασμα παλαιών προδιαγραφών» που διατίθενται στην ελληνική αγορά, τηρεί αρχεία της προέλευσης των λιπασμάτων. Τα αρχεία τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών για έλεγχο για όσο διάστημα διατίθεται το λίπασμα με σήμανση «λίπασμα παλαιών προδιαγραφών» στην ελληνική αγορά, καθώς και για επιπλέον διάστημα δέκα ετών αφότου ο παρασκευαστής παύσει να το θέτει σε κυκλοφορία στην ελληνική αγορά (άρθρο 7).

(8) Λοιπές ενδείξεις: Με την επιφύλαξη άλλων κείμενων διατάξεων, οι συσκευασίες, οι ετικέτες και τα συνοδευτικά έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 6 φέρουν τις εξής ενδείξεις: α) Υποχρεωτικές αναγνωριστικές ενδείξεις: αα) η ένδειξη «Λίπασμα παλαιών προδιαγραφών» με κεφαλαία ή μικτά γράμματα ή «Λίπασμα Π.Π.», αβ) εφόσον υπάρχει, η ονομασία του τύπου του λιπάσματος, σύμφωνα με το παράρτημα I, αγ) προκειμένου για σύμμεικτα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών, ο χαρακτηρισμός «σύμμεικτο» επιπλέον της ονομασίας του τύπου, αδ) οι πρόσθετες ενδείξεις που ορίζονται στα άρθρα 18, 20 ή 22, αε) τα θρεπτικά συστατικά αναγράφονται με το όνομα και το κατάλληλο χημικό σύμβολο π.χ. άζωτο (N), φώσφορος (P), πεντοξείδιο του φωσφόρου (P_2O_5), κάλιο (K), οξείδιο του καλίου (K_2O), ασβέστιο (Ca), οξείδιο του ασβεστίου (CaO), μαγνήσιο (Mg), οξείδιο του μαγνησίου (MgO), νάτριο (Na), οξείδιο του νατρίου (Na_2O), θείο (S), τριοξείδιο του θείου (SO_3), βόριο (B), χαλκός (Cu), κοβάλτιο (Co), σίδηρος (Fe), μαγγάνιο (Mn), μολυβδαίνιο (Mo), ψευδάργυρος (Zn), αστ) εάν το λίπασμα παλαιών προδιαγραφών περιέχει θρεπτικά ιχνοστοιχεία εκ των οποίων μερικά ή όλα συνδέονται χημικώς με οργανικό μόριο, η ονομασία του θρεπτικού ιχνοστοιχείου συνοδεύεται από έναν εκ των δύο χαρακτηρισμών που ακολουθούν: i) «σχηματίζει χηλικό σύμπλοκο με...» (ονομασία του χηλικού παράγοντα ή βραχυγραφία αυτού όπως αναφέρεται στο τμήμα E.3.1 του Παραρτήματος I)· ii) «σχηματίζει σύμπλοκο με...» (ονομασία του συμπλεκτικού παράγοντα όπως αναφέρεται στο τμήμα E.3.2 του Παραρτήματος I), αζ) τα θρεπτικά ιχνοστοιχεία που περιέχονται στο λίπασμα παλαιών προδιαγραφών, απαριθμούμενα με την αλφαβητική σειρά των χημικών τους συμβόλων: B, Co, Cu, Fe, Mn, Mo, Zn, αη. οι ειδικές οδηγίες χρήσης για τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στα τμήματα E.1 και E.2 του Παραρτήματος I, αθ) οι ποσότητες των υγρών λιπασμάτων, εκφραζόμενες σε μάζα. Η αναγραφή των ποσοτήτων υγρών λιπασμάτων σε όγκο ή σε μάζα προς όγκο (χιλιόγραμμα ανά εκατόλιτρο ή γραμμάρια ανά λίτρο) είναι προαιρετική, αι) καθαρή ή μικτή μάζα, και, προαιρετικά, όγκος προκειμένου για υγρά λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών. Όταν δίδεται η μικτή μάζα, σημειώνεται παραπλεύρως και το απόβαρο, αια) η ονομασία ή η εταιρική επωνυμία και η διεύθυνση του παρασκευαστή ή/και του πρώτου φυσικού ή νομικού προσώπου στην αλυσίδα εφοδιασμού στην ελληνική αγορά. αιβ) Μέχρι την 15/12/2022 θα προβλεφθεί η χρονική προθεσμία εντός της οποίας οι παρασκευαστές θα διασφαλίσουν ότι η συσκευασία κάθε λιπάσματος παλαιών προδιαγραφών που έχουν θέσει σε κυκλοφορία, φέρει κωδικό παρτίδας ή την ημερομηνία συσκευασίας που να επιτρέπει την ιχνηλασιμότητα του προϊόντος. β) Προαιρετικές αναγνωριστικές ενδείξεις, βα) οι απαριθμούμενες στο παράρτημα I, ββ) οδηγίες σχετικά με την αποθήκευση και το χειρισμό του λιπάσματος. βγ) ενδείξεις σχετικές με τις δόσεις και τους όρους χρήσης του λιπάσματος ανάλογα με το έδαφος και το είδος της καλλιέργειας, βδ) το σήμα του παρασκευαστή και η εμπορική περιγραφή του προϊόντος (άρθρο 8).

Οι ενδείξεις που αναφέρονται στο στοιχείο β) δεν πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με τις αναφερόμενες στο στοιχείο α), πρέπει δε να διαχωρίζονται σαφώς από αυτές. Όλες οι ενδείξεις της παρ. 1 πρέπει να διαχωρίζονται σαφώς από κάθε άλλη πληροφορία που αναγράφεται στη συσκευασία, τις ετικέτες και τα συνοδευτικά έγγραφα. Τα υγρά λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον εφόσον ο παρασκευαστής παρέχει κατάλληλες πρόσθετες οδηγίες, ιδίως όσον αφορά

τη θερμοκρασία αποθήκευσης και την πρόληψη ατυχημάτων κατά την αποθήκευση (άρθρο 8).

(9) Επισήμανση: Οι ετικέτες ή οι ενδείξεις που αναγράφονται στη συσκευασία και περιέχουν τις λεπτομερείς πληροφορίες του άρθρου 8 τοποθετούνται σε εμφανή θέση. Οι ετικέτες πρέπει να είναι στερεωμένες στη συσκευασία ή στο σύστημα που χρησιμοποιείται για το κλείσιμο της συσκευασίας. Εάν το σύστημα αυτό αποτελείται από σφραγίδα, η σφραγίδα αυτή πρέπει να φέρει το όνομα ή το σήμα του παρασκευαστή. Οι ενδείξεις της παρ. 1 πρέπει να είναι και να παραμένουν ανεξίτηλες και ευανάγνωστες. Οι πρώτες ύλες των λιπασμάτων που διακινούνται χύμα πρέπει να συνοδεύονται από αντίγραφα των εγγράφων που περιέχουν τις αναγνωριστικές ενδείξεις, στα οποία να υπάρχει πρόσβαση για τις ανάγκες της επιθεώρησης (άρθρο 9).

(10) Γλώσσα: Η ετικέτα, οι επί της συσκευασίας ενδείξεις και τα συνοδευτικά έγγραφα πρέπει να είναι συντεταγμένα υποχρεωτικά τουλάχιστον στην ελληνική γλώσσα (άρθρο 10).

(11) Συσκευασία: Τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών της παρούσας απόφασης διακινούνται συσκευασμένα. Για τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών της παρούσας απόφασης, το κλείσιμο της συσκευασίας πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ή μέσο ώστε, μετά το άνοιγμα, το κλείσιμο, η σφραγίδα ή και η ίδια η συσκευασία να καταστρέφονται ανεπανόρθωτα. Επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σάκοι με βαλβίδες (άρθρο 11).

(12) Περιθώρια ανοχής: Το περιεχόμενο των λιπασμάτων της παρούσας απόφασης σε θρεπτικά συστατικά πρέπει να συμφωνεί με τα περιθώρια ανοχής του Παραρτήματος II Α, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις διακυμάνσεις της παρασκευής, της δειγματοληψίας και των αναλύσεων. Ο παρασκευαστής δεν πρέπει να εκμεταλλεύεται συστηματικά τα περιθώρια ανοχής του Παραρτήματος ΙΙΑ. Δεν επιτρέπονται ανοχές για τις ανώτατες και κατώτατες τιμές περιεκτικότητας του Παραρτήματος Ι (άρθρο 12).

(13) Ανώτατες οριακές τιμές επιμολυντών: Οι τιμές των επιμολυντών στα «λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών» δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις οριακές τιμές του Παραρτήματος ΙΙΒ (άρθρο 13).

(14) Απαιτήσεις για τα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών: Ένας τύπος λιπάσματος περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι μόνον εάν: α) παρέχει θρεπτικά συστατικά με αποτελεσματικό τρόπο, β) προβλέπονται γι' αυτόν κατάλληλες μέθοδοι δειγματοληψίας, ανάλυσης και, εφόσον απαιτείται, δοκιμής, γ) υπό κανονικές συνθήκες χρήσης, δεν βλάπτει την υγεία των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών, ούτε το περιβάλλον (άρθρο 14).

(15) Πεδίο εφαρμογής για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά: Η παρούσα απόφαση ισχύει για τα στερεά ή υγρά, απλά ή σύνθετα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά, συμπεριλαμβανομένων όσων περιέχουν δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά ή/και θρεπτικά ιχνοστοιχεία, με την κατώτατη περιεκτικότητα θρεπτικών συστατικών που προβλέπεται στα τμήματα Α, Β, Γ, Ε.2.2 ή Ε.2.3 του Παραρτήματος Ι. Στο Παράρτημα Ι

συμπεριλαμβάνονται και τα προϊόντα με βάση το νιτρικό αμμώνιο τα οποία παρασκευάζονται για να χρησιμοποιηθούν ως λιπάσματα σύνθετα και περιέχουν άζωτο σε ποσοστό χαμηλότερο από 28% επί της μάζας σε σχέση με το νιτρικό αμμώνιο (άρθρο 15).

(16) Δήλωση δευτερευόντων θρεπτικών συστατικών σε λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά: Η περιεκτικότητα σε ασβέστιο, μαγνήσιο, νάτριο και θείο ως δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά των λιπασμάτων της παρούσας απόφασης που ανήκουν στους τύπους λιπασμάτων που απαριθμούνται στα τμήματα Α, Β και Γ του Παραρτήματος Ι μπορεί να δηλώνεται, εφόσον η περιεκτικότητα στα στοιχεία αυτά ανέρχεται τουλάχιστον στα παρακάτω ποσοστά: α) 2% οξείδιο του ασβεστίου (CaO), δηλαδή 1,4% Ca, β) 2% οξείδιο του μαγνησίου (MgO), δηλαδή 1,2% Mg, γ) 3% οξείδιο του νατρίου (Na₂O), δηλαδή 2,2% Na, δ) 5% τριοξείδιο του θείου (SO₃), δηλαδή 2% S. Στην περίπτωση αυτή, στην περιγραφή του τύπου λιπάσματος προστίθενται οι πρόσθετες ενδείξεις που προβλέπονται στο σημείο ii) της παρ. 2 του άρθρου 18 (άρθρο 16).

(17) Ασβέστιο, μαγνήσιο, νάτριο και θείο: Η περιεκτικότητα των απαριθμούμενων στα τμήματα Α, Β, και Γ του Παραρτήματος Ι λιπασμάτων σε μαγνήσιο, νάτριο και θείο εκφράζεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους: α) ολική περιεκτικότητα, ως ποσοστό (%) επί της μάζας του λιπάσματος· β) ολική περιεκτικότητα και περιεκτικότητα σε υδατοδιαλυτό περιεχόμενο, ως ποσοστό % επί της μάζας του λιπάσματος όταν η περιεκτικότητα σε υδατοδιαλυτό περιεχόμενο ανέρχεται στο ένα τέταρτο τουλάχιστον της ολικής περιεκτικότητας· γ) όταν ένα στοιχείο είναι πλήρως υδατοδιαλυτό, δηλώνεται μόνο η περιεκτικότητα σε υδατοδιαλυτό περιεχόμενο, ως ποσοστό (%) επί της μάζας. Η περιεκτικότητα σε ασβέστιο δηλώνεται μόνον εάν είναι υδατοδιαλυτό, οπότε εκφράζεται ως ποσοστό (%) επί της μάζας του λιπάσματος, εκτός εάν το παράρτημα Ι ορίζει διαφορετικά (άρθρο 17).

(18) Αναγνωριστικές ενδείξεις για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά: Πέραν των υποχρεωτικών αναγνωριστικών ενδείξεων που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 8 σημείο α), στα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με κύρια θρεπτικά συστατικά αναγράφονται και οι ενδείξεις του παρόντος άρθρου. Στα σύνθετα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών, μετά την ένδειξη του τύπου, προστίθενται τα εξής: i) τα χημικά σύμβολα των δηλούμενων δευτερευόντων θρεπτικών συστατικών, εντός παρενθέσεων και μετά τα σύμβολα των κύριων θρεπτικών συστατικών· ii) οι αριθμοί που υποδηλώνουν την περιεκτικότητα σε κύρια θρεπτικά συστατικά. Η περιεκτικότητα σε δηλούμενα δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά αναγράφεται εντός παρενθέσεων μετά την περιεκτικότητα σε κύρια θρεπτικά συστατικά. Η ονομασία του τύπου του λιπάσματος μπορεί να συνοδεύεται μόνο από τους αριθμούς που υποδηλώνουν την περιεκτικότητα σε κύρια και δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά. Εφόσον δηλώνονται θρεπτικά ιχνοστοιχεία, αναγράφεται η ένδειξη «με θρεπτικά ιχνοστοιχεία», ή η πρόθεση «με» συνοδευόμενη από το ή τα ονόματα των περιεχόμενων θρεπτικών ιχνοστοιχείων και από τα χημικά τους σύμβολα. Η δηλούμενη περιεκτικότητα σε βασικά και δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά δίδεται ως ποσοστό επί της μάζας σε ακέραιο αριθμό ή, εφόσον κρίνεται αναγκαίο,

μέχρις ενός δεκαδικού ψηφίου, εφόσον υπάρχει κατάλληλη μέθοδος ανάλυσης. Στα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών που περιέχουν περισσότερα από ένα δηλούμενα θρεπτικά συστατικά, η σειρά αναγραφής των μεν βασικών θρεπτικών συστατικών είναι N, P₂O₅ ή/και P, K₂O ή/και K, των δε δευτερευόντων θρεπτικών συστατικών CaO ή/και Ca, MgO ή/και Mg, Na₂O ή/και Na, SO₃ ή/και S. Η δηλούμενη περιεκτικότητα σε κάθε θρεπτικό ιχνοστοιχείο πρέπει να συνοδεύεται με το όνομα και το σύμβολό του, και να αναγράφεται ως ποσοστό (%) επί της μάζας κατά τα οριζόμενα στα Τμήματα E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I και σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαλυτότητες. Οι μορφές και η διαλυτότητα των θρεπτικών συστατικών εκφράζονται επίσης ως ποσοστό (%) επί της μάζας του λιπάσματος, εκτός εάν στο παράρτημα I προβλέπεται ρητώς άλλος τρόπος έκφρασης. Σημειώνεται με ένα δεκαδικό ψηφίο, εκτός εάν πρόκειται για θρεπτικά ιχνοστοιχεία, οπότε ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στα τμήματα E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I (άρθρο 18).

(19) Πεδίο εφαρμογής για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά: Η παρούσα απόφαση ισχύει και για τα στερεά ή υγρά ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά, συμπεριλαμβανομένων όσων περιέχουν θρεπτικά ιχνοστοιχεία, με την κατώτατη περιεκτικότητα που προβλέπεται στα τμήματα Δ, E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I (άρθρο 19).

(20) Αναγνωριστικές ενδείξεις για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά: Πέραν των υποχρεωτικών αναγνωριστικών ενδείξεων που αναφέρονται στο στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 8 στα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά αναγράφονται και οι ενδείξεις του παρόντος άρθρου. Εάν υπάρχουν δηλωμένα θρεπτικά ιχνοστοιχεία, η ένδειξη «με θρεπτικά ιχνοστοιχεία», ή η πρόθεση «με» συνοδεύομενη από το ή τα ονόματα των περιεχομένων θρεπτικών ιχνοστοιχείων και από τα χημικά τους σύμβολα. Η δηλούμενη περιεκτικότητα σε δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά δίδεται ως ποσοστό (%) επί της μάζας σε ακέραιο αριθμό ή, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, μέχρις ενός δεκαδικού ψηφίου, εφόσον υπάρχει κατάλληλη μέθοδος ανάλυσης. Όταν αναφέρονται περισσότερα από ένα δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά, ακολουθείται η εξής σειρά: CaO ή/και Ca, MgO ή/και Mg, Na₂O ή/και Na, SO₃ ή/και S. Η δηλούμενη περιεκτικότητα σε κάθε θρεπτικό μικροστοιχείο πρέπει να συνοδεύεται με το όνομα και το σύμβολό του και να αναγράφεται ως ποσοστό (%) επί της μάζας, κατά τα οριζόμενα στα τμήματα E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I και σύμφωνα με τη διαλυτότητα. Οι μορφές και η διαλυτότητα των θρεπτικών συστατικών εκφράζονται επίσης ως ποσοστό (%) επί της μάζας του λιπάσματος, εκτός εάν στο παράρτημα I προβλέπεται ρητώς άλλος τρόπος αναγραφής. Σημειώνεται ένα δεκαδικό ψηφίο, εκτός εάν πρόκειται για θρεπτικά ιχνοστοιχεία, οπότε ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στα τμήματα E.2.2 και E.2.3 του Παραρτήματος I. Η περιεκτικότητα σε ασβέστιο δηλώνεται μόνον εάν πρόκειται για υδατοδιαλυτό ασβέστιο, εκφραζόμενη ως ποσοστό (%) επί της μάζας του λιπάσματος, εκτός εάν το παράρτημα I ορίζει άλλως (άρθρο 20).

(21) Πεδίο εφαρμογής για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με θρεπτικά μικροσυστατικά - ιχνοστοιχεία: Η παρούσα απόφαση ισχύει για τα στερεά ή υγρά ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με θρεπτικά ιχνοστοιχεία, με την κατώτατη περιεκτικότητα σε θρεπτικά συστατικά που προβλέπεται στα τμήματα E.1 και E.2.1 του Παραρτήματος I (άρθρο 21).

(22) Αναγνωριστικές ενδείξεις για τα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με θρεπτικά μικροσυστατικά - ιχνοστοιχεία: Πέραν των υποχρεωτικών αναγνωριστικών ενδείξεων που αναφέρονται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 8, στα ανόργανα λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών με θρεπτικά μικροσυστατικά - ιχνοστοιχεία αναγράφονται και οι ενδείξεις του παρόντος άρθρου. Εάν το λίπασμα παλαιών προδιαγραφών περιέχει περισσότερα του ενός θρεπτικά ιχνοστοιχεία, αναγράφεται η ονομασία τύπου «μείγμα θρεπτικών ιχνοστοιχείων», συνοδευόμενη από τα ονόματα των περιεχόμενων θρεπτικών ιχνοστοιχείων και τα χημικά τους σύμβολα. Η δηλούμενη περιεκτικότητα σε δευτερεύοντα θρεπτικά συστατικά δίδεται ως ποσοστό (%) επί της μάζας σε ακέραιο αριθμό ή, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, μέχρι ενός δεκαδικού ψηφίου όταν πρόκειται για λιπάσματα παλαιών προδιαγραφών που περιέχουν ένα μόνο θρεπτικό ιχνοστοιχείο (τμήμα E.1 του Παραρτήματος I). Οι μορφές και η διαλυτότητα των θρεπτικών ιχνοστοιχείων εκφράζονται επίσης ως ποσοστό (%) επί της μάζας του λιπάσματος, εκτός εάν στο παράρτημα I προβλέπεται ρητά ότι η περιεκτικότητα αυτή εκφράζεται διαφορετικά. Ο αριθμός των δεκαδικών ψηφίων για τα θρεπτικά ιχνοστοιχεία προσδιορίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο τμήμα E.2.1 του Παραρτήματος I. Στην ετικέτα ή στα συνοδευτικά έγγραφα και, προκειμένου για προϊόντα των τμημάτων E.1 και E.2.1 του Παραρτήματος I, μετά τις υποχρεωτικές και τις προαιρετικές ενδείξεις, προστίθεται το εξής κείμενο: «Χρησιμοποιείται μόνον σε περίπτωση αναγνωρισμένης ανάγκης. Να μη γίνεται υπέρβαση των ενδεικνυόμενων δόσεων» (άρθρο 22).

(23) Έλεγχοι λιπασμάτων: Τα λιπάσματα της παρούσας απόφασης υποβάλλονται σε ελέγχους για τη διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων της παρούσας απόφασης σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 ν. 1565/1985, όπως έχουν αντικατασταθεί από το άρθρο 49 του ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32). Οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν ώστε οι δειγματοληψίες και οι αναλύσεις που διενεργούνται στο πλαίσιο των ελέγχων των λιπασμάτων παλαιών προδιαγραφών, που ανήκουν στους απαριθμούμενους στο παράρτημα I τύπους λιπασμάτων, διενεργούνται σύμφωνα με τις μεθόδους του Παραρτήματος III ή εναρμονισμένα πρότυπα ή σχετικές ενωσιακές κοινές προδιαγραφές. Η τήρηση των διατάξεων της παρούσας απόφασης όσον αφορά τους τύπους λιπασμάτων, τη δηλούμενη περιεκτικότητα σε θρεπτικά συστατικά ή/και τη δηλούμενη περιεκτικότητα εκφραζόμενη ως μορφή και διαλυτότητα των συγκεκριμένων θρεπτικών συστατικών διαπιστώνεται στο πλαίσιο των επίσημων επιθεωρήσεων και ελέγχων μόνο με μεθόδους δειγματοληψίας και ανάλυσης σύμφωνα με το Παράρτημα III και με συνεκτίμηση των ανοχών και των ανώτατων οριακών τιμών επιμολυντών, που προσδιορίζονται στο Παράρτημα II (άρθρο 23).

(24) Κυρώσεις: Στους παραβάτες των διατάξεων της παρούσας απόφασης επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 11 του ν. 1565/1985, όπως έχει αντικατασταθεί από την παρ. 8 του άρθρου 49 ν. 4235/2014 (άρθρο 24).

(25) Μεταβατική διάταξη: Τα λιπάσματα που έχουν διατεθεί στην αγορά ως «Λίπασμα ΕΚ» σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2003/2003 πριν από τις 16/7/2022, μπορούν να διατίθενται στην αγορά και μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας (άρθρο 25).

(26) Τελικές διατάξεις: Οι διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν αφορούν και δεν θίγουν τις διατάξεις της υπ' αρ. 291180/11034/19.9.2002 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας «Άδειες κυκλοφορίας νέων τύπων λιπασμάτων» (Β' 1274), όπως έχει τροποποιηθεί με τις υπ' αρ. 254803/8590/6.8.2003 (Β' 1159) και 257921/15.6.2004 (Β' 955) κοινές υπουργικές αποφάσεις.

6.5 ΚΥΑ 331750/2.3.1999 - Παράβολα εμπορίας λιπασμάτων

Με την ΚΥΑ 331750/2.3.1999 (ΦΕΚ Β' 215/12.3.1999) «Αναπροσαρμογή παραβόλων εμπορίας λιπασμάτων» αναπροσαρμόστηκαν τα παράβολα εμπορίας λιπασμάτων ως εξής: Το παράβολο για τις άδειες εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α' αναπροσαρμόστηκε σε 200.000 δρχ., για τις άδειες λιπασμάτων τύπου Β' σε 1.200.000 δρχ. και για τις άδειες κυκλοφορίας τύπων λιπασμάτων που δεν φέρουν την ένδειξη «Λίπασμα Ε.Κ.» σε 100.000 δρχ.

6.6 Ενδοκοινοτική και Διασυνοριακή εμπορία λιπασμάτων

6.6.1 ΚΥΑ 211/11499/20.1.2019 - Ενδοκοινοτική παραγωγή λιπασμάτων

Με την ΚΥΑ 211/11499/20.1.2019 (ΦΕΚ Β' 146/29.1.2019) «Εισαγωγή, Ενδοκοινοτική Απόκτηση και Εγχώρια Παραγωγή Λιπασμάτων και Πρώτων Υλών παρασκευής λιπασμάτων» θεσπίστηκαν διατάξεις για την εισαγωγή, την ενδοκοινοτική απόκτηση και την εγχώρια παραγωγή λιπασμάτων και πρώτων υλών παρασκευής λιπασμάτων και ορίστηκαν ειδικότερα τα ακόλουθα (άρθρο 1):

(1) Προϋποθέσεις χορήγησης αδείας εισαγωγής λιπασμάτων από τρίτες χώρες: Για τη χορήγηση της Αδείας Εισαγωγής λιπασμάτων από τρίτες χώρες οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να: α) Ασκοούν νόμιμα την εμπορία λιπασμάτων τύπου Α ή Β στη χώρα. β) Ο τύπος του λιπάσματος που θα εισάγουν να ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές: αα) των τύπων λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη «Λίπασμα ΕΚ», σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 2003/2003 (ΕΕ L 304), όπως κάθε φορά ισχύει ή ββ) να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του άρθρου 49 του ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32), όπως αυτά ισχύουν, και των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των περ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 13β' ν. 1565/85 (Α' 164) «Λιπάσματα».

(2) Δικαιολογητικά χορήγησης Αδείας Εισαγωγής λιπασμάτων από τρίτες χώρες: α) Αίτηση του ενδιαφερόμενου με τα παρακάτω στοιχεία: αα)

Πλήρη στοιχεία ταυτότητας της επιχείρησης, ββ) Οίκος παραγωγής και εμπορίας, χώρα παραγωγής, χώρα προέλευσης του προϊόντος, γγ) Τύπος λιπάσματος, εμπορικό όνομα, δδ) Χαρακτηριστικό του τύπου του λιπάσματος (αριθμός κυκλοφορίας, ομάδα ένταξης κ.λπ.) για τα λιπάσματα της υποπερ. ββ) της περ. β' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, εε) Ποσότητα, μονάδα μέτρησης και είδος συσκευασίας, στστ) Σημείο εισόδου, τόπος αποθήκευσης και δειγματοληψίας. β) Πρωτότυπο ή ακριβές αντίγραφο πιστοποιητικού ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης του προϊόντος του οίκου παραγωγής ή εμπορίας μεταφρασμένο σε γλώσσα ελληνική στο οποίο να αναφέρεται η μέθοδος ανάλυσης, η κοκκομετρική σύσταση (όπου απαιτείται), η περιεκτικότητα σε βαρέα μέταλλα (όπου απαιτείται).

(3) Έλεγχος: Για τον έλεγχο των ενδοκοινοτικά αποκτώμενων λιπασμάτων και των λιπασμάτων που παράγονται σε εγχώριες μονάδες παραγωγής ο ενδιαφερόμενος απαιτείται: α) Να πληροί τις ίδιες προϋποθέσεις με της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης. β) Να υποβάλλει στην αρμόδια για τα λιπάσματα Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων όλα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πραγματοποιεί ενδοκοινοτική απόκτηση κάθε τύπου «λίπασμα ΕΚ», υποβάλλει την προαναφερθείσα αίτηση και τα δικαιολογητικά, μόνον κατά την πρώτη φορά διακίνησης ποσότητας αυτού από την συνολική αιτηθείσα ποσότητα. Για τις επόμενες ποσότητες του ίδιου τύπου λιπάσματος, για έξι μήνες και μέχρι εξαντλήσεως της δηλωθείσας στην αίτηση ποσότητας, δεν απαιτείται νέα υποβολή αίτησης ούτε δικαιολογητικών. Τα ανωτέρω πρόσωπα υποχρεούνται να ενημερώνουν την αρμόδια Αποκεντρωμένη Υπηρεσία Ελέγχου Λιπασμάτων για τον τόπο αποθήκευσης ή/και δειγματοληψίας κάθε ποσότητας του εν λόγω λιπάσματος (άρθρο 2).

(4) Εισαγωγή πρώτης ύλης: Για την εισαγωγή πρώτης ύλης παρασκευής λιπάσματος από τρίτες χώρες και ενδοκοινοτική απόκτηση, ο ενδιαφερόμενος απαιτείται: α) Να πληροί τις ίδιες προϋποθέσεις με της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης, β) Να υποβάλλει στην αρμόδια για τα λιπάσματα Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αίτηση με τα εξής δικαιολογητικά: αα) Πλήρη στοιχεία ταυτότητας της επιχείρησης, ββ) Οίκος παραγωγής και εμπορίας, χώρα παραγωγής, χώρα προέλευσης του προϊόντος, γγ) Τύπος προϊόντος ή ονομασία, δδ) Ποσότητα, μονάδα μέτρησης και είδος συσκευασίας, εε) Σημείο εισόδου, τόπος αποθήκευσης. γ) Πρωτότυπο ή ακριβές αντίγραφο πιστοποιητικού ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης του προϊόντος του οίκου παραγωγής ή εμπορίας μεταφρασμένο σε γλώσσα ελληνική στο οποίο να αναφέρεται η μέθοδος ανάλυσης, η κοκκομετρική σύσταση (όπου απαιτείται), η περιεκτικότητα σε βαρέα μέταλλα (όπου απαιτείται) (άρθρο 3).

(5) Ψηφιακή υπηρεσία: Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων λειτουργεί Ψηφιακή Υπηρεσία υποβολής αιτήσεων από τις επιχειρήσεις εμπορίας λιπασμάτων τύπου Α και τύπου Β για τις περιπτώσεις: α) Εισαγωγή από Τρίτες Χώρες Λιπάσματος ΕΚ, β) Εισαγωγή από Τρίτες Χώρες Λιπάσματος της υποπερ. ββ) της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης, γ) Ενδοκοινοτική Απόκτηση Λιπάσματος ΕΚ, δ) Ενδοκοινοτική Απόκτηση Λιπάσματος της υποπερ. ββ) της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης, ε) Εγχώρια Παραγωγή Λιπάσματος

ΕΚ, στ) Εγχώρια Παραγωγή Λιπάσματος της υποπερ. ββ) της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης, ζ) Εισαγωγή Α' ύλης, η) Ενδοκοινοτική απόκτηση Α' ύλης. Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων παρατίθενται Οδηγίες Χρήσης της Ψηφιακής Υπηρεσίας Λιπασμάτων και Α' υλών για: α) Τις Κεντρικές Υπηρεσίες, β) Τα ΤΑΑ-ΚΕΠΠΥΕΛ, γ) Τις Εταιρείες. Ψηφιακά εκδίδεται Άδεια Εισαγωγής Λιπάσματος από τρίτες χώρες, εγκρίνεται η ενδοκοινοτική απόκτηση λιπάσματος και η εγχώρια παραγωγή, εγκρίνεται η εισαγωγή και η ενδοκοινοτική απόκτηση πρώτης ύλης με τελικό διατάκτη τον Προϊστάμενο του αρμόδιου Τμήματος για τα λιπάσματα. Παράλληλα τηρούνται στατιστικά δεδομένα εισαγωγών από τρίτες χώρες και λιπασμάτων που αποκτώνται από την ΕΕ, εγχώρια παραγόμενων λιπασμάτων καθώς και Α' υλών για την παραγωγή των λιπασμάτων σε συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, των Τμημάτων Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των Τελωνείων της χώρας (άρθρο 4).

6.6.2 Εγκύκλιοι: Σχετικά με την ενδοκοινοτική παραγωγή, διακίνηση κ.λπ. λιπασμάτων έχουν εκδοθεί και οι ακόλουθες Εγκύκλιοι της Διοικήσεως:

α) Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 280008/2781/13.3.2008 «Διακίνηση λιπασμάτων με την ένδειξη "ΛΙΠΑΣΜΑ ΕΚ" κοινοτικής παραγωγής ή προέλευσης»:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ, ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑΣ &
ΘΡΕΨΗΣ ΦΥΤΩΝ (Δ')

Ταχ. Δ/ση: Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 101 76
Πληροφορίες: Μ. Φωτιάδου
Τηλέφωνο: 210 2124106
Fax: 210 2124137

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΣΤΟ ΟΡΘΟ: 13/03/2008

Αθήνα, 11 / 03 / 2008

Αρ Πρωτ: 280008 / 2781

ΠΡΟΣ:

- 1) Κέντρα Ελέγχου και Πιστοποίησης
Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Ελέγχου
Λιπασμάτων (ΚΕΠΠΥΕΛ)

Έδρες τους

- 2) Πανελλήνιο Σύνδεσμο Επαγγελματιών
Παραγωγών και Εμπόρων Λιπασμάτων
(Π.Α.Σ.ΕΠ & Ε.ΛΙΠ)
Τ.Θ. 460 25
Τ.Κ. 133 10 Άνω Λιόσια

- 3) Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Ν. Ορεστιάδας
Σκρα 19
682 00 Ορεστιάδα

ΚΟΙΝ:

Γραφείο Υπουργού

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: Διακίνηση λιπασμάτων με την ένδειξη «ΛΙΠΑΣΜΑ ΕΚ» κοινοτικής παραγωγής ή προέλευσης

Μετά από διαμαρτυρίες που έγιναν στην Υπηρεσία μας για διακίνηση λιπασμάτων ΕΚ προέλευσης Βουλγαρίας και κυρίως λιπασμάτων νιτρικής αμμωνίας από επιχειρήσεις με άδεια εμπορίας τύπου Α' ή Β' αλλά και από μεμονωμένους παραγωγούς, σας επισημαίνουμε τα παρακάτω:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 29 του **Καν. 2003/2003** τα Κράτη Μέλη υποβάλλουν τα λιπάσματα που χαρακτηρίζονται «Λίπασμα ΕΚ» σε **επίσημα μέτρα ελέγχου** προκειμένου να διαπιστωθεί αν όντως υμμορφώνονται με τον εν λόγω Κανονισμό και δεν περιέχουν ουσίες που ενδέχεται να παρουσιάσουν κινδύνους για τους ανθρώπους, τα ζώα, τα φυτά καθώς και για το περιβάλλον.

Οι επίσημοι έλεγχοι συμμόρφωσης των λιπασμάτων ΕΚ με τις απαιτήσεις του Κανονισμού όσον αφορά στην ποιότητα, διενεργούνται από εργαστήρια εγκεκριμένα από τα Κράτη Μέλη και κοινοποιημένα στην Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην Ελλάδα εγκεκριμένο εργαστήριο για τις αναλύσεις λιπασμάτων είναι το Γενικό Χημείο του Κράτους.

2. Σύμφωνα με τα άρθρα 10 και 11 του παραπάνω Κανονισμού, οι **ετικέτες** πρέπει να είναι στερεωμένες στη συσκευασία και να φέρουν τις **υποχρεωτικές ενδείξεις**. Για τα λιπάσματα χύμα το εμπόρευμα πρέπει να συνοδεύεται από **αντίγραφα των εγγράφων** που φέρουν τις **αναγνωριστικές ενδείξεις στα οποία να υπάρχει πρόσβαση για τις ανάγκες της επιθεώρησης**. Η ετικέτα, οι επί της συσκευασίας αναγνωριστικές ενδείξεις και τα συνοδευτικά έγγραφα **πρέπει να είναι τουλάχιστον στα ελληνικά**.

3. Σύμφωνα με τα **άρθρα 25-28** του παραπάνω Κανονισμού, τα **λιπάσματα νιτρικής αμμωνίας** με υψηλή περιεκτικότητα σε άζωτο (>28%) πρέπει να συνοδεύονται από βεβαίωση ότι το λίπασμα έχει υποστεί με επιτυχία τη δοκιμή εκρηκτικότητας η οποία διενεργείται σε **εγκεκριμένα εργαστήρια**. Στην Ελλάδα η δοκιμή αυτή διενεργείται στην Ε.Α.Σ (Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα).

4. Σύμφωνα με το **άρθρο 5** του Κανονισμού, η κυκλοφορία λιπασμάτων μεταξύ των Κρατών Μελών είναι ελεύθερη. Επομένως η ενδοκοινοτική απόκτηση λιπασμάτων είναι δυνατή τόσο από νομικά

ή φυσικά πρόσωπα που διαθέτουν άδεια εμπορίας όσο και από μεμονωμένους παραγωγούς μόνο για ιδία χρήση.

5. Σύμφωνα με το **άρθρο 4** της Υπουργικής Απόφασης 394199/5224/99 (Β' 1939) προβλέπεται ο **έλεγχος λιπασμάτων** που φέρουν την ένδειξη «Λίπασμα ΕΚ». Σε εφαρμογή του εν λόγω άρθρου και προκειμένου να καταστεί δυνατή η άσκηση εποπτείας για το σύνολο των **διακινουμένων** στη χώρα μας λιπασμάτων στο πλαίσιο προστασίας της υγείας των ανθρώπων, φυτών και ζώων καθώς και του περιβάλλοντος, **κατά την άφιξη του προϊόντος** υποβάλλεται από τον διακινητή στο αρμόδιο Τμήμα Λιπασμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

α) Αίτηση του ενδιαφερόμενου με τα εξής στοιχεία:

- i) Πλήρη στοιχεία ταυτότητας της επιχείρησης
- ii). Αριθμό άδειας εμπορίας λιπασμάτων
- iii) Χώρα παραγωγής και προέλευσης του λιπάσματος
- iv) Τύπος του λιπάσματος, εμπορικό όνομα ή σήμα
- v) Ποσότητα, τόπος αποθήκευσης ή δειγματοληψίας

β) Πιστοποιητικό ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης του προϊόντος του οίκου παραγωγής ή εμπορίας ή διαπιστευμένου εργαστηρίου στο οποίο να αναφέρεται και η μέθοδος ανάλυσης, καθώς και επίσημη μετάφρασή του στην ελληνική γλώσσα.

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του Κανονισμού 2003/03 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου κατατίθεται πιστοποιητικό από εγκεκριμένο εργαστήριο ότι το λίπασμα έχει υποστεί με επιτυχία τη δοκιμή εκρηκτικότητας, στην περίπτωση λιπάσματος νιτρικής αμμωνίας, καθώς και επίσημη μετάφρασή του στην ελληνική γλώσσα.

6. Στην περίπτωση που μεμονωμένος παραγωγός προμηθευτεί για την κάλυψη των αναγκών των καλλιέργειών του, «Λίπασμα ΕΚ» από Κράτη Μέλη της Ε.Ε., πρέπει να ενημερώσει **κατά την άφιξη του προϊόντος** το ΚΕΠΠΥΕΛ της περιοχής του για στατιστικούς κυρίως λόγους και για λόγους ασφάλειας όσον αφορά στην υγεία ανθρώπων, ζώων και φυτών ή τον κίνδυνο για το περιβάλλον και να υποβάλει τα κάτωθι:

α) Αίτηση του ενδιαφερομένου στην οποία αναφέρονται τα εξής:

- i) Πλήρη στοιχεία του ενδιαφερομένου
- ii) Καλλιεργούμενη έκταση ανά είδος καλλιέργειας
- iii) Χώρα παραγωγής και προέλευσης του λιπάσματος
- iv) Τύπος του λιπάσματος, εμπορικό όνομα ή σήμα
- v) Ποσότητα, τόπος αποθήκευσης προκειμένου να γίνει η δειγματοληψία

β) Τιμολόγιο αγοράς στο όνομα του ενδιαφερομένου στο οποίο θα αναφέρεται το είδος του λιπάσματος

γ) Υπεύθυνη Δήλωση του ενδιαφερομένου στην οποία θα δηλώνεται ότι το λίπασμα θα χρησιμοποιηθεί μόνο για ιδία χρήση.

Το ΚΕΠΠΥΕΛ ενημερώνει σχετικά το αρμόδιο Τμήμα Λιπασμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και προβαίνει σε δειγματοληψία σε συνεργασία με την κατά τόπους Χημική Υπηρεσία.

Συμ: 1. Σχέδιο αίτησης για τον έλεγχο λιπάσματος

2. Κατάσταση των εγκεκριμένων εργαστηρίων

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Κ. ΣΚΙΑΔΑΣ

(https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Lipasmata/Ethniki_Nomothesia/egkiklios_lipasmaton280008_2781_2008.pdf)

β) Εγκύκλιος ΥΠΑΑΤ 5170/140992/15.12.2016 (ΑΔΑ: 6ΛΡΑ4653ΠΓ-ΣΛ3) «Διευκρινίσεις για τον έλεγχο λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη "Λίπασμα Ε.Κ."»:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ
ΠΑΡ/ΤΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ,
ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ &
ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Καπνοκοπτηρίου 6
Ταχ. Κώδικας : 10344
Τηλεfax : 210 2124137
Πληροφορίες : Γιαννόπουλος Γ.
Τηλέφωνο : 210 8205335

Αθήνα, 15- 12 -2016
Αρ. Πρωτ.: 5170/140992

ΠΡΟΣ:

1. Δ/ΝΣΕΙΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
(Έδρες τους)
2. ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΜΩΝ
πρώην ΚΕΠΠΥΕΛ
(Έδρες τους)
3. Σύνδεσμος Παραγωγών και Εμπόρων Λιπασμάτων
Σ.Π.Ε.Α.
Πανόρμου 62
Τ.Κ. 11523 - ΑΘΗΝΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Θέμα: Διευκρινίσεις για τον έλεγχο λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη "Λίπασμα Ε.Κ."

Με το άρθρο 1 παράγραφοι 2 και 3 του Ν. 1565/1985 (Α' 164) και την ΥΑ 394199/5224/1999 (Β' 1939) όπως ισχύουν, για τον έλεγχο λιπασμάτων που φέρουν την ένδειξη "Λίπασμα Ε.Κ.", προβλέπονται τα εξής:

«Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που διακινούν στη χώρα μας λιπάσματα με την ένδειξη "ΛΙΠΑΣΜΑ Ε.Κ." υποβάλλουν στην αρμόδια Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για κάθε παρτίδα λιπάσματος, τα ακόλουθα:

α. Αίτηση του ενδιαφερόμενου για ενδοκοινοτική απόκτηση κάθε τύπου «λιπάσματος ΕΚ» με τα εξής στοιχεία:

1. Πλήρη στοιχεία ταυτότητας της επιχείρησης.
 2. Αριθμό μητρώου εμπορίας λιπασμάτων.
 3. Χώρα παραγωγής και προέλευσης του λιπάσματος.
 4. Τύπος του λιπάσματος, εμπορικό όνομα ή σήμα.
 5. Δήλωση ποσότητας, τόπου αποθήκευσης ή δειγματοληψίας
- β. Πιστοποιητικό ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης του προϊόντος του οίκου παραγωγής ή εμπορίας ή διαπιστευμένου εργαστηρίου, σε γλώσσα ελληνική, στο οποίο να αναφέρεται και η μέθοδος ανάλυσης.»

Για την ορθή εφαρμογή των ανωτέρω, διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πραγματοποιεί ενδοκοινοτική απόκτηση ή εγχώρια παραγωγή κάθε τύπου «λιπάσματος ΕΚ», υποβάλλει την προαναφερθείσα αίτηση και τα δικαιολογητικά, μόνον κατά την πρώτη φορά διακίνησης ποσότητας αυτού από την συνολική αιτηθείσα ποσότητα της παρτίδας που αναγράφεται στην αίτηση.

Για τις επόμενες ποσότητες της ίδιας παρτίδας του εν λόγω λιπάσματος που θα διακινηθούν και μέχρι εξαντήσεως της δηλωθείσας στην αίτηση ποσότητας δεν απαιτείται νέα υποβολή αίτησης ούτε δικαιολογητικών.

Τα ανωτέρω πρόσωπα υποχρεούνται να ενημερώνουν την αρμόδια Υπηρεσία ελέγχου λιπασμάτων για τον τόπο αποθήκευσης ή/και δειγματοληψίας κάθε ποσότητας του εν λόγω λιπάσματος.

ΑΔΑ: 6ΛΡΑ4653ΠΓ-ΣΛ3

Νέα υποβολή αίτησης με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τον ίδιο τύπο λιπάσματος απαιτείται μετά την εξάντληση της αιτηθείσας ποσότητας της παρτίδας ή μετά από την πάροδο 6 μηνών από την προηγούμενη αίτηση.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
Δ/ΝΣΗ ΕΓΓΕΙΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΚΩΝ
ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΥΠΑΑΤ
Ι. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ν. ΑΝΤΩΝΟΓΛΟΥ

6.6.3 ΚΥΑ 196033/30.12.2012 - Διασυνοριακή εμπορία λιπασμάτων

Με την ΚΥΑ 196033/30.12.2012 (ΦΕΚ Β' 51/24.1.2012) καθορίστηκαν διατάξεις που αφορούν τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών στην Ελληνική επικράτεια στον τομέα εισροών φυτικής παραγωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3844/2010 (ΦΕΚ Α' 63). Αναλυτικά, ορίζεται ότι πάροχοι υπηρεσιών, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, νόμιμα εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. δύνανται να παρέχουν στην Ελληνική επικράτεια χωρίς εγκατάσταση, τις κάτωθι υπηρεσίες: α) **εμπορία σπόρων σποράς, λοιπού πολλαπλασιαστικού υλικού και λιπασμάτων**, β) διενέργεια καλλιεργητικού ελέγχου σε σπόρους σποράς υπό επίσημη επίβλεψη, γ) διενέργεια δειγματοληψιών σε σπόρους σποράς υπό επίσημη επίβλεψη, δ) διενέργεια εργαστηριακών αναλύσεων σπόρων σποράς υπό επίσημη επίβλεψη, και ε) διενέργεια δειγματοληψιών για αναλύσεις σε εδάφη, φυτικούς ιστούς, σε νερό άρδευσης. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν έγγραφη δήλωση στην ελληνική γλώσσα, σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος Ι (ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ, ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ) της απόφασης αυτής. Στη δήλωση αναγράφονται τα στοιχεία ταυτότητας του παρόχου, στοιχεία επικοινωνίας αυτού και στοιχεία σχετικά με τον τόπο, το χρόνο και τη διάρκεια παροχής της υπηρεσίας στην Ελλάδα. Η δήλωση υποβάλλεται απ' ευθείας στη Διεύθυνση Εισροών Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή μέσω των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.) και συνοδεύεται από: α) Φωτοαντίγραφο διαβατηρίου/ταυτότητας. β) Βεβαίωση της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους εγκατάστασης επικυρωμένη και μεταφρασμένη στα ελληνικά, ότι ο πάροχος είναι νόμιμα εγκατεστημένος σε αυτό και νόμιμα ασκεί την συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα και ότι δεν του έχει απαγορευτεί, έστω και προσωρινά η άσκηση της κατά το χρόνο χορήγησης της βεβαίωσης. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται αδειοδότηση για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα από το κράτος μέλος εγκατάστασης, προσκομίζονται έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν τη διετή τουλάχιστον ενασχόληση του παρόχου με τη δραστηριότητα. Για την περίπτωση νομικού προσώπου προσκομίζεται επιπλέον βεβαίωση αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους εγκατάστασης, σχετικά με τη νόμιμη σύσταση της εταιρείας και το νόμιμο εκπρόσωπο αυτής. γ) Υπεύθυνη Δήλωση του ν. 1599/86 που θα αναγράφει: «αποδέχομαι τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σχετική με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, Κοινοτική και Εθνική νομοθεσία και τις πιθανές κυρώσεις που μπορεί να μου επιβληθούν. Η Διεύθυνση Εισροών Φυτικής Παραγωγής χορηγεί εντός πέντε εργασίμων ημερών από την παραλαβή της Δήλωσης σχετική βεβαίωση στον πάροχο υπηρεσιών, σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος ΙΙ, από τη χορήγηση της οποίας μπορεί να ασκεί τις υπηρεσίες της παρ. 1 της παρούσας στην ελληνική επικράτεια.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι(ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ)
ΔΗΛΩΣΗ
ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ/ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΕΙΣΡΟΩΝ
ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Δ/ΝΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, Καπνοκοπτηρίου 6, 10433, ΑΘΗΝΑ

Α. Προσωπικά Στοιχεία

1. Επώνυμο,
2. Όνομα,
3. Πατρώνυμο,
4. Ιθαγένεια,
4. Αρ. Ταυτότητας/ Διαβατηρίου,

Β. Στοιχεία Επικοινωνίας

1. Τηλέφωνο -σταθερό/ κινητό-,
2. Φαξ,
3. Δ/ση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
4. Ταχυδρομική διεύθυνση,

Γ. Επαγγελματικά Στοιχεία

1. Κράτος μέλος νόμιμης εγκατάστασης.....
2. Επάγγελμα/Δραστηριότητα το/την οποίο/α ασκώ στο κράτος νόμιμης εγκατάστασης (και για το οποίο/α διαθέτω τα νόμιμα προσόντα).....
3. Επάγγελμα/Δραστηριότητα που επιθυμώ να ασκήσω προσωρινά και περιστασιακά στην Ελλάδα.
.....

Δ. Στοιχεία ασφαλιστικής κάλυψης για επαγγελματική ευθύνη: (προαιρετικά)

1. Επωνυμία ασφαλιστικής εταιρείας
2. Αριθμός ασφαλιστικού συμβολαίου
3. Το ποσό της ασφαλιστικής μου κάλυψης ανέρχεται σε.....

Ε. Λοιπά απαιτούμενα στοιχεία:

A) Είναι η πρώτη φορά που παρέχω υπηρεσίες σε προσωρινή και περιστασιακή βάση στην Ελλάδα ή

B) έχω δραστηριοποιηθεί κατά το παρελθόν σε προσωρινή και περιστασιακή βάση στην Ελλάδα (από έως).

Επισυνάπτονται τα κάτωθι απαιτούμενα δικαιολογητικά:

(Το σύνολο των παρακάτω δικαιολογητικών έχουν ισχύ ενός έτους και κατατίθενται όποι με τη δήλωση για τη προσωρινή παροχή υπηρεσιών. Σε περίπτωση επανάληψης της δραστηριότητας μέσα στο τρέχον έτος, υποβάλλεται μόνον η δήλωση προσωρινής παροχής υπηρεσιών χωρίς τα πρόσθετα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν)

1) Φωτοαντίγραφο διαβατηρίου/ταυτότητας.

2) Μεταφρασμένη και επικυρωμένη βεβαίωση της αρμόδιας Αρχής του Κράτους Μέλους εγκατάστασης, ότι ο ενδιαφερόμενος είναι νόμιμα εγκατεστημένος σε αυτό και νόμιμα παρέχει την συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα κατόπιν σχετικής αδειοδότησης και ότι δεν του έχει απαγορευτεί, έστω και προσωρινά η παροχή της κατά το χρόνο χορήγησης της βεβαίωσης. (Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται αδειοδότηση για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα από το κράτος μέλος εγκατάστασης, προσκομίζονται έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν τη διετή τουλάχιστον ενασχόλησή του με τη δραστηριότητα.)

3) Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86 ότι: «αποδέχομαι τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σχετική με τις παρεχόμενες υπηρεσίες Κοινοτική και Εθνική νομοθεσία και τις πιθανές κυρώσεις που μπορεί να μου επιβληθούν.

ΣΤ. ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Τόπος παροχής υπηρεσίας,

Ημερομηνία παροχής υπηρεσίας,

Διάρκεια παροχής υπηρεσίας

ΤΟΠΟΣ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΗΣΗΣ

**Ο ΔΗΛΩΝ
ΥΠΟΓΡΑΦΗ**

(ΦΕΚ Β' 51/24.1.2012)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι (ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ)

ΔΗΛΩΣΗ

**ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ/ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΕΙΣΡΟΩΝ
ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, Καπνοκοπτηρίου 6, 10433, ΑΘΗΝΑ**

Α. Στοιχεία Εταιρείας

1. Επωνυμία,
2. Διακριτικός τίτλος
3. Έδρα,
4. Μορφή,
5. Α.Φ.Μ.,

Β. Προσωπικά στοιχεία Νομίμου Εκπροσώπου

1. Επώνυμο,
2. Όνομα,
3. Πατρώνυμο,
4. Ιθαγένεια,
5. Αρ. Ταυτότητας/ Διαβατηρίου,
6. Α.Φ.Μ.

Γ. Στοιχεία Επικοινωνίας

1. Τηλέφωνο -σταθερό/κινητό-,
2. Φαξ,
3. Δ/ση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
4. Ταχυδρομική διεύθυνση,

Δ. Επαγγελματικά Στοιχεία

1. Κράτος μέλος νόμιμης εγκατάστασης.....
2. Επάγγελμα/Δραστηριότητα η οποία ασκείται στο κράτος νόμιμης εγκατάστασης
3. Επάγγελμα/Δραστηριότητα που επιθυμείται να ασκηθεί προσωρινά και περιστασιακά στην Ελλάδα.....

Ε. Στοιχεία ασφαλιστικής κάλυψης για επαγγελματική ευθύνη: (προαιρετικά)

1. Επωνυμία ασφαλιστικής εταιρείας
2. Αριθμός ασφαλιστικού συμβολαίου
3. Το ποσό της ασφαλιστικής μου κάλυψης ανέρχεται σε.....

ΣΤ. Λοιπά απαιτούμενα στοιχεία:

Α) Είναι η πρώτη φορά που η εταιρεία προτίθεται να δραστηριοποιηθεί σε προσωρινή και περιστασιακή βάση στην Ελλάδα ή

Β) Η εταιρεία έχει δραστηριοποιηθεί κατά το παρελθόν σε προσωρινή και περιστασιακή βάση στην Ελλάδα (από έως).

Επισυνάπτονται τα κάτωθι απαιτούμενα δικαιολογητικά:

(Το σύνολο των παρακάτω δικαιολογητικών έχουν ισχύ ενός έτους και κοιποίθενται άποξ με τη δήλωση για τη προσωρινή παροχή υπηρεσιών. Σε περίπτωση επανάληψης της δραστηριότητας μέσα στο τρέχον έτος, υποβάλλεται μόνον η δήλωση προσωρινής παροχής υπηρεσίας χωρίς τα πρόσθετα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν)

α) Μεταφρασμένη και επικυρωμένη βεβαίωση της αρμόδιας Αρχής του Κράτους Μέλους εγκατάστασης, ότι η εταιρεία είναι νόμιμα εγκατεστημένη σε αυτό και νόμιμα παρέχει την συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα κατόπιν σχετικής αδειοδότησης και ότι δεν της έχει απαγορευτεί, έστω και προσωρινά η παροχή

της κατά το χρόνο χορήγησης της βεβαίωσης. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται αδειοδότηση για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα από το κράτος μέλος εγκατάστασης, προσκομίζονται α) βεβαίωση αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους εγκατάστασης σχετικά με τη νόμιμη σύσταση της εταιρείας και το νόμιμο εκπρόσωπο αυτής, και β) έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν τη διετή τουλάχιστον ενασχόληση του νομικού προσώπου με τη δραστηριότητα.

β) Φωτοαντίγραφο διαβατηρίου ή αστυνομικής ταυτότητας του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας

γ) Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας ότι: «αποδέχομαι τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σχετική με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, Κοινωνική και Εθνική νομοθεσία και τις πιθανές κυρώσεις που μπορεί να μου επιβληθούν».

♦ **Όσον αφορά το πρόσωπο του νομικού προσώπου που θα δραστηριοποιηθεί στην ελληνική επικράτεια:**

α) Φωτοαντίγραφο διαβατηρίου ή αστυνομικής ταυτότητας.

Ζ. Στοιχεία υπαλλήλου/ων που θα δραστηριοποιηθεί/ουν στην Ελληνική Επικράτεια:

1. Επώνυμο,
2. Όνομα,
3. Πατρώνυμο,
4. Ιθαγένεια,
5. Αρ. Ταυτότητας/Διαβατηρίου
6. Α.Φ.Μ.

Η. Προσωρινή και περιστασιακή παροχή υπηρεσίας.

1. Τόπος ή τόποι παροχής υπηρεσίας
2. Ημερομηνία παροχής υπηρεσίας
3. Διάρκεια παροχής υπηρεσίας

ΤΟΠΟΣ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Ο ΔΗΛΩΝ

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ)

(ΦΕΚ Β' 51/24.1.2012)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΥΤΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Αθήνα, / /2011
Αρ. Πρωτ

Δ/ση Εισροών Φυτικής Παραγωγής
Ταχ. Δ/ση : Καπνοκοπτηρίου 6
Ταχ. Κωδ. : 10433
Πληροφορίες :
Τηλέφωνο :
FAX : 210 2124137
E-mail :

ΒΕΒΑΙΩΣΗ

Βεβαιούται ότι ο/η κ/κα /η εταιρεία με κράτος νόμιμης εγκατάστασης για το επάγγελμα/ τη δραστηριότητα του/της υπέβαλε στην υπηρεσία μας, (μέσω του ΕΚΕ.....) την από δήλωση προσωρινής/περιστασιακής παροχής υπηρεσιών και ότι με βάση τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την εν λόγω παροχή, (υπό τον τίτλο).

Σε κάθε περίπτωση ο ανωτέρω πάροχος και η παρεχόμενη από αυτόν υπηρεσία εμπίπτει στους ελέγχους και στις πιθανές κυρώσεις που προβλέπονται από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

(ΦΕΚ Β' 51/24.1.2012)

7. Εφαρμογή λιπάνσεων φυτών (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00)

Με την ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00 «**Εφαρμογή λιπάνσεων φυτών**», η οποία θεσπίστηκε με την ΥΑ 367126/22.11.2022 (ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022) καθορίστηκαν οι απαιτήσεις για την εφαρμογή λιπάνσεων και βελτιωτικών εδάφους για την ανάπτυξη των πάσης φύσεως φυτών. Η προδιαγραφή αυτή αναφέρεται στις λιπάνσεις σε ήδη εγκατεστημένο φυτικό υλικό (λιπάνσεις συντήρησης - ανάπτυξης), ενώ οι οδηγίες για τις αρχικές λιπάνσεις, πριν ή κατά την εγκατάσταση (βασικές λιπάνσεις) περιλαμβάνονται στις οικείες Τεχνικές Προδιαγραφές. Η εξεταζόμενη προδιαγραφή ενσωματώνει κανόνες και άλλων τεχνικών προδιαγραφών, όπως κυρίως των ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-05-01-00 «Φυτεύσεις δένδρων - θάμνων», ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-05-02-01 «Εγκατάσταση χλοοτάπητα με σπορά», ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-05-02-02 «Εγκατάσταση έτοιμου χλοοτάπητα», ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-05-07-00 «Φύτευση πολυετών, μονοετών και βολβωδών φυτών», ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-05-00 «Φυτοπροστασία», ΕΛΟΤ ΕΝ 12944-1 «Λιπάσματα και ασβεστούχα ή/και μαγνησιούχα βελτιωτικά εδάφους - Λεξιλόγιο - Μέρος 1: Γενικοί όροι» και ΕΛΟΤ ΕΝ 12944-2 «Λιπάσματα και ασβεστούχα ή/και μαγνησιούχα βελτιωτικά εδάφους - Λεξιλόγιο - Μέρος 2: Όροι σχετικοί με λιπάσματα».

Το **έδαφος** έχει γενικά την ικανότητα να παρέχει στα φυτά τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά και το νερό. Η σχέση μεταξύ φυτού και θρεπτικών στοιχείων δεν βασίζεται μόνο στην ποσότητα, αλλά μπορεί να είναι και ποιοτική, εξαρτώμενη από τη μορφή και τον τρόπο, με τον οποίο τα στοιχεία γίνονται διαθέσιμα στο φυτό. Σε σχέση με τα φυτά, το έδαφος λειτουργεί ως «δεξαμενή» θρεπτικών στοιχείων, νερού και οξυγόνου, η δε **γονιμότητά** του, δηλαδή η ικανότητά του να παρέχει στα φυτά τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά και το νερό, εξαρτάται και επηρεάζεται κυρίως από τους ακόλουθους παράγοντες: α) την υφή του, β) τη δομή του, γ) τη μηχανική, χημική και ορυκτολογική σύστασή του, δ) τις χημικές ιδιότητές του, ε) τα κολλοειδή, στ) την υδατοαπορροφητικότητα, ζ) την υδατοπερατότητα, η) την αποστράγγιση, θ) το πορώδες, ι) τον αερισμό, ια) το ειδικό βάρος του εδάφους, ιβ) τη χημική αντίδραση (pH και ΙΑΚ: ικανότητα ανταλλαγής κατιόντων), ιγ) την περιεκτικότητα σε οργανική ουσία (χούμο κ.λπ.), ιδ) τη βιολογική δραστηριότητα των μικροοργανισμών, σκουληκιών, μυκόριζων κ.λπ., τα οποία με την αλληλεξάρτηση και τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση καθιστούν το έδαφος ένα πολυσύνθετο και πολύπλοκο δυναμικό σύστημα (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Αναλόγως της ποσότητας των χρησιμοποιούμενων στοιχείων διακρίνουμε τα «**μακροστοιχεία**» (πρόκειται για στοιχεία που χρησιμοποιούνται από τα φυτά σε μεγάλες ποσότητες) και τα «**ιχνοστοιχεία**», τα οποία χρησιμοποιούνται σε πολύ μικρές ποσότητες (ίχνη - μονάδες ppm) (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Η γονιμότητα των εδαφών είναι δυνατόν να βελτιωθεί, λαμβανομένου υπόψη ότι τα εδάφη, στα οποία συντελούνται φυτεύσεις, είναι σε πολλές περιπτώσεις διαταραγμένα ή αποτελούνται από φερτά υλικά, με πτωχές φυσικές και χημικές ιδιότητες για την ανάπτυξη των φυτών. Η **βελτίωση του εδάφους** σε συνδυασμό με την κατάλληλη **βασική λίπανση** δύναται να βελτιώσουν τη γονιμότητά του. Όταν τα φυτά δείχνουν πτωχή ανάπτυξη και συμπτώματα κακής θρέψης, η κατάλληλη λίπανση μπορεί να διορθώσει το πρόβλημα (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.1 Βελτίωση εδάφους - Βελτιωτικά (μεταπλάστες)

Υπό τον όρο «βελτίωση» του εδάφους νοείται η ενσωμάτωση βελτιωτικών (μεταπλάστων) στο έδαφος, κυριότεροι εκ των οποίων είναι η άμμος, ο άργιλος, ο περλίτης, η οργανική ουσία, η τύρφη, οι φυτικές κομπόστες, η κοπριά, το θειάφι, ο θειικός σίδηρος, ο γύψος, ο δολομίτης κ.ά., με σκοπό τη βελτίωση των φυσικοχημικών ιδιοτήτων του. Οι ανωτέρω όροι έχουν κυρίως πρακτική σημασία καθώς πολλοί μεταπλάστες, όπως ιδίως η κοπριά, οι φυτικές κομπόστες, το θειάφι κ.ά. περιέχουν θρεπτικά συστατικά στοιχεία και θεωρούνται λιπάσματα. Τα λιπάσματα επιδρούν στις φυσικοχημικές ιδιότητες του εδάφους, όπως το pH, η αλατότητα, η δομή κ.λπ., πολλά δε από αυτά -και κυρίως εκείνα που εφαρμόζονται για τη διόρθωση του pH- θεωρούνται και «μεταπλάστες» (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.2 Λίπανση - Λίπασμα

Γενικά υπό τον όρο «**λίπανση**» νοείται η προσθήκη κατάλληλων ανόργανων ή οργανικών λιπασμάτων, φυτικής κομπόστας, κοπριάς κ.λπ. περιλαμβανομένων και ρυθμιστικών ουσιών του pH (πχ. θειάφι, θειικό σίδηρο, γύψο, δολομίτη κ.λπ.), με στόχο τον εμπλουτισμό του εδάφους σε **θρεπτικά στοιχεία**, ώστε να επιτυγχάνεται: α) η καλή ανάπτυξη των φυτών και η αύξηση της βλαστικής και ριζικής ανάπτυξης και της άνθησης, β) η εγκατάσταση νεοφυτεμένων δένδρων και θάμνων, γ) η βελτίωση του χρωματισμού του φυλλώματος και της όλης εμφάνισης των διακοσμητικών φυτών, δ) η διόρθωση ή η πρόληψη τροφопενιών, και ε) η διατήρηση της εδαφικής γονιμότητας. Αντίστοιχα, ως «**λίπασμα**» νοείται κάθε ουσία, μείγμα, μικροοργανισμός ή οποιοδήποτε άλλο υλικό, το οποίο χορηγείται ή προορίζεται να χορηγηθεί σε φυτά ή στη ριζόσφαιρά τους, είτε σε καθαρή μορφή είτε αναμεμιγμένο με άλλο υλικό, με σκοπό να παράσχει θρεπτικά στοιχεία στα φυτά και να βελτιώσει την αποδοτικότητα της θρέψης τους (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Και τα δεκαέξι (16) ακόλουθα στοιχεία θεωρούνται σημαντικά για τα φυτά, αφενός επειδή καθένα καλύπτει εξειδικευμένη ανάγκη μη δυνάμενο να αντικατασταθεί από άλλο και αφετέρου επειδή η ανάπτυξη ενός φυτού καθορίζεται από εκείνο το στοιχείο, το οποίο βρίσκεται σε έλλειψη ή σε σχετικά μικρότερη ποσότητα στον οργανισμό του («Νόμος του ελαχίστου του Liebig»):

Πίνακας 1 - Θρεπτικά στοιχεία κατά φθίνουσα σειρά αναγκαίας ποσότητας		
Μακροστοιχεία		
Πηγή	Θρεπτικά στοιχεία	
Αέρας και νερό		Άνθρακας (C)
		Υδρογόνο (H)
		Οξυγόνο (O)
Έδαφος	Κύρια	Άζωτο (N)
		Φωσφόρος (P)
		Κάλιο (K)
	Δευτερεύοντα	Ασβέστιο (Ca)
		Μαγνήσιο (Mg)
		Θείο (S)
Ιχνοστοιχεία		
Έδαφος		Σίδηρος (Fe)
		Μαγγάνιο (Mn)
		Χαλκός (Cu)
		Ψευδάργυρος (Zn)
		Βόριο (B)
		Μολυβδαίνιο (Mo)
		Χλώριο (Cl)

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022)

7.3 Διακρίσεις, κατάταξη και ονοματολογία λιπασμάτων

Τα λιπάσματα διακρίνονται γενικά ως εξής: α) Με κριτήριο την περιεκτικότητα ενός ή περισσότερων θρεπτικών στοιχείων διακρίνονται σε **απλά, σύνθετα ή μικτά**. Η διαφορά μεταξύ σύνθετων και μικτών λιπασμάτων έγκειται στον τρόπο που συνδέονται μεταξύ τους τα θρεπτικά στοιχεία. β) Με κριτήριο τη φυσική τους κατάσταση διακρίνονται σε **στερεά, υγρά και αέρια** και ειδικότερα, διακρίνονται σε **δυσδιάλυτα**, εφόσον η διαλυτότητά τους είναι μικρότερη από 50% K, P και σε **ευδιάλυτα**, εφόσον η διαλυτότητά τους είναι μεγαλύτερη από 50% N, K, P, Mg. γ) Ειδική κατηγορία στερεών λιπασμάτων αποτελούν τα πλήρως **υδατοδιαλυτά**, τα οποία διοχετεύονται μέσω των συστημάτων άρδευσης.

Για τις λιπάνσεις του είδους αυτού έχει επικρατήσει ο όρος «**υδρολίπανση**», ενώ καλούνται και «διαλυτές» σε περίπτωση που η διαλυτότητα ανέρχεται σε ποσοστό 100% N, P, K, Ιχνοστοιχεία απαλλαγμένα από αδιάλυτα ή στερεά σωματίδια. δ) Με κριτήριο τον χρόνο αποδέσμευσης και απορρόφησης των θρεπτικών στοιχείων από το φυτό, τα λιπάσματα διακρίνονται σε **βραδείας και βραχείας απελευθέρωσης**. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν λιπάσματα με ειδική επικάλυψη (πολυμερών ουρίας - οργανικών ενώσεων) που περιέχουν τα θρεπτικά στοιχεία σε μορφή που καθυστερεί την απορρόφησή τους από τα φυτά (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.4 Ανόργανα - Χημικά λιπάσματα

Ανόργανο ή χημικό καλείται το λίπασμα του οποίου τα δηλούμενα θρεπτικά συστατικά περιέχονται υπό ανόργανη μορφή και έχουν προκύψει από χημική κατεργασία, ώστε να είναι αφομοιώσιμα από τα φυτά. Ως ανόργανα λιπάσματα μπορούν κατά συνθήκη να θεωρηθούν και το ασβεστοκυαναμίδιο, η ουρία και τα προϊόντα συμπύκνωσης και συνδυασμού της καθώς και τα λιπάσματα που περιέχουν ιχνοστοιχεία υπό μορφή χηλικού ή άλλου συμπλόκου. Γενικά τα **χημικά λιπάσματα** χαρακτηρίζονται με βάση την περιεκτικότητά τους επί τοις εκατό σε άζωτο (N), φωσφόρο (P) και κάλιο (K). Οι περιεκτικότητες αυτές αναγράφονται στη συσκευασία υπό τη μορφή τριών (3) αριθμών χωριζομένων με παύλες με σειρά αναφοράς $N > P > K$, χωρίς το σύμβολο του ποσοστού τοις εκατό (%) και είναι κατά μάζα. Για παράδειγμα, το λίπασμα **νιτρική αμμωνία** (NH_4NO_3) αναφέρεται ως (33-0-0) και περιέχει μόνον άζωτο (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Οι ευρύτερα χρησιμοποιούμενοι τύποι χημικών λιπασμάτων είναι οι εξής: α) **Αζωτούχα υλικά λίπανσης**: Απλά αζωτούχα λιπάσματα με εγγυημένη σύνθεση: - Νιτρική αμμωνία NH_4NO_3 (33-0-0), - Θειική αμμωνία $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ (21-0-0). Σύνθετα αζωτούχα λιπάσματα: Υπερφωσφορική αμμωνία (11-8-0) $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$. β) **Υπερφωσφορικά υλικά λίπανσης**: Απλά υπερφωσφορικά λιπάσματα με εγγυημένη σύνθεση (0-21-0) σε κοκκώδη μορφή. Τριπλό υπερφωσφορικό $\text{Ca}(\text{H}_2\text{PO}_4)_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$ (0-40-0). γ) **Καλιούχα υλικά λίπανσης**: Απλά καλιούχα λιπάσματα K_2SO_4 , με εγγυημένη σύνθεση (0-0-50). Σύνθετα καλιούχα λιπάσματα: KNO_3 σύνθεση (13-0-44). δ) **Πλήρη λιπάσματα**: Πλήρες λίπασμα (10-10-10 ή 20-20-2-0) με ιχνοστοιχεία και εγγυημένη σύνθεση. ε) **Ειδικά λιπάσματα**: Ανόργανα

λιπάσματα μικροθρεπτικών στοιχείων, τα οποία περιέχουν σε διάφορες ποσότητες μικροστοιχεία ή μαγνήσιο (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.5 Οργανικά λιπάσματα

Οργανικά καλούνται τα λιπάσματα που περιέχουν άνθρακα και θρεπτικά στοιχεία απόλυτης βιολογικής προέλευσης. Βοηθούν στην ανάπτυξη των φυτών λόγω κυρίως της βελτιωτικής επίδρασης στις φυσικοχημικές ιδιότητες του εδάφους. Συγκριτικά με τα χημικά λιπάσματα παρέχουν πολύ μικρότερη ποσότητα σε θρεπτικά στοιχεία (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Ζωική κόπρος: Είναι οργανικό λίπασμα προερχόμενο από τα περιττώματα, τα ούρα και τα υπολείμματα της κλινοστρωμνής των εκτρεφόμενων ζώων μετά από χουμοποίηση (διαδικασία αποσύνθεσης υπό αναερόβιες συνθήκες). Η διακίνησή της χύμα ή σε πρόχειρη συσκευασία δεν είναι εύκολα ελέγξιμη. Η ποιότητά της ποικίλει σε μεγάλο βαθμό από: το είδος των ζώων από τα οποία προέρχεται και τη διατροφή τους, την παλαιότητά της, τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής, τον βαθμό χουμοποίησής της. Τα πλεονεκτήματα της κοπριάς είναι: τα θρεπτικά στοιχεία που περιέχει βρίσκονται κυρίως σε αδιάλυτη μορφή, προσθέτει οργανική ουσία, χούμο και μικροστοιχεία στο έδαφος, έχει υψηλή ΙΑΚ (ικανότητα ανταλλαγής κατιόντων) και αυξάνει τη συγκράτηση των θρεπτικών στοιχείων στα μη συνεκτικά εδάφη. Τα μειονεκτήματά της είναι: ο κίνδυνος μεταφοράς ασθενειών, εντόμων και ζιζανίων, ο κίνδυνος ελλιπούς επεξεργασίας της (μη σωστή χουμοποίηση, απολύμανση κ.λπ.), έλλειψη σταθερής σύστασης, χαμηλή περιεκτικότητα σε N, K, P, η δυσάρεστη οσμή της, η πιθανότητα νοθείας της από φθινόφυλλοχρωμα, πριονίδι κ.λπ., η σχετικά με τα συμβατικά λιπάσματα υψηλή τιμή της. Συνήθως η κοπριά που κυκλοφορεί προέρχεται από αιγοπρόβατα και σπανιότερα από βοοειδή και λοιπά μονοπλάζα. Η κοπριά από μικρά ζώα (κοτόπουλα, κουνέλια κ.λπ.) πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή λόγω υψηλής περιεκτικότητας σε ουρία (χαμηλό λόγο C:N) (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Φυτικές κομπόστες (κοπροχώματα): Πρόκειται για οργανικά λιπάσματα αποτελούμενα από 100% αποσυντεθειμένη οργανική ύλη από νεκρά φύλλα ή άλλα υπολείμματα που έχουν επιλεγεί κατά μέγεθος, έχουν κονιορτοποιηθεί, αεριστεί και είναι πλήρως σταθερά και ώριμα (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Λιπασματοδιανομείς: Παρελκόμενα των ελκυστήρων που χρησιμοποιούνται για τη διασπορά των κοκκωδών λιπασμάτων. Υπάρχουν και λιπασματοδιανομείς που δεν αποτελούν παρελκόμενα ελκυστήρων και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μικρές επιφάνειες χλοοτάπητα. Διακρίνονται σε δύο τύπους: τον φυγόκεντρικό και τον πνευματικό. Στον **φυγόκεντρικό λιπασματοδιανομέα** το σύστημα διασποράς βασίζεται στη φυγόκεντρο δύναμη. Στο κάτω στόμιο του δοχείου λιπάσματος, που έχει σχήμα ανεστραμμένου κώνου, βρίσκεται ένας δίσκος, ο οποίος περιστρέφεται παίρνοντας κίνηση από το δυναμοδοτικό του ελκυστήρα. Το λίπασμα πέφτει από το χωνί στον δίσκο, ο οποίος με την περιστροφική του κίνηση εκσφενδονίζει τους κόκκους του λιπάσματος κατά τη διεύθυνση της

εφαπτομένης του δίσκου, διασκορπίζοντας έτσι το λίπασμα σε ένα ευρύ πλάτος κάθετο προς τον άξονα κίνησης του ελκυστήρα. Η ομοιογένεια διασποράς σε έναν φυγοκεντρικό λιπασματοδιανομέα εξαρτάται κυρίως από παράγοντες όπως: η ποιότητά του, το σχήμα και το βάρος των κόκκων, η μορφολογία του εδάφους και οι κλιματικές συνθήκες. Σε κανονικές συνθήκες, δηλαδή όταν δεν φυσάει ισχυρός άνεμος, όταν η υγρασία είναι φυσιολογική, το έδαφος επίπεδο και ομαλό και οι κόκκοι του λιπάσματος είναι ομοιόμορφοι, η ομοιογένεια της διασποράς είναι της τάξης του 80% ή όπως συνήθως αναφέρεται, ο συντελεστής ετερογένειας είναι 20% κατά μέσον όρο. Στον **πνευματικό λιπασματοδιανομέα** το σύστημα διανομής στηρίζεται στη μεταφορά των κόκκων του λιπάσματος από το δοχείο (χωνί), μέσω αερίου ρεύματος που παράγεται από αεριοσυμπιεστή, κατά μήκος δύο βραχιόνων εκατέρωθεν του άξονα του ελκυστήρα. Οι βραχίονες φέρουν σε τακτές αποστάσεις αριθμό ακροφυσίων, από τα οποία πέφτει το λίπασμα. Η ύπαρξη πολλών σημείων εξόδου του λιπάσματος επιτρέπει την εντοπισμένη λίπανση (κατά γραμμές ή λωρίδες). Η μεταφορά των κόκκων του λιπάσματος με αυτό το είδος λιπασματοδιανομέα μειώνει σημαντικά την επίδραση του ανέμου κατά τη διεξαγωγή εργασιών λίπανσης. Με τη χρήση του λιπασματοδιανομέα αυτού επιτυγχάνεται πολύ καλύτερη διανομή κατά πλάτος σε σχέση με τον φυγοκεντρικό λιπασματοδιανομέα, ενώ ο συλλέκτης ετερογένειας είναι 10-12%. Το κόστος αγοράς, συντήρησης κ.λπ. θεωρείται μεγαλύτερο από τον φυγοκεντρικό λιπασματοδιανομέα, ενώ είναι και πιο σύνθετος στη λειτουργία του και δεν μπορεί να εφαρμόσει λιπάσματα σε μορφή σκόνης ή κρυστάλλων (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.6 Απαιτήσεις για τα λιπάσματα

Τα προς χρήση λιπάσματα πρέπει να είναι κοκκώδους μορφής ή υδατοδιαλυτά με ομοιογενή σύσταση, χωρίς βώλους - συσσωματώματα, χωρίς να έχουν απορροφήσει υγρασία και με αναλλοίωτη την αρχική τους υφή. Όλα τα υλικά λίπανσης πρέπει να μεταφέρονται στον χώρο του φυτωρίου σε σφραγισμένη (άθικτη), στεγνή και καθαρή συσκευασία, η οποία πρέπει να είναι σύμφωνη με την άδεια εμπορίας κάθε λιπάσματος, να αναγράφει στον σάκκο ή σε προσαρτημένη ετικέτα τις αναγνωριστικές ενδείξεις, μεταξύ των οποίων την ένδειξη «ΛΙΠΑΣΜΑ ΕΚ», τα θρεπτικά στοιχεία που περιέχει με το όνομα και το χημικό σύμβολό τους, τύπο υλικού, βάρος και χημική ανάλυση, τυχόν ειδικές οδηγίες χρήσης, την εμπορική ονομασία, την εταιρική επωνυμία, τη διεύθυνση του παρασκευαστή κ.λπ. Οι ως άνω ενδείξεις πρέπει να είναι και να παραμένουν ανεξίτηλες και ευανάγνωστες. Τα υλικά λίπανσης δεν πρέπει να περιέχουν τοξικά συστατικά ή προσμίξεις σε ποσότητες επιζήμιες για τον άνθρωπο, τα φυτά ή τα ζώα (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

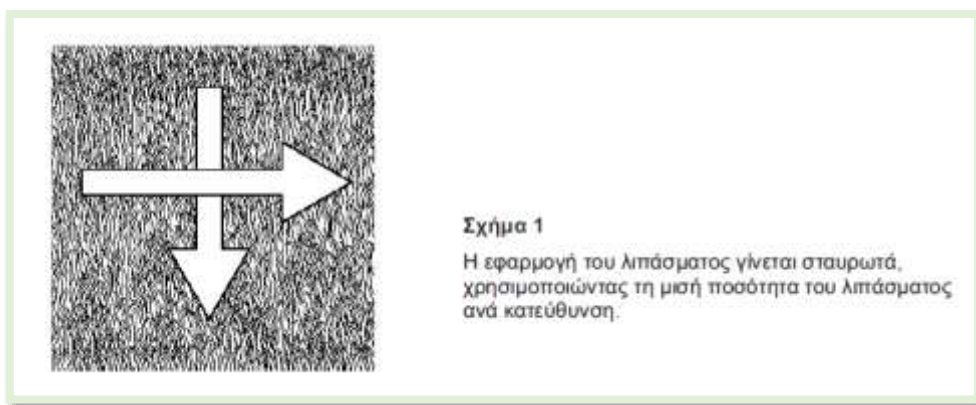
Για την αποτίμηση της γονιμότητας του εδάφους και της ανάγκης εφαρμογής λίπανσης εφαρμόζονται γενικά οι ακόλουθες μεθοδολογίες: α) Οπτική (μακροσκοπική) διάγνωση συμπτωμάτων, β) χημική ανάλυση εδάφους, γ) ανάλυση φύλλων (φυλλοδιαγνωστική), όπως ειδικότερα προβλέπεται στην ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00 (ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.6.1 Ανόργανα ή χημικά λιπάσματα: Η εφαρμογή των ανόργανων ή χημικών λιπασμάτων προϋποθέτει έλεγχο της αναγκαιότητας και του είδους

της λίπανσης από Γεωπόνο με ανάλυση εδάφους ή φυλλοδιαγνωστική. Είναι σημαντικό να μην γίνεται υπερβολική, ανεξέλεγκτη και άσκοπη χρήση λιπασμάτων κυρίως αζωτούχων, διότι συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στη ρύπανση του περιβάλλοντος (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.6.2 Οργανικά λιπάσματα: Η προσθήκη οργανικών λιπασμάτων ενδείκνυται βοηθητικά, πχ. στην αντιμετώπιση έντονων τροφопениών ή άλλων προβλημάτων ή δυσκολιών στην εγκατάσταση των φυτών μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής. Ειδικότερα, η **κοπριά** πρέπει να είναι καλά χωνεμένη (προχωρημένη ζύμωση), να μην περιέχει υπολείμματα στρωμνής ή ζωοτροφών που να μην έχουν αποσυντεθεί πλήρως, να μην περιέχει ξένα και χονδροειδή υλικά, ζιζάνια (και ειδικότερα πολυετή), χώμα πάνω από 10%, να μην έχει έντονη οσμή ούτε πάνω από 15-20% περιεκτικότητα σε υγρασία (να μην λασπώνει). Οι φυτικές κομπόστες (κοπροχώματα) προσθέτουν στο έδαφος οργανική ουσία που βελτιώνει τις φυσικοχημικές ιδιότητές του. Η οργανική ύλη επίσης προσθέτει στα φυτά στοιχεία που δρουν ως αυξίνες. Η φυτική κομπόστα πρέπει να αποτελείται από 100% αποσυντεθειμένη οργανική ύλη από νεκρά φύλλα ή άλλα υπολείμματα που έχουν επιλεγεί κατά μέγεθος, έχουν κονιορτοποιηθεί, αεριστεί και είναι πλήρως σταθερά και ώριμα. Η **διαδικασία κομποστοποίησης** πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον έξι (6) μήνες και το κοπρόχωμα να έχει ομοιόμορφη, σκουρόχρωμη εμφάνιση και να αποτελείται από 100% ανακυκλωμένο περιεχόμενο. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της χουμοποίησης, το κοπρόχωμα απορροφά θρεπτικά στοιχεία από το έδαφος (κυρίως N και S) και ενδέχεται να προκληθεί έλλειψη των στοιχείων αυτών στα φυτά. Η φυτική κομπόστα πρέπει να διαθέτει και τα ακόλουθα φυσικά χαρακτηριστικά: Να έχει φιλτραριστεί μέσα από κόσκινο με διάμετρο οπών $0,65 < \delta < 1,27$ cm, να έχει αγωγιμότητα μικρότερη από $4,0 \text{ dS m}^{-1}$, να έχει ελάχιστο ποσοστό απόρων ζιζανίων με βάση τεστ βλαστικότητας αντιπροσωπευτικών δειγμάτων, να έχει λιγότερους από 100 νηματώδεις ανά 100 cc οργανικής ουσίας, να είναι σχετικώς ελεύθερο από παθογόνα εδάφους, να έχει pH μεταξύ 5,5 και 7,5, να έχει μέγιστο λόγο άνθρακα προς άζωτο (C/N) 40:1, και να έχει ελάχιστες συγκεντρώσεις σε βαρέα μέταλλα. Πριν από την τοποθέτηση του κοπροχώματος ο Ανάδοχος οφείλει να ενημερώσει την Αρμόδια Αρχή για την πηγή προμήθειάς του και να υποβάλει δείγμα ποσότητας 1 kg για εξέταση και έγκριση (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.6.3 Μηχανικός εξοπλισμός: Για τη λίπανση χλοοταπήτων μπορούν να χρησιμοποιούνται και φυγοκεντρικοί και πνευματικοί λιπασματοδιανομείς. Και οι δύο τύποι λιπασματοδιανομέων θεωρούνται το ίδιο αποτελεσματικοί. Η ορθή χρήση του φυγοκεντρικού τύπου μπορεί να απομακρύνει τον κίνδυνο της γραμμικής λίπανσης. Η χρήση του πνευματικού τύπου έχει το πλεονέκτημα ότι περιορίζει την άσκοπη διασκόρπιση του λιπάσματος. Για την πραγματοποίηση της καλύτερης δυνατής ομοιομορφίας στην κατανομή του λιπάσματος κυρίως με τους πνευματικούς λιπασματοδιανομείς, πρέπει η μισή ποσότητα του λιπάσματος να απλωθεί σε μία κατεύθυνση και η υπόλοιπη σε κατεύθυνση κάθετη προς την αρχική (Σχήμα 1):

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022)

7.6.4 Ψεκαστικά μηχανήματα: Χρησιμοποιούνται σε περίπτωση διαφυλλικής λίπανσης (λίπανσης με ψεκασμό στο φύλλωμα). Το ψεκαστικό μηχανήμα μπορεί να αποτελεί παρελκόμενο ελκυστήρα, κυρίως για λίπανση σε μεγάλες επιφάνειες, να είναι βενζινοκίνητο τροχοφόρο, να φέρεται από τον τεχνίτη λίπανσης κ.λπ. (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.6.5 Υδρολίπαντήρες και αντλίες λίπανσης: Χρησιμοποιούνται σε περίπτωση υδρολίπανσης (εφαρμογή των λιπασμάτων μέσω του δικτύου άρδευσης). Κατά τη μέθοδο αυτή παρασκευάζεται σε ειδικό δοχείο ένα πυκνό λιπαντικό διάλυμα (μητρικό), το οποίο διοχετεύεται στον κεντρικό αγωγό του δικτύου άρδευσης όπου διαμορφώνεται η τελική συγκέντρωση του διαλύματος που καταλήγει στα φυτά. Η διοχέτευση του διαλύματος μπορεί να γίνει είτε χρήση υδρολίπαντήρα είτε με έγχυση στον κεντρικό αγωγό του δικτύου με υδραυλική αντλία λίπανσης τύπου Venturi, διαφραγματική ή πιστονίου. Μετά τη λίπανση η άρδευση συνεχίζεται για περιορισμένο χρόνο προκειμένου να εκπλυθεί το αρδευτικό δίκτυο (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

7.6.6 Απαιτήσεις για το πρόγραμμα λίπανσης: Για την κατάρτιση ενός επιτυχημένου προγράμματος λίπανσης απαιτείται η συνεκτίμηση παραγόντων όπως το είδος και η ποσότητα του λιπάσματος και η μέθοδος και ο χρόνος εφαρμογής του. Για την εφαρμογή σωστών λιπάνσεων πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν η **γονιμότητα του εδάφους** (μπορεί να διατηρηθεί και να βελτιωθεί με άλλες παράλληλες επεμβάσεις ή μέτρα που βελτιώνουν τη δομή του και τη δραστηριότητα των μικροοργανισμών, όπως π.χ. η προσθήκη οργανικής ύλης και χημικών ή μηχανικών μεταπλάστων), η αποστράγγιση, οι κανονικές αρδεύσεις, ο εμβολιασμός του εδάφους με βακτηρίδια ή άλλους οργανισμούς, η προστασία από τη διάβρωση, ο συστηματικός έλεγχος των ζιζανίων, το mulching (κάλυψη της επιφάνειας του εδάφους με φυτικά υπολείμματα), η επιλογή κατάλληλων φυτών κ.λπ. (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Οι αρόσεις σε **πολύ ξηρό ή υγρό έδαφος**, η υπερβολική καλλιέργεια, η συμπίεση, η κακή στράγγιση, η μόλυνση, οι υπερβολικές ή ανεπαρκείς λιπάνσεις και αρδεύσεις, η έκπλυση, η διάβρωση κ.λπ. έχουν καταστροφική επίδραση στη γονιμότητα. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να συνεκτιμώνται οι

ειδικές απαιτήσεις των διαφόρων φυτικών ειδών σε θρεπτικά συστατικά, με βάση στοιχεία από τη διεθνή βιβλιογραφία αλλά και από την εμπειρία του αρμόδιου γεωπόνου που εφαρμόζει τη λίπανση. Σημαντική για την κανονική θρέψη των φυτών δεν είναι μόνο η συγκέντρωση στο εδαφικό διάλυμα κάθε θρεπτικού στοιχείου αλλά και η συνολική συγκέντρωση αλάτων και η αναλογία μεταξύ των συγκεντρώσεων. Υπάρχουν σχέσεις συνεργισμού ή ανταγωνιστικότητας μεταξύ των θρεπτικών στοιχείων, ώστε η απορρόφηση ενός στοιχείου να ευνοείται ή να παρεμποδίζεται από την ύπαρξη σε μεγάλη ποσότητα ενός άλλου στοιχείου (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Το **pH** έχει άμεση επίδραση στην απορρόφηση θρεπτικών στοιχείων από τα φυτά. Υπάρχει ένα ελάχιστο, ένα βέλτιστο και ένα μέγιστο όριο συγκέντρωσης κάθε θρεπτικού στοιχείου εντός των οποίων αναπτύσσεται σωστά το κάθε φυτό. Όταν η συγκέντρωση βρίσκεται κάτω από το ελάχιστο όριο, εκδηλώνονται τροφопενίες στα φυτά, ενώ όταν υπερβαίνει το μέγιστο, εκδηλώνονται ασθένειες που οφείλονται σε τοξικότητα. Η διαφορά μεταξύ μέγιστης και ελάχιστης συγκέντρωσης είναι πολύ μικρότερη για τα ιχνοστοιχεία από ό,τι για τα μακροστοιχεία. Το επιθυμητό επίπεδο συγκέντρωσης των θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος για τα **έργα πρασίνου** πρέπει να βρίσκεται στο μέσο όρο των ως άνω αναφερομένων ορίων, με δεδομένο ότι η υπερβολική ανάπτυξη είναι πολλές φορές ανεπιθύμητη για λόγους καλλιεργητικούς (π.χ. αύξηση της ευαισθησίας των φυτών, περιορισμός ή αναστολή άνθησης - καρποφορίας), αισθητικούς - δομικούς (π.χ. δυσαναλογία διαστάσεων, όγκων), λειτουργικούς (π.χ. απόκρυψη ορατότητας, παρεμπόδιση κυκλοφορίας, διάβασης) κ.λπ. Συνεπώς, πρέπει να προστίθεται η **ελάχιστη απαιτούμενη δόση λιπάσματος** σύμφωνα με τη Μελέτη ή τις οδηγίες του αρμόδιου γεωπόνου, ο οποίος πρέπει να καθορίζει επιπρόσθετα τον τρόπο και τον χρόνο εφαρμογής των λιπασμάτων, την εποχή, τη συχνότητα και τη δόση, σε σχέση και με τις ιδιότητες του εδάφους. Τονίζεται ότι η άκαιρη, λανθασμένη, ακατάλληλη ή υπερβολική λίπανση μπορεί να ζημιώσει τα φυτά, να αυξήσει την ευαισθησία τους σε ασθένειες και έντομα και να μολύνει τα υπόγεια νερά (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8. Εφαρμογή - δόσεις - μεθοδολογία λιπάνσεων

8.1 Σκοπιμότητα εφαρμογής: Κατά την εφαρμογή της λίπανσης πρέπει να εξετάζεται: α) Για όλα τα φυτά εφόσον το έδαφος δεν είναι ικανό να καλύψει τις θρεπτικές τους ανάγκες, β) κατά τη φύτευση ή σε φυτά που έχουν φυτευθεί πρόσφατα ή έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές στις ρίζες, γ) σε φυτά που βρίσκονται σε στάδιο άνθησης ή καρποφορίας, η προσθήκη υπερβολικής ποσότητας λιπάσματος, κυρίως αζωτούχου, ενδεχομένως να καθυλώσει την ανάπτυξή τους, δ) σε φυτά που έχουν «στριμωγμένη» ριζόσφαιρα λόγω γειτνίασής τους με τοιχεία, δρόμους, πεζοδρόμια και λοιπές κατασκευές, πρέπει να διατηρούν μια λογική αναλογία μεταξύ ανάπτυξης των ριζών και της κόμης, ε) σε φυτά που παρουσιάζουν σοβαρές ασθένειες, προσβολές από έντομα, ζημιές από ζιζανιοκτόνα ή άλλες αιτίες, στ) σε φυτά που είναι φυτεμένα κοντά ή μέσα σε χλοοτάπητα και λιπαίνονται μέσω του προγράμματος λίπανσης του χλοοτάπητα.

8.2 Αναγκαιότητα λίπανσης: Η λίπανση απαιτείται: α) Σε νέα φυτά μέχρι την πλήρη προσαρμογή τους στο περιβάλλον, β) σε ανεπτυγμένα, εγκατεστημένα φυτά σε περίπτωση που εμφανιστούν συμπτώματα τροφопενιών, γ) σε φυτά που επιδέχονται κλάδεμα ανανέωσης, π.χ. τριανταφυλλιές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, δ) σε φυτά των οποίων επιδιώκεται η γρήγορη αύξηση και η βελτιωμένη εμφάνιση, ε) σε φυτά φυτεμένα σε φτωχά και άγονα εδάφη, και στ) σε φυτά αναπτυσσόμενα σε αποπλυμένα εδάφη (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8.3 Δένδρα - Θάμνοι: Οι λιπάνσεις πρέπει να γίνονται σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα συντήρησης. Επιπλέον λίπανση επιτρέπεται μόνο μετά από έγκριση της Αρμόδιας αρχής. Η εφαρμογή των λιπάνσεων, το είδος του λιπάσματος, η δόση, η συχνότητα κ.λπ., πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις αναλύσεις του εδάφους ή του φυλλώματος, λαμβάνοντας υπόψιν και τα εξής: α) Πρέπει να εφαρμόζονται λιπάσματα που περιέχουν στην εγγυημένη σύνθεση μόνο τα στοιχεία που χρειάζονται σύμφωνα με την ανάλυση του εδάφους, β) τα θρεπτικά στοιχεία πρέπει να είναι διαθέσιμα στα φυτά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και ιδιαίτερα κατά την έναρξη της βλαστικής περιόδου. Προτιμητέο είναι να πραγματοποιούνται συχνές λιπάνσεις με μικρές δόσεις, γ) τα ευδιάλυτα λιπάσματα κυρίως τα αζωτούχα, πρέπει να εφαρμόζονται επιφανειακά, από την έναρξη της βλαστικής περιόδου ή λίγο νωρίτερα (π.χ. τον Μάρτιο), σε δύο ή περισσότερες δόσεις κλιμακούμενες εντός της βλαστητικής περιόδου. Μετά τη λίπανση πρέπει να ακολουθεί άρδευση, δ) τα δυσδιάλυτα λιπάσματα (Ρ, Κ) πρέπει να εφαρμόζονται επιφανειακά περί το τέλος του φθινοπώρου (Νοέμβριο) για να μεταφερθούν στη ριζόσφαιρα των φυτών με τις βροχές του χειμώνα ή να ενσωματώνονται στο έδαφος, ε) γενικά τα δένδρα και οι θάμνοι δεν πρέπει να λιπαίνονται από το τέλος του καλοκαιριού έως τις αρχές του φθινοπώρου, επειδή μπορεί να εκπύξουν νέους βλαστούς που ενδέχεται να μην προλάβουν να σκληρύνουν και να καταστραφούν από το κρύο του χειμώνα, στ) Όταν χρησιμοποιούνται λιπάσματα για να μειωθεί το pH του εδάφους, η εφαρμογή τους πρέπει να γίνεται και το φθινόπωρο και την άνοιξη. Με τη χρήση των λιπασμάτων αυτών το pH μειώνεται και έτσι επιτρέπεται στα φυτά να απορροφήσουν μικροστοιχεία που υπάρχουν στο έδαφος αλλά δεν είναι αφομοιώσιμα με υψηλές τιμές εδαφικού pH. Η λίπανση αυτή πρέπει να εφαρμόζεται κυρίως όταν τα φυτά εμφανίζουν συμπτώματα μεσονεύριας χλώρωσης (κίτρινο, κιτρινοπράσινο χρώμα μεταξύ των νεύρων του ελάσματος), ζ) οι διαφυλλικές λιπάνσεις είναι ανεπαρκείς για τη θρέψη του φυτού και πρέπει να εφαρμόζονται βοηθητικά μόνο, για τη θεραπεία έντονης τροφопενίας και μόνον έπειτα από εργαστηριακή διάγνωση. Για την εφαρμογή διαφυλλικών ψεκασμών ισχύει ό,τι αναφέρθηκε και για τους λοιπούς ψεκασμούς φυτοπροστασίας, η) όταν χρησιμοποιούνται λιπάσματα σε κρυσταλλική μορφή, η λίπανση πρέπει να γίνεται σε σχετικά ξηρές ημέρες για να αποφευχθεί ο κίνδυνος σχηματισμού συσσωματωμάτων, θ) η εργασία της λίπανσης πρέπει να συνδυάζεται και με άλλες εργασίες συντήρησης, όπως ανακατασκευή λεκανών ή καταστροφή ζιζανίων κ.λπ., ι) στις λιπάνσεις μέσω αρδευτικών δικτύων πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο τελείως διαλυτά λιπάσματα σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή. Ειδικά οι φοίνικες έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις σε θρεπτικά συστατικά σε σχέση με τα περισσότερα άλλα είδη: εμφανίζουν συχνά τροφопενίες Ν, Κ, Mg και Μn, για τούτο σε τοπία όπου οι φοίνικες αποτελούν ιδιαίτερο στοιχείο, η λίπανση

πρέπει να περιλαμβάνει 4-1-6-2 Mg ($N-P_2O_5-K_2O-Mg$). Περισσότερες πληροφορίες και απαιτήσεις για τα **μαγνησιούχα βελτιωτικά εδάφους** περιλαμβάνονται στα Πρότυπα: ΕΛΟΤ EN 12944-1 «Λιπάσματα και ασβεστούχα ή/και μαγνησιούχα βελτιωτικά εδάφους - Λεξιλόγιο - Μέρος 1: Γενικοί όροι» και ΕΛΟΤ EN 12944-2 «Λιπάσματα και ασβεστούχα ή/και μαγνησιούχα βελτιωτικά εδάφους - Λεξιλόγιο - Μέρος 2: Όροι σχετικοί με λιπάσματα» (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8.4 Ποώδη φυτά: Τα ποώδη φυτά, λόγω του ότι αναπτύσσονται και ανθίζουν σε σχετικά περιορισμένο χρονικό διάστημα, φυτεύονται σε μικρές αποστάσεις μεταξύ τους και το ριζικό τους σύστημα είναι σχετικά περιορισμένο, για τούτο έχουν μεγαλύτερες ανάγκες σε θρεπτικά στοιχεία σε σχέση με τα ξυλώδη φυτά. Ως εκ τούτου, στο πρόγραμμα λίπανσης που συντάσσεται, πρέπει να περιλαμβάνεται η βασική λίπανση κατά την προετοιμασία για τη φύτευση κυρίως με φωσφορικά και καλιούχα λιπάσματα και δύο (2) τουλάχιστον περιοδικές λιπάνσεις στη βλαστική περίοδο με αζωτούχα λιπάσματα. Στη βασική λίπανση πρέπει να χρησιμοποιούνται πλήρη λιπάσματα βραδείας απελευθέρωσης, οπότε δεν απαιτείται να ακολουθήσουν άλλες λιπάνσεις, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από τη Μελέτη. Κατά τα άλλα ισχύουν όσα προβλέπονται ως άνω για τα δένδρα και τους θάμνους (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8.5 Χλοοτάπητας: Χρειάζεται συνεχή προσθήκη θρεπτικών στοιχείων, κυρίως αζώτου, καθ' όλη τη βλαστική περίοδο, επειδή το κούρεμα απομακρύνει αρκετή οργανική ουσία και το ριζικό σύστημα εκμεταλλεύεται μικρό όγκο εδάφους. Οι δόσεις και η συχνότητα της λίπανσης πρέπει να καθορίζονται με βάση τα αποτελέσματα της ετήσιας ανάλυσης του εδάφους στις αρχές της βλαστικής περιόδου. Γενικώς η δόση και η συχνότητα λίπανσης εξαρτώνται από τον τύπο του λιπάσματος (την περιεκτικότητά του σε N και τον ρυθμό αποδέσμευσής του), την επιφάνεια προς λίπανση και τη χρήση του χλοοτάπητα (για αθλητικές εγκαταστάσεις ή περιορισμένης χρήσης). Οι χλοοτάπητες που αναπτύσσονται σε ελαφρά σκιά απαιτούν λιγότερη λίπανση από αυτούς που αναπτύσσονται σε πλήρη ηλιοφάνεια, οι δε χλοοτάπητες που υφίστανται σκληρή χρήση (π.χ. αθλητικές εγκαταστάσεις) απαιτούν μεγαλύτερες ποσότητες αζώτου για την πρόκληση ταχύτερης ανάπτυξης και αποκατάσταση των ζημιών. Συνήθως η ποσότητα διαλυτού λιπάσματος που προστίθεται ανά εφαρμογή κυμαίνεται από 0,25 kg έως μέγιστο 0,5 kg πραγματικού αζώτου ανά 100 τ.μ. Δεν συνιστάται δόση μεγαλύτερη από 0,5 kg πραγματικού αζώτου, διότι αυξάνονται οι πιθανότητες πρόκλησης εγκαυμάτων στον χλοοτάπητα. Στα λιπάσματα αργής αποδέσμευσης η ποσότητα αυτή μπορεί να αυξηθεί χωρίς κίνδυνο (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8.6 Μεθοδολογία: Στον παρακάτω Πίνακα παρατίθενται ενδεικτικά οι συνήθειες τεχνικές λίπανσης, αναλόγως της μορφής του λιπάσματος που εφαρμόζεται και του τύπου της βλάστησης:

Πίνακας 3 – Εφαρμοζόμενες τεχνικές λίπανσης ανάλογα με τη μορφή του λιπάσματος και τον τύπο της βλάστησης

Τύπος βλάστησης	Μορφή λιπάσματος			
	Κοκκώδη	Σκόνη	Υγρή	Καμπόστα
Δένδρα – θάμνοι	Με τα χέρια	Με τα χέρια	Μέσω δικτύου, μέσω ραντίσματος ή με ριζοπότισμα	Με τα χέρια
Φυτά εδαφοκάλυψης	Με τα χέρια	Με τα χέρια	Μέσω δικτύου, μέσω ραντίσματος ή με ριζοπότισμα	Με τα χέρια
Χλοοτάπητας	Με τα χέρια ή με λιπασματοδιανομέα	Με τα χέρια ή με λιπασματοδιανομέα	Μέσω δικτύου, μέσω ραντίσματος ή με ριζοπότισμα	Με τα χέρια

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022)

8.7 Επιφανειακή λίπανση: Η επιφανειακή λίπανση δια χειρός είναι μεν αποτελεσματική, πλην όμως έχει ως μειονέκτημα την ανομοιόμορφη κατανομή του λιπάσματος στην επιφάνεια. Ως εκ τούτου, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην κατά το δυνατόν ομοιόμορφη κατανομή του λιπάσματος σε όλη την επιφάνεια και την αποφυγή εγκυμάτων στον χλοοτάπητα, συνιστάται δε να χρησιμοποιούνται κοκκώδη λιπάσματα, δεοδμένου ότι και οι δόσεις των λιπασμάτων είναι μεγαλύτερες σε σχέση με τις λιπάνσεις μέσω δικτύου. Σημειώνεται ότι οι λιπασματοδιανομείς είναι πιο εύχρηστοι, πιο γρήγοροι, πιο ασφαλείς και έχουν μεγαλύτερη ακρίβεια στην κατανομή του λιπάσματος. Κατά την εφαρμογή **κοκκωδών λιπασμάτων** ιδιαίτερη σημασία έχει το καλό παράχωμα του λιπάσματος και η ενσωμάτωσή του στο έδαφος, ώστε να αποφεύγονται πιθανές απώλειες θρεπτικών και να επιτυγχάνεται η καλή αξιοποίησή τους (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8.8 Εφαρμογή υγρού λιπάσματος: Τα υγρά λιπάσματα μπορούν να εφαρμοστούν με ψεκαστήρες, με τις ίδιες απαιτήσεις ακρίβειας και ομοιομορφίας που ισχύουν και για τα στερεά λιπάσματα. Μετά την εφαρμογή ευδιάλυτων λιπασμάτων πρέπει να ακολουθεί ελαφρά άρδευση για την καλύτερη απορρόφηση των νιτρικών μορφών του αζώτου από το ριζικό σύστημα του χλοοτάπητα. Η υπερ-άρδευση πρέπει να αποφεύγεται επειδή μπορεί να προκαλέσει απόπλυση των θρεπτικών στοιχείων. Στα **αμμώδη εδάφη** πρέπει να προστίθεται η ίδια συνολική ποσότητα ενεργού αζώτου το χρόνο με τα αργιλικά αλλά σε μικρότερες δόσεις και σε μεγαλύτερη συχνότητα, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος απόπλυσης. Άλλος τρόπος αποφυγής της απόπλυσης είναι η προσθήκη λιπάσματος βραδείας αποδέσμευσης (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

8.9 Υδρολίπανση: Η εφαρμογή λιπασμάτων μέσω του δικτύου άρδευσης (υδρολίπανση) προϋποθέτει την εγκατάσταση κατάλληλων **φίλτρων** για την αποφυγή απόφραξης του δικτύου άρδευσης από αδιάλυτα σωματίδια του λιπάσματος και τυχόν ιζήματα (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

9. Αποδοχή εργασιών - Επιμέτρηση

Η λίπανση είναι αφανής εργασία της οποίας η εφαρμογή πρέπει να γίνεται παρουσία εκπροσώπου της Αρμόδιας αρχής. Για τον έλεγχο της εφαρμογής

και την αποφυγή υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων (συμπεριλαμβανομένων **φυτοφαρμάκων** και **ζιζανιοκτόνων**), ο Ανάδοχος τηρεί **φύλλα καταγραφής** χρησιμοποιούμενων εισροών με τα αντίστοιχα παραστατικά αγοράς τους. Τα φύλλα καταγραφής, τα παραστατικά και τα αποτελέσματα από τις αναλύσεις εδάφους ή της φυλλοδιαγνωστικής φυλάσσονται στον φάκελο του έργου και συνιστάται να έχουν τη μορφή του ακόλουθου Πίνακα. Η επιτροπή παραλαβής της αρμόδιας αρχής πρέπει να ελέγχει τις αναλύσεις εδάφους, τα φύλλα καταγραφής χρησιμοποιούμενων εισροών, σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα παραστατικά αγοράς των εισροών αυτών και δύναται να περικόψει την αποζημίωση κάθε λίπανσης που δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη ως προς την ανάγκη, τον χρόνο, την εφαρμογή, το είδος και την ποσότητα του λιπάσματος:

Πίνακας 3 - Καταγραφή λιπασμάτων				
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ:				
ΕΙΣΟΔΟΣ		ΕΞΟΔΟΣ		
Ημερομηνία αγοράς/ Αριθμός παραστατικού	Τύπος και ποσότητα λιπάσματος	Θέση εφαρμογής		Είδος λίπανσης (Κιλά)
		Είδη - αριθμός φυτών	Έκταση	

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022)

Η λίπανση των φυτών επιμετράται σε τεμάχια λιπανθέντων φυτών ή σε στρέμματα χλοοτάπητα και φυτών εδαφοκάλυψης, ανά εκτέλεση, αναλόγως του τρόπου εφαρμογής (με τα χέρια ή με μηχανικά μέσα) και ανεξάρτητα από την ποσότητα και το είδος του λιπάσματος που καταναλώθηκε. Οι διαφυλλικές λιπάνσεις επιμετρώνται σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην τεχνική προδιαγραφή περί **φυτοπροστασίας** ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-05-00. Οι ως άνω επιμετρούμενες εργασίες περιλαμβάνουν την προμήθεια και μεταφορά επί τόπου των λιπασμάτων, το προσωπικό, τα μέσα και εργαλεία που απαιτούνται και τις προβλεπόμενες εργαστηριακές αναλύσεις (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

10. Όροι υγείας και ασφαλείας

Κατά την εκτέλεση των εργασιών λίπανσης φυτών τηρούνται οι κείμενες διατάξεις περί **μέτρων ασφαλείας και υγείας εργαζομένων**, οι δε εργαζόμενοι πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, κατά περίπτωση, με τα ακόλουθα απαιτούμενα μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ), τα δε ΜΑΠ πρέπει να είναι σε καλή κατάσταση, χωρίς φθορές και να φέρουν σήμανση CE σύμφωνα με τα ακόλουθα Πρότυπα:

Πίνακας 1 - Απαιτήσεις για τα ΜΑΠ

Είδος ΜΑΠ	Σχετικό Πρότυπο
Μέσα προστασίας της αναπνοής - Μάσκες ολοκλήρου προσώπου - Απαιτήσεις, δοκιμές, σήμανση	ΕΛΟΤ EN 136
Μέσα προστασίας της αναπνοής - Φιλτρώμασκες για προστασία έναντι σωματιδίων - Απαιτήσεις, δοκιμές, σήμανση	ΕΛΟΤ EN 149
Μέσα ατομικής προστασίας ματιών - Προδιαγραφές	ΕΛΟΤ EN 166
Γάντια προστασίας έναντι επικίνδυνων χημικών ουσιών και μικροοργανισμών - Μέρος 1: Ορολογία και απαιτήσεις επίδοσης για χημικούς κινδύνους	ΕΛΟΤ EN ISO 374-1
Γάντια προστασίας έναντι μηχανικών κινδύνων	ΕΛΟΤ EN 388
Προστατευτική ενδυμασία - Γενικές απαιτήσεις	ΕΛΟΤ EN ISO 13688
Μέσα ατομικής προστασίας - Υποδήματα τύπου ασφαλείας	ΕΛΟΤ EN ISO 20345

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022)

11. Προστασία περιβάλλοντος

11.1 Κανονισμός (ΕΚ) 2006/1907 - Σύστημα REACH για τα χημικά προϊόντα

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 2006/1907 (ΕΕ L 396/1/30.12.2006) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 θέσπισε κανόνες για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (**Σύστημα «REACH»**) και για την ίδρυση του **Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA)**, με σκοπό να εξασφαλισθεί υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της προαγωγής εναλλακτικών μεθόδων αξιολόγησης των κινδύνων ουσιών, και η ελεύθερη κυκλοφορία των ουσιών εντός της εσωτερικής αγοράς, με παράλληλη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας.

Η ονομασία **«REACH»** προέρχεται από τα αρχικά γράμματα των λέξεων: Registration, Evaluation, Authorization & Restriction of Chemicals. Ο Κανονισμός 2006/1907 τέθηκε το πρώτον σε εφαρμογή το έτος 2007 και εισάγει κανόνες σχετικούς με τις ουσίες και τα παρασκευάσματα, οι οποίοι εφαρμόζονται κατά το στάδιο της παρασκευής, της διάθεσης στην αγορά και της χρήσης των αναφερομένων σε αυτόν ουσιών υπό καθαρή μορφή ή σε παρασκευάσματα ή σε αντικείμενα και στη διάθεση παρασκευασμάτων στην αγορά.

Ο Κανονισμός **βασίζεται στην αρχή** ότι αποτελεί **ευθύνη** των παραγωγών, των εισαγωγέων και των μεταγενέστερων χρηστών **να εξασφαλίζουν** ότι οι ουσίες που παρασκευάζουν ή διαθέτουν στην αγορά ή χρησιμοποιούν, δεν

βλάπτουν την **υγεία του ανθρώπου** ούτε το **περιβάλλον**⁴⁸. Οι διατάξεις του Κανονισμού στηρίζονται στην **αρχή της προφύλαξης**.

Το σύστημα REACH εφαρμόζεται **σε όλες τις χημικές ουσίες** και ως εκ τούτου, έχει αντίκτυπο σε πολλές επιχειρήσεις. Απαιτεί από τις εταιρείες να εντοπίζουν και να διαχειρίζονται κινδύνους συνδεδεμένους με ουσίες που παρασκευάζουν και πωλούν στην ΕΕ. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να αποστέλλονται στον **Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων (ECHA)**, με έδρα το Ελσίνκι, για να καταχωρίζονται σε βάση δεδομένων. Συνακόλουθα, οι εταιρείες πρέπει να αποδεικνύουν την ασφάλεια της εκ μέρους τους χρήσης χημικών ουσιών και να γνωστοποιούν τα μέτρα διαχείρισης του κινδύνου στους χρήστες. Μη καταχωρημένες ουσίες δεν δύνανται να παρασκευάζονται ή να εισάγονται στην ΕΕ.

Οι αρχές (Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σχετικές εθνικές αρχές) εντοπίζουν ουσίες που εμπνέουν πολύ μεγάλη ανησυχία και τις τοποθετούν στον κατάλογο υποψηφίων ουσιών του REACH. Αυτές οι ουσίες θα εξαλειφθούν τελικά σταδιακά από την αγορά. Ο κατάλογος λειτουργεί ως κίνητρο για τις εταιρείες που χρησιμοποιούν αυτές τις ουσίες, ώστε να αναζητήσουν ασφαλέστερες εναλλακτικές ή καινοτόμες λύσεις.

11.2 Κανονισμός CLP για τις χημικές ουσίες

Συναφώς και ο Κανονισμός (ΕΚ) 1272/2008 (ΕΕ L 353/1/31.12.2008), ευρύτερα γνωστός και ως «Κανονισμός CLP» (Classification, Labelling and Packaging) έθεσε κανόνες για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων εναρμονίζοντας το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ταξινόμησης Χημικών Ουσιών με το Παγκοσμίως Εναρμονισμένο Σύστημα Ταξινόμησης και Σήμανσης Χημικών Προϊόντων (GHS ή SGA), το οποίο συνιστά ένα διεθνές πρότυπο για την ορθή διαχείριση χημικών ουσιών.

Σκοπός του Κανονισμού CLP είναι η διασφάλιση υψηλής προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, μέσω της εναρμόνισης της ταξινόμησης και της επισήμανσης των κινδύνων των χημικών προϊόντων, του καθορισμού απαιτήσεων για την επισήμανση, όπως το περιεχόμενο της ετικέτας και οι συμβουλές ασφαλείας και της θέσπισης κανόνων για την ασφαλή συσκευασία των χημικών προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ.

11.3 Μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος

Κατά τη διαδικασία λίπανσης των φυτών επίσης τηρούνται αυστηρά τα καθοριζόμενα στα εγκεκριμένα ΣΑΥ/ΦΑΥ του έργου, σύμφωνα με τις ΥΑ ΓΓΔΕ/ΔΙΠΑΔ/οικ/889 (ΦΕΚ Β' 16/14.1.2003) και ΓΓΔΕ/ΔΙΠΑΔ/οικ/177 (ΦΕΚ

⁴⁸ Βλ. «Ρυθμιστικό πλαίσιο για τα χημικά προϊόντα (REACH)», <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/glossary/reach-regulatory-framework-for-chemicals.html> Σχετ. και Οδηγία 2004/10/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Φεβρουαρίου 2004 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών ορθής εργαστηριακής πρακτικής και τον έλεγχο της εφαρμογής τους κατά τις δοκιμές των χημικών ουσιών (ΕΕ L 50/44/20.2.2004).

Β' 266/14.1.2001). Οι αναφορές εξειδικευμένων απαιτήσεων ανά συγκεκριμένη εργασία είναι ενδεικτικές. Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο ασφαλείας - Υγείας (ΣΑΥ) του έργου και επισημαίνονται οι ακόλουθες ελάχιστες απαιτήσεις: α) Δεν πρέπει να γίνεται **διασπορά λιπασμάτων**, όταν πνέει **ισχυρός άνεμος**, β) οι λιπασματοδιανομείς πρέπει να χρησιμοποιούνται από **εξειδικευμένο προσωπικό** για την εργασία και να συντηρούνται σωστά, γ) κατά τη συσκευασία, μεταφορά και αποθήκευση των λιπασμάτων και ειδικότερα των λιπασμάτων υγρής μορφής, πρέπει να λαμβάνονται **μέτρα διασφάλισης από διαρροή**, δ) τα λιπάσματα παντός είδους πρέπει να αποθηκεύονται σε στεγασμένο χώρο και με επισημάνσεις για τα προϊόντα που φυλάσσονται (π.χ. ΠΡΟΣΟΧΗ ΚΙΝΔΥΝΟΣ - ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ κ.λπ., κατά την κείμενη νομοθεσία), ε) ειδικά για τις λιπάνσεις μέσω **αρδευτικών δικτύων**, πρέπει να συντηρούνται επιμελώς και ανελλιπώς οι δεξαμενές, οι σωληνώσεις, οι βαλβίδες κ.λπ. για την αποφυγή τυχόν διαρροών, στ) κατά την εφαρμογή **αζωτούχων λιπασμάτων** πρέπει να μελετώνται και να τηρούνται με ιδιαίτερη προσοχή όλες οι οδηγίες που αναγράφονται στη συσκευασία και να αποφεύγεται ιδίως η **χρήση ή διασπορά λιπασμάτων** σε τοποθεσίες, όπου ο κίνδυνος επιφανειακής απορροής είναι μεγάλος, ιδιαίτερα σε εδάφη με ανεπαρκή στράγγιση ή/και με κλίση, ζ) σε περίπτωση **υδρολίπανσης** πρέπει να εγκαθίστανται βαλβίδες αντεπιστροφής που να αποκλείουν τη **ρύπανση της πηγής νερού** με λίπασμα, ενώ απαγορεύεται εγκατάσταση συστήματος υδρολίπανσης σε δίκτυα νερού που χρησιμοποιείται και για **ύδρευση**. (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

Ειδικότερα, οι δυνητικές **περιβαλλοντικές επιπτώσεις** από τη χρήση ανόργανων (χημικών) λιπασμάτων αποδίδονται στον ακόλουθο Πίνακα 4:

Πίνακας 4 - Δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη χρήση ανόργανων λιπασμάτων	
Επιδράσεις	Υπεύθυνα θρεπτικά στοιχεία
Αλλοίωση βιολογικής ποιότητας, ελάττωση βιοποικιλότητας	Όλα
Υποβάθμιση βιολογικής ποιότητας νερού	
Α. Ευτροφισμός – ανάπτυξη αλγών	NO ₃ -N, PO ₄ -P
Β. Αλλοίωση μακροφυτικών πληθυσμών	
Γ. Κίνδυνοι δημόσιας υγείας	NO ₃ -N
Προσθήκη βαρέων μετάλλων στα εδάφη	Φωσφορικά λιπάσματα
Οξίνιση εδαφών και επιφανειακών νερών	Αζωτούχα λιπάσματα
Εξαλάτωση εδαφών	Όλα τα λιπάσματα
Παραγωγή νιτρώδους οξέος	Αζωτούχα λιπάσματα

(ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022)

Στα **όξινα εδάφη** (με pH < 6,5) πρέπει να εφαρμόζονται φυσιολογικώς **αλκαλικά λιπάσματα** και να αποφεύγεται η χρήση λιπασμάτων που συμβάλλουν σε μεγαλύτερη μείωση του pH και σε συνακόλουθη αύξηση της οξύτητας, π.χ. αμμωνιακά λιπάσματα (εξαιρείται η ασβεστούχος νιτρική αμμωνία). Αντίστοιχα, στα **αλκαλικά εδάφη** πρέπει να προτιμώνται τα **θειικά λιπάσματα**. Για την **αποφυγή μόλυνσης επιφανειακών και υπογείων υδάτων** θα πρέπει: α) Να μην γίνεται εφαρμογή λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των πέντε (5) μέτρων από όχθες ποταμών και λιμνών

και μικρότερη του ημίσεος (0,5) μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια, γεωτρήσεις κ.λπ. και β) να μην τοποθετούνται σάκκοι με λιπάσματα σε απόσταση μικρότερη των πέντε (5) μέτρων από υδάτινους όγκους ή υδατορέματα, γεωτρήσεις και πηγάδια.

Γενικότερα, τα **άχρηστα υλικά** και τα **μέσα συσκευασίας** των λιπασμάτων δεν πρέπει να εγκαταλείπονται στον τόπο εφαρμογής ή σε οποιονδήποτε άλλο χώρο πλην αυτού που ορίζεται σαφώς από την Αρμόδια Αρχή (ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-10-06-03-00, ΦΕΚ Β' 6366/15.12.2022).

11.4 Περιβαλλοντική βλάβη

Επισημαίνεται ότι για βλάβες στο περιβάλλον, στην υγεία και στη δημόσια ασφάλεια από τη χρήση λιπασμάτων εφαρμογή έχουν, κατά περίπτωση, και οι γενικές διατάξεις του **ν. 1650/1986** (ΦΕΚ Α' 160/16.10.1986) «Για την προστασία του περιβάλλοντος» ιδίως άρθρο 11 (Μέτρα για την προστασία του εδάφους) και 28-30 για την επιβολή ποινικών, αστικών και διοικητικών κυρώσεων, του **ν. 4042/2012** (ΦΕΚ Α' 24/13.2.2012) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ - Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», του **πδ/τος 148/2009** (ΦΕΚ Α' 190/29.9.2009) «Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον - Εναρμόνιση με την οδηγία 2004/35/ΕΚ (περιβαλλοντική ευθύνη) και των άρθρων 105-106 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (α.ν. 2783/1941, έναρξη ισχύος 23/2/1946) περί της Αστικής ευθύνης του Δημοσίου, των ΟΤΑ και λοιπών νηδδ για πράξεις και παραλείψεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Συναφώς οι διατάξεις του **άρθρου 279⁴⁹ του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)** προβλέπουν ότι όποιος δηλητηριάζει: α) πηγές, πηγάδια, βρύσες ή άλλες διοχετεύσεις ή δεξαμενές νερού, β) τρόφιμα, ποτά ή άλλα πράγματα που είναι προορισμένα για πώληση ή για χρήση από το κοινό των οποίων η χρήση μπορεί να προκαλέσει κίνδυνο για άνθρωπο, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος εισάγει σε κάποιο από αυτά άλλες ύλες που μπορούν να προκαλέσουν το ίδιο αποτέλεσμα. Με την ίδια ποινή τιμωρείται επίσης όποιος κατέχει προς πώληση, πωλεί ή θέτει με οποιοδήποτε τρόπο σε κυκλοφορία τα υπό στοιχείο β' πράγματα. Οι πράξεις της παρ. 1 τιμωρούνται: α) με κάθειρξη αν είχαν ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη, β) με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών αν είχαν ως αποτέλεσμα το θάνατο άλλου. Αν προκλήθηκε ο θάνατος μεγάλου αριθμού ανθρώπων, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει ισόβια κάθειρξη. Αν στις περιπτώσεις της παρ. 1 η πράξη τελείται από αμέλεια και από αυτήν μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, επιβάλλεται φυλάκιση έως τρία (3) έτη.

⁴⁹ Το άρθρο 279 ΠΚ τροποποιήθηκε με το άρθρο 53 ν. 4855/2021 (ΦΕΚ Α' 215/12.11.2021).